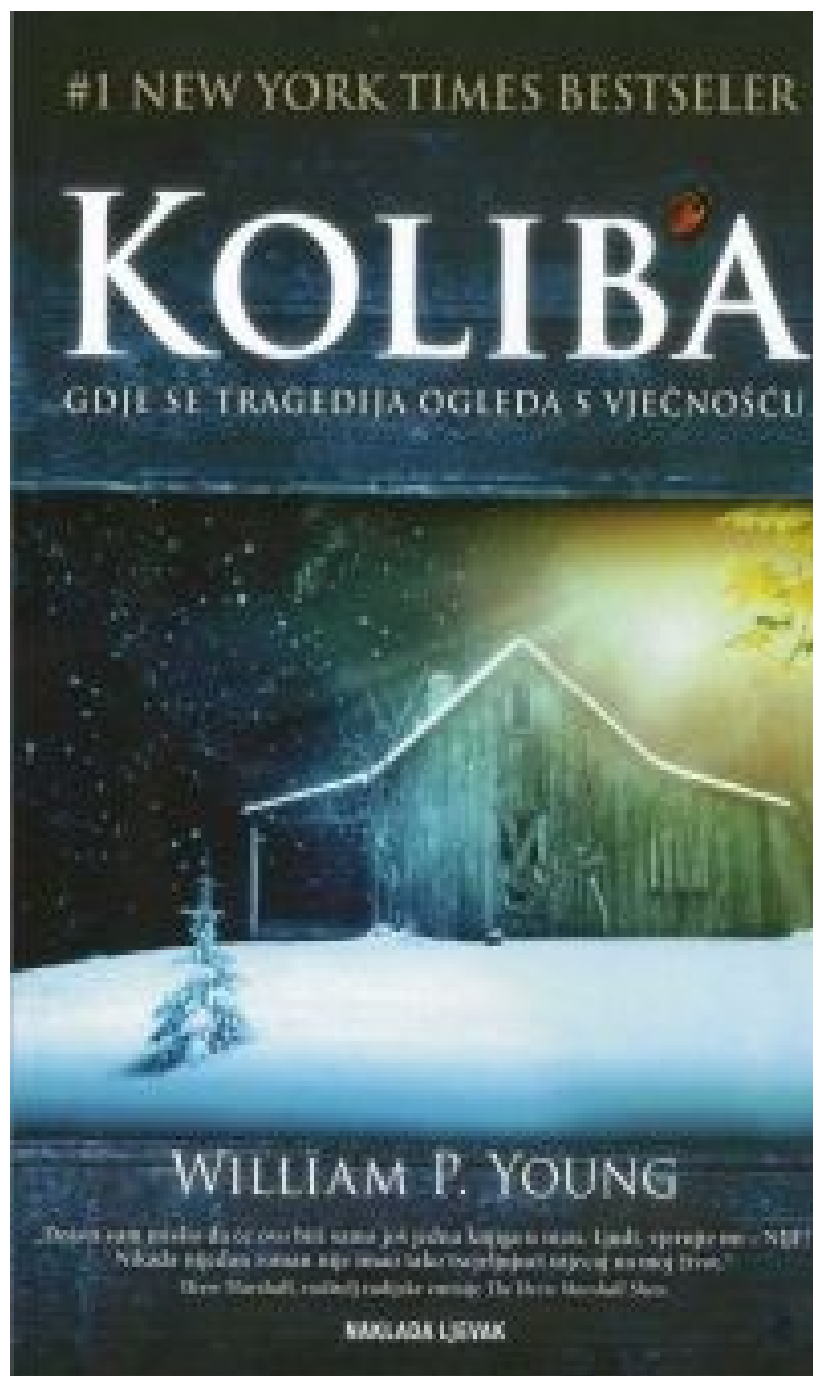

Ovu sam priču napisao za svoju djecu:

Chada - Tankočutnog Dubokomislioca

Nicholasa - Nježnog Istraživača

Andrewa - Dragost Mekog Srca

Amy - Veselu Mudricu

Alexandra (Lexi) - Blistavu Moć

Matthewa - Rastuće Čudo

A posvećujem je prvo Kim, mojoj Voljenoj - hvala ti što si mi spasila život

I drugo

„...svima koji posrćući u tmini vjeruju da Ljubav vlada.
Ustanite i zablistajte.”

PREDGOVOR

Tko ne bi bio sumnjičav kada bi mu netko ustvrdio da je cijeli vikend proveo s Bogom, i to baš u nekakvoj kolibi? A to nije bila bilo kakva koliba.

Mačka poznajem nešto više od dvadeset godina, i to od dana kad smo se obojica pojavila kod susjeda kako bismo mu pomogli obaliti sijeno za njegove dvije krave. Otada smo nas dvojica, kako mladi vele, prodavali zjake, ispijajući kave -ja sam pak pio kipući čaj *chai* sa sojinim mlijekom. Naši me razgovori ispunjaju dubokom ugodom, uvijek začinjenom smijehom i katkad pošćropljenom pokojom suzom. Iskreno, što smo stariji, to više prodajemo zjake, ako me shvaćate.

Njegovo puno ime glasi Mackenzie Allen Phillips, iako ga većina zove Allen. To je obiteljska tradicija: muškarci nose isto prvo ime, ali ih svi poznaju po njihovu drugom imenu, vjerojatno kako bi izbjegli suviše dodatke poput I., II. i III. ili mlađi i stariji. Taj je običaj koristan i prilikom prepoznavanja telefonskih oglašivaća, osobito onih koji vas oslovljavaju kao da ste im najbolji prijatelji. Stoga on, njegov djed, otac i sada njegov najstariji sin nose ime Mackenzie, ali ih svi oslovljavaju drugim imenom. Samo ga njegova baka, žena i bliski prijatelji

zovu Mack (iako sam čuo nekoliko potpunih stranaca kako mu viču: „Ej, Mack, gdje si naučio voziti?“)

Mack se rodio negdje na Srednjem zapadu - dječak rođen na farmi irsko-američke obitelji koja se uzdala u žuljave ruke i kruta pravila. Njegov je pretjerano strogi otac, iako se pred svijetom ponašao kao veliki vjernik, potajice pio, osobito tijekom suše ili preranih kiša i između tih razdoblja. Mack rijetko govori o njemu, ali kada to učini, s njegova se lica povuku emocije poput oseke, a pogled mu se zamrači i postane beživotan. Iz onoga što mi je Mack ipak o njemu ispričao, znam da mu tata nije bio alkoholičar koji bi zaspao s osmijehom, nego pijandura koja bi prvo istukla svoju ženu, a zatim bi od Boga molila za oprost.

Sve se zakuhalo kada je trinaestogodišnji Mackenzie kolebljivo otvorio dušu svećeniku u vjerskom kampu za mlade.

Prepustivši se trenutku, Mack je u suzama priznao da nije ništa učinio kako bi pomogao svojoj mami kada ju je, ne jednom, otac pred njegovim očima namlatio do besvijesti. Međutim, Mack nije uzeo u obzir to da je njegov ispovjednik radio i propovijedao vjeronauk s njegovim ocem. A kada se dječak vratio kući, na trijemu ga je dočekao tata i to, začudo, bez mame i sestara. Poslije je doznao da su ih otpremili strini May kako bi otac svoga buntovnog sina mogao na miru naučiti pameti. Gotovo dva dana proveo je vezan za stablo u vrtu iza kuće i njegov ga je tata šibao remenom svaki put kada bi se probudio iz alkoholne nesvjestice i nakratko se ostavio boce.

Dva tjedna poslije, kada je Mack napokon smogao staviti nogu pred nogu, jednostavno je ustao i napustio svoj dom. No prije odlaska je u svaku bocu s cugom koju je našao na farmi utočio otrov za štakore. Zatim je iskopao limenu kutijicu u kojoj se nalazilo sve njegovo ovozemaljsko blago: obiteljska fotografija na kojoj su svi žmirkali na suncu (dok je njegov tata stajao po strani), sličica s likom igrača *baseballa* Lukea Estera iz 1950. godine, bočica s nekoliko mililitara *Ma Grijfe*a (jedinog parfema njegove mame), špula konca i dvije igle, maleni srebrni model

zrakoplova F-86 američkog ratnog zrakoplovstva i sva njegova životna ušteđevina - petnaest dolara i trinaest centi. Ušuljao se natrag u kuću i ostavio poručicu ispod majčina jastuka dok mu je otac ležao hrćući nakon još jednog pijančevanja. Na ceduljici je samo pisalo: „Nadam se da ćeš mi jednoga dana moći oprostiti." Zarekao se da se više nikada neće osvrutati na to razdoblje, i tako je i bilo - barem za dugo vremena.

Trinaest godina je prerano za odrasti, ali Mack nije imao izbora i brzo se prilagodio. Ne govori mnogo o vremenu koje je uslijedilo. Uglavnom je boravio u inozemstvu, radio diljem svijeta i slao novac baki i djedu koji su ga prosljeđivali njegovoj mami. U jednoj od tih dalekih zemalja čak se latio puške u nekakvu stravičnom sukobu; otkad ga poznajem, prezire rat iz dna duše. Bilo kako bilo, zagazivši u dvadesete, završio je na jednom seminaru u Australiji. Kada se naužio teologije i filozofije, vratio se u Sjedinjene Države, pomirio se s mamom i sestrama i preselio se u Oregon gdje se i oženio Nannette A. Samuelson.

U svijetu prepunom ljudi koji samo govore, Mack je mislilac i čovjek od djela. Ne govori mnogo, osim ako mu ne postavite izravno pitanje, a to je nešto što je većina naučila ne činiti. A kada napokon odluči progovoriti, možete se upitati je li on neki izvanzemaljac koji krajobraz ljudskih ideja promatra sasvim drukčije.

Stvar je u tome da on uglavnom sve tumači na vrlo neugodan način u svijetu gdje većina najradije voli čuti ono što je već navikla slušati, a to su uglavnom besmislice. Oni koji ga pobliže poznaju uglavnom ga vole - i to pod uvjetom da svoje misli zadrži za sebe. No on im ne postaje mrzak kada napokon progovori - ljudi tada zapravo ne budu toliko zadovoljni samima sobom.

Mack mi je jednom rekao da je u mlađim danima češće govorio što mu je bilo na srcu, ali priznao mi je da su takve priče većinom bile obrambeni mehanizam kojim je skrivao svoje rane; često bi navalio svoju bol na ramena ljudi oko sebe. Rekao

je da zna ljudima pokazati njihove slabosti i ponižavati ih zadržavajući pritom lažni osjećaj nadmoći i kontrole. A ta odlika baš mu i nije donijela mnogo prijatelja.

Pišući ovo razmišljam o Macku kakvog oduvijek poznajem - posve običan čovjek koji nije ništa posebno, osim za one koji ga poznaju u dušu. Na pragu je pedeset šestog rođendana i prilično je neugledan - pomalo pretio, proćelav bijelac niskoga rasta - kao većina muškaraca u ovim krajevima. Vjerojatno ga ne biste zamijetili u mnoštvu i sigurno ne biste osjetili nelagodu sjedeći pokraj njega u MAX-ovu autobusu kojim dremuckajući svaki tjedan putuje na poslovne sastanke. Većinu poslova obavlja u svom malom kućnom uredu u Ulici Wildcat, Bavi se prodajom nekakvih sofisticiranih *high tech* naprava čiju svrhu uopće ne shvaćam: to su nekakvi uređaji koji nekako sve ubrzavaju, kao da se život već nije dovoljno ubrzao.

Niste svjesni koliko je Mack pametan sve dok kojim slučajem ne čujete razgovor između njega i kakvog stručnjaka. Ja sam, eto, bio u prilici prisluškivati jedan takav razgovor i odjednom jednostavno nisam mogao shvatiti kojim jezikom govori - muku sam mučio da shvatim ideje koji su iz njegovih usta navirale poput vodopada dragulja. On može inteligentno razgovarati o bilo kakvoj temi, a iako osjećate da čvrsto brani svoje stajalište, on je uvijek veoma uviđavan i dopušta vam da zadržite svoja uvjerenja.

Omiljene su mu teme Bog i postanak svijeta te razlozi zašto ljudi vjeruju u to što vjeruju. Tada mu oči zaiskre, a kutovi usana izviju mu se u osmijeh i iznenada, kao u malenog klipana, s lica mu okopni umor i starost, a on jedva uspije obuzdati ushit. No, istovremeno, Mack nije osobito religiozan. Čini se da religiju istovremeno voli i mrzi - a možda takav odnos ima i s Bogom za kojega sumnja da je natmuren, nedostupan i nadmen. Kroz pukotine njegovih dubokih cisterni katkad prodru kapljice sarkazma koje poput oštrih otrovnih strelica sunu iz dubine njegove duše. Iako se nedjeljom katkad znamo zajedno pojaviti na misi u istoj klupi lokalne vjerske

ustanove (ili, kako je mi volimo nazivati, 55. nezavisno okupljalište Svetog Ivana Krstitelja), vidljivo je da se ondje ne osjeća baš najugodnije.

Mack je u braku s Nan proveo više od trideset i tri uglavnom sretno godine. Veli da mu je spasila život, i za to skupo platila. Iz istog razloga i izvan svakog očekivanja, čini se da ga ona danas voli više nego ikad, iako imam dojam da ju je stravično povrijedio u prvim godinama bračnog života. Mislim da većina naših rana nastaje u vezama i međuljudskim odnosima, a na istom izvoru nalazimo i okrepu i iscjeljenje, a također sam svjestan da je nekome tko promatra izvana teško shvatiti tuđu sreću i blagoslov.

Bilo kako bilo, Mack se oženio. Nan je vezivo koje na okupu drži njihovu obitelj. I dok se Mack s mukom probijao kroz život kojim prevladavaju različite nijanse sivila, njezin je svijet većinom crno-bijel. Zdrav razum toliko je urođen u Nan da ona ne može ni pojmiti koliki je to blagoslov. Posvetivši se obitelji odrekla se snova da postane liječnicom, ali kao medicinska sestra stekla je izniman ugled u radu sa nasmrt bolesnim pacijentima na onkološkom odjelu. Dočim je Mackov odnos s Bogom širok, Nanin je dubok.

Ovaj čudni par izrodio je petero neobično lijepe djece. Mack voli reći da su ona naslijedila izgled od njega „...jer je Nan zadržala svoju ljepotu“. Dvojica od trojice sinova odselila su se: Jon, koji se nedavno vjenčao, radi na odjelu za prodaju lokalne tvrtke, a Tyler, koji je nedavno diplomirao, upisao je poslijediplomski studij. Josh i jedna od dviju kćeri, Katherine (Kate), još žive s roditeljima i pohađaju mjesnu višu školu. A tu je i Melissa ili Missy kako je zovemo odmilja - prilično kasna prinova. Ona... pa, neku od ove djece поближе ćete upoznati na stranicama koje slijede.

Ovih posljednjih nekoliko godina bile su veoma neobične, da se tako izrazim. Mack se izmijenio; sada je postao još osebniji čudak nego prije. Tijekom našeg dugog poznanstva on je bio

draga i dobra duša, a otkad se prije tri godine vratio iz bolnice, postao je... pa, još bolji. Postao je jedan od onih rijetkih ljudi koji se posve udobno osjećaju u svojoj koži. A ja se ni u čijem društvu ne osjećam doma kao u njegovom. Nakon svakog našeg rastanka čini mi se kao da sam upravo završio najbolji razgovor u životu, iako tijekom naših druženja govorim uglavnom ja. A u odnosu s Bogom Mack više nema samo širinu nego i veliku dubinu. No to ga je zaranjanje veoma skupo stajalo.

Današnje se stanje u mnogo čemu razlikuje od onog prije sedam godina, kada je u njegov život ušla *Velika Tuga*, a on gotovo posve utihnuo. Negdje otprilike u to vrijeme naša su druženja nekakvim prešutnim dogovorom pretrpjela gotovo dvogodišnju stanku. Macka sam tek povremeno viđao u lokalnom dućanu ili još rjeđe u crkvi, ali iako bismo se obično zagrlili iz pristojnosti, ne bismo jedan drugome rekli ništa osobito važno. Teškom bi mukom smogao snage da me pogleda u oči; možda nije htio zapodijevati razgovore koji bi otrgnuli krastu s njegova ranjenog srca.

Ali sve što se izmijenilo nakon užasne nesreće s... Eto, opet trčim pred rudo! Doći ćemo do toga u dogledno vrijeme. Samo bih htio dometnuti kako izgleda da se u posljednjih nekoliko godina Mack povratio u život te da se rasteretio bremena *Velike Tuge*. Ono što mu se dogodilo prije nekoliko godina posve je izmijenilo melodiju njegova života i jedva čekam da vam je odsviram.

Iako je vrlo vješt u verbalnoj komunikaciji, Mack se baš ne snalazi u pisanju - no on vrlo dobro zna da je pisanje moja strast. Stoga me zamolio da napišem ovu priču - njegovu priču, „za djecu i za Nan“. Želio je da mu u pripovjednom obliku pomognem iskazati ne samo dubinu njegove ljubavi nego i da im pomognem objasniti što se sve zbivalo u njegovu unutrašnjem svijetu. Znao o kojem mjestu govorim: to je ono mjesto gdje ste sami sa sobom - i možda s Bogom, ako vjerujete u Njega. Dakako, Bog može ondje postojati čak i ako vi u njega

ne vjerujete. Tako nešto se i može očekivati od Njega. Ne zovemo ga uzalud Onim-Koji-Sve-Vidi-I-Sve-Zna (I-U-Sve-Se-Upleće).

Pred vama stoji nešto što smo Mack i ja mjesecima teškom mukom pretakali u riječi. Ova je priča, eto, pomalo... ne, zapravo je *umnogome* fantastična. Ne želim suditi o tome jesu li neki njezini dijelovi istiniti. Mislim da je dostatno reći da iako neke stvari nisu znanstveno dokazive, to ne znači da su neistinite. Iskreno ću vam reći da me to što sam dio ove priče duboko dirnulo, i to na mjestima za koja nisam ni slutio da postoje. Priznajem vam da očajnički želim da je sve što mi je Mack rekao istina. Većinom mu potpuno vjerujem, ali katkad - kada vidljivi svijet stvari i računala izgleda kao *stvaran* svijet - izgubim dodir s njegovim shvaćanjima i posumnjam u njega. I još nekoliko zadnjih napomena: Mack bi vam htio poručiti da ova priča, ako vam bude posve odbojna, „nažalost, nije napisana za vas“. Ali možda ipak jest. U rukama vam je prikaz događaja onako kako ih se Mack najbolje uspio prisjetiti. Ovo je *njegova* priča, a ne moja, stoga, na nekoliko mjesta gdje se pojavljujem, o sebi pišem u trećem, a ne u prvome licu. Sjećanje je katkad vrlo varljiv drug, osobito kada se prisjećamo nesreća. Stoga me ne bi iznenadilo ako nam se tu i tamo, usprkos najvećem trudu, potkrala pokoja činjenična greška. Te su omaške posve nenamjerne. Kunem vam se da sam sve razgovore zapisao vjerno i onako kako ih se Mack prisjetio, stoga nemojte biti prestrogi prema njemu - dajte mu šansu. Kao što ćete vidjeti, o ovim stvarima nije lako govoriti.

Willie

1.

ISPREPLETENI PUTEVI

*Na pola puta život mi se u dva smjera račva
Reče mi mudrac jedne noći
Ja se zaputih neutabanom stazom
I sad moj život posve drugom stazom kroči.*

Norman (uz ispriku Robertu Frostu)

Ožujak je otvorio kišne ustave nakon neuobičajeno suhe zime. Iz Kanade se strusila hladna fronta koju su nad nama zadržali uskovitlani vjetrovi što su uz huku prokuhali kroz veliku Klisuru u istočnom Oregonu. Iako proljeće tek što nije zakucalo na vrata, zimsko božanstvo se nije htjelo bez borbe odreći svoje teško stečene krune. Planinski masiv Cascade prekrio je svježi snježni pokrov, a kiša se ledila čim bi pala na jalovo ledeno tlo pred kućom. Bio bi to dovoljan razlog da se Mack ušuška s knjigom i vrućom jabukovačom te se umota u toplinu praskave vatre.

Ipak, on je većinu jutra proveo u virtualnom izletu u poslovna gradska središta. Udobno se smjestivši u svom kućnom uredu odjeven samo u donji dio pidžame i majicu, obavljao je poslovne razgovore s trgovinskim tvrtkama mahom smještenim na istočnoj obali SAD-a. Često bi zastajao osluškujući romorenje ledene kiše koja mu je kloperala po prozorskom oknu i promatrajući kako ledeni pokrov polako, ali sigurno postaje sve deblji. Ushićeno je promatrao kako ga led neumoljivo okiva u mrzlu tamnicu.

Oluje koje prekidaju rutinu imaju nekakvu posebnu draž. Snijeg ili ledena kiša odjednom vas razrješavaju očekivanja, udovoljavanja radnim standardima i tiraniji sastanaka i rasporeda. I, za razliku od bolesti, one su skupno, a ne pojedinačno iskustvo. Gotovo da se može čuti skupni uzdah olakšanja iz obližnjeg grada i njegova okruženja gdje je Majka Priroda intervenirala ne bi li iznurenim ljudskim stvorenjima

koji joj crnče pred očima priuštila mali predah. Svi pogođeni vremenskom nepogodom ujedinjeni su zajedničkom isprikom i postaju pomalo pijani od veselja. Nitko neće morati nuditi objašnjenja i isprike zašto se nije pojavio na zakazanom sastanku ili obavio preuzetu obvezu. Svi shvaćaju i sudjeluju u tom jedinstvenom opravdanju, a iznenadno uklanjanje pritiska razgalit će srca.

Naravno, isto je tako istina da oluje ometaju poslovanje te dok nekolicina tvrtki ostvaruje malenu dobit, druge pak gube novac - a to pak znači da se neki ljudi ne vesele tome što se sve mora privremeno zatvoriti. No oni nikome ne mogu prišiti odgovornost za smanjenu proizvodnju ili za nedolazak u ured. Čak i samo na dan ili dva, svaka se osoba nekako osjeća gospodarom ili gospodaricom vlastitog svijeta, i to samo zbog toga što se te kapi sleđuju pri padu na tlo.

Čak i najuobičajenije aktivnosti postaju neobične. Rutinski izbori postaju pustolovine i sve činimo s pojačanom prisebnošću. U kasno poslijepodne Mack se ubundao i uputio van kako bi se teškom mukom domogao poštanskog sandučića koji se nalazio na kraju ugibališta dugog stotinjak metara. Poledica je nekakvom čarolijom taj svakodnevni zadatak prometnula u gorljivu borbu protiv elementarne nepogode: koraćao je boreći se sa surovom silom prirode i prkosno joj se smijao u lice. Nije mario za to što nitko nije svjedočio tom činu - sama pomisao na borbu ispunjavala ga je srećom.

Ledena tanad ljutito su mu bola obraze i ruke dok se oprezno uspinjao i silazio niz blaga ulegnuća na ugibališ-tu.

Pretpostavljao je da izgleda poput pijanog mornara koji oprezno koraća prema sljedećem pojilištu. Kada vam lice šiba ledena oluja, obično ne stupate gordo naprijed neustrašivim korakom. Ledeni nameti vjetra će vas pokolebati. Mack je dvaput pao na koljena sve dok napokon nije zagrlio poštanski sandučić kao kakvog davno izgubljenog prijatelja.

Zastao je kako bi promotrio ljepotu svijeta zarobljenog u

kristalne okove. Sve oko njega ljeskalo se i pridonosilo blještavilom okupanom kasnom poslijepodnevu. Stabla na susjedovu polju zaogrnuća su prozirne ogrtače i svako od njih stajalo je zasebno, ali ipak ujedinjeno. Svijet je izgledao veličanstveno i njegovo je blistavo savršenstvo na nekoliko trenutka gotovo podignulo teret *Velike Tuge* s Mackovih pleća. Trebala mu je gotovo minuta vremena da razbije led koji je već okovao vratašća poštanskog sandučića. Nagrada za njegove napore bila je jedna jedincata kuverta na čijoj je poledini bilo natipkano samo njegovo ime; bez marke, poštanskog žiga i povratne adrese. Obuzet radoznalošću, poderao je rub kuverte, što nije bio lak zadatak jer su mu se prsti ukočili od hladnoće. Okrenuvši leđa vjetru koji je ledio dah, napokon je uspio izmamiti maleni četvrtasti komadić nesavijenog papira iz njegova gnijezda. Na ceduljici je bilo nakucano samo ovo:

**Mackenzie,
dugo se nismo vidjeli. Nedostajao si mi. Bit ću
u kolibi
idući vikend ako se želiš naći sa mnom.**

Stari

Mack se ukočio kada ga je zapljusnuo val mučnine koji je istom takvom brzinom mutirao u bijes. Namjerno je o kolibi razmišljao što je manje bilo moguće, a kada bi mu se ona ipak našla na pameti, te misli nisu bile ni lijepe ni dobre. Ako mu je tko htio prirediti neslanu šalu, onda je doista nadmašio samoga sebe. A potpis „Stari” cijelu je stvar činio još užasnijom. „Idiot”, zarežao je sebi u bradu sjetivši se poštara Tonyja, odviše prijateljski raspoloženog Talijana koji je imao veliko srce ali malo takta. Zašto bi mi uopće isporučio ovakvu blesavu kuvertu? Nije čak bila ni markirana. Mack je ljutito natiskao kuvertu i poručicu u džep kaputa i okrenuo se kako bi se otklizao u smjeru kuće. Jaki udari vjetra koji su ga isprva

usporavali, sada su mu smanjili vrijeme potrebno da prijeđe ledenjak što mu je rastao pod nogama.

Lijepo je napredovao, hvala na pitanju, sve dok nije došao do mjesta na ugibalištu koje se spuštalo malo ulijevo. Bez ikakvog napora ili nakane počeo je ubrzavati, klizajući se na potplatima koji su stvarali trenje poput patke koja se spustila na zaleđeno jezero. Divlje lamatajući rukama u nadi da će nekako uspjeti povratiti ravnotežu, Mack je kliznuo prema jedinom velikom stablu uz ugibalište - i to baš onom kojemu je prije samo nekoliko mjeseci potkresao donje grane. Sada je to stablo stajalo ustreptalo od iščekivanja da ga zagrli - potpuno golo i željno da mu vrati milo za drago. U djeliću sekunde odlučio je kukavno izbjeci sudar pokušavši se baciti na zemlju tako što je nogama - koje su i bez njegove privole to htjele učiniti - dopustio da proklizu ispod njega. Bolje imati natučenu guzicu nego čupati iglice iz lica.

Ali zbog naleta adrenalina prenaglo se cimnuo unatrag i kao u usporenom snimku Mack je vidio vlastite noge iznad sebe baš kao da je upao u kakvu stupicu u džungli. Snažno je udario glavom o tlo, a onda se otkotrljao do korijena blistavog stabla koje se propelo iznad njega i činilo se da ga sumnjičavo promatra pogledom punim gnušanja i golemog razočaranja. Svijet se na tren zacrnio - barem se to tako njemu činilo. Ležao je ondje ošamućen zureći u nebo i škiljeći dok su mu ledenice užurbano hladile zajapureno lice. Nakratko je sve izgledalo neobično toplo i mirno, a od udarca se na koji tren srušio i njegov jal. „E, kome ja govorim da je idiot!" promrmljao je sebi u bradu, nadajući se da ga bar nitko nije vidio.

Hladnoća je ubrzano prodirala kroz kaput i vestu i Mack je znao da će uskoro osjetiti jaku nelagodu od ledene kiše koja se ispod njega istovremeno topila i ledila. Osjećajući se kao najgori starac, okrenuo se stenjući i osovio se na dlanove i koljena. A onda je ugledao crveni trag koji je trasirao njegovu putanju od mjesta udarca do konačne odrednice. Na tjemenu mu je polako počela pulsirati tupa bol, kao da ju je probudila iznenadna

spoznaja da se ozlijedio. Instinktivno je dodirnuo izvor bolnog bubnjanja i zakrvavio ruku.

Dok mu je led i oštri šljunak derao dlanove i koljena, Mack se pužući i skližući nekako dokopao ravnog dijela ugibališta.

Velikim naporom napokon se uspravio i oprezno, korak po korak, doteturao do kuće, iscrpljen silom gravitacije i leda.

Ušavši u kuću, Mack je oprezno skinuo slojeve odjeće sa sebe, a njegovi su polusmrznuti, neupotrebljivi prsti bili poput golemih palica nakalamljenih na šake. Odlučio je ostaviti mokru, krvlju umrljanu odjeću na hrpi u predvorju i zaputiti se u kupaonicu pregledati rane. Nije bilo nikakve sumnje da je ledeno ugibalište izvojevalo pobjedu. Iz posjekotine na tjemenu, u kojoj su se još nalazili zabijeni oštri kamenčići, još je polako kapala krv. Baš kao što se pribojavao, na skalpu mu je izrasla golema kvrga, propevši se poput grbavog kita iz valova istanjene kose.

Macku je bilo teško isprati ranu pokušavajući vidjeti tjeme s malenim zrcalom koje je stavio nasuprot velikom ogledalu u kupaonici. Nakon kratkog vremena je ozlojeđeno odustao jer nije mogao usmjeriti ruke u pravome smjeru budući da nije bio siguran koje mu ogledalo laže, a koje pokazuje istinu. Opresno pipkajući oko rane natopljene krvlju, uspio je iz tjemena iščupati veće komadiće šljunka, ali onda je morao odustati jer je bol postala nepodnošljiva. Uzeo je dezinfekcijsko sredstvo i sanirao ranu kako je najbolje znao i umio, a zatim je tjeme povezao gazom koju je pronašao u ladici ormarića u kupaonici. Odmjerivši se u zrcalu, pomislio je da izgleda poput kakvog prekaljenog mornara iz *Moby Dicka*. To ga je zagolicalo i prvo je prasnuo u smijeh, da bi se odmah lecnuo od bola.

Nije bilo druge nego čekati da se Nan vrati kući i pruži mu pravu medicinsku pomoć. To je jedna od mnogih povlastica koju dobivate u braku s bolničarkom. Uostalom, znao je da što gore bude izgledao, to će dobiti više pažnje. Ako bolje razmisli, u svakoj mucu ima i nečeg dobrog. Progutao je dvije tablete protiv bolova kako bi umrtvio pulsiranje u glavi i odšepesao do

glavnog ulaza.

Mack ni trenutak nije zaboravio na poručicu. Prekopavši hrpu mokre i zakrvavljene odjeće, naposljetku ju je pronašao u džepu od kaputa, pregledao ju i onda se zaputio u svoj kućni ured. Pronašao je broj poštanskog ureda i okrenuo ga.

Očekivano mu se javila Annie, postarija poštanska službenica koja je majčinski čuvala sve tajne i svakome loncu bila poklopac. „Dan, je li Tony tamo kojim slučajem?"

„Ej, Mack, ti si? Prepoznala sam ti glas." Naravno da jest.

„Oprosti, Tony ti se još nije vratio. Zapravo smo se baš čuli na radijskoj vezi i on veli da nije prošao ni pola naselja Wildcat - nije još ni stigao do tebe. 'Oš da ga nazovem ili ćeš mu ostavit poruku?"

„Ej, bok. Ti si, Annie?" Nije mogao odoljeti iako ju je odmah prepoznao po njezinu srednjozapadnom naglasku. „Oprosti, nešto sam ovdje radio. Nisam te ništa čuo."

Nasmijala se. „No-no, Mack, znaš ti dobro da si čuo svaku riječ. Nemoj muljati muljatorici. Nisam ti ja od jučer, znaš? Što da mu poručim ako se vrati živ?"

„Zapravo, već si mi odgovorila na pitanje."

Na drugoj strani linije nastala je stanka. „Zapravo, ne sjećam se da si me uopće nešto pitao. Koji ti je, Mack? Još pušiš previše trave ili to samo radiš nedjeljom ujutro kako bi preživio misu?" Tada je prasnula u smijeh, kao da ju je iznenadio vlastiti fenomenalni smisao za humor.

„Annie, znaš ti dobro da ja ne pušim travu - nisam je nikada probao niti mi je to ikada bila namjera." Naravno da Annie o tome nije imala pojma, ali Mack nije htio riskirati da se ona za dan-dva pogrešno prisjeća ovog razgovora. Ne bi bilo prvi put da joj se njezin smisao za humor prometnuo u zgodnu pričicu koja je na kraju postala „istina". Već je mogao zamisliti kako u crkvi dodaju njegovo ime popisu onih za čiji se spas duše mole. „Nema veze. Uhvatit ću Tonyja nekom drugom prilikom, sve pet."

„Dobro onda, samo nemoj nikamo iz kuće. Znaš dobro da

starac poput tebe s godinama izgubi osjećaj za ravnotežu. Ne bih htjela da se posklizneš i povrijediš ponos. Kako stvari sada stoje, izgleda da Tony uopće neće uspjeti do tebe. Možemo raditi po snijegu, susnježici i mrkloj noći, ali ova ledena kiša... Bome, to je pravi izazov."

„Hvala, Annie. Pokušat ću upamtiti tvoj savjet. Čujemo se. Pozdrav." U glavi mu je bubnjalo jače nego ikad; maleni batovi udarali su u ritmu otkucaja njegova srca. „Baš čudno", pomisli. „Tko bi se usudio staviti nešto takvo u *naš* sandučić?" Tablete protiv bolova još nisu počele sasvim djelovati, ali ipak su ublažile zabrinutost koju je počeo osjećati. Odjednom ga je zahvatio teški umor. Položivši glavu na stol, u mislima je već polako tonuo u san kada ga telefon iznenada probudi. „Ovaj... halo?"

„Bok, ljubavi. Zvučiš kao da sam te probudila." Bila je to Nan koja je zvučala neuobičajeno veselo, iako joj je u glasu osjetio tugu koja je vrebala u svakom razgovoru. I ona je podjednako uživala u ovom vremenu kao i on. Upalio je stolnu svjetiljku i pogledao na sat, iznenadivši se da je odspavao nekoliko sati.

„Uh, oprosti. Izgleda da sam zadrijemao."

„Pa, zvučiš mi malo pospano. Je li sve u redu?"

„Aha." Iako se vani gotovo smračilo, Mack je mogao razabrati da oluja nije jenjavala. Sloj leda se čak podebljao za nekoliko centimetara. Grane krošanja su se objesile i znao je da će neke uskoro popucati pod težinom, osobito ako se vjetar pojača.

„Malo sam se poskliznuo pred kućom kada sam otišao po poštu, ali sve ostalo je u redu. Kako si ti?"

„Ja sam ti još kod Arlene i mislim da ću ovdje prenoćiti s djecom. Kate uvijek odgovara da bude s obitelji... čini se da je to nekako uravnoteži." Arlene je bila Nanina sestra koja je živjela preko rijeke u Saveznoj Državi Washington. „Uostalom, vani je presklisko. Nadam se da će se do jutra otopiti. Šteta što nisam uspjela stići kući prije nego što se oluja ovako pogoršala, ali što se može." Zastala je. „Kako je oko kuće?"

„Pa, sve je nevjerojatno lijepo i mnogo je sigurnije promatrati

nego hodati po tome, vjeruj mi. Nema šanse da izađem po ovakvom vremenu. Ništa se ne kreće. Mislim da nam čak ni Tony nije dostavio poštu."

„Nisi li već preuzeo poštu?" upitala je.

„Ma ne, nije bilo pošte. Mislio sam da ju je Tony već dostavio i zato sam otišao van provjeriti. A kad tamo..." zastao je oklijevajući poštu je pogledao ceduljicu koju je ostavio na stolu, „prazan sandučić. Nazvao sam Annie i ona mi je rekla da se Tony vjerojatno neće moći uspeti uz brijeg, a ja više neću izlaziti kako bih provjerio."

„Bilo kako bilo", brzo je promijenio temu kako bi izbjegao još pitanja, „kako je Kate ondje?"

Uslijedila je stanka i dugi uzdah. Pripovijedala je tiho i moglo se zaključiti da je rukom pokrila usta kako je nitko drugi ne bi čuo. „Mack, kad bih barem znala! Kao da razgovaram s kamenom - što god učinila, ne mogu doprijeti do nje. U obiteljskom krugu, čini se da se malo opusti, ali onda opet nestane. Jednostavno ne znam što bih počela. Stalno se molim i molim da nam Stari nekako pomogne da dopremo do nje, ali..." Ponovno je zastala. „Čini mi se kao da nas ne sluša."

Eto ti ga na. Stari je bio Nanin omiljeni nadimak za Boga i on je bio iskaz njezine radosti zbog intimnog odnosa koji je gajila prema njemu.

„Dušo, siguran sam da Bog zna što radi. Sve će se već posložiti kako treba." Te mu riječi nisu donijele utjehu, ali nadao se da će barem ublažiti brigu koju je osjećao u njezinu glasu.

„Znam", uzdahnula je. „No htjela bih da se malo požuri."

„I ja." Bilo je to sve što je Mack mogao izustiti. „Dobro onda, čuvajte mi se ti i djeca i lijepo mi pozdravi Arlene i Jimmyja i zahvali im se u moje ime. Nadam se da ćemo se sutra vidjeti."

„Dobro, ljubavi. Moram ići i pomoći ostalima. Svi su se bacili u potragu za svijećama ako nestane struje. Bolje bi ti bilo da i ti učiniš isto. Ima ih iznad umivaonika u podrumu, a u hladnjaku imaš mesnu roladu koju si možeš podgrijati. Sigurno si dobro?"

„Jesam, više od ičeg mi je povrijeđen ponos."

„Čuvaj mi se; nadam se da se vidimo ujutro."

„Dobro, dušo. Ostaj mi dobro i nazovi me ako ti što zatreba. Bok."

Baš sam prosuo glupost, pomisli kad je poklopio slušalicu. Pravu mušku glupost. Kao da bih im mogao pomoći ako bi im nešto zatrebalo.

Mack je sjeo i zabuljio se u ceduljicu. Bilo je zbunjujuće i bolno smiriti uskovitlanu kakofoniju uzbibanih zastrašujućih emocija i mračnih prizora koji su mu zastrli misli -milijun misli šibalo je milijun kilometara na sat. Napokon je digao ruke od svega, presavio poručicu, stavio je u malenu limenu kutiju koju je držao na stolu i ugasio svjetlo.

Mack je uspio pronaći nešto što je mogao podgrijati u mikrovalnoj, a onda uzeo nekoliko pokrivača i jastuka te se zaputio u dnevnu sobu. Bacio je pogled na sat i ustanovio da na televiziji upravo počinje emisija Billa Moyersa¹ - to je bio njegov omiljeni program koji nikada nije propuštao. Moyer je bio jedan od nekolicine ljudi koje bi Mack rado osobno upoznao: pametan i rječit čovjek kojemu je neobično jasno pokazivao veliko razumijevanje za ljude i istinu. Jedna od večerašnjih reportaža bila je posvećena naftašu Booneu Pickensu koji je sada odlučio crpiti vodu.

Gotovo bez razmišljanja i ne skidajući pogleda s televizijskog zaslona, Mack je ispružio ruku prema stolu, zgrabio uokvirenu fotografiju malene djevojčice i privio je na prsa. Drugom je rukom povukao pokrivače do brade i duboko se zavalio u trosjed.

Uskoro su sobu ispunili zvuči tihog hrkanja dok se na televiziji govorilo o srednjoškolcu iz Zimbabvea kojeg su pretukli jer je digao glas protiv vlade svoje zemlje. Ali Mack je već napustio sobu kako bi se hrvao sa svojim snovima; možda noćas neće biti noćnih mora, samo prizora i vizija leda i stabala i gravitacije.

1 Bill Moyers - američki novinar i javni komentator koji je

1965-67. bio savjetnik za medije u Bijeloj kući (op. Prev.)

2.

NADOLAZEĆA TMINA

Ništa nas ne čini tako usamljenima kao naše tajne
Paul Tournier

U neko doba tijekom noći dolinom Willamette puhnuo je neočekivani nanos vjetra Chinook, oslobodivši krajolik ledenih olujnih okova, osim stvari koje leže skrivene u najmračnijim kutcima. Za dvadeset četiri sata zatoplilo je kao u rano ljeto. Mack je prespavao jutro utonuvši u besani san koji naizgled prođe u hipu.

Kada je napokon otpuzao s trosjeda, uhvatila ga je sjeta nakon što je opazio da su se ledene radosti tako brzo otopile, ali se razveselio kada se sat vremena poslije pojavila Nan s djecom. Najprije ga je, kao što je mogao i pretpostaviti, počastila jezikovom juhom što nije zakrvavljenu hrpu odjeće stavio na pranje, a zatim su na njegovo zadovoljstvo jojkali i jujkali dok mu je ona pregledavala ranu. Mack je veoma uživao u pažnji i Nan ga je ubrzo očistila, zakrpala i nahranila. Poručicu koja mu nije izlazila iz glave nije spomenuo. I dalje nije znao što da misli o njoj, a nije u sve htio miješati Nan ako ispadne da se radi o veoma okrutnoj neslanoj šali.

Malene zgode poput ledene oluje bile su dobrodošla, ali prekratka razbibriga koja skreće misli od sablasno sveprisutne *Velike Tuge*, kako ju je on nazivao. Nakon ljeta kada je Missy nestala, *Velika Tuga* omotala se oko Mackovih ramena poput kakvog nevidljivog, ali gotovo opipljivo teškog šala. Njezina mu je težina tupila pogled i pogrbljivala ramena. Iscrpljivali su ga pokušaji da je se otrese - kao da su mu ruke zašivene u crne nabore očaja i kao da je postao dijelom svega toga. Jeo je, radio, volio, sanjao i igrao se u svojim teškim skutima koji su ga pritiskali kao da nosi olovni kućni ogrtač - tumarajući svakodnevno kroz turobnu koprenu očaja koja je iz svega isisavala žive boje.

Katkad bi oćutio da mu se *Velika Tuga* steže oko grudi i srca poput čvrstih spona metalnog steznika, cijedeći mu suze iz očiju sve dok ne bi osjetio da u njegovim spremištima vode nema ni kapi. Drugi bi pak put sanjao da su mu stopala zarobljena u skrnutom blatu dok bi pred sobom nakratko ugledao Missy kako trči niz stablima omeđeni puteljak, a njezina bi se ljetna crvena lanena haljinica urešena zlatom izvezenim divljim cvijećem tu i tamo ukazala i zablistala među deblima. Uopće nije bila svjesna mračne sjene koja ju je pratila u stopu. Iako je očajnički pokušavao zaurlati upozorenje, iz grla nije mogao protisnuti ni glasa sve dok ne bi bilo prekasno da je spasi. Tada bi se naglo prenuo i ustao u krevetu, a njegovo je izmučeno tijelo bilo natopljeno znojem dok bi ga valovi mučnine i krivnje i žaljenja prekrili poput kakve nestvarne poplave.

Priča o Missynu nestanku nažalost nije nimalo drukčija od ostalih priča s kojima se prečesto susrećemo. Sve se dogodilo tijekom vikenda za Praznik rada i posljednjeg ljetnog pokliča prije potonuća u nastavnu i jesensku kolotečinu. Mack se odvažio povesti svoje troje mlađe djece na posljednji izlet na jezero Wallova u sjeveroistočnom Ore-gonu. Nan je sebi uplatila seminar u Seattlu, a dva starija sina već su se vratila na sveučilište, odnosno u ljetnu školu. Ali Mack je vjerovao da

posjeduje dobitnu kombinaciju sportskog duha i majčinske brižnosti. Ipak ga je Nan svemu dobro naučila.

Želja za pustolovinom i kamperska groznica zarazila je sve ukućane i kuća je naglo živnula. Da je bilo po Mackovom, oni bi u obiteljski kombi jednostavno prebacili većinu stvari i namještaja iz kuće. U jednom je trenutku u cijeloj toj pomutnji Mack odlučio uzeti predah i ugnijezdio se u svoj veliki naslonjač nakon što je otjerao obiteljskog mačka Judasa. Upravo je htio uključiti televizor kada je u kuću utrčala Missy sa svojom malenom plastičnom kutijom.

„Smijem ponijeti svoju zbirku kukaca na kampiranje?" upitala je Missy.

„Želiš ponijeti svoje bubice?" progundao je Mack ne hajući previše za nju.

„Tata, to nisu bubice. To su kukci. Vidi koliko ih imam."

Mack je nevoljno usmjerio pozornost na svoju kćerkicu koja mu je, shvativši da pokazuje zanimanje, počela u tančine objašnjavati sadržaj svoje škrinje s blagom.

„Vidi - ovo su dva skakavca. A vidi na ovom listu - to je moja gusjenica a negdje ovdje... Evo je! Vidi, ovo je moja bubamara. Imam ovdje i jednu muhu i nekoliko mrava."

Dok mu je pokazivala svoju zbirku, Mack se svojski trudio pokazivati zanimanje kimajući glavom.

„Eto", zaključila je Missy. „Smijem ih ponijeti?"

„Naravno da smiješ, zlato. Možda ih možemo pustiti u prirodu kad stignemo tamo."

„Bome neće!" začulo se iz kuhinje. „Missy, moraš ostaviti svoju zbirku kod kuće, dušice. Vjeruj mi, ovdje su na sigurnom." Nan je provirila iz kuhinje nježno se namrštivši na Macka koji je slegnuo ramenima.

„Umoran sam, zlato", šapnuo je Missy.

„Grr", zarežala je Missy. Ali svjesna da je izgubila bitku, uzela je kutiju i otišla.

Do četvrtka su uspjeli pretrpati kombi stvarima i za njega prikvačiti prikolicu te provjeriti svjetla i kočnice. Rano ujutro u

petak krenuli su na put nakon što je Nan djeci očitala posljednju bukvicu o sigurnosti, poslušnosti, pranju zubi ujutro i utuvala u glavu da ne uzimaju mačke s bijelim prugama na leđima, te im u glavu utuvala još pregršt stvari;; Nan sjevernom autocestom 205 prema Washingtonu, a Mack i tri amigosa istočnom autocestom 84. Planirali su se vratiti u utorak navečer dan prije početka školske godine.

Isplatilo se vidjeti klisuru rijeke Columbia omeđenu brdima s ravnim obroncima i strmim obroncima koja su na zalasku ljeta sneno čuvala stražu nad vidicima od kojih je zastajao dah. U rujnu i listopadu u Oregonu je najbolje klimatsko razdoblje: bablje ljeto obično započinje oko Praznika rada i traje do Svih svetih kada brzo zahladi, zakiši i poružni. I ova godina nije bila iznimka od pravila. Promet i vrijeme savršeno su surađivali, a družba nije ni primjećivala koliku je kilometražu prešla ni koliko je vremena provela na putu.

Četvorka se zaustavila kod slapova Multnomah kako bi kupila bojanku i pastelne bojice te jeftine jednokratne vodootporne fotoaparatiće za Kate i Josha. Zatim su se odlučili nakratko uspeti do drvenog mosta nad slapovima. Nekoć je do glavnog jezera i spilje iza gromoglasnog slapa vodio puteljak koji su sada, nažalost, vlasti zatvorile zbog erozije tla. Missy je uživala i zamolila svog taticu da joj ispriča legendu o prelijepoj mladoj Indijanki, kćeri poglavice plemena Multnomah. Nakon što ga je nekako nagovorila, Mack joj je napokon popustio i ispričao priču kako su zalazili u izmaglicu koja je okruživala kaskade. Priča je govorila o kraljevni, jedinom djetetu koje je ostalo uz svog ostarjelog oca. Poglavica je veoma volio svoju kćer i pomno joj odabrao muža, mladog ratnika iz plemena Clatsop za kojeg je znao da ga ona ljubi. Dva su se plemena okupila na svadbenom piru, ali prije nego što je uspio otpočeti, strahotna se zaraza raširila među Indijancima i izazvala pomor muške čeljadi.

Starješine i poglavice okupili su se i vijećali što im valja učiniti kako bi zaustavili epidemiju koja je brzo pokosila njihove

ratnike. Najstariji virač zborio je o svome ocu koji je, kada ga je sustigla starost i smrt mu zakucala na vrata, prorekao da će strahotna bolest pomoriti sve njihove muškarce i da će se ta zaraza zaustaviti samo ako čedna i nevina kći poglavice svojevoljno odluči položiti život za svoje pleme. Kako bi ispunila proročanstvo, morala bi se bez ičije prisile popeti na stijenu iznad Velike rijeke i skočiti u smrt na kameno tlo u podnožju.

Pred vijeće su zatim izveli dvanaest djevojaka, mahom kćeri plemenskih starješina. Nakon dugotrajne rasprave vijeće je zaključilo da od njih ne mogu tražiti tako veliku žrtvu, osobito što nisu znali je li legenda uopće istinita.

Ali zaraza se nastavila nesmiljeno širiti među muškom čeljadi i naposljetku uhvatila i mladog ratnog poglavicu i budućeg ženika. Kraljevna koja ga je ljubila znala je u dubini duše da se nešto mora učiniti pa se iskrala nakon što ga je hladila vlažnim oblozima i na čelo mu utisnula nježni cjelov.

Cijelu noć i cijeli dan penjala se prema mjestu o kojem je govorila legenda - na visoku stijenu koja se uzdizala nad Velikom rijekom i ravnicom. Nakon što se pomolila Velikom Duhu i predala Mu u ruke svoju dušu, bez oklijevanja je ispunila proročanstvo strovalivši se u smrt na stijenu u podnožju. Iduće jutro u selu oni koji su pobolijevali ustali su krepki i jaki. Nastupilo je veliko veselje i slavlje dok mladi ratnik nije ustanovio da je njegova zaručnica nestala. Svijest o onome što se dogodilo raširila se među narodom poput plamena i mnogi su se zaputili na mjesto gdje su znali da će je naći. Kada su se okupili oko njezina skršena tijela u podnožju stijene, njezin je ojađeni otac zavapio Velikom Duhu zamolivši Ga da se njezina žrtva nikada ne zaboravi. U tom je trenu prokuljala voda, pretvorivši se u blagu izmaglicu kada je dotakla tlo ispod njihovih nogu i polako stvorivši prekrasno jezero.

Missy je obično u slušanju priče uživala gotovo jednako koliko i Mack u kazivanju. Imala je sve elemente istinske priče o iskupljenju, slično priči o Isusu koju je tako dobro poznavala.

Govorila je o ocu koji je ljubio svoje dijete i o žrtvi koju je prorekao prorok. Zbog ljubavi je dijete svojevrijedno položilo svoj život kako bi spasilo zaručnika i pleme od sigurne propasti. Ali ovaj put Missy nije rekla baš ništa. Umjesto toga, odmah se okrenula i zaputila prema kombiju kao da želi reći: „U redu, obavila sam svoje. Put pod noge.”

Nakratko su se zaustavili kako bi ručali i obavili nuždu kod rijeke Hood, a zatim su se vratili na autocestu i došli do La Grandea u rano poslijepodne. Ovdje su skrenuli s autoceste 1-84 na cestu Wallowa Lake gdje ih je čekala zadnja etapa puta pa su nakon prevođenih sto petnaest kilometara došli do grada Josepha. Jezero i kamp nalazili su se na samo nekoliko kilometara od Josepha. Stigavši na odrednicu svi su se složno latili posla i utaborili možda ne onako kako bi to Nan priželjkivala, ali su pripreme ipak obavili dovoljno dobro da njihova nastamba bude funkcionalna.

Prvi je objed bio u tradiciji obitelji Phillips: odrezak od buta u marinadi po tajnom receptu ujaka Joea. Za desert su pojeli čokoladne kolačiće koje je Nan ispekla prethodnu večer prelivene sladoledom koji su ponijeli u škrinji sa suhim ledom. Te večeri, sjedeći s troje nasmijane djece i promatrajući jedno od najvećih prirodnih čuda, Mackovo je srce odjednom ispunila neočekivana sreća. Sunčev zalazak prekrasnih boja i oblika ljeskao se na nekoliko oblaka koji su čekali u krilima pozornice svoj trenutak da postanu glavni glumci ove jedinstvene predstave. Pomislio je kako je bogat čovjek u svim najvažnijim stvarima.

Kad su očistili stol i oprali suđe, već je pao mrak. Jeleni - uobičajeni dnevni posjetioci i katkad ozbiljna smetnja - otišli su na počinak, kamo god već jeleni idu spavati. Njihovu smjenu preuzeli su noćni zločesti bukači: rakuni i vjeverice koji se kreću u čoporima u potrazi za bilo kakvim spremištem za hranu koji je bio imalo otvoren. Kamperi iz obitelji Phillips znali su to iz prijašnjih iskustava. Prva noć koju su ikada proveli u ovom kampu stajala ih je gotovo pedeset *muesli*

pločica, kutiju čokoladica i gotovo svih kolačića s maslacem od kikirikija.

Prije nego što je postalo prekasno, četvorka se zaputila na kratki izlet gdje ih nisu ometale logorske vatre i svjetiljke, na mračno i tiho mjesto gdje su mogli leći i promatrati čudesni Mliječni put koji je neometan svjetlosnim zagađenjem gradova izgledao prekasno i nevjerojatno. Mack je satima mogao ležati i promatrati tu nemjerljivu ljepotu. Osjećao se nevjerojatno maleno, ali ipak udobno u svojoj koži. Od svih mjesta na kojima je osjetio prisutnost Boga, ovdje je ona, u prirodnom okruženju i pod zvijezdama, bila najopipljivija. Gotovo da je mogao čuti njihov pjev kojim su slavile svoga Stvoritelja i on im se u svom sumnjičavom srcu pridružio najbolje što je znao.

Vratili su se u kamp i nakon nekoliko odlazaka na zahod, Mack je ušuškao sve troje za redom u toplinu i sigurnost vreća za spavanje. Izmolio je kratku molitvu s Joshom prije nego što se prebacio do Kate i Missy koje su ležale i čekale, no kada je na Missy došao red da se pomoli, ona je željela razgovarati.

„Tata, zašto je ona morala umrijeti?" Macku je trebao koji trenutak da shvati o kome Missy govori, uvidjevši na kraju da joj je kraljevna iz plemena Multnomah na pameti sve otkad su posjetili vodopad.

„Zlato, nije ona *morala* umrijeti. To je bio njezin izbor kako bi spasila svoj narod. Bili su bolesni i ona je htjela da ozdrave." Nastupila je tišina i Mack je znao da se u tami stvara novo pitanje.

„Je li se to zbilja dogodilo?" Ovaj je put pitanje postavila Kate, koju je razgovor očito privukao. „Je li se što zbilja dogodilo?"

„Je li indijanska princeza zbilja umrla? Je li priča istinita?"

Mack je promislio prije nego što je progovorio. „Ne znam, Kate. To je legenda i katkad su legende priče koje nas nečemu uče."

„Dakle, to se nije zbilja dogodilo?" upitala ga je Missy.

„Možda i jest, srdašce. Katkad se legende rađaju iz isti-nitih priča i događaja koji su se stvarno dogodili."

Ponovno tišina, a onda: „Je li onda priča o Isusu koji je umro

legenda?" Mack je mogao čuti kotačiće kako se okreću u Kateinoj glavi.

„Ne, dušice, to je istinita priča; a znaš što? Mislim da je i priča o indijanskoj princezi vjerojatno istinita."

Mack je pričekao da njegove kćeri poslože misli. Missy je postavila novo pitanje: „Je li Veliki Duh drugo ime za Boga - mislim, za Isusovog tatu?"

Mack se nasmiješio u mraku. Bilo je jasno da su Nanine večernje molitve polučile učinak. „Vjerojatno. To je dobro ime za Boga jer je on Duh i usto je i Velik."

„Zašto je onda tako zao?"

Ah, to je, dakle, bilo pitanje koje joj se krčkalo u mislima. „Kako to misliš, Missy?"

„Pa, Veliki Duh je prisilio princezu da skoči sa stijene i primorao Isusa da umre na križu. Meni to zvuči jako zločesto."

Mack je zanijemio. Nije znao što da joj odgovori. Sa svojih šest i pol godina, Missy je postavljala pitanja s kojima se mudraci bore već stoljećima.

„Ljubice, Isus nije mislio da je njegov tata zao. Mislio je da je njegov tata pun ljubavi i da ga jako puno voli. Njegov tata ga nije *prisilio* da umre. Isus je odabrao smrt jer tebe i sve ljude u svijetu on i njegov otac jako vole. Spasio nas je od bolesti, baš kao kraljevna."

Sada je nastupila najdulja tišina i Mack je već pomislio da su curice utonule u san. Baš kada se krenuo nagnuti nad njih i poljubiti ih za laku noć, maleni i zamjetno drhtavi glasić je prekinuo tišinu.

„Tata?"

„Da, dušice?"

„Hoću li ja ikada morati skočiti s litice?"

Mackovo se srce slomilo kada je shvatio o čemu je ovaj razgovor zapravo bio. Zagrlio je svoju kćerkicu i privukao je k sebi. Glasom koji je zazvučao malo promuklije nego inače, nježno joj je odgovorio: „Ne, dušice, ja od tebe nikada neću tražiti da skočiš s litice, nikad, nikad, baš nikad."

„A hoće li Bog od mene tražiti da skočim s litice?"
„Ne, Missy. On od tebe nikada ne bi zatražio nešto takvo."
Ona je još dublje zarila glavicu u njegov zagrljaj. „Dobro! Drži me čvrsto. Laku noć, tata. Volim te." I u tom je trenu zaspala, duboko utonuvši u mirni san ispunjen samo dobrim i lijepim snovima.
Nakon nekoliko minuta Mack ju je nježno stavio natrag u vreću za spavanje.
„Jesi dobro, Kate?" šapnuo je poljubivši je za laku noć.
„Da, da", uzvratila mu je šaptom. „Tata?"
„Što je dušice?"
„Ona postavlja dobra pitanja, jel' da?"
„Nego. Ona je posebna malena curica - obje ste posebne, osim što ti više nisi tako malena. A sada na spavanje, sutra nas čeka veliki dan. Laku noć, dušice."
„I tebi, tata. Volim te jako puno!"
„Volim i ja tebe - svim srcem. Laku noć."
Mack je zatvorio prikolicu na izlazu, ispuhao nos i obrisao suze koje su mu još bile na obrazima. Tiho je izmolio zahvalu Bogu i pristavio kavu.

3.

PREOKRET

Djeca liječe dušu.

Fjodor Dostojevski

Državni park Jezero Wallowa i područje oko njega S pravom se naziva američkom Malom Švicarskom. Divlje strme planine uzdižu se gotovo tri kilometra, a između njih skrivaju se bezbrojne doline prepune potoka, izletničkih staza i visoravni

prepunih grmića divljeg cvijeća. Jezero Wallowa otvara ulaz u Park nedirnete prirode Eagle Cap i Nacionalno rekreacijsko područje Hells Canyon koje se diči najdubljim kanjonom u Sjevernoj Americi. Stoljećima ga je dubila Zmijska rijeka i mjestimično je visok čak tri i širok šesnaest kilometara.

Na sedamdeset posto Rekreacijskog područja nema prometnica i ondje ima izletničkih staza čija ukupna duljina premašuje tisuću četristo kilometara. Nekoć je to bila postojbina većinskog plemena Nez Perce, a ostaci koji svjedoče o njihovoj prisutnosti nalaze se razbacani u divljini kao i ostaci bijelih doseljenika koji su ovuda putovali na Zapad. Obližnji grad Joseph dobio je ime po moćnom plemenskom poglavici čije ime na indijanskom jeziku znači Grmljavina Koja Se Kotrlja Niz Planinu. Ovo je područje također bogato florom i faunom uključujući jelene vapiti, medvjede, jelene i divokoze.

Prisutnost zvečarki, osobito u blizini Zmijske rijeke, dovoljan je razlog za oprez odlučite li se na izletima skrenuti sa staze.

Samo jezero Wallowa dugo je osam i široko gotovo dva kilometra, a prema jednoj teoriji stvorili su ga ledenjaci prije devet milijuna godina. Sada se nalazi na otprilike dva kilometra od grada Josepha i na visini od jednog i pol kilometra. Voda koja je većinu godine toliko ledena da ćete izgubiti dah ako skočite u nju, potkraj ljeta dosegne dovoljno ugodnu temperaturu da se u njoj može lako zaplivati, bar blizu obale. Planina Sacagawea, visoka gotovo tri kilometra, gleda na taj modri dragulj sa svojih snijegom zastrtih i zimzelenom šumom omeđenih visina.

Mack i djeca iduća su tri dana ispunili zabavom i odmorom. Missy, koja je očito bila zadovoljna očevim odgovorom, nije više postavljala pitanja o kraljevni, čak i kada su se tijekom jednog izleta našli na rubu strmih litica. Proveli su nekoliko sati vozeći se u čamcima na pedale, dali sve od sebe kako bi osvojili nagradu u minigolfu te se čak odvažili jahati na konjima.

Nakon jutarnjeg posjeta povijesnom Rancu Wade koji se nalazi na pola puta između Josepha i Enterprisea, poslijepodne su

proveli obilazeći malene trgovine u samome Josephu. Vrativši se na jezero, Josh i Kate su se utrkiivali na go-kart stazi. Josh je izašao kao pobjednik, ali Kate je uspjela ponovno zaraditi pravo na hvalisanje ulovivši krupnu jezersku pastrvu. Missy je uhvatila jednu na udicu na koju je nataknila crvića, ali ni Josh niti Mack nisu se mogli pohvaliti da im je udica makar jednom zatrzala, iako su imali mnogo bolje mamce. Nekom čarolijom dvije su se druge obitelji uspjele utkati u svijet Phillipsa. Kako to obično biva, prijateljstva su se prvo sklopila među djecom, a zatim među odraslima. Joshu je bilo osobito stalo upoznati Ducetteove čija je najstarija kći Amber nekim čudom, eto, bila dražesna mlada dama njegovih godina. Kate je po tom pitanju strašno uživala mučiti brata, a on bi njezino zadirkivanje nagrađivao tako što bi sav zajapuren i postiden glasno odstupao u šator. Amber je imala sestru Emmy koja je bila godinu dana mlada od Kate i njih dvije su skupa provodile mnogo vremena. Vicki i Emil Ducette doputovali su iz svoga doma u Coloradu gdje je Emil radio kao agent Američke službe za zaštitu riba i divljači, dok se Vicki brinula za kućanstvo čija je najnovija i nenadana prinova bio sin J.J., kojemu je bilo samo godinu dana. Ducetteovi su Macka i njegovu djecu upoznali s kanadskim parom kojeg su otprije znali - Jesseom i Sarah Madison. Oni su bili jednostavni i pristupačni i Macku su se odmah svidjeli. Oboje su bili nezavisni konzultanti; Jesse u kadrovskoj službi, a Sarah u menadžmentu. Missy se odmah zbližila sa Sarah, a obje su često odlazile do kampa Ducetteovih gdje su Vicki pomagali oko J.J.-a. Ponedjeljak je veličanstveno zajutrio i cijelo je društvo bilo uzbuđeno jer su se žičarom jezera Wallowa planirali odvesti do vrha planine Howard - dva kilometra i četiristo metara iznad morske razine. Kada je izgrađena 1970. godine, ta je žičara imala najstrmiji uspon u Sjevernoj Americi, a ukupna duljina kabela iznosila je gotovo šest i pol kilometara. Putovanje do vrha traje petnaestak minuta, a visina njišuće kabine varira od

jednog do trideset šest metara.

Umjesto da sa sobom ponesu ručak, Jesse i Sarah su inzistirali na tome da cijelo društvo počaste ručkom u Summit Grillu na vrhu planine. Planirali su objedovati čim se popnu na vrh i zatim provesti cijeli dan u obilasku svih pet vidikovaca.

Oboružani fotoaparatima, sunčanim naočalama, bocama s vodom i kremama za sunčanje, zaputili su se prema planini negdje oko devet sati. Kao što su i planirali, u restoranu su pojeli svu silu hamburgera, pomfrita i *milk shakeova*. Visina im je vjerojatno pojačala tek - čak je i Missy uspjela pojesti cijeli hambić i glavninu priloga.

Nakon ručka zaputili su se prema obližnjim vidikovcima.

Međusobno najudaljeniji bili su Vidikovac porječja Zmijske rijeke i Vidikovac Seven Devils (udaljenost je iznosila oko jednog kilometra). S Vidikovca Doline Wallowa pogled im je pucao do gradova Joseph, Enterprise, Lostine te čak do Wallowe. S vidikovaca Royal Purple i Summit uživali su u kristalno jasnim vidicima koji su sezali u područja saveznih država Washingtona i Idaha. Neki su čak mislili da mogu vidjeti i dalje od Idaha sve do Montane.

U kasno poslijepodne svi su već bili umorni i zadovoljni. Missy koju je tijekom posjeta posljednjim dvama vidikovcima Jesse nosio na ramenima, sada je drijemala u očevu naručju dok su se cimajući se i njišući spuštali natrag s vrha. Četvero mladih ljudi zajedno sa Sarah priljepili su lica na okno i uzdisali pred čudima koja su im se ukazivala na silasku. Ducetti su sjedili držeći se za ruke i potiho razgovarajući, dok je J.J. spavao u očevu naručju.

„Ovo je jedan od onih rijetkih i vrijednih trenutaka“, pomislio je Mack, „koji vas zateknu nespremne i ostave bez daha. Kada bi bar Nan mogla biti ovdje, onda bi sve uistinu bilo savršeno.“

Premjestio je Missy kako bi joj bilo udobnije, sada već potpuno utonula u san i maknuo joj kosu s lica kako bi je mogao pogledati. Prljavština i znoj nakon napornog dana su joj začudo samo uvećavali ljepotu i nevinost. „Zašto nam djeca uopće

moraju odrasti?" razmišljao je dok joj je ljubio čelo.

Te su večeri tri obitelji združile svoje namirnice kako bi zajedno spravile posljednju večeru. Predjelo je bila *taco* salata s mnogo narezanog svježeg povrća i umakom. A Sarah je nekim čudom uspjela napraviti kremu, *mousse*, kolačiće i ostale delicije nakon kojih su se svi osjećali sito i dekadentno.

Nakon što su ostatke hrane spremili u hladnjake te oprali i pospremili posude, odrasli su posjeli oko rasplamsale vatre pijuckajući kavu dok je Emil prepričavao svoje pustolovine o razbijanju lanaca krijumčarenja ugroženih životinjskih vrsta i pojasnio kako hvataju krivolovce i ostale koje ilegalno love. Bio je vješt pripovjedač i njegov je poziv bio veliko vrelo urnebesnih priča. Sve je to bilo fascinantno i Mack je opet iznova shvatio da je bilo mnogo toga na svijetu o čemu nije znao ništa.

Kako je večer odmicala, Emil i Vicki prvi su otišli na počinak sa svojim snenim djetetom. Jesse i Sarah dobrovoljno su ostali neko vrijeme prije nego što su otpratili ženski pomladak Ducetteovih natrag u njihov kamp. Tri mala Phillipsa i dva Ducettea žurno su šmugnuli u okrilje šatorske prikolice kako bi razmijenili priče i tajne.

Kako to obično biva kada logorska vatra dugo gori, razgovor se od veselog okrenuo prema osobnijem. Sarah je veoma zanimao ostatak Mackove obitelji, osobito Nan.

„Onda, kakva je ona, Mackenzie?”

Mack je uživao kada bi mu se pružila prilika hvalisati o svojoj Nan. „Eto, osim što je lijepa - i to ne govorim samo zato što mi je žena - ona je prekrasna i duhom i tijelom", sramežljivo je podignuo pogled i vidio da mu se svi smiješe. Strašno mu je nedostajala i bilo mu je drago što je mrak skrivao njegovu nelagodu. „Puno joj je ime Nanette, ali svi je zovu Nan. Među zdravstvenim osobljem je na veoma dobrom glasu, osobito na Sjeverozapadu. Ona je medicinska sestra i radi na odjelu za onkologiju - ovaj, s pacijentima oboljelim od raka - zapravo, s

neizlječivim pacijentima. Težak je to posao, ali ona doista uživa. Bilo kako bilo, napisala je nekoliko znanstvenih radova i održala je predavanja na nekoliko znanstvenih skupova."

„Zbilja?" upitala ga je Sarah. „O čemu je govorila?"

„Pomaže ljudima da se pomire s Bogom i suoče sa smrću", odvratio je Mack.

„Jako bih rado čuo više o tome", dometnuo je Jesse, pomaknuvši žar u vatri koja se odmah jače rasplamsala.

Mack je oklijevao. Iako se u okupljenom društvu osjećao veoma lagodno, nije dobro poznavao taj bračni par i razgovor se okrenuo prema dubljim temama o kojima mu baš i nije bilo lako govoriti. Hitro je prebirao po mislima kako bi našao brzi odgovor na Jesseovo pitanje.

„Nan je mnogo bolja u tim stvarima od mene. Mislim da ona o Bogu razmišlja drukčije od većine. Imaju toliko bliski odnos da ga zove Stari, ako vam to što govori."

„Naravno", uzviknula je Sarah, a Jesse je kimnuo glavom. „Svi u obitelji zovete Boga Stari?"

„Ne", odvratio je Mack smijući se. „Djeca su to donekle pokupila od mame, ali ja to baš nisam prihvatio. Meni je to previše prisan naziv. Uostalom, Nan ima sjajnog oca, pa joj je zbog toga lakše nazivati Ga tako."

Izletjelo mu je nešto što nije htio reći i Mack se u sebi stresao, nadajući se da nitko ništa nije primijetio, ali Jesse ga je pažljivo promatrao. „Tvoj tata nije baš bio tako sjajan?" blago ga je upitao.

„Aha." Mack je zastao. „Može se reći da baš nije bio tako sjajan. Umro je dok sam još bio dijete, i to prirodnom smrću." Mack se nasmijao, ali smijeh mu je šuplje zazvučao. Pogledao je njih dvoje. „Umro je od alkoholizma."

„Naša iskrena sućut", rekla je Sarah u njihovo ime, a Mack je osjećao da je govorila iz srca.

„No, dobro", rekao je ponovno protisnuvši osmijeh. „Život je katkada težak, ali imamo mnogo toga na čemu možemo biti zahvalni."

Nastupila je nelagodna tišina dok se Mack pitao zašto njih dvoje takvom lakoćom ruše zidove oko njega. Nekoliko trenutaka poslije spasila ga je cika i galama jer su djeca istrčala iz prikolice i sjurila se među njih. Kate je uživala jer je zajedno s Emmy zatekla Josha i Amber kako se u mraku drže za ruke i sada je to htjela objaviti na sav glas. Josh se već zaljubio do te mjere da je bio spreman podnijeti gnjavažu i sve što bi njegova sestra izvalila. Čak i da je htio, nije s lica mogao skinuti blesavi osmijeh.

Madisoni su prije odlaska zagrlili Macka i njegovu djecu poželjevši im laku noć, a Sarah ga je privila s velikom nježnošću. A zatim su se zaputili prema kampu Ducetteovih držeći Amber i Emmy za ruke. Mack je gledao za njima sve dok više nije mogao čuti njihovo šaptanje i dok snopovi svjetlosti iz njihovih svjetiljki nisu nestali. Osmjehnuo se sam sebi i krenuo je potjerati svoj čopor u vreće za spavanje.

Svi su se lijepo pomolili i izljubili s ocem za laku noć, a nakon toga se Kate smijuljila dok je šaputala bratu koji bi tu i tamo jasno zarežao: „Prestani, Kate. Grrr... Ozbiljno ti velim, pravo si derište!" A nakon toga je napokon nastupila tišina.

Mack je spakirao koliko je mogao uz svjetlost svjetiljki i vrlo brzo odlučio ostatak posla ostaviti za jutro. Ionako su kanili krenuti kući tek u rano poslijepodne. Skuhao je svoju posljednju kavu za tu večer i sjeo pijuckajući je ispred vatre dok se oganj nije pretvorio u hrpicu blistave žari. Bio je na osami, ali ipak nije bio sam. Nije li to stih iz pjesme Brucea Cockburna² *Rumors of Glory*? Nije bio siguran, ali je odlučio to provjeriti kada se vrati kući.

Dok je tako sjedio očaran vatrom i umotah u njezinu toplinu, izmolio je molitve u znak zahvalnosti. Imao je toliko mnogo. Vjerojatno je samoga sebe mogao opisati kao *blagoslovljenog*. Bio je zadovoljan, smiren i pun spokoja. Mack nije bio svjestan da će se za dvadeset četiri sata njegove molitve drastično izmijeniti.

2 Bruce Cockburn - vrlo plodonosan kanadski folk-rock gitarist i tekstopisac koji je svoj posljednji, 29. album objavio 2006. godine (op. prev.)

* * *

Novo jutro, iako je bilo sunčano i toplo, nije dobro počelo. Mack je ustao rano kako bi djecu iznenadio prekrasnim doručkom, ali je opekao dva prsta dok je pokušavao skinuti kolačiće koji su se zalijepili za rešetke peći. Skočivši od jake boli, prevrnuo je pećnicu i pokrov te srušio zdjelu sa smjesom za palačinke na pješčano tlo. Djeca, koju je probudio zveket i bijesno siktanje, provirila su iz prikolice kako bi ustanovila razlog pomutnje. Počela su se smijuljiti čim su shvatila o čemu se radi, ali bilo je dovoljno da im Mack samo jednom podvikne „Ej, nije smiješno!" i ona su se brzo povukla u sigurno okrilje šatorske prikolice gdje su se još kikitale dok su promatrala kroz mrežice na prozorskim otvorima.

Stoga se doručak, umjesto da je ispao onako kako je Mack sebi zacrtao, sastojao od hladnih zobenih pahuljica s mlijekom u prahu - jer su posljednje rezerve mlijeka otišle u smjesu za palačinke. Mack je idućih sat vremena proveo pokušavajući urediti kamp s dva prsta u ledenoj vodi u koju je Josh redovito stavljao novi led koji bi lomio drškom žlice. Glas o nezgodi sigurno se vrlo brzo proširio jer se Sarah Madison pojavila s prvom pomoći za opekline i Mack je nekoliko minuta nakon što je prste namazao bjelkastom kremom osjetio kako bol jenjava. Negdje u isto vrijeme pojavili su se Josh i Kate koji su, pošto su obavili svoje zadatke, zamolili oca da posljednji put zaveslaju u kanuu Ducetteovih, obećavajući da će nositi prsluke za spašavanje. Isprva ih je odbio, ali pošto su ga djeca, osobito Kate, dovoljno dugo preklinjala, Mack je napokon popustio, podsjetivši ih još jednom na pravila sigurnog ponašanja u kanuu. Nije bio odveć zabrinut. Njihov se kamp nalazio gotovo uza samu obalu jezera, a usto su obećali da će veslati blizu

obale. Mack će moći paziti na njih i istovremeno pakirati stvari.

Missy se udubila u svoj zadatak za stolom - bojala je u bojanki o slapovima Multnomah. „Ma preslatka je“, pomislio je Mack, pogledavši je pospremajući nered koji je ranije napravio. Na sebi je nosila jedini preostali čisti odjevni predmet: crvenu ljetnu haljinicu na kojoj je bilo izvezeno livadno cvijeće - to su kupili prvi dan kada su posjetili -Joseph.

Petnaest minuta poslije Mack je podigao pogled kada je čuo poznati glas kako s jezera viče: „Tata!“ Bila je to Kate, a ona i brat grabili su poput profesionalnih veslača. Oboje su poslušno odjenuli prsluke za spašavanje i on im je mahnuo.

Nevjerojatno je kako naizgled nevažni pokret ili događaj mogu promijeniti živote. Kate je podigla veslo kako bi mahnula natrag i izgubila ravnotežu te prevrnula kanu. Lice joj se sledilo od užasa dok se čamac prevrtao polako, kao u usporenim filmu. Josh se očajnički naginjao u suprotnom smjeru kako bi vratio ravnotežu, ali bilo je prekasno i on je nestao u vodenom pljasku. Mack je odmah krenuo prema obali jezera, ne kako bi skočio u vodu, nego da se odmah nađe pri ruci kada isplivaju na površinu. Kate je prva isplivala, pijuckajući i plačući, ali Joshu nije bilo ni traga ni glasa. Onda se odjednom vidjela erupcija vode i nogu i Mack je u hipu znao da je nešto stravično krenulo po zlu.

Na vlastito zaprepaštenje, naglo su mu se povratili instinkti koje je istesao još u tinejdžerskim danima kao spasilac na plaži. Za samo nekoliko sekundi strgnuo je sa sebe majicu, izuo cipele i skočio u vodu. Nije čak ni primijetio ledeni šok kada je počeo sumanutom brzinom plivati prema prevrnutom kanuu koji se nalazio petnaestak metara od obale. Ignorirao je i prestravljeni plač svoje kćeri. Ona je bila na sigurnom. Svu je pozornost usmjerio na Josha.

Duboko je udahnuo i zaronio. Unatoč komešanju, voda je bila prilično bistra s vidljivosti oko jednog metra. Ubrzo je pronašao Josha i shvatio zašto je u nevolji. Jedan od remena prsluka za

spašavanje zapeo je za kanu. Ma koliko upirao, ni on ga nije mogao osloboditi, stoga je pokušao signalizirati Joshu da zaroni dublje ispod kanua gdje je bio zarobljen zrak. Ali siroti se dječak uspaničio, pokušavajući se osloboditi pojasa koji ga je zarobio ispod kanua i vode.

Mack je izronio, viknuo Kate da zapliva prema obali, udahnuo što je više mogao i ponovno zaronio. Kada je zaronio i treći put, uz spoznaju da mu vrijeme istječe, Mack je shvatio da mu preostaje ili nastaviti pokušavati osloboditi Josha ili prevrnuti kanu. Kako uspaničeni Josh nije dopuštao nikome da mu se približi, Mack se odlučio za drugo rješenje. Jesu li mu pomogli Bog i anđeli ili Bog i adrenalin, Mack nikada neće doznati, ali već je u drugome pokušaju uspio prevrnuti kanu, izbavivši Josha iz stupice.

Prsluk, koji je napokon mogao nesmetano obaviti svoju funkciju, držao je dječakovo lice iznad vode. Mack je izronio iza Josha koji je ležao beživotno i bez svijesti, dok mu je iz rane na glavi liptala krv. Odmah ga je počeo oživljavati usta na usta, dok su ostali koji su čuli povike stigli kako bi na obalu izvukli kanu i prsluk koji se zakačio za njega.

Ne mareći za povike i glasne upute koje su ljudi vikali oko njega, Mack se usredotočio na svoj zadatak, dok mu je u prsima polako bujala panika. Baš kada je stopalima dotaknuo čvrsto tlo, Josh je počeo iskašljavati vodu i doručak. Svi oko njega glasno su zaurrali od sreće, ali Mack se uopće nije obazirao. Shrvan olakšanjem i naglim porastom adrenalina u krvi, počeo je plakati, a onda mu se odjednom i Kate ridajući objesila oko vrata, dok su se svi smijali i plakali i međusobno grlili.

Nekako su se svi dovukli do obale. Među onima koje su privukli panika i povici bili su Jesse Madison i Emil Ducette. Kroz kakofoniju sretnih pokliča i uzdaha olakšanja, Mack je čuo Emilov glas koji je poput krunice šaputao: „Tako mi je žao... Tako mi je žao... Tako mi je žao." Kanu je bio njegov. To su mogla biti njegova djeca. Mack ga je pronašao, čvrsto rukama obujmio mlađeg muškarca i jasnim mu glasom rekao u uho:

„Prestani! Nisi kriv za ovo i svi su u redu." Emil je počeo ridati jer su mu osjećaji naglo provalili kroz branu nakupljene krivnje i straha.

Izbjegli su potencijalnu krizu. Barem je tako Mack mislio.

4.

VELIKA TUGA

Tuga je zid između dva vrta.

Halil Džubran

Jack je sagnut stajao na obali i još pokušavao doći do daha. Tek nakon nekoliko minuta misli su mu se ponovno vratile na Missy. Prisjetivši se da je bojala bojanku za stolom, otišao je malo podalje odakle je s obale mogao vidjeti njihov kamp, ali od nje nije bilo ni traga ni glasa. Ubrzao je korak hitro krenuvši prema šatorskoj prikolici, zazivajući njezino ime što mirnijim glasom. Bez odgovora. Nije je bilo tamo. Iako mu je srce zastalo, pokušao je racionalizirati da se u pomutnji netko pobrinuo za nju - Sarah Madison ili Vicki Ducette ili jedno od njihove starije djece.

Ne želeći izgledati prestrašeno ili uspaničeno, pronašao je dvojicu svojih novih prijatelja i trezveno im objasnio da ne može naći Missy i zamolio ih da provjere je li kod njihovih obitelji. Obojica su se hitro zaputila svaki u svoj kamp. Jesse se prvi vratio i rekao da Sarah to jutro uopće nije vidjela Missy. S Mackom se zaputio do kampa Ducetteovih, ali prije nego što su uspjeli doći onamo, Emil im je užurbano izašao u susret s vidno zabrinutim izrazom lica.

„Danas nitko nije vidio Missy, a ne znamo ni gdje je Amber. Možda su zajedno?" U Emilovu se pitanju nazirao tračak straha.

„Siguran sam da je tako“, rekao je Mack pokušavajući istovremeno ohrabriti sebe i Emila. „Što misliš, gdje bi mogle biti?“

„A da provjerimo u zahodima i kupaonicama?“ predložio je Jesse.

„Dobra ideja“, rekao je Mack. „Provjerit ću u onom koji je najbliži našem kampu jer taj koriste moja djeca. Možeš li s Emilom pregledati zahode koje koriste vaše obitelji?“

Kimnuli su glavama i Mack je sporim trkom krenuo prema obližnjim tuševima, primijetivši po prvi put da je bos i gol do pasa. „Kako li samo izgledam?!“ pomislio je i vjerojatno bi se nasmijao da nije bio toliko usredotočen na Missy.

Stigavši u zahode, upitao je tinejdžericu koja je izlazila iz ženskih kabina je li unutra vidjela curicu u crvenoj haljinici ili možda dvije djevojčice. Ona mu je odgovorila da ih nije vidjela, ali da će pogledati još jednom. Za manje od minute vratila se odmahujući glavom.

„Hvala“, rekao je Mack i zaputio se u pokrajnji dio zgrade gdje su se nalazili tuševi. Zaobilazeći ugao zgrade, počeo je glasno dozivati Missy. Mack je čuo kako teče voda, ali nitko mu se nije odazvao. Misleći da bi Missy možda mogla biti pod tušem, počeo je lupati po vratima svake kabine dok mu se naposljetku netko nije odazvao. Uspio je samo strašno preplašiti jednu sirotu staricu kada su se vrata o koja je lupao slučajno otvorila i otkrila je u kabini. Vrisnula je, a Mack je, duboko se ispričavajući, zatvorio vrata i pohrlio do iduće kabine.

Šest tuš kabina i dalje ništa od Missy. Provjerio je i muške zahode i kabine, pokušavajući ne razmišljati zašto je uopće ondje traži. Nigdje je nije bilo i onda je otrčao do Emila neprestano ponavljajući molitvu: „O, Bože, pomози mi da je nađem... O, Bože, pomози mi da je nađem.“

Kada ga je ugledala, Vicki mu je potrčala u susret. Suzdržavala se od plača, ali nije mogla obuzdati suze kada su se zagrlili. Odjednom je Mack očajnički želio da je Nan ovdje. Ona bi odmah učinila što treba ili bi barem znala što treba učiniti. On

se osjećao beznadno izgubljeno.

„Sarah čuva Josha i Kate u našem kampu, ne brini se za njih“, rekla mu je Vicki jecajući.

„Zaboga“, pomislio je Mack koji je posve zaboravio na njih dvoje. „Kakav sam ja to otac?“ Iako je osjetio olakšanje zbog toga što ih je Sarah čuvala, sada je još više priželjkivao da je Nan pokraj njega.

U tom su trenutku u kamp uletjeli Emil i Jesse. Emil je nosio izraz olakšanje, a Jesse je bio napet poput opruge.

„Našli smo je“, uzviknuo je Emil blistajući, da bi se odmah nakon toga uozbiljio shvativši što ta izjava povlači. „Mislim, pronašli smo Amber. Upravo se vratila s tuširanja u drugom kampu jer je jedino ondje bilo tople vode. Veli da je rekla mami kamo ide, ali Vicki je vjerojatno nije čula...“ Ušutio je.

„Ali nismo pronašli Missy“, brzo je dometnuo Jesse, odgovorivši na najvažnije pitanje. „Ni Amber je nije danas vidjela.“

Emil je posve sabrano preuzeo stvar u svoje ruke. „Mack, moramo odmah kontaktirati upravu kampa i reći im da objave Missyn nestanak. Možda se usred silne halabuke uplašila i zbunila i jednostavno odlutala i izgubila se ili možda nas je pokušala naći i skrenula u krivom pravcu. Imaš li njezinu sliku? Možda u uredu imaju stroj za fotokopiranje, a mogli bismo iskopirati njezinu sliku i tako uštedjeti na vremenu?“ „Da, imam njezinu fotografiju u novčaniku.“ Mašio se za stražnji džep i na trenutak se uspaničio jer ondje nije pronašao ništa. Kroz glavu mu je prostrujala slika njegova novčanika na dnu jezera Wallowa, ali onda se sjetio da se novčanik nalazi u kombiju nakon jučerašnjeg putovanja žičarom.

Njih trojica vratila su se do Mackova kampa. Jesse je potrčala naprijed kako bi Sarah javio da je Amber na sigurnom, ali da još nisu pronašli Missy. Stigavši u kamp, Mack je zagrlio i obodrio Josha i Kate kako je najbolje znao i umio, glumeći zbog njih smirenost. Skinuvši mokru odjeću, na sebe je nabacio

majicu, traperice, čiste suhe čarape i tenisice. Sarah mu je obećala da će s Vicki čuvati dvoje njegove starije djece i šapnula mu da se moli za njega i Missy. Mack ju je brzo zagrlio i zahvalio joj se te, izljubivši djecu, sustigao dvojicu muškaraca koji su već trčali prema upravi kampa.

Vijesti o spašavanju iz jezera već su doprle do glavnog ureda kampa koji se sastojao od dvije sobe i svi su bili veoma dobro raspoređeni. To se ubrzo promijenilo kada su njih trojica naizmjenice objasnili da je Missy nestala. Srećom, u uredu je bio fotokopirni aparat i Mack je uvećao šest slika Missy te ih odmah razdijelio.

Kamp jezera Wallova ima dvjesto petnaest parcela koje su organizirane u pet krugova i tri skupna područja. Mladi pomoćnik upravitelja Jeremy Bellamy dobrovoljno se javio da im pomogne u potrazi, stoga su kamp podijelili na četiri dijela i svaki od njih je krenuo oboružan kartom, Missy-nom slikom i uredskim voki-tokijem. Jedan je pomoćnik s voki-tokijem otišao do Mackova kampirališta kako bi im dojavio ako se Missy pojavi.

Bio je to spor i metodičan način potrage koji se Macku činio prespor, premda je shvaćao da je to najlogičniji način ako... ako je još na području kampa. Dok je hodao među šatorima i prikolicama, molio se i obećavao. Duboko u duši znao je da je obećavanje stvari Bogu glupo i nerazumno, ali nije si mogao pomoći. Očajnički je htio pronaći Missy i bio je siguran da Bog zna gdje se ona nalazi.

Mnogi izletnici ili nisu bili u svojim šatorima ili su završavali pakiranje pred polazak. Nitko koga je pitao nije vidio Missy niti bilo koga nalik na nju. Povremeno su se tražitelji javljali u ured kako bi provjerili koliko su ostali napredovali u potrazi. No nisu našli baš ništa, sve do gotovo dva popodne.

Mack je završavao potragu na svojoj parceli kada je dobio poziv preko voki-tokija. Jeremy koji je vršio pretragu u dijelu kampa najbliže ulazu mislio je da je naišao na trag. Emil ih je uputio da na svojim kartama obilježe mjesta gdje su stali te im

je dao broj lokacije s koje je Jeremy nazvao. Mack je posljednji stigao i uletio u žučni razgovor između Emila, Jeremyja i jednog mladića kojeg Mack nije prepoznao.

Emil je Macku brzo prepričao o čemu su razgovarali, upознаvši ga s Virgilom Tomasom, gradskim mladićem iz Kalifornije koji je cijelo ljeto kampirao na ovome području sa svojim kompićima. Virgil i njegovi prijatelji zaspali su nakon cjelonoćnog tulumarenja, a on se jedini probudio kako bi ugledao maslinastozeleni kamionet kako vozi prema izlazu koji je vodio do Josepha.

„Kad je to bilo?" upitao je Mack.

„Kao što sam mu rekao", odvratio je Virgil pokazavši palcem na Jeremyja, „prijepodne, ali nisam sigurno kad točno. Ja sam, ono, bio malo mamuran, a ionako baš ne pogledavamo na sat otkad smo došli ovamo."

Gurnuvši Missynu sliku mladiću pred nos, Mack ga je oštro upitao: „Misliš li da si vidio nju?"

„Kada mi je ovaj drugi tip pokazao sliku, nije mi se učinila poznatom", odgovorio je Virgil, ponovno pogledavši fotografiju. „Ali kada mi je rekao da je nosila crvenu haljinicu, sjetio sam se da je curica u kamionetu nosila takvu i da se ili smijala ili zapomagala - ne mogu to reći sa sigurnošću. I čini mi se da ju je tip koji ju je vozio odalamio i gurnuo na pod, ali možda je to samo bila igra."

Macku su se odsjekle noge. Ova ga je priča potpuno bacila u očaj, ali je, nažalost, pružala jedino smisleno objašnjenje. Tu je bio razlog zašto nisu našli ni traga Missy. Ali sve u njemu željelo je da to ne bude istina. Okrenuo se i potrčao prema uredu, ali ga je zaustavio Emilov glas.

„Mack, stani! Već smo javili uredu i kontaktirali šerifa u Josephu. Hitno će poslati nekoga, a već su uzbunili sve lokalne policijske postaje."

Čim je završio rečenicu, kao naručena su se pojavila dva vozila za ophodnju. Prvo je odmah produžilo do zgrade uprave, a drugo se dovezlo do mjesta gdje su stajali. Mack je mahnuo

policajcu koji je izlazio iz vozila i pohitao do njega. Mladić u kasnim dvadesetima koji se predstavio kao pozornik Dalton stao je uzimati izjave.

U sljedećih nekoliko sati uslijedila je velika reakcija na Missyn nestanak. Uzbunjene su postaje čak i u Portlandu; na istoku je dojavljeno policiji u Boiseu u Idahu, a na sjeveru Spokaneu u Washingtonu. Policajci iz Josepha postavili su rampu na autocesti Imnaha koja je vodila u dubinu Nacionalnog rekreacijskog centra Paklenog kanjona. Ako je otmičar djeteta odveo Missy do Imnahe - a to je bio jedan od mnogih smjerova kamo se mogao zaputiti - policija je zaključila da bi mogla doći do nekih informacija ispitujući posjetitelje na izlasku iz centra. Policijska ekipa bila je ograničena i stoga su alarmirani i rendžeri.

Kamp Phillipsovih zapečaćeno je kao poprište zločina i svi su u njegovoj blizini ispitani. Virgil je iznio sve pojedinosti kojih se mogao sjetiti o kamionetu i putnicima, a njegov je opis poslan svim nadležnim agencijama.

Uzbunjeni su i FBI-evi područni uredi u Portlandu, Seattleu i Denveru. Mack je nazvao Nan i ona je odmah krenula na put - vozila ju je njezina najbolja prijateljica Maryanne. U potragu su uključeni i psi tragači, ali Missy se trag gubio na obližnjem parkiralištu, čineći time Virgilovu priču sve izglednijom.

Nakon što su forenzičari pročešljali njegovo parkiralište, pozornik Dalton zamolio je Macka da ponovno dođe na svoju parcelu i pomno promotri je li sve onako kako je ostavio.

Unatoč tome što je bio emocionalno iscrpljen, Mack je očajnički htio učiniti sve kako bi pomogao i prisilio se prisjetiti svega što se tog jutra dogodilo. Kako ne bi uništio bilo kakve dokaze, oprezno je izvidio cijelo kamp i prisjetio se svega što je toga dana učinio. Što bi sve dao da može vratiti vrijeme - da mu se pruži prilika da iznova započne dan. Čak bi si ponovno spalio prste i prolio smjesu za palačinke - sve samo da se može vratiti na početak.

Usredotočio se na zadatak pred sobom, ali sve je izgledalo

onako kako je bio ostavio. Došao je do stola gdje se Missy igrala. Bojanka je bila otvorena na stranici koju je bojala - poludovršena slika indijanske kraljevine iz plemena Multnomah. Ondje su bile i pastelne boje, iako je nedostajala njezina omiljena boja - crvena. Krenuo ju je tražiti na tlu gdje je mogla pasti.

„Ako tražite crvenu bojicu, našli smo je ondje pokraj stabla“, rekao je Dalton pokazavši parkiralište. „Vjerojatno ju je ispustila u borbi s...“ Utihnuo je.

„Po čemu zaključujete da je bilo borbe?“ upitao je Mack. Policajac je oklijevao, ali onda je kolebljivo nastavio: „Ondje smo našli njezinu cipelicu - u grmlju kamo ju je najvjerojatnije šutnula. Kako niste bili ovdje cijelo vrijeme, zamolili smo vašeg sina da je identificira.“

Prizor njegove kćeri kako se opire izopačenom čudovištu bio je poput udarca u trbuh. Macku se umalo smračilo pred očima i morao se nasloniti na stol kako se ne bi onesvijestio ili povratio. U tom je trenutku primijetio ukrasnu iglu s glavicom u obliku bubamare kako strši iz bojanke.

Odmah se osvijestio, kao da mu je netko pod nos stavio mirisne soli.

„Čije je ovo?“ upitao je Daltona upirući prstom na iglu. „Što to?“

„Pribadača s bubamarom! Tko je *to* ostavio tu?“

„Pretpostavili smo da pripada Missy. Kažete da ta igla jutros nije bila ovdje?“

„Potpuno sam siguran“, snažno je ustvrdio Mack. „Ona ne posjeduje ništa takvo, potpuno sam siguran da toga ovdje jutros nije bilo.“

Pozornik Dalton odmah se mašio za voki-toki i za nekoliko minuta pojavili su se forenzičari i zaplijenili iglu.

Dalton je povukao Macka u stranu kako bi mu objasnio. „Ako je ono što tvrdite istina, onda moramo pretpostaviti da je Missyn napadač namjerno ostavio iglu za sobom.“ Zastao je prije nego što je dodao: „Gospodine Phillips, ovo je možda

dobra ili loša vijest."

„Ne shvaćam", odvratio je Mack.

Pozornik je ponovno oklijevao, promišljajući je li uputno reći Macku ono što mu je na pameti. Tražio je način kako da mu objasni. „Pa, dobra je vijest u tome što bismo mogli prikupiti nove dokaze. To je dosad jedina stvar koja ga povezuje s poprištem."

„Recite mi loše vijesti." Mack je zadržao dah.

„Pa, loša vijest je - pritom još ne želim reći da je ovdje riječ o tome - da počinitelji obično za sobom namjerno ostavljaju trag i to, obično znači da su već počinili slične zločine."

„Što to želite reći?" oštro ga je prekinuo Mack. „Taj je tip nekakav serijski ubojica? Je li to nekakav potpis kojim se identificira i kojim kao da obilježava svoj teritorij?"

Mack se strašno razljutio i po Daltonovu izrazu lica bilo je jasno da je požalio što je to uopće spomenuo. Ali prije nego što je Mack eksplodirao, Dalton primi poziv i centrala ga spoji s FBI- evim područnim uredom u Portlandu u Oregonu. Mack je odbio otići i čuo da se sugovornica predstavila kao specijalna agentica. Zamolila je Daltona da joj u tančine opiše iglu. Mack je slijedio pozornika do mjesta gdje je ekipa za očevid postavila improvizirani stožer. Iglu su stavili u plastičnu vrećicu, a Mack je, stojeći iza skupine stručnjaka, prisluškivao Daltona koji ju je opisivao preko voki-tokija.

„Netko je tu iglu zabio u bojanku - to je ukrasna igla koje žene znaju nositi na reveru."

„Molim vas, opišite mi koje je boje i prebrojite točkice na bubamari", zatražila je agentica.

„Da vidimo", rekao je Dalton, gotovo prilijepivši oči uz vrećicu.

„Glavica je crne boje i izgleda kao... ovaj... glava bubamare.

Tijelo je crveno s crnim šarama i pregradama. Na lijevoj strani tijela dvije su crne točkice... i crna glavica na vrhu. Zvuči li vam dosadašnji opis smisleno?"

„Savršeno smisleno. Molim vas, nastavite", odvratio je glas strpljivo.

„A na desnoj strani bubamare nalaze se tri točkice -dakle ukupno ih je pet."

Nastupila je stanka. „Jeste li sigurni da ima pet točkica?"

„Jesam, gospođo, točno pet." Pogledao je Mačka koji se pomaknuo kako bi bolje vidio, pogledao ga u oči i slegnuo ramenima kao da želi reći: „Koga briga koliko je na njoj točkica?"

„Dobra, a sada, pozornice Dabney..."

„Dalton, gospodo, Tommy Dalton." Ponovno je pogledao Macka i prevrnuo očima.

„Oprostite, pozornice Dalton. Molim vas, okrenite iglu i recite mi što vidite na poledini bubamare."

Dalton je okrenuo vrećicu i pomno promotrio. „Nešto je ugravirano na dnu, specijalna agentice... ovaj, nisam čuo kako se zovete."

„Wikowsky - piše se onako kako se izgovara. Ima li brojki i slova?"

„Čekajte da provjerim. Da, imate pravo. Izgleda da se radi o serijskom broju modela. Ovaj... C... K... 1-4-6, mislim da to piše... Da, tako je, C kao „car", K kao „kilogram", 1, 4, 6. Teško se razabire kroz vrećicu."

Na drugome kraju linije nastupila je dugotrajna tišina. Mack je došapnuo Daltonu: „Pitajte je zašto je to važno i što to znači."

Dalton je isprva oklijevao, a zatim ga poslušao. Opet je na drugom kraju uslijedila dugotrajna stanka.

„Wikowsky? Jeste li ondje?"

„Jesam, tu sam." Odjednom je glas zazvučao umorno i šuplje.

„Čujte, Dalton, možemo li negdje nasamo razgovarati?"

Mack je prenaglašeno kimnuo glavom i Dalton je shvatio što mu želi poručiti. „Samo trenutak." Ostavio je vrećicu s iglom i maknuo se podalje, dopustivši Macku da ga slijedi. Dalton je već ionako s njim prekršio protokol."

„Evo nas nasamo. Onda, što znači ta bubamara?" upitao ju je -

„Tog tipa pokušavamo uloviti već četiri godine i dosad smo ga pratili kroz devet saveznih država; neprestano se kreće prema

zapadu. Nadjenuli smo mu nadimak Ubojica Božjih Ovčica, ali nismo objavili podatak o bubamari -mediji ne znaju za to i stoga vas molim da to zadržite u tajnosti. Smatramo da je odgovoran za otmicu i ubojstvo najmanje četvero djece, mahom djevojčica mladih od deset godina. Prilikom svake nove otmice dodaje jednu točkicu na bubamari, stoga je ovo peti slučaj. Uvijek na mjestu otmice ostavlja istu iglu sa istim serijskim brojem, kao da je kupio cijelu kutiju igala, no dosad nismo uspjeli ući u trag proizvođaču. Nismo pronašli tijela djevojčica, no iako forenzičari nisu našli baš *ništa*, čvrsto vjerujemo da nijedna od tih djevojčica nije preživjela. Svaki se zločin dogodio u kampu koji se nalazio u blizini parka prirode ili rezervata. Čini se da je počinitelj po zanatu drvosječa i da je profesionalni planinar. Pri svakom nestanku iza sebe nije ostavio ni najmanji trag - osim igle."

„A vozilo? Imamo detaljan opis zelenog kamioneta u kojem se odvezao."

„Ah, njega ćete najvjerojatnije pronaći. Ako se tu radi o čovjeku kojeg tražimo, sigurno ga je ukrao prije dan-dva, prebojao i opremio te ostavio temeljito ga očistivši od otisaka i tragova." Slušajući razgovor između Daltona i specijalne agentice Wikowsky, Mack je osjetio kako mu hlape posljednje nade. Klonuo je na tlo i zario lice u ruke. Je li itko ikada osjetio takvu iscrpljenost? Prvi put nakon Missyna nestanka, dopustio je sebi da razmotri čitavu lepezu stravičnih mogućnosti, a jednom otpočevši, više se nije mogao zaustaviti; najljepši i najcrnji prizori koje je um mogao izmaštati slili su se u nečujni, ali zastrašujući mimohod. Iako se trudio, te si slike jednostavno nije mogao izbiti iz glave. Neke od njih bili su stravični prizori koji bi mu kratko zabljesnuli pred očima kao da je opalio fotografskom bljeskalicom: užasne slike mučenja i boli; o čudovištima i demonima iz najmračnijih zakutaka tmine s prstima od bodljikave žice koji su na dodir rezali poput žileta; o Missy kako zapomaže za svojim taticom koji joj se ne može javiti. A izmiješani s tim strahotama bili su prizori iz sjećanja;

tek prohodala kćerkica sa šalicom koju su nazivali Missy-sippy; dvogodiš-njakinja omamljena jer se prejela čokoladne torte; i najsvježiji prizor gdje je ona zaspala u tatinu naručju. Neumoljivi prizori. Što će reći na njezinu pogrebu? A što da uopće kaže Nan? Kako se sve ovo moglo dogoditi? Bože, kako se sve ovo dogodilo?

* * *

Nekoliko sati kasnije Mack se sa svoje dvoje djece odvezao do hotela u Josephu koji je postao glavni stožer potrage koja se neprekidno širila. Uprava im je velikodušno dodijelila besplatnu sobu, a nakon što je u sobu preselio nekolicinu svojih stvari, shrvao ga je umor. Sa zahvalnošću je prihvatio ponudu pozornika Daltona da odvede njegovu djecu u lokalnu zalogajnicu na večeru, a sada ga je, dok je sjedao na rub kreveta, nezaustavljivo preplavila nemilosrdna bujica očaja. Stoga se polako počeo njihati naprijed-natrag. Iz najdubljih kutaka raspadajuće duše prokuljali su grcaji i jauci. I tako ga je zatekla Nan. Dvoje se slomljenih ljubavnika zagrlilo i plakalo dok je Mack prolio svoju tugu, Nan ga pokušala zadržati u jednom komadu.

Te je noći Mack spavao na mahove i neprestano se trzao i budio kako su slike nastavljale da mu bubnjaju po mozgu, neumoljive poput valova koji udaraju u kamenu obalu. Naposljetku se predao, netom prije nego što je sunce poslalo prve nagovještaje svog dolaska. Praskozorje jedva da je primijetio. U jednom je danu potrošio godišnju zalihu emocija i sada se osjećao tupo, plutajući u besmislenom svijetu za koji se činilo da će biti zastrt u vječno sivilo.

Iako mu se Nan oštro usprotivila, napokon su se dogovorili da će biti najbolje da ona odveze Josha i Kate kući. Mack će ostati i pomoći koliko god bude mogao te, za svaki slučaj, biti pri ruci. Jednostavno nije mogao otići, ne dok je ona bila negdje ovdje i dok ga treba. Vijest se brzo proširila i prijatelji su došli spakirati

stvari u kampu i odvesti ih u Portland. Nazvao ga je i šef, stavivši mu se na raspolaganje i rekavši Macku da ostane dokle god to bude potrebno. Svi njihovi poznanici su se molili. Novinari u pratnji fotografa počeli su se pojavljivati tijekom jutra. Mack se nije htio suočiti s njima i fotoaparatom, ali nakon što su ga uputili kako da razgovara s medijima, proveo je određeno vrijeme odgovarajući im na pitanja, svjestan da će medijska eksponiranost uvelike pomoći u potrazi za Missy. Prešutio je kršenje protokola pozornika Daltona, a Dalton mu je uzvratio obavještavajući ga o tijeku istrage. Jesse i Sarah koji su bili voljni učiniti sve, neprestano su bili na raspolaganju prijateljima i rodbini koji su im došli pomoći. Nan i Macku su s leđa skinuli veliki teret komunikacije s javnošću i činilo se da u uzburkane emocije uspijevaju posvuda utkati tračak mira. Roditelji Emila Ducettea dovezli su se čak iz Denvera kako bi pomogli da Vicki i djeca sigurno stignu kući. Emil je, uz blagoslov nadređenih na poslu, odlučio ostati kako bi pomogao koliko je god mogao u komunikaciji s upravom parka i tako pomagao Macku da ostane u tijeku događaja. Nan, koja se brzo sprijateljila sa Sarah i Vicki, pokušavala je ne misliti neprestano crne misli tako što je pomagala oko malog J. J.-a i spremajući vlastitu djecu za povratak u Portland. A kada bi se slomila, a to se često događalo, Vicki ili Sarah uvijek su bile tu da bi plakale i molile se s njom.

Kad je postalo jasno da njihova pomoć više nije potrebna, Madisoni su spakirali stvari sa svog kampa i oprostili se u suzama prije povratka na sjever. Jesse je dugo ostao u zagrljaju s Mackom i šapnuo mu u uho da će se ponovno vidjeti i da će neprestano biti u njihovim molitvama. Sarah, dok su joj se suze kotrljale niz obraze, samo je Macka poljubila u čelo, a onda zagrlila Nan, koja se opet slomila i zaridala. Sarah joj je nešto zapjevala - pjesmu čije riječi nije mogao čuti - i to mu je smirilo ženu dok nije bila dovoljno prisebna da pusti Sarah. Mack čak nije mogao podnijeti da gleda kada je par napokon krenuo kući.

Dok su se Ducetteovi spremali na odlazak, Mack je našao vremena da zahvali Amber i Emmy što su tješile i pazile njegovu djecu, osobito kada on sam to nije bio u stanju. Josh se oprostio kroza suze; više nije bio hrabar, bar ne tog dana. Kate je, pak, postala čvrsta kao stijena i pobrinula se da svi imaju kućne i e-mail adrese. Vicki su protekli događaji teško potresli i sada su nju gotovo morali otrgnuti od Nan jer se gotovo onesvijestila od boli. Nan ju je držala u zagrljaju, milujući je po kosi i šapćući joj molitve u uho, sve dok se nije dovoljno smirila da ode do automobila koji ju je čekao.

U podne su sve obitelji bile na putu. Maryanne je odve-zla Nan i djecu doma gdje ih je čekala rodbina kako bi ih utješila i pobrinula se za njih. Mack i Emil pridružili su se pozorniku Daltonu, kojeg su sada zvali Tommy, i zaputili se u Joseph Tommyjevim službenim vozilom. Ondje su kupili sendviče koje su jedva okusili i zatim se odvezli u policijsku postaju. Tommy Dalton je i sam bio otac: imao je dvije kćeri - najstarija kći imala je samo pet godina, stoga je bilo lako zaključiti zašto ga je ovaj slučaj pogodio u žicu. Svoje je nove prijatelje obasipao pažnjom, osobito Macka.

A onda je nastupio najteži dio - čekanje. Mack se osjećao kao da je u usporenom filmu usred oka oluje aktivnosti oko sebe.

Izvjешća su dospijevala odsvuda. Čak je i Emil bio zauzet javljajući se svojim poznanicima i poslovnim partnerima.

FBI-evska svita stigla je sredinom poslijepodneva iz područnih ureda triju gradova. Otpočetak je bilo jasno da je glavna osoba specijalna agentica Wikowsky, sitna vitka žena koja je bila puna žara i neprestano u pokretu te koja se Macku odmah svidjela.

Ona mu je javno uzvratila istom mjerom i od tog trenutka nitko se nije bunio zbog njegova prisustvovanja čak i najintimnijim razgovorima i najtajnijim izviještajima.

Nakon što su stožer uspostavili u središtu hotela, FBI je zamolio Macka da im da službenu izjavu - obavezni rutinski postupak u ovakvim okolnostima. Agentica Wikowsky ustala je od stola za kojim je radila i pružila ruku. Kad joj je on pružio

ruku, ona je sklopila obje ruke oko njegove i odlučno se osmjehnula.

„Gospodine Phillips, ispričavam se što s vama nisam uspjela provesti mnogo vremena. Bili smo nevjerojatno zauzeti uspostavom veza sa svim policijskim i drugim službama i agencijama koje daju sve od sebe kako bi spasile Missy. Žao mi je što se susrećemo pod ovakvim okolnostima."

Mack joj je vjerovao. „Mack", rekao joj je.

„Oprostite?"

„Mack. Molim vas, zovite me Mack."

„Dobro, Mack, onda vi mene zovite Sam. Skraćeno od Samantha, ali ja sam bila muškobanjasta djevojčica i pretukla bih svako dijete koje bi me se usudilo u lice nazvati Samantha." Mack se morao nasmiješiti, namjestivši se udobnije u stolici dok ju je promatrao kako brzo razvrstava nekoliko fascikala prepunih papira. „Mack, jeste li u stanju da odgovorite na nekoliko pitanja?" upitala ga je ne podigavši pogled.

„Dat ću sve od sebe", odgovorio je, zahvalan što je barem nekako mogao biti od pomoći.

„Fino! Neću vas siliti da se ponovno prisjetite svih pojedinosti. Imam izvještaje svih osoba kojima ste davali izjave, ali moram s vama pročešljati nekoliko važnih stvari." Podigla je glavu i pogledala ga ravno u oči.

„Potpuno sam vam na raspolaganju", priznao je Mack.

„Trenutačno se osjećam posve beskorisno."

„Mack, shvaćam kako se osjećate, ali vaša je prisutnost ovdje važna. I vjerujte mi, ovdje je svima odreda stalo do vaše Missy. Učinit ćemo sve što je u našoj moći da je spasimo."

„Hvala vam", jedva je protisnuo Mack i zabuljio se u pod.

Emocije su bile toliko blizu površine da su čak i najmanji iskazi dobrote bušili rupe u njegovu spremniku osjećaja.

„Dobro, dakle... obavila sam dugi neslužbeni razgovor s vašim prijateljem pozornikom Tommyjem. On mi je rekao sve o čemu ste vas dvojica razgovarali i stoga se ne morate osjećati obveznim da mu štitite guzicu. Što se mene tiče, on je čist."

Mack je podigao pogled i kimnuo glavom i ponovno joj se nasmiješio.

„Dakle“, nastavila je ona: „Jeste li tijekom posljednjih nekoliko dana primijetili neku neobičnu osobu u blizini svoje obitelji?“ To je Macka iznenadilo i on se naglo uspravio u stolici. „Mislite da nas je uhodio?“

„Ne, izgleda da nasumce izabire svoje žrtve, iako su sve odreda bile iste dobi i iste boje kose kao vaša kći. Pretpostavljamo da ih opazi dan-dva prije i onda čeka i promatra ih iz prikrajka vrebajući pogodan trenutak. Jeste li opazili nekog sumnjivog ili neobičnog blizu jezera? Možda u blizini zahoda?“ Mack se lecnuo na pomisao da bi mu tko mogao vrebati djecu i da ih je netko mogao odabrati za metu. Pokušao je zaobići svoju maštu i usredotočiti se isključivo na činjenice, ali uzalud - nije se ničega prisjetio. „Žao mi je, ali ne sjećam se nikoga tko se tako ponašao...“

„Jeste li se na putu do kampa zaustavljali negdje i jeste li primijetili sumnjivu osobu dok ste planinarili ili razgledali područje?“

„Zaustavili smo se na slapovima Multnomah na putu ovamo, a tijekom protekla tri dana obišli smo cijelo ovo područje, ali ne mogu se sjetiti nikoga tko je neobično izgledao. Tko je mogao pomisliti...?“

„Točno, Mack, stoga se nemojte gristi zbog toga. Možda ćete se nečega poslije prisjetiti. Ma kako vam se nebitnim nešto činilo, molim vas da nas obavijestite.“ Zastala je i uzela drugi papir sa stola. „A maslinastozeleni kamionet? Jeste li primijetili što takvo tijekom svog boravka ovdje?“

Mack je prekopavao po sjećanju. „Zbilja se ne mogu sjetiti da sam vidio nešto slično.“

Specijalna agentica Wikowsky nastavila je ispitivati Macka idućih petnaest minuta, ali nije mu mogla pobuditi sjećanje i tako izvući nešto korisno. Naposljetku je zatvorila svoj notes i ustala pruživši mu ruku. „Mack, još jednom, strašno mi je žao zbog Missy. Ako bilo što doznamo, istog ću vam trena osobno

javiti."

* * *

U pet sati poslije podne napokon je stigla prva ohrabrujuća vijest, i to s kontrolne točke na Imnahi. Kao što je obećala, agentica Wikowsky odmah je nazvala Macka i ponudila mu informacije. Dva para su naišla na vojni kamionet maslinastozelene boje koji je odgovarao opisu vozila za kojim su svi bili u potrazi. Istraživali su arheološke ostatke plemena Nez Perce³ u nacionalnom šumskom parku broj 4260 u udaljenom kutku nacionalnog rezervata. Na povratku su naišli na vozilo južno od prometnog čvorišta gdje se račvaju ceste NF 4260 i NF 250. Budući da je u tom dijelu cesta vrlo uskog grla i praktički jednosmjerna, morali su se vratiti unatrag kako bi pustili da kamionet prođe. Primijetili su da je vozio nekoliko kanti i veliku količinu opreme za kampiranje. Bilo im je čudno što se vozač nagnuo prema suvozačevu sjedalu kao da traži nešto na podu. Usto je nabio kapu na lice i nosio veliki kaput po najvećoj omari, kao da ih se boji. Oni su se samo nasmijali tome misleći da je riječ o nekakvom militantnom čudaku.

3 Nez Perce - pleme američkih Indijanaca koje više od deset tisuća godina živi na području sjeverozapada SAD-a uz Tihi ocean. Naziv potječe od francuskog *Nez Percé* (Probušeni Nos), a Indijanci sebe nazivaju Nimiipuu - što jednostavno znači „Narod" (op. prev.)

Istog trenutka kad je izvještaj objavljen istražiteljima, u postaji je porasla napetost. Tommy je došao kako bi Macku rekao da sve što je doznao nažalost odgovara opisu Ubojice Božjih Ovčica - on uvijek odlazi u zabačene krajeve iz kojih se vraća pješice. Bilo je posve jasno da je znao kamo ide, budući da je područje gdje je opažen bilo daleko od naselja. No, preračunao se jer ondje ipak nije bio sam.

Kako se večer bližila, razvila se žustra rasprava o tome je li učinkovitije odmah krenuti u potjeru ili pričekati do svitanja. Bez obzira na različita stajališta, bilo je jasno da su svi koji su sudjelovali u potrazi bili duboko pogođeni onim što se dogodilo. Nešto u srcima većine ljudskih stvorenja jednostavno ne može podnijeti patnju nevinih, osobito djece. Čak će i robijaši slomljena duha koji služe kaznu u najgorim zatvorima najprije iskaliti bijes na onima koji su mučili djecu. Čak i u ovakvom svijetu u kojemu su moralne vrijednosti veoma relativna stvar, zlostavljanje djece se smatra najvećim baukom. I točka!

Stojeći po strani, Mack je nestrpljivo slušao razgovor, zapravo nepotrebnim prepucavanjem kojim su samo gubili na vremenu. Gotovo je bio spreman oteti Tommyja i sam se upustiti u potjeru. Činilo mu se da je svaka sekunda nepovratno izgubljena.

Iako se Macku činilo da je prošlo mnogo više vremena, različiti odjeli i osoblje brzo su se i jednoglasno dogovorili kako će nastaviti potragu čim obave nekoliko priprema. Iako nije bilo mnogo načina da se izađe iz tog područja - a na glavnim izlazima postavljene su nadzorne točke kako bi ga se u tome spriječilo - postojala je velika vjerojatnost da iskusni izletnik neopaženo prijeđe u divljinu u Idaho na istoku ili u Saveznu Državu Washington na sjeveru. Dok su zapovjednici kontaktirali policajce u gradovima Lewiston u Idaho i Clarkstonu u državi Washington i obavještavali ih o nastavku potrage, Mack je hitro nazvao Nan kako bi joj objasnio što se događa i onda otišao s Tommyjem.

Tada mu je ostala samo jedna molitva: „Mili Bože, molim Te, molim Te, molim Te, čuvaj moju Missy. Ja to sada jednostavno nisam u stanju." Suze su se skotrljale niz obraze i pale na košulju.

* * *

Oko pola osam navečer konvoj vozila za ophodnju, FBI-evih terenaca, kombija sa psima i nekoliko rendžer-skih vozila, uputio se prema autocesti Imnaha. Umjesto da krenu na istok do planinske ceste Wallowa, koja bi ih dovela direktno do Nacionalnog rezervata, odlučili su ostati na autocesti i zaputiti se prema sjeveru. Naposljetku su skrenuli na cestu Lower Imnaha te napokon na cestu Dug Bar koja je vodila u rezervat. Macku je bilo drago što se vozi s nekim tko poznaje područje. Na trenutke se činilo da cesta Dug Bar istovremeno vodi u svim smjerovima. Kao da je nekome ponestalo imena za ceste ili se jednostavno umorio ili napio i sve ceste imenovao istim imenom kako bi mogao poći kući.

Ceste ionako pune naglih zavoja i padova postale su još opasnije kad je nastupio mrkli mrak. Kolona je puzala puževim korakom. Napokon su prešli točku gdje je viđen zeleni kamionet i dva kilometra poslije stigli su do račvanja gdje je cesta NF 4260 vodila dublje u smjeru sjever-sjevero-zapad, a NF 250 kretala prema jugoistoku. Ondje se, prema planu, kolona razdijelila u dva rukavca - manja je skupina pod vodstvom specijalne agentice Wikowsky krenula sjeverno cestom 4260, dok su se ostali, uključujući Macka, Emila i Tommyja, zaputili prema sjeveroistoku duž ceste 250. Nekoliko mučnih minuta poslije, ta se veća skupina ponovno razdijelila; Tommy i kombi sa psima nastavio je cestom 250 do njezina kraja, a ostali su nastavili voziti istočnije kroz park duž ceste NF 4240 prema području oko potoka Temperance.

U toj je fazi potraga još više usporila. Tragači su se sada kretali pješice mašući snažnim mlazovima svjetlosti u potrazi za tragovima nedavne aktivnosti na cestama - svime što bi moglo dovesti u sumnju da se radi o slijepoj ulici i nenastanjenom kraju.

Nakon što su gotovo dva sata puževim korakom napredovali do kraja ceste 250, Daltona je nazvala Wikowsky. Njezin je tim uzeo stanku. Petnaestak kilometara nakon račvanja gdje su se razdvojili, stari bezimeni put vodio je gotovo četiri kilometra

prema sjeveru. Vidljivost je bila gotovo nikakva, put izrovan rupčagama. Najvjerojatnije bi ga potpuno zaobišli da jedan od tragača nije svjetiljkom slučajno obasjao naplatak kotača koji je ležao nekih petnaest metara od puta. Podigao ga je iz radoznalosti i pošto je očistio blato s njega, vidio da je poprskan kapljicama zelene boje. Naplatak je vjerojatno otpao kada je kamionet upao u jednu od mnogih rupa na toj cesti.

Tommyjeva se skupina odmah vratila. Mack si nije htio dopustiti da se ponada kako je možda, nekakvim čudom, Missy ipak živa, osobito sada kada mu je sve govorilo da je istina upravo suprotna. Dvadeset minuta poslije novi poziv agentice Wikowsky; ovaj put želi im reći da su pronašli kamionet.

Helikopteri i avioni nikada ga ne bi ugledali iz zraka jer je bio dobro prekriven granama i lišćem.

Mackovoj ekipi trebalo je gotovo tri sata da sustigne prvi tim i dotad je već sve bilo gotovo. Psi su obavili ostalo, nanjušivši trag koji je vodio dva kilometra na malu skrovitu livadu. Ondje su našli oronulu kolibicu uz kristalno čisto jezero dugo jedva kilometar u koje se preko kaskada utočio potok udaljen otprilike stotinu metara. Prije otprilike stotinu godina ovo je vjerojatno bio dom nekog doseljenika.

Koliba je imala dvije prostrane sobe, dovoljno za omanju obitelj. Otad je vjerojatno služila kao povremena lovačka brvnara.

Kada je Mack stigao s prijateljima, nebo je već posivjelo od svjetlosti praskozorja. Policija se utaborila na pristojnoj udaljenosti od kolibe kako bi se zaštitilo poprište zločina. Istog trenutka kad je skupina predvođena agenticom Wikowsky pronašla to mjesto, psi tragači su razaslani u različitim smjerovima kako bi pokušali uhvatiti bilo kakav trag. Katkad bi lavežom davali do znanja da su nešto nanjušili, ali trag bi ubrzo nestao. Sada su se svi vraćali kako bi se pregrupirali i odlučili se za strateški plan za taj dan.

Specijalna agentica Samantha Wikowsky sjedila je za sklopivim stolom i pregledavala kartu istovremeno pijući vodu iz velike

boce kada joj je pristupio Mack. Ona mu se smrknuto osmjehnula, ali on joj se nije nasmiješio. Usto mu je ponudila bocu vode koju je prihvatio. Pogled joj je bio tužan i blag, ali glas joj je zadržavao poslovni ton.

„Bok, Mack." Oklijevala je. „Uzmite stolac i sjedite."

Mack nije htio sjesti. Morao je učiniti nešto kako bi zaustavio prevrtanje utrobe. Nanjušivši nevolju, ostao je stajati i pričekao je da nastavi.

„Mack, pronašli smo nešto, ali vijesti nisu dobre."

Prebirao je po glavi u potrazi za pravim riječima. „Jeste li pronašli Missy?" Bilo je to pitanje na koje nije želio odgovor, ali ga je ipak očajnički morao znati.

„Ne, nismo je pronašli." Sam je zastala i počela se ustajati. „Ali trebam vas da identificirate nešto što smo pronašli u staroj kolibi. Moram znati je li joj pripadalo -" prekinula je rečenicu, ali bilo je prekasno: „Hoću reći, *pripada* li joj-"

Oborio je pogled na zemlju. Osjećao se kao da ima milijun godina, gotovo poželjevši da se pretvori u veliku tupu stijenu.

„Oh, Mack, tako mi je žao", ispričala se Sam ustavši sa stolca.

„Čujte, možemo mi to obaviti i poslije, ako želite. Samo sam mislila..."

Nije je mogao pogledati i čak mu je bilo teško protisnuti riječi a da se posve ne raspadne. Osjećao je da će brana uskoro ponovno popustiti. „Obavimo to sada", tiho je promumljao.

„Želim znati sve što ste otkrili."

Wikowsky je vjerojatno dala znak drugima da priđu jer, iako Mack nije ništa čuo, odjednom je osjetio Emila i Tommyja kako su ga uhvatili pod ruke kada su se okrenuli i slijedili specijalnu agenticu niz kratki puteljak do kolibe. Tri odrasla muškarca hodala su rukom pod ruku u posebnom iskazu solidarnosti dok su se približavali svojoj najgoroj noćnoj mori.

Član forenzičnog tima otvorio je vrata kolibe i pustio ih unutra. Svjetiljka koju je napajao generator osvjetljavala je svaki kutak glavne sobe. Police su stajale uza zidove, a tu je bio i stari stol, nekoliko stolica i stari trosjed koji je netko ovamo teškom

mukom dovukao. Mack je odmah ugledao ono što je došao identificirati i, okrenuvši se, pao je u ruke dvojice prijatelja i počeo neobuzdano ridati. Na podu pokraj kamina ležala je Missyna poderana i krvlju natopljena crvena haljinica.

* * *

Za Macka se idućih nekoliko dana i tjedana stopilo u veliku sivu mrlju razgovora s policijom i medijima, nakon čega je uslijedio Missyn pogreb s praznim lijesom i beskrajnim morem lica s tužnim izrazima i bez riječi. Sve je to uzrokovalo da emocionalno posve otupi. U tjednima koji su uslijedili, Mack se polako i bolno počeo vraćati u svakodnevicu.

Ubojici Božjih Ovčica, dakle, bila je pripisana peta žrtva, Melissa Anne Phillips. Kao i u prethodna četiri slučaja, policija nikada nije pronašla Missyno tijelo, iako su istražiteljski timovi danima pretraživali šumu oko kolibe. Kao i u ostalim slučajevima, ubojica nije ostavio otiske ni DNK. Nigdje nije ostavio nijedan koristan dokaz, osim igle. Taj čovjek kao da je bio duh.

U jednom je trenutku tokom procesa Mack pokušao izroniti iz svog bola i očaja, barem za svoju obitelj. Izgubili su sestru i kćer, ali bilo bi krivo da ujedno izgube oca i muža. Iako je tragedija sve pogodila, najveći udarac pretrpjela je Kate koja se zatvorila u svoju ljušturu i na sebe navukla oklop, poput kornjače koja štiti svoju mekanu utrobu od potencijalne opasnosti. Činilo se da se odlučivala proviriti samo kada bi se osjećala posve sigurno, a to se događalo sve rjeđe i rjeđe. Mack i Nan sve su se više brinuli za nju, ali nikako nisu mogli iznaći prave riječi kojima bi probili zid koji je gradila oko svoga srca. Pokušaji razgovora pretvarali su se u jednosmjerne monologe, a zvuk se odbijao o njenu kamenu površinu. Kao da je u njoj nešto umrlo i sada polako utjecalo iznutra, katkad izlazeći na vidjelo u gorkim riječima ili tupoj tišini.

Josh je sve podnio mnogo bolje, djelomično zahvaljujući vezi na

daljinu s Amber. Mogao je izraziti svoju bol elektronskom poštom ili telefonom, a ona mu je dala vremena i prostora za žalovanje. Također se pripremao za maturu i sve vezano za to najviše mu je plijenilo pažnju.

Spustila se *Velika Tuga* i u različitoj je mjeri prekrila sve živote koji su imali dodira s Missy. Mack i Nan prilično su uspješno pregrmjeli buru gubitka i to ih je u neku ruku još više zbližilo. Nan je otpočетка jasno dala do znanja da ne krivi Macka za ono što se dogodilo. Razumljivo, Macku je trebalo mnogo duže da sebi oprostí makar malo.

Tako je lako upasti u igru što-bi-bilo-kad-bi-bilo, a ona sigurno i brzo vodi u očaj. *Da bar* nije poveo djecu na izlet; *da bar* nije rekao da kada su ga djeca zamolila da se provozaju kanuom; *da bar* nije krenuo dan poslije od planiranog, *da bar, da bar, da bar*.

I, povrh svega, sve je završilo jednom velikom nulom.

Činjenica da nije mogao pokopati Missyno tijelo, uvećala je njegov neuspjeh kao njezinog oca. Svakodnevno ga je progonilo to što se ona i dalje nalazi negdje u šumi. Sada, tri i pol godine poslije, Missy je i službeno proglašena mrtvom.

Život se više nikada neće vratiti u normalu, no koje se životno razdoblje uopće može nazvati normalnim? Sve će biti tako isprazno bez njegove Missy.

Tragedija je također povećala raskol u Mackovu odnosu s Bogom, ali on je ignorirao taj osjećaj sve veće razdvojenosti.

Umjesto toga, pokušavao je prigriliti stoičku, bezosjećajnu vjeru. Ali iako je Mack u tome donekle nalazio mir i utjehu, to ga ipak nije sprečavalo da ima noćne more u kojima su mu se noge zaglavile u blatu, a njegovi nijemi krici ne spašavaju njegovu najdražu Missy. Noćne more su se prorijedile, a smijeh i trenuci radosti polako su se vraćali, ali zbog toga je osjećao krivnju.

Stoga kada je Mack primio poruku od Starog da se nađu u kolibi, bio je to veliki događaj. Šalje li Bog uopće poruke? I zašto baš *koliba* - ikona njegova najdubljeg bola? Bog je jamačno imao boljih mjesta na koja bi ga mogao pozvati na sastanak.

Glavom mu je prostrujala crna pomisao da ga to ubojica možda

izaziva ili mami da ostavi svoju obitelj nezaštićenu. Možda je sve to okrutna šala. Ali zašto je onda u potpisu stajalo *Stari*? Ma koliko pokušavao, Mack nije mogao zanemariti očajničku mogućnost da je ta poruka ipak stigla od Boga, iako božansko slanje ceduljica nije bilo u skladu s njegovim teološkim naukom. Na vjeronauku su ga učili da je Bog prekinuo svaku izravnu komunikaciju sa suvremenim čovjekom, ostavivši ga radije da sluša i slijedi Sveto pismo - dakako, u ispravnom tumačenju. Božanski glas sveo se na slovo na papiru, a čak su i to slovo morali posredovati i dešifrirati odgovarajući autoriteti i intelekti. Činilo se kao da je izravna komunikacija bila nešto u čemu su uživali samo drevni narodi i barbari, dok su kontaktom obrazovanih Zapadnjaka s Bogom posredovali i upravljali intelektualci. Nitko nije htio živog, neposrednog Boga - Njega je trebalo strpati u knjigu. I to u knjigu skupih pozlaćenih korica kako bi se što bolje ublažio osjećaj krivnje. Što je Mack više razmišljao o tome, to je postajao sve zbunjeniji i ljuciji. Tko je poslao vražju poruku? No koga briga radi li se tu o Bogu, ubojici ili vicmaheru? Kako god na to gledao, netko se njime poigravao. I, uostalom, kakve koristi od služenja Bogu? Pogledajte kamo je to *njega* odvelo?

No usprkos bijesu i tuzi, Mack je znao da mora dobiti odgovore. Shvatio je da je zaglavio i da nedjeljne molitve i nabožne pjesme više nisu bile dovoljne, ako su ikada i bile. Činilo mu se da crkvena duhovnost nimalo ne mijenja živote ljudi koje je poznavao, osim možda Nanin život. Ali ona je bila posebna. Bog ju je možda zbilja volio. Ona nije bila izgubljeni slučaj poput njega. Njemu se smučio Bog i božja religija, zgadili su mu se maleni vjerski društveni klubovi koji nisu imali nikakvog utjecaja niti su poticali bilo kakve stvarne promjene. Da, Mack je htio više, a na kraju ga je zapalo mnogo više nego što je pretpostavio.

Rutinski odbacujemo iskaze koji bi presudu ublažili olakotnim okolnostima.

Odnosno, toliko smo uvjereni u pravičnost vlastitog suda da odbacujemo dokaze koji bi ga mogli dovesti u pitanje.

Nikada nećemo moći doći do istine služeći se takvim sredstvima.

Marilynne Robinson: Adamoxa smrt

Postoje trenuci kad odlučujete povjerovati u nešto što bi se inače smatralo posve nerazumnim. To ne znači da je to *zapravo* nerazumno, ali posve sigurno nije razumno. Možda postoji nešto što se može nazvati nadrazumnošću: rezoniranje koje nadilazi uobičajene definicije utemeljene na logičnoj obradi prikupljenih podataka, nešto što zvuči smisleno samo ako vidite širu sliku stvarnosti. Možda je upravo to mjesto u koje se može uklopiti vjera.

Mack nije bio siguran u mnogo toga, ali u vremenu nakon borbe s ledenim ugibalištem, umom i srcem postao je siguran da postoje samo tri objašnjenja za poruku. Ona je potekla ili od Boga, kako god to apsurdno zvučalo, ili je okrutna šala ili dio još mračnijeg plana Missyna ubojice. Bilo kako bilo, poruka mu je neprestano bila na pameti i stalno u snovima.

Potajice je počeo kovati planove za posjet kolibi idućeg vikenda. Isprva se nikome nije povjerio, čak ni Nan. Nije imao nikakvo razumno objašnjenje i pripremljenu obranu za razgovor koji bi uslijedio nakon takve objave, a usto se bojaio da bi ga mogli zatvoriti u ludaru. Bilo kako bilo, zaključio je da bi im takav razgovor nanio samo još više boli, a da ništa ne bi razriješio. „Zadržat ću to za sebe zbog Nan“, rekao je. Osim toga, kada bi joj pokazao poručicu, priznao bi da nešto taji - a te je tajne sebi još nekako mogao opravdati. Katkad

iskrenost može izazvati neopisivo mnogo nevolja.

Uvjeren u ispravnost svoje odluke da otputuje, Mack je počeo razmišljati o načinu kako da obitelj za vikend makne iz kuće, a da pritom ne izazove sumnje. Postojala je mala mogućnost da ga ubojica pokušava namamiti da ode iz grada i tako obitelj izloži pogibelji, što jednostavno nije bilo prihvatljivo. Ali nije znao otkuda početi. Nan je bila previše pronicljiva i stoga si nije mogao dopustiti da u svemu nanjuši njegove prste jer bi to samo rezultiralo pitanjima na koja nije bio spreman odgovoriti. Na Mackovu sreću, Nan je sama ponudila rješenje. Razmišljala je o tome da posjeti sestru i njezinu obitelj na otočju San Juan uz obalu države Washington. Njezin je šurjak dječji psiholog i Nan je mislila da bi njegovo mišljenje o Kateinu sve većem asocijalnom ponašanju bilo od velike koristi, osobito stoga što Mack i ona nisu uspjeli prodrijeti do nje. Kada je spomenula mogućnost putovanja, Mack je gotovo prerevno reagirao. „Naravno da idete“, odmah je poklopio kad mu je Nan rekla. Nije očekivala takvu reakciju i zbunjeno ga je pogledala. „Hoću reći“, petljao je, „mislim da je to sjajna ideja. Naravno, nedostajat ćeš mi, ali mislim da mogu preživjeti nekoliko dana jer ionako imam posla preko glave.“ Ona je slegnula ramenima, vjerojatno iz zahvalnosti što joj se put za odlazak tako lako otvorio.

„Jednostavno mislim da bi Kate jako godilo da otputuje na nekoliko dana“, dodala je, a on kimnuo u znak odobravanja. Nakon kratkog poziva Naninoj sestri putovanje je ugovoreno. U kući je zavladao komešanje. Josh i Kate bili su oduševljeni, ovo bi im proljetne praznike produljilo za tjedan dana. Obožavali su posjećivati nećake i nije ih trebalo nagovarati na put, iako ionako nisu imali pravo glasa u odlučivanju. Mack je potajice nazvao Willieja i, neuspješno pokušavajući sakriti što više informacija, zamolio ga da posudi džip s pogonom na četiri kotača. Budući da je Nan uzela kombi, njemu je trebalo nešto bolje od njegova malenog auta kako bi se prevezao preko izrovanih putova u rezervatu koji je

najvjerojatnije još bio u okovima zime. Kako se moglo i pretpostaviti, Mackova čudna zamolba izazvala je u Willieju bujicu pitanja - pitanja na koja je Mack pokušavao odgovoriti na najuvijeniji način. Kada je Willie izravno upitao Macka je li se nakanio odvesti do kolibe, Mack mu je odgovorio da mu trenutačno ne može odgovoriti na pitanja, ali da će mu sve objasniti kada Willie dođe ujutro kako bi se zamijenili za vozila. U četvrtak, u kasno poslijepodne, Mack je zagrljajima i poljupcima ispratio Nan, Kate i Josha, a onda se polako počeo pripremati na dugo putovanje u sjeverni Oregon - do pozornice njegovih noćnih mora. Zaključio je da ne treba nositi mnogo stvari budući da mu je Bog poslao poziv, ali, za svaki slučaj, napunio je hladnjak namirnicama koje su mu bile i više nego dostatne za kilometražu koju je kanio prijeći te tome dodao vreću za spavanje, nekoliko svijeća, šibice i druge prijeko potrebne stvari. Nesumnjivo je postojala mogućnost da se pretvorio u totalnog idiota ili da su mu priredili ružnu šalu, ali u tom bi se slučaju mogao jednostavno odvesti natrag. Kucanje na vratima prenelo je Macka iz razmišljanja i mogao je vidjeti da je to Willie. Njihov je razgovor bio dovoljno zbunjujući da opravda preuranjen posjet. Mack je samo odahnuo što je Nan već otišla.

„Ovdje sam, Willie. U kuhinji“, viknuo mu je Mack.

Trenutak poslije Willie je provirio iza ugla u predsoblju i zatresao glavom ugledavši kakav je nered Mack stvorio.

Naslonio se na dovratnik i prekrižio ruke. „Eto, dovezao sam džip i napunio ga benzinom do vrha, ali ne dajem ti ključeve dok mi ne kažeš što se događa.“

Mack je nastavio spremati stvari za put u dvije torbe. Znao je da će mu prijatelj prozreti laž, a usto je trebao džip. „Idem natrag do kolibe, Willie.“

„Pa, toliko sam i sam zaključio. No želim znati zašto se onamo uopće želiš vraćati, osobito u ovo doba godine. Ne znam hoće li naš stari džip uopće izdržati vožnju tim putovima. Ali, za svaki slučaj, u prtljažnik sam stavio zimske lance ako ti zatrebaju.“

Mack se zaputio u svoj ured ne pogledavši ga, skinuo poklopac s limene kutijice i izvadio poručicu. Vrativši se u kuhinju, pružio ju je Willieju. Njegov je prijatelj otvorio ceduljicu i u sebi pročitao što piše. „Ajme, kakva ti je munja munjena poslala ovo? I tko je taj Stari?"

„Pa, znaš već, Stari - Nanin omiljeni nadimak za Boga." Mack je slegnuo ramenima, ne znajući što da veli. Uzeo je ceduljicu natrag i turio je u džep na košulji.

„Čekaj, ne misliš valjda da ti je to stvarno poslao Bog?"

Mack se zaustavio i okrenuo prema njemu. Ionako je gotovo završio s pakiranjem. „Willie, nisam siguran što da mislim o ovome. Hoću reći, isprva sam mislio da je to puka šala i od toga mi se okrenuo želudac. Možda već gubim razum. Znam da to zvuči ludo, ali osjećam da me nešto vuče da to istražim. Moram onamo poći, Willie ili će me to proganjati do kraja života."

„Jesi li razmotrio mogućnost da ti je to možda poslao ubojica? Što ako te iz nekog razloga želi namamiti natrag?"

„Naravno da sam pomislio na to. Dio mene neće biti razočaran ako je tomu doista tako. Moram s njim poravnati račune", rekao je smrknuto i zastao. „Ali i to nema puno smisla. Mislim da ubojica ne bi potpisao ceduljicu sa *Stari*. Morao bi *jako* dobro poznavati našu obitelj da se tako potpiše."

Willie je bio zbunjen.

Mack je nastavio: „A nitko tko nas poznaje *tako* dobro nikada nam ne bi poslao takvu poruku. Mislim da bi to mogao učiniti samo Bog... možda."

„Ali Bog ne radi takve stvari. Barem nisam nikada čuo da je nekome poslao poručicu. Mislim, ne kažem da on to nije u stanju učiniti, ali znaš na što mislim. I zašto bi On uopće htio da se vratiš u kolibu? Ne mogu zamisliti gore mjesto..." Tišina koja je visjela između njih postala je nelagodna.

Mack se naslonio na kuhinjski šank i zabuljio u pod kao da u njemu želi izbušiti rupu te nakon duge stanke prozborio.

„Nisam siguran, Willie. Dio mene vjerojatno priželjkuje da je Bogu toliko stalo do mene da mi šalje poruku. Strašno sam

zbunjen, čak i nakon toliko vremena. Jednostavno ne znam što da mislim i stvari jednostavno ne idu na bolje. Osjećam da gubimo Kate, i to me ubija. Možda je ono što se dogodilo Missy božja kazna za ono što sam učinio svom tati. Jednostavno nisam pametan." Pogledao je u lice čovjeka koji ga je volio najviše na svijetu, osim Nan. „Sve što znam jest da se moram vratiti onamo."

Prije nego što je Willie prozborio, nastupila je tišina. „Onda, kada krećemo?"

Macka je dirnula prijateljeva spremnost da se upusti u njegovu ludost. „Hvala, stari, ali ovo doista moram učiniti sam."

„Mislio sam da ćeš to reći", odgovorio je Willie te se okrenuo i izašao iz sobe. Nakon nekoliko trenutaka vratio se s pištoljem i kutijom punom streljiva. Oprezno ih je položio na šank.

„Pretpostavio sam da te neću moći odgovoriti od odlaska, stoga sam pomislio da će ti trebati ovo. Mislim da se ovime znaš služiti."

Mack je pogledao pištolj. Znao je da Willie misli dobro i da mu pokušava pomoći. „Willie, ne mogu. Oružje nisam dotaknuo trideset godina i ne kanim to sada učiniti. Ako sam išta naučio iz tog razdoblja, onda je to činjenica da će nasilno rješavanje problema samo izroditi još veće probleme."

„Ali što ako je tu riječ o Missynu ubojici? Što ako te on očekuje ondje? Što ćeš učiniti onda?"

Slegnuo je ramenima. „Iskreno ne znam, Willie. Morat ću riskirati."

„Ali bit ćeš bespomoćan. Tko zna što mu je na pameti - i što će imati u rukama. Daj ga ponesi, Mack." Willie je gurnuo pištolj i streljivo prema njemu. „Ne moraš ga upotrijebiti."

Mack je pogledao pištolj i nakon razmišljanja polako posegnuo za njim i streljivom i oprezno ih stavio u džep. „Okej, za svaki slučaj." Nakon toga je pokupio još opreme i punih se ruku zaputio prema džipu. Willie je ponio veliku torbu koja je ostala iza njega. Bila je teža nego što je očekivao, pa ju je stenjući iznio van.

„Isuse, Mack, ako misliš da te ondje čeka Bog, zašto носиš tolike zalihe?"

Mack se tužno osmjehnuo: „To je za svaki slučaj. Znaš već - trebam biti pripravan na sve što se može... ili ne može dogoditi."

Izašli su na ugibalište gdje je stajao džip. Willie je izvadio ključeve iz džepa i predao ih Macku.

„Dakle", Willie je prekinuo tišinu: „Gdje su svi i kako je Nan reagirala na tvoj posjet kolibi? Ne mogu baš zamisliti da je *ona* bila pretjerano oduševljena."

„Nan je s djecom otišla u posjet na otočje i... Nisam joj rekao", priznao je Mack.

Willie je bio vidno iznenađen. „Što?! Ti nemaš nikakvih tajni pred njom. Ne mogu vjerovati da si joj lagao!"

„Nisam joj lagao", pobunio se Mack.

„Ah, oprosti što se nisam točno izrazio", poklopio mu je Willie.

„Dobro, nisi joj *lagao* jer joj nisi rekao cijelu istinu. O, da, za to će imati puno razumijevanja." Prevrnuo je očima.

Mack je ignorirao njegovu reakciju i vratio se u kuću do svog ureda. Ondje je našao rezervne ključeve automobila i kuće te je oklijevajući uzeo malu limenu kutiju. Zatim se vratio do Willieja.

„Onda, kako zamišljaš da izgleda?" nasmijao se Willie dok mu se Mack približavao.

„Tko?"

„Bog, naravno. Kako Ga zamišljaš da izgleda - mislim, ako se uopće udostoji pojaviti? Ajme, već te zamišljam kako ćeš nasmrt prestraviti nekog sirotog izletnika - pitat ćeš ga je li on Bog i onda od njega zahtijevati da ti da odgovore na sve."

Mack se nacerio zamislivši kako bi to izgledalo. „Ne znam.

Možda je on blistava svjetlost ili goreći grm. Uvijek sam ga nekako zamišljao kao sjedobradog djedicu, nalik na Gandalfa iz *Gospodara prstenovah*

Slegnuo je ramenima i predao Willieju svoje ključeve nakon čega su se nakratko zagrlili. Willie je ušao u Mackov automobil

i spustio prozor."

„Pa, ako se pojavi, pozdravi mi ga", rekao je Willie osmjehnuvši se. „Reci Mu da imam nekoliko pitanja za Njega. I, Mack, samo Ga nemoj razljutiti." Obojica su se nasmijala. „Ozbiljno ti velim", nastavio je Willie, „zabrinut sam za tebe, stari. Htio bih da mogu poći s tobom - ili da si poveo Nan ili nekog drugog. Nadam se da ćeš ondje naći sve što želiš. Pomolit ću se za tebe." „Hvala, Willie. I ja tebe volim." Mahnuo je kada je Willie krenuo s ugibališta. Znao je da će njegov prijatelj održati svoje obećanje. Vjerojatno će mu svaka molitva biti dobrodošla. Stajao je i promatrao Willieja kako skreće za ugao i kada je iščeznuo s vidika izvadio je poruku iz džepa na košulji, pročitao još jednom, a onda je spremio u malenu limenu kutiju koju je zatim stavio na suvozačevo mjesto gdje su se nalazile još neke potrepštine. Zaključavši zatim vrata, vratio se u kuću i ondje proveo besanu noć.

* * *

U petak je Mack, mnogo prije svitanja, već bio na autocesti 1-84. Prethodnu ga je večer nazvala Nan od sestre kako bi mu rekla da su sretno stigli i nije očekivao drugi poziv barem do nedjelje. Dotada bi se već trebao vratiti. Za svaki je slučaj preusmjerio pozive s kućnog telefona na svoj mobitel, iako je znao da u rezervatu neće imati signala.

Vratio se istim putem koji je prešao prije tri i pol godine, ali uz manja odstupanja: nije se zaustavljao toliko često kako bi obavio nuždu dok se pokraj slapova Multnomah provezao a da ih uopće nije ni pogledao. Nakon Missyna nestanka svaku je pomisao na to mjesto gurnuo na sigurno mjesto, zakračunavši osjećaje u podrum svojeg srca.

Na dugoj trasi do klisure Mack je osjetio kako mu panika počinje prodirati u svijest. Pokušavao je ne razmišljati o tome što radi i samo kretati naprijed, ali potisnuti su osjećaji, poput trave koja probija beton, nekako izvirali na površinu. Pogled

mu se zamračio i šake su mu se stegnule oko upravljača dok se odupirao iskušenju da se kod svakog sljedećeg odmorišta okrene i vrati kući. Znao je da vozi u samo središte svoje boli, u vrtlog *Velike Boli* koja je toliko umanjila osjećaj da živi. Pred očima bi mu zatitrali prizori iz sjećanja, a neobuzdani bijes zapljuskivao bi ga u valovima dok je u ustima osjećao gorak okus žuči i krvi.

Naposlijetku je stigao do La Grandea gdje je natočio gorivo pa krenuo autocestom 82 koja je vodila iz Josepha. Bio je u iskušenju da usput posjeti Tommyja, ali je odlučio da to ne bi bilo uputno. Što je manje ljudi znalo da je potpuno poludio, to bolje. Umjesto toga napunio je kanistar benzinom i odvezao se. Promet nije bio gust, a Imnaha i manje prometnice bile su nevjerojatno čiste i prohodne za to doba godine jer je bilo mnogo toplije nego što je očekivao. Ali činilo mu se da što više odmiče sve više usporava, kao da mu je koliba priječila put. Džip se popeo na snježnu visinu prešavši posljednjih nekoliko kilometara puta koji ga je vodio do kolibe. Kroz zavijanje motora čuo je zvuk guma kako cvile klizeći po sve dubljem snijegu i ledu. Čak i nakon nekoliko krivih skretanja i vraćanja, bilo je tek rano poslijepodne kada je Mack napokon stao i parkirao pred jedva vidljivim puteljkom.

Ostao je sjediti gotovo pet minuta koreći se zbog svoje ludosti. Sa svakim prijeđenim kilometrom, navirala su mu sjećanja blistajući adrenalinskom jasnoćom, a sada je bio posve siguran da ne želi dalje. Ali unutar nje je poriv da krene dalje bio neumoljiv. Sveudilj se premišljajući o odluci ipak je zakopčao kaput i posegnuo za pernatim rukavicama.

Ustao je i pogledao niz puteljak, odlučivši da sve stvari ostavi u automobilu i pješice prijeđe preostala dva kilometra do jezera. Tako na odlasku barem ne bi morao sve vući natrag - ionako je pretpostavljao da će se ubrzo vratiti.

Bilo je toliko hladno da mu se dah pretvarao u paru, a osjećao je da bi moglo zasniježiti. Bol koja mu se kotrljala po utrobi napokon je prerasla u paniku. Nakon samo nekoliko koraka

zaustavio se i povratio takvom silinom da je morao pokleknuti. „Molim Te, pomози mi!“ jauknuo je. Osovio se na drhtave noge i zakoračio od auta. Onda se zaustavio i okrenuo natrag. Otvorio je suvozačeva vrata i posegnuo unutra, prekopao po stvarima i uzeo malenu limenu kutiju. Skinuo je poklopac i pronašao ono što je tražio, njegovu omiljenu fotografiju Missy koju je ponio s poručicom. Kutijicu je zatim poklopio i ponovno stavio na sjedalo. Zastao je nekoliko trenutaka gledajući pretinac u automobilu. Napokon ga je otvorio i uzeo Williejev pištolj, provjerivši je li otponac zapet. Zatim je ustao, zatvorio vrata, posegnuo u kaput i gurnuo pištolj pod opasač na križima. Okrenuo se prema puteljku, još jednom pogledao Missynu sliku prije nego što ju je stavio u džep na košulji gdje se nalazila ceduljica. Pronađu li ga mrtvog, barem će znati što ga je ovamo dovelo.

Put je bio opasan, kamenje prekriveno ledom i sklisko. Morao se usredotočiti na svaki korak dok je zalazio u sve gušću šumu. Bilo je sablasno tiho. Čulo se samo škripanje njegovih koraka u snijegu i njegovo teško disanje. Mack se počeo osjećati kao da ga netko promatra, a jednom se čak naglo okrenuo kako bi provjerio slijedi li ga tko. Ma koliko se on žarko želio vratiti do džipa, čini se da su njegove noge imale vlastitu volju i bile odlučne da nastave niz put koji je vodio sve dublje u polumračnu i sve gušću šumu.

Odjednom je nešto prošlo u njegovoj blizini. Prepao se i ukočio na mjestu, tih i napet. U ušima mu je bubnjalo, a usta su mu se naglo osušila, polako je posegnuo u opasač i izvukao pištolj. Povukavši otponac, napeto je zurio u mračno šipražje, pokušavajući vidjeti ili čuti nešto što bi moglo objasniti buku i smanjiti nalet adrenalina. Ali što god da se pomaknulo, sada se zaustavilo. Je li ga iščekivalo? Za svaki slučaj, nekoliko je minuta nepomično stajao prije nego što je oprezno nastavio niz puteljak trudeći se biti što tiši.

Činilo se da se šuma zatvara oko njega i on je počeo ozbiljno razmatrati mogućnost da je krenuo krivim putem. Krajičkom

oka ponovno je ugledao da se nešto kreće i odmah se sagnuo, zapiljivši se među niže grane obližnjeg stabla. Nešto je sablasno poput duha šmugnulo u šipražje. Ili je to samo umislio? Ponovno je čekao, ne trznuvši niti jednim mišićem. Je li to bio Bog? Sumnjao je u to. Možda životinja? Nije se mogao sjetiti ima li ovdje vukova, dok bi jeleni stvorili mnogo veću buku. A onda se probudila misao koju je dotada izbjegavao. „A što ako je u pitanju nešto mnogo gore? Što ako ga je netko *ipak* namamio ovamo? Ali zašto?"

Podignuvši se polako iz svog skrovišta sa isukanim pištoljem, učinio je korak naprijed kada je iznenada grm iza njega naizgled eksplodirao. Mack se munjevito okrenuo, prestravljen i spreman da se bori za život, ali prije nego što je uspio stisnuti obarač, prepoznao je jazavčev rep kako brza natrag putem kojim je Mack prošao. Polako je izdahnuo zrak koji je tek tada primijetio da je zadržavao u sebi, spustio pištolj i zatresao glavom. Mack odvažni prometnuo se u pukog preplašenog dječarca u šumi. Ponovno zapevši sigurnosni otklon, tutunuo je pištolj ponovno u opasač. „Netko bi mogao nastradati", pomisli uz uzdah olakšanja.

Nakon što je još jednom duboko uzdahnuo i polako izdahnuo, uspio se smiriti. Odlučivši da se više neće strašiti, nastavio je hodati pokušavajući izgledati samopouzdanije nego što se osjećao. Nadao se da nije prevalio toliki put uzalud. Ako se Bog doista nakanio ovdje susresti s njim, on je bio više nego spreman reći što mu je na srcu, dakako, uz dužno poštovanje. Nakon još nekoliko zavoja nekako je iz šume nabasao na čistinu. Daleko na drugoj strani i niz padinu ponovno je ugledao - kolibu. Stajao je ondje i promatrao je dok mu se utroba stezala i prevrtala. Na prvi pogled sve je izgledalo nepromijenjeno, osim što je zima ogoljela bjelogorična stabla, a bijeli snježni pokrov prekrio okolicu. Sama je koliba izgledala mrtvo i napušteno, ali dok ju je promatrao činilo mu se da se preobražava u zlo lice, iskrivljuje u kakvu demonsku grimasu, gledajući ga ravno u oči i izazivajući ga da joj pristupi.

Zanemarujući rast panike u sebi, Mack je odlučno prešao posljednjih stotinu metara i uspeo se na verandu.

Sjećanja na užase kada je posljednji put stajao ovdje opet su ga preplavila i on je oklijevao prije nego što je gurnuo vrata. „Ima li koga?“ zazvao je ne odviše glasno. Nakašljavši se ponovno je postavio pitanje, ovaj put nešto glasnije. „Hej! Ima li koga?“ Glas mu je odjeknuo u praznoj unutrašnjosti. Osokolivši se, potpuno je prekoračio prag i zastao.

Dok su mu se oči privikavale na mrak, počeo je razaznavati detalje u sobi na poslijepodnevnoj svjetlosti koja se probijala kroz razbijene prozore. Stupivši u glavnu sobu prepoznao je stare stolce i stol. Mack si nije mogao pomoći kada su mu se oči okrenule prema jedinom mjestu za koje nije mogao smognuti snage da ga pogleda. Čak i nakon nekoliko godina izbljedjela krvava mrlja bila je jasno vidljiva na drvenom podu pokraj kamina gdje su pronašli Missynu haljinu. „Oprosti mi, dušice.“ Suze su mu nabujale u očima.

I naposljetku mu je srce eksplodiralo poput iznenadne bujice ili pljuska, oslobodivši zatomljeni bijes i pustivši ga da se surva niz kamene kanjone njegovih emocija. Pogledavši prema nebu, počeo je urlikati očajnička pitanja. „Zašto? Zašto si dopustio da se to dogodi? Zašto si me doveo ovamo? Zašto baš *ovdje* - od svih mjesta koja si mogao odabrati za susret s Tobom? Nije li bilo dovoljno to što si mi ubio dijete? Moraš li se još sa mnom i poigravati?“ Osljepivši od bijesa, dohvatio je najbliži stolac i bacio ga u prozor. Razbila se u komade. Zatim je pograbio jednu od nogara i počeo uništavati sve oko sebe. Bljuvao je urlike i jauke očaja i bijesa dok je udarcima izživljavao bijes nad ovim strahotnim mjestom. „Mrzim Te!“ Potpuno pomahni-tavši izbacivao je bijes dok nije bio dokraja iscrpljen.

Očajan i poražen, Mack je klonuo na pod pokraj krvave mrlje. Oprezno ju je dotaknuo. To je bilo sve što je ostalo od Missy. Dok je ležao pokraj nje i nježno prstima dodirivao izbljedjele rubove mrlja, nježno je šaputao: „Missy, tako mi je žao. Oprosti mi što te nisam mogao zaštititi. Oprosti mi što te nisam mogao

pronaći."

Čak i dok je ležao pokošen iscrpljenošću, u njemu je kiptio bijes i on je ponovno uputio strijelu prema ravnodušnom Bogu za kojeg je zamišljao da se nalazi negdje nad krovom kolibe.

„Bože, nisi nam čak ni dopustio da je pronađemo i pokopamo je kako doliči. Zar je to bilo previše?"

Kako je mješavina emocija bujala i kopnila, a njegov bijes ustupao mjesto boli, s njegovom se zbunjenošću počeo miješati novi val boli. „Pa gdje si Ti onda? Mislio sam da se želiš ovdje sastati sa mnom. Eto, ovdje sam, Bože. A Ti? Tebe nema nigdje! Nikada Te nije bilo kad sam te trebao -ni kada sam bio malen, ni kada sam izgubio Missy. Ni sada! I ti si mi neki 'Stari'!" ispljunuo je riječi.

Mack je ondje sjedio u tišini, a *praznina* toga mjesta osvajački mu je preplavila dušu. Pomutnja neodgovorenih pitanja i preuveličanih optužbi spustila se s njim na pod i utišala, a onda se polako slila i nestala u rupi očaja. *Velika Tuga* stegnula se oko njega i osjećaj davljenja činio mu se gotovo dobrodošlim. Ovu je bol poznavao. Bila mu je bliska, gotovo poput prijateljice. Mack je osjetio kako mu pištolj pritišće križa i kako mu se ugodna hladnoća prilijepila uz kožu. Izvukao ga je ne znajući točno što kani učiniti. Ah, da mu više ne bude stalo ni do čega, da prestane osjećati bol, da više nikada ništa ne oćuti.

Samoubojstvo? U tom mu se trenutku taj izbor činio gotovo primamljivim. „Bilo bi to tako jednostavno", pomislio je.

„Nema više suza, nema više boli..." Gotovo da je mogao vidjeti crni procjep kako se otvara na podu u pozadini pištolja u koji je zurio, tmina koja mu je iz srca isisavala zadnje ostatke ostataka nade. Samoubojstvo bio bi jedan od načina kako Bogu uzvratiti udarac, ako je Bog uopće postojao.

Izvana su se razmaknuli oblaci, a u sobu je iznenada granula zraka, probivši središte njegova očaja. Ali... što bi bilo s Nan? I što s Joshom ili Kate ili Tylerom ili Jonom? Ma koliko je priželjkivao da prekine bol u svome srcu, znao je da ih nije mogao još više povrijediti.

Mack je sjedio obnevidjevši od emocionalne iscrpljenosti, važući svoje opcije dok je opipavao pištolj. Hladni mu je vjetrić okrznuo lice i dio njega poželio je da legne na pod i pogine od studeni - toliko je bio iscrpljen. Naslonio se na zid i protrljao iscrpljene oči. Dopustio je vjedama da se sklope dok je mumljao: „Volim te, Missy. Tako mi nedostaješ." Naskoro je bez ikakva napora utonuo u crni besani san.

Vjerojatno je prošlo samo nekoliko minuta kada se Mack probudio trgnuvši se. Iznenaden što je zadrijemao, brzo je ustao. Stavivši nož u pas i gurnuvši svoju bol ponovno u najdublje dijelove duše, okrenuo se prema vratima. „Ovo je blesavo! Kakav sam ja idiot! Kad samo pomislim da sam se nadao da bi Bogu zapravo trebalo biti toliko stalo da mi pošalje pisamce."

Pogledao je u vis prema otvorenim krovnim gredama. „Završio sam, Bože", prošaptao je. „Ne mogu više nastaviti ovo. Umoran sam od pokušavanja da Te pronađem u svemu ovome." I uz te je riječi izašao kroz vrata. Mack je odlučio da mu je to posljednji put da traži Boga. Bude li ga Bog trebao, morat će ga sam potražiti.

Posegnuo je u džep i izvukao poručicu koju je pronašao u svom poštanskom sandučiću te je poderao na komadiće, pustivši da mu padnu kroz prste i da ih odnese hladni vjetar koji se pojačao. Osjećajući se kao ojađeni starac, sišao je s verande i teškim korakom i još teža srca zaputio se prema automobilu.

* * *

Nije prešao ni petnaest metara kadli je osjetio iznenadni nalet toploga zraka koji ga je sustigao s leđa. Ledenu tišinu probio je veseli ptičji cvrkut. Put pred njim je brzo izgubio svoju ledenosnježnu glazuru, kao da je netko topi sušilom za kosu. Mack je zastao i promatrao kako se oko njega topi bijeli pokrov namjesto kojeg buja blistavo raslinje. Pred njim su se tri proljetna tjedna odigrala u trideset sekundi. Protrljao je oči i pokušao zadržati ravnotežu u kovitlacu zbivanja oko sebe. Čak

se i lagani snijeg pretvorio u malene cvjetove koji su lijeno i sporo padali na tlo.

Naravno, ovo što je vidio bilo je nemoguće. Nestali su snježni nanosi, a ljetno livadno cvijeće raznobojno je porubilo put koji je nestajao u šumi. Ondje su crvendaći i zebe prhutale i lovile u krošnjama. Vjeverice su pretrčavale ispred njega, neke kako bi zastale i na tren ga promotrile prije nego što bi šmugnule u šikaru. Čak mu se učinilo da je ugledao mladog jelena kako kroči na livadu iz tmine, ali kada je bolje pogledao u tom smjeru, njega je nestalo. Kao da to nije bilo dovoljno, miris cvijeća ispunjavao je zrak, i to ne samo kolebljiva aroma divljeg planinskog cvijeća, nego bogatstvo ruža i orhideja i drugih egzotičnih miomirisa koji se mogu pronaći u tropskom podneblju.

Mack više nije razmišljao o domu. Obuzeo ga je jezivi užas, kao da je otvorio Pandorinu kutiju te ga je vihor odvuкао u središte ludila gdje će zauvijek ostati izgubljen. Nesigurno stojeći na nogama, polako se okrenuo pokušavajući zadržati tračak prisebnosti.

Ostao je zaprepašten. Vrlo je malo toga ostalo nepromijenjeno. Klimavu kolibu zamijenila je čvrsta i prekrasno izgrađena brvnara koja se sada nalazila točno između njega i jezera koje se naziralo iznad krova. Bila je izgrađena od ručno istesanih balvana. Drvene grede bile su pomno izdije-ljane i savršeno ulijegale jedna u drugu.

Umjesto mračne i zlokobne stršeće šikare, šipka trnovitog grmlja, sve kamo je sezao Mackov pogled bilo je savršeno kao na razglednici. Dim je iz dimnjaka lijeno leluјao u kasnoposlijepodneвно nebo, što je bio znak unutarnje aktivnosti. Oko trijema je izgrađen obilazni putelјak omeđen bijelom vrtnom ogradicom. Odnekud iz neposredne blizine dopirao je smijeh - možda iznutra, nije bio siguran.

Možda je ovako izgledalo doživјeti potpuni živčani slom.

„Gubim razum“, šaptao si je Mack. „Ovo je nemoguće. Ovo nije stvarno.“

Bilo je to mjesto koje je Mack mogao zamisliti samo u naj-ljepšim snovima i zato mu je sve to izgledalo još sumnjivije. Vidici čudesni, mirisi opojni, a noge su ga vodile puteljkom do trijema kao da posjeduju vlastitu volju. Posvuda je cvjetalo cvijeće i mješavina cvjetnih miomirisa i bogatih aroma bilja probudila je davno zaboravljene uspomene. Oduvijek je slušao o tome da je nos najbolja poveznica s prošlošću i da osjetilo njuha najsnažnije prodire u zaboravljenu prošlost, a sada su mu neka davno zaboravljena sjećanja prhnula u um.

Ponovno se zaustavio našavši se na trijemu. Iznutra su se jasno mogli čuti glasovi. Mack se odupro iznenadnom porivu da pobjegne poput derana koji je bacio loptu u susjedovu cvjetnu lijehu. „Ali ako je unutra Bog, ionako time ne bih ništa postigao, zar ne?" Sklopio je oči i zatresao glavom kako bi vidio može li izbrisati halucinacije i vratiti se u stvarnost. Ali kada ih je ponovno otvorio, sve je i dalje bilo isto. Oprezno je ispružio ruku i dotaknuo drvenu ogradu. Ona se svakako doimala stvarnom.

Suočio se s novom nedoumicom. Što učiniti kada prođete kroz vrata kuće, ili u ovom slučaju brvnare, gdje bi se mogao nalaziti Bog? Treba li pokucati? Moglo se pretpostaviti da je Bog već znao da je Mack ondje. Možda jednostavno trebao ući i predstaviti se, ali i to mu se činilo podjednako apsurdnim.

Kako bi Ga trebao osloviti? Treba li mu reći Oče ili Svemogući ili možda gospodine Bože ili bi možda bilo najbolje da padne ničice i pomoli mu se, iako baš i nije bio raspoložen za to.

Dok je pokušavao uspostaviti kakvu-takvu unutrašnju mentalnu ravnotežu, bijes za koji je mislio da je nedavnu umro u njemu počeo je ponovno rasti. Više ne mareći kako bi trebao osloviti Boga i osnažen bijesom, prišao je vratima. Mack je odlučio glasno pokucati i pričekati da vidi što će se dogoditi, ali upravo kada je podignuo šaku da to i učini, vrata su se naglo širom otvorila i on se našao licem u lice s krupnom veselom Afroamerikankom.

Instinktivno je odskočio natrag, ali bio je prespor. Brzinom koju

nije očekivao od tako velike žene, prešla je udaljenost između njih dvoje i čvrsto ga zagrlila, podignuvši ga od poda i zavrtjevši ga u krug poput malenog djeteta. Pritom je cijelo vrijeme vikala njegovo ime - „Mackenzie Allen Phillips” - s radošću nekog tko je ugledao svog davno izgubljenog i duboko voljenog rođaka. Napokon ga je spustila na zemlju i, položivši mu ruke na ramena, gurnula ga unatrag kako bi ga mogla što bolje odmjeriti pogledom.

„Mack, pogledaj se samo!” gotovo je eksplodirala. „Vidi-vidi - kako si mi samo porastao. Baš sam se radovala susretu s tobom licem u lice. Prekrasno je što si nam došao. Ajme, ajme, ajme - kako te samo volim!” I s tim riječima ponovno ga zagrlila.

Mark je zanijemio. U nekoliko je sekundi ova žena prekršila vjerojatno sva pravila pristojnog ponašanja iza kojih se čvrsto ukopao. Ali nešto ga je u načinu na koji ga je gledala i izvikivala njegovo ime ponukalo da joj se jednako razveseli, iako nije imao blagog pojma tko je ona.

Odjednom ga je preplavio miris koji je dopirao od nje, i to ga je protreslo. Bio je to miris cvijeća s notama gardenije i jasmina, bez ikakve sumnje parfem njegove majke koji je skrivao u svojoj malenoj limenoj kutiji. Već je otprije klimavo stajao iznad emocionalnog ponora, a sada su ga opojni miris i sjećanja koja je nosio za sobom zapanjili. Osjetio je vrelinu suza u očima i osjećao se kao da mu netko kuca na vrata srca. Izgleda da je i ona to opazila.

„U redu je, dušo, samo ti sve izbaci iz sebe... Znam da si bio povrijeđen i znam da si bijesan i zbunjen. Stoga, hajde, izbaci sve to iz sebe. Duši godi da tu i tamo poteku potoci - potoci iscjeljujuće vodice.”

Ali iako Mack nije mogao zaustaviti suze koje su mu napunile oči, nije bio spreman sve to pustiti iz sebe - ne još i ne s ovom ženom. Sa svom svojom snagom, uspio se održati da ne padne u crnu rupu svojih emocija. A istodobno je ta žena stajala raširenih ruku kao da su to ruke njegove majke. Osjetio je prisutnost ljubavi. Bila je topla, zamamna, topljiva.

„Nisi spreman?" odvratila je na to. „U redu je, sve ćemo raditi onako kako tebi paše i u tvoje vrijeme. Uđi, dakle. Smijem uzeti tvoj kaput? I taj pištolj? To ti ovdje ne treba, zar ne? Ne želimo da netko strada, jel' tako?"

Mack nije bio siguran što da učini ili što da kaže. Tko je ona? I kako je znala? Ukopao se na mjestu gdje je stajao, ali polako i mehaničkim pokretima skinuo kaput sa sebe.

Krupna crnkinja uzela je kaput i on joj je predao pištolj koji je uzela s dva prsta kao da je zarazan. Upravo kad se okrenula da ude u brvnaru, ženica jasnih azijskih crta lica pojavila se iza nje. „Ja ću ih pokupiti", prozborila je zvonkim glasom. Bilo je jasno da se to nije odnosilo na kaput ili pištolj, nego na nešto drugo, a ona se našla pred njim u tren oka. Ukočio se kada je oćutio da mu nečim prelazi preko obraza. Ne mićući se, pogledao je dolje i vidio da je nosila staklenu bočicu dok je četkicom nalik onima kojima je Nan nanosila puder na lice nježno nešto uklanjala s njegova lica.

Prije nego što ju je uspio pitati, ona se nasmiješila i šapnula: „Mackenzie, svi skupljamo stvari koje smatramo vrijednima, zar ne?" U sjećanju mu je zablistala njegova limena kutijica. „Ja skupljam suze."

Kada se odmaknula natrag, Mack je nesvjesno proški-ljio prema njoj, kao da će mu to pomoći da je bolje vidi. Ali, začudo, i dalje mu je bilo vrlo teško fokusirati pogled na nju. Činilo se kao da blista na svjetlosti a kosa joj se izvijala u svim smjerovima iako ovdje jedva da je pirkao najblaži vjetroć. Gotovo da je bilo lakše promatrati je postrance, iz kutka oka, nego izravno.

Onda je pogledao iza nje i opazio treću osobu koja je izašla iz brvnare - ovaj put bila je to muška osoba. Činilo se da je bliskoistoćnog podrijetla, nosio je radnićko odijelo i rukavice te bio opasan remenom s alatkama. Nehajno je stajao, naslonivši se na dovratk i prekriživši ruke na prsima. Nosio je traperice prekrivene piljevinom i kockastu košulju zasukanih rukava koji su otkrivali mišićave podlaktice. Imao je ugodne crte lica, ali

nije bio osobito lijep - nikako se ne bi isticao u gomili. Ali njegove oči i osmijeh osvijetlili bi mu lice i Mačku je bilo teško odvratiti pogled.

Mack je zakoračio unatrag, osjećajući se pomalo preneraženo. „Ima li vas još?" pitao je blago promuklim glasom.

Njih troje pogledalo se međusobno i prasnulo u smijeh. I Mack se morao nasmijati. „Ne, Mackenzie", kikotala se crnkinja. „Tu smo ti samo mi i, vjeruj mi, i sasvim nas je dovoljno."

Mack je ponovno pokušao pogledati Azijku. Iz onog što je vidio mogao je zaključiti da je ta žilava, suhonjava osoba možda sjevernokineskog ili nepalskog ili čak mongolskog podrijetla.

Bilo je veoma teško točno odrediti jer je morao naprezati oči kako bi je uopće mogao vidjeti. Po njezinoj odjeći zaključio je da je ona najvjerojatnije nadzornica imanja ili vrtlarica. Za pas je zadjenula rukavice - i to ne teške od stavljene kože, nego lake i načinjene od krpe i gume koje je i Mack nosio kada bi okopavao i uređivao vrt oko svoje kuće. Nosila je obične traperice s urešenim porubom - po blatnim koljenima zaključio je da je klečala - i bluzu jarkih boja: žute, crvene i plave. Ali, sve je to zaključio iz dojma koji je ona ostavila na njega, a ne iz promatranja, budući da mu je neprestano isparavala iz vidokruga.

Muškarac je pristupio, dodirnuo Mackovo rame, poljubio ga u oba obraza i snažno ga zagrlio. Mack ga je odmah zavolio.

Kada su se razdvojili, muškarac je koraknuo natrag, a Azijka mu ponovno pristupila, ovaj put uzevši njegovo lice u obje ruke. Polako i namjerno privukla je svoje lice njegovu i baš kada je pomislio da bi ga mogla poljubiti, zaustavila se i duboko mu zavirila u oči. Mack je mislio da gotovo može vidjeti kroz nju. Zatim se osmjehnula i njezini mirisi kao da su ga ovili i podigli mu veliki teret s ramena, kao da je na plećima vucarao naprtnjaču.

Mack se odjednom osjetio lakim poput perca, gotovo kao da više nije doticao tlo pod nogama. Ona ga je grlila ne uzevši ga u zagrljaj, odnosno grlila ga je bez dodira. Tek kada je odstupila

od njega, a to je vjerojatno bilo samo nekoliko trenutaka poslije, shvatio je da je još stajao i da stopalima još uvijek dotiče daske poda.

„Ah, ne obaziri se na nju“, nasmijala se debela crnkinja. „Ona na sve utječe isto.“

„Sviđa mi se“, promrmljao je, a sve troje ponovno je prasnulo u smijeh, a sada se Mack smijao s njima i nije ga bila ni najmanja briga što nije znao čemu se smije.

Kada su se napokon prestali smijuljiti, krupna je žena jednom rukom zagrlila Macka oko ramena, privukla ga k sebi i rekla:

„Dobro, mi znamo tko si ti, ali mi bismo se vjerojatno trebali predstaviti tebi. Ja sam“, izvila je ruku u kićeni pokret,

„domaćica i kuharica. Možeš me zvati Elousia.“

„Elousia?“ upitao je Mack ništa ne shvaćajući.

„Dobro, ne moraš me zvati Elousia; to je samo jedno ime koje mi je posebno drago i koje za mene nosi posebno značenje.

Dakle“, prekrižila je ruke i podmetnula šaku pod bradu kao da strašno naporno razmišlja, „možeš me zvati onako kako me Nan zove.“

„Što? Ne želiš mi valjda reći...?“ Sada se Mack još više iznenadio i zbunio. Ovo sigurno nije bio Stari koji je poslao pisanice. „Mislim, rekla si Stari?“

„Jesam“, odvratila je ona i nasmiješila se, čekajući da on nešto kaže. No iako je izgledao kao da nešto želi reći, um mu je zapravo bio prazan.

„A ja“, prekinuo ga je muškarac koji je izgledao kao da ima tridesetak godina i koji je bio nešto niži od Macka, „ja ovdje sve pokušavam održavati. Uživam raditi ručno iako, kao što će ti ove dvije potvrditi, uživam u kuhanju i vrtlarstvu jednako kao i one.

„Izgledaš kao da si s Bliskog istoka - jesi li možda Ara-pin?“ pogađao je Mack.

„Zapravo, ja sam polubrat taj velikoj obitelji. Točnije, ja sam Hebrej iz plemena Judina.“

„Onda...“ Macka je odjednom zaprepastio vlastiti zaključak.

„Onda si ti...”

„Isus? Da. I možeš me zvati kako god te volja. Napokon, to mi je postalo ime po kojem sam svima poznat. Moja me majka zvala Ješua, ali odazivam se i na ime Jošua ili čak Joško.”

Mack je zanijemio od čuda. Ono što je vidio i čuo jednostavno nije mogao preraditi. Sve je to bilo jednostavno nemoguće... ali ipak je bio ovdje - no je li doista bio ovdje? Odjednom se osjetio slabim. Obuzele su ga emocije dok mu je um očajnički pokušavao izaći na kraj s informacijama. Prije nego što se skljkao na koljena, Azijka mu je pristupila i preotela njegovu pozornost.

„A ja sam Sarayu”, rekla je ona, kratko kimnula u znak naklona i nasmiješila se. „Čuvarica vrtova, između ostalog.”

Misli su se kotrljale jedna preko druge dok je Mack muku mučio premišljajući se što mu valja dalje činiti. Je li jedna od ovih osoba Bog? Što ako su ovo bile halucinacije ili anđeli ili je Bog trebao doći poslije? Ovo bi moglo biti neugodno. Budući da ih je bilo troje, možda je tu bilo riječ o Svetome trojstvu. Ali tu su bile dvije žene i muškarac, a nitko od njih nije bio bijelac. S druge pak strane, zašto je automatski pretpostavio da je Bog bijelac? Znao je da mora zauzdati misli pa se usredotočio na pitanje na koje je najviše želio odgovor.

„Onda”, Mack je teškom mukom protisnuo pitanje: „Tko je od vas Bog?”

„Ja”, rekoše svi troje istovremeno. Mack je pogledom prešao od jednog do drugog i iako nije mogao shvatiti sve što je vidio i čuo, nekako im je povjerovao.

6.

JEDNOSTAVNA STANJA

Ma koliku moć Bog posjedovao, Njegov prvi aspekt nikada nije onaj apsolutnog Gospodara ili Svemogućeg. Umjesto toga, on je Bog koji se spušta na ljudsku razinu i ograničava se.

Jacques Ellul: Anarhija i kršćanstvo

„Dobro, Mackenzie, nemoj samo stajati i buljiti u nas razjapljenih usta kao da si napunio gaće", rekla je krupna crnkinja kada se okrenula i zaputila preko trijema, cijelo vrijeme ne prestajući govoriti. „Hajde, razgovaraj sa mnom dok pristavim večeru. Ili, ako ti se to ne da, možeš raditi što te volja. Iza brvnare", pokazala je preko krova, a da pritom nije ni pogledala u tom smjeru niti usporila korak, „pronaći ćeš ribarski štap pokraj spremišta za čamce. Možeš otići u lov na jezerske pastrve."

Zaustavila se na vratima kako bi poljubila Isusa. „Samo upamti", okrenula se prema Macku, „sav ulov moraš očistiti." A zatim je, brzo se osmjehnuvši, šmugnula u brvnaru, oboružana Mackovim zimskim kaputom, još uvijek noseći pištolj sa samo dva prsta i što dalje od sebe.

Mack je ondje stajao razjapljenih usta i sa zbunjenim izrazom lica. Jedva je primijetio kada mu se Isus približio i stavio mu ruku oko ramena. Sarayu je, čini se, jednostavno isparila.

„Baš je divna, zar ne?" uzviknuo je Isus osmjehnuvši se Macku. Mack se okrenuo prema njemu tresući glavom. „Jesam li poludio? Trebam li vjerovati da je Bog krupna crnkinja s ne baš osobitim smislom za humor?"

Isus se nasmijao. „Ona je za puknut od smijeha! Stalno zbija šale i stvara nepodopštine. Obožava iznenađenja i, iako se možda s tim ne bi složio, tajming joj je savršen."

„Zbilja?" rekao je Mack, još uvijek tresući glavom. Nije baš bio stopostotno siguran da je tomu doista tako. „Što bih ja sad trebao činiti?"

„Ne *trebaš* ti ništa činiti. Slobodan si raditi što god te volja." Isus je zastao, a zatim nastavio, pokušavajući Macku predložiti što

da radi. „Ja se bavim drvenarijom u šupi, Sarayu je u vrtu, a ti možeš u ribolov ili veslaj u kanuu ili porazgovaraj sa Starim." , „Pa, nekako se osjećam obveznim da odem porazgovarati s njim, ovaj, s njom."

„Oh", Isus se uozbiljio. „Nemoj ići razgovarati zato što se osjećaš obveznim. To ti ovdje ništa ne znači. Pođi razgovarati zato što to želiš."

Mack je zastao kako bi nakratko razmislio i potom zaključio da doista želi otići u brvnaru. Zahvalio se Isusu koji mu se osmjehnuo, i krenuo u svoju radionicu, a Mack je prešao preko verande do kućnih vrata. Ponovno se našao sam, ali nakon što se hitro osvrnuo oko sebe, oprezno ih je otvorio. Provirio je iza vrata oklijevajući, a onda odlučio hrabro krenuti naprijed.

„Bože?" zazvao ga je bojažljivo i osjećajući se prilično blesavo.

„U kuhinji sam, Mackenzie. Slijedi moj glas."

Ušao je i pregledao sobu. Je li ovo uopće isto mjesto? Stresao se na nagovještaj mračnih misli i ponovno ih potisnuo u dubinu.

Na drugom kraju sobe vidio se hodnik koji je zaokretao u dubinu. Povirivši iza ugla u dnevnu sobu, pogledom je potražio mjesto pokraj kamina, ali ondje nije bilo mrlje koja je nagrđivala drveni pod. Zamijetio je da je soba bila ukusno uređena, a umjetnine su izgledale kao da su ih izradila i nacrtala djeca. Pitao se je li ta žena čuvala sva ta umjetnička djela poput roditelja koji voli svoju djecu. Možda je tako cijenila svaki dar od srca - a djeca često daju takve darove.

Mack je slijedio zvuk njezina pjevušenja kroz kratki hodnik u blagovaonicu spojenu s kuhinjom u kojoj se nalazio mali stol s četiri stolice od pletera. Unutrašnjost brvnare bila je prostranija nego što je očekivao. Stari (ili ju je trebalo nazivati Stara?) spremala je nešto stojeći leđima okrenutim prema njemu.

Brašno je prštalo dok se ona izvijala uz ritmove glazbe koju je slušala. Bilo je jasno da je pjesma završila i ona je to obilježila s nekoliko zadnjih trzaja ramenima i kukovima. Okrenuvši se prema njemu, skinula je slušalice.

Iznenada joj je Mack poželio postaviti tisuću pitanja, a neka od

njih bila su neizreciva i strahotna. Bio je siguran da mu se na licu ocrtavaju emocije koje je s mukom pokušavao obuzdati, a onda je u hipu sve opet nagurao u pretinac svog izmučenog srca, zaključavši ga na izlasku. Ako je i bila svjesna njegova unutarnjeg sukoba, ona to izrazom lica nije davala do znanja - ono je sveudilj bilo otvoreno, puno života i toplo.

Upitao ju je: „Smijem znati što to slušaš?”

„Zbilja želiš znati?”

„Naravno." Macku se sada pobudilo zanimanje.

„West Coast Juice. Skupinu *Diatrobe* i album pod naslovom *Heart Trips*⁴ koji još nije ni objavljen. Zapravo", nami-gnula je Macku, „ti malci se još nisu ni rodili."

„Aha", odvratio je Mack u nevjerici. „*West Coast Juice*, dakle? Ne zvuči mi baš vjerski."

4 *Heart Trips* - Putovanja srca (op. prev.)

„Ah, i nije, vjeruj mi. To ti je više kao nekakav euroazij-ski *funk* i *blues* s porukom i sjajnim ritmovima." Koraknula je u stranu kao da izvodi plesni pokret i pljesnula dlanovima. Mack je zakoračio natrag.

„Dakle, Bog sluša *funk*?" Mack nikada nije čuo da se o *funku* raspravlja u vjerskom kontekstu. „Mislio sam da ćeš slušati Georgea Beverlyja Sheu⁵ ili Mormon Tabernacle Choir⁶ - mislim, ono, nešto nabožnije."

„Slušaj me, Mackenzie. Ne moraš se ti brinuti za mene. Ja ti slušam sve - i to ne samo glazbu nego i srca iz kojih izvire. Sjećaš li se vjeronauka? Sve o čemu ovi klinci govore ja sam već čula; oni su samo puni žuči i energije. Puni su bijesa i to, moram reći, s punim pravom. Oni su samo neka od moje djece koja se prave važna i galame. Ti su mi dečki osobito dragi, znaš. Aha, pazim na njih."

Mack ju je teškom mukom slijedio i pokušavao proniknuti smisao svega što se događalo. Vjeronauk mu tu nije bio ni od kakve koristi. Odjednom nije znao što bi rekao i činilo se kao da

je milijun pitanja isparilo iz njega. Stoga je rekao najbanalniju stvar.

„Želim da znaš“, rekao joj je, „da mi je neugodno zvati te Stari - odnosno Stara.“

„Ma je li?“ pogledala ga je hineći iznenađenje. „Naravno da znam. Ja uvijek sve znam.“ Zakikotala se. „Ali reci mi nešto - zašto *ti* misliš da ti je neugodno? Je li to možda zato što ti se to čini previše prisnim ili možda zato što ti se pokazujem u obličju žene, majke ili...”

5 George Beverly Shea - poznati američki pjevač i skladatelj gospela i dobitnik *Grammyja*. Rođen je 1909. i poznat je diljem svijeta po nastupima u radijskoj emisiji *Hour of Decision* (*Čas odluke*), a najpoznatije su mu pjesme *The Wonder of it All* (*Čudesna ljepota svega*) i *I'd Rather Have Jesus* (*Radije bih imao Isusa*) (op. prev.)

6 Mormon Tabernacle Choir - Mormonski hramski zbor, osnovan 1847. godine. To je 360-člani zbor najvećeg mormonskog hrama Mormon Tabernacle u Salt Lake Cityju (op. prev.)

„Ni to nije zanemariv problem“, prekinuo ju je Mack nervozno se nasmijavši.

„Ili možda zato što je *tvoj* stari bio takav promašaj?”

Iznenaden, Mack je naglo udahnuo. Nije navikao da mu netko tako brzo i otvoreno izvlači duboke tajne na svjetlo dana. Istog trena u njemu su se pobudili krivnja i bijes i htio ju je presjeći sarkastičnim odgovorom. Mack je osjetio kao da vise iznad ponora bez dna te se bojavao da će, bude li dopustio da iz njega nešto izleti, izgubiti nadzor nad svime. Tražio je sigurno uporište, ali uz samo polovičan uspjeh, i napokon procijedio kroz zube: „Možda zato što nikada nisam upoznao nekoga koga bih mogao iskreno zvati Stari.“

Na to je odložila zdjelu koju je držala u ruci i, ostavivši u njoj drvenu kuhaču, okrenula se prema Macku i uputila mu nježan

pogled. Riječi joj nisu bile potrebne; on je znao da je ona shvatila što se događa u njemu i nekako je slutio da joj je bilo stalo do njega više nego ikome drugome na svijetu. „Ako mi dopustiš, Mack, ja ću ti biti Stari kojeg nikada nisi imao."

Ponuda je bila istovremeno primamljiva i odbojna. Oduvijek je priželjkivao Starog kojem bi mogao vjerovati, ali nije bio siguran da će ga naći ovdje, osobito stoga što ovaj ovdje nije uspio zaštititi njegovu Missy. Između njih je dugo vremena lebdjela tišina. Mack nije bio siguran što da kaže, a ona nipošto nije htjela dopustiti da taj trenutak olako prođe.

„Ako nisi mogla zaštititi Missy, kako ti onda mogu vjerovati da ćeš se brinuti o meni?" Eto, izrekao ga je - pitanje koje ga je mučilo svakoga dana *Velike Tuge*. Mack je osjetio da mu se lice zarumenjelo od gnjeva dok je zurio u nešto što je smatrao veoma neobičnom božjom inkarnacijom i shvatio da je šake stegnuo u čvrste pesnice.

„Mack, neizrecivo mi je žao." Niz obraze su joj se počele kotrljati suze. „Znam da je to između nas stvorilo veliki jaz. Znam da to još ne možeš pojmiti, ali meni je Missy neobično draga, a istu ljubav osjećam i spram tebe."

Uživao je u načinu na koji je izgovorila Missyno ime i istovremeno mu je bilo mrsko što je to ime prešlo preko njezinih usana. Kliznulo joj je niz jezik poput najslađeg vina i unatoč silnome gnjevu koji mu je još bjesnio u mislima, znao je da govori istinu. *Htio* joj je vjerovati i njegov je bijes polako počeo kopnjeti.

„Zato si ovdje, Mack", nastavila je. „Želim da rana u tebi i između nas zacijeli."

Spustio je pogled kako bi se donekle sabrao. Prošla je čitava minuta prije nego što je uspio šapnuti ne podižući pogled.

„Htio bih to", priznao je, „ali ne znam kako..."

„Dušo, nema jednostavnog odgovora koji će ti odnijeti bol.

Vjeruj mi, da ga znam, odmah bih ti ga rekla. Ne posjedujem čarobni štapić kojim bih mahnula i sve odmah ispravila. Život zahtijeva vremena i mnogo međuljudskih odnosa."

Macku je bilo drago što su se malo odmaknuli od ponora ružnih optužbi. Plašilo ga je koliko je bio blizu da ga posve obuzmu. „Mislim da bi mi bilo lakše razgovarati s tobom da ne nosiš haljinu", rekao joj je i pokušao se slabašno nasmiješiti. „Kada bi ti to olakšalo stvar, onda je ne bih nosila", rekla je zasmijuljivši se blago. „Ne pokušavam nam otežati stvar. Ali *ovo* je dobro mjesto za početak. Često nalazim da je najbolje prvo razriješiti najočitije stvari jer to olakšava razgovor o intimnijim problemima... kada za to budeš spreman."

Ponovno je uzela drvenu kutlaču s koje se cijedila nekakva smjesa. „Mackenzie, ja nisam ni muško ni žensko iako oba spola izviru iz moje prirode. Ako ti se odlučim *ukazati* u muškom ili ženskom obličju, onda je to zato što te volim.

Paradoks je to što sam ti se odlučila prikazati kao žena i onda ti predložila da me oslovljavaš sa Stari. Tako ti želim pomoći da se izvučeš iz kalupa zadanih vjerskim odgojem.

Primaknula mu se kao da mu želi otkriti tajnu. „Da sam ti se ukazala u obličju krupnog, sijedog djedice s dugom bradom poput Gandalfa, samo bismo potvrdili tvoje religijske stereotipe, a svrha ovog vikenda nisu religijski stereotipi."

Mack je umalo prasnuo u smijeh i htio je reći: „Misliš? Ja jedva da mogu povjerovati da nisam posve skrenuo s pameti!"

Umjesto toga, usredotočio se na ono što je upravo rekla i smirio misli. Vjerovao je, ili je barem tako mislio, da je Bog duh koji nije ni muško niti žensko, ali unatoč tome, bilo ga je stid priznati da je Boga uvijek zamišljao kao izrazito bijelog i izrazito muškog.

Ona je umuknula, ali samo na toliko vremena koliko joj je trebalo da vrati začine na policu ispod prozora i onda mu se ponovno okrenula. Pomno je promotrila Macka. „Nije li ti oduvijek bilo me teško prihvatiti kao svog oca? A nakon svega što si prošao, teško da bi se i mogao nositi s ocem, zar ne?"

Znao je da ima pravo i shvativši koliko su njezini postupci vođeni dobrotom i suosjećajnošću. Na neki je način njezin pristup uklonio zapreke njezinoj ljubavi. Bilo je to neobično i

bolno, te možda i pomalo čudesno.

„Ali onda", zastao je i dalje se prisiljavajući da ostane racionalan, „zašto se toliko inzistira na tome da si nam Otac? Mislim, čini mi se da se uglavnom ukazuješ u takvom obliku."

„Pa", odvratila je Stara, okrenuvši se od njega i radeći po kuhinji, „postoji mnogo razloga za to, a neki sežu veoma duboko. Zasad ću ti samo reći da smo znali da će nakon Stvaranja i Pada istinskog očinstva biti daleko manje nego majčinstva. Nemoj me krivo shvatiti, potrebno je oboje - ali naglasak na očinstvu potreban je jer se osjeća njegov golemi nedostatak."

Mack je odvratio pogled osjećajući se pomalo zbunjeno, shvaćajući kako je razgovor za njega već postao predubok. Dok je razmišljao, kroz prozor je promatrao vrt pun divljeg bilja.

„Znala si da ću doći, zar ne?" Mack ju je napokon tiho upitao.

„Naravno da jesam." Ponovno zabavljena kuhanjem Stara mu je - Mack se pri oslovljavanju ipak odlučio za ženski rod - okrenula leđa.

„Onda, jesam li mogao ne pojaviti se? Jesam li u svemu ovome imao izbora?"

Stara se okrenula prema njemu brašnjavih ruku na koje su se uhvatili komadići tijesta. „Dobro pitanje - koliko si duboko spreman ići?" Nije čekala odgovor znajući da ga Mack nije imao. Umjesto toga upitala ga je: „Vjeruješ li da si slobodan otići?"

„Mislim da jesam. Jesam li?"

„Naravno da jesi! Zatvorenici me ne zanimaju. Slobodan si odmah sada proći kroz ta vrata i vratiti se svojoj praznoj kući. Ili bi mogao svratiti do Willieja i družiti se s njim. Zar činjenica da znam da si previše radoznao da bi otišao umanjuje tvoju slobodu izbora da odeš ili ostaneš?"

Zastala je samo nakratko, a onda se okrenula vrativši se svom poslu i razgovarajući s njim preko ramena. „Ili, ako želiš samo koju zeru dublje, mogli bismo razgovarati o prirodi same slobode. Znači li sloboda da možeš raditi što god ti se prohtije?

Ili bismo mogli razgovarati o ograničavajućim utjecajima u tome životu koji aktivno smanjuju tvoju slobodu. Genetsko nasljeđe tvoje obitelji, specifična građa tvog DNK, tvoja metabolička jedinstvenost i kvantne stvari na subatom-skoj razini gdje sam samo ja vječno prisutni promatrač. Ili bolest koja ti izjeda dušu i koja te sputava ili društveni utjecaji oko tebe ili navike koje su stvorile sinaptičke poveznice i tijekove u tvome mozgu. A tu su još reklame, propaganda i paradigme. U tom međusobnom prepletu višeslojnih inhibi-tora", uzdahnula je, „što sloboda zapravo znači?"

Mack je samo stajao ne znajući što bi rekao.

„Samo te ja mogu osloboditi, Mackenzie, ali slobodu se ne može dati na silu."

„Ne shvaćam", odgovorio je Mack. „Čak ne shvaćam ni ovo što si mi rekla."

Ona se okrenula i nasmijala. „Znam. Nisam ti to rekla kako bi to odmah sada shvatio. To sam ti rekla za poslije. Trenutačno još ne možeš pojmiti ni to da je sloboda proces koji se postupno razvija." Polako je posegnula za Mackovim rukama i uzela ih u svoje prekrivene brašnom i tijestom, a onda je nastavila gledajući ga ravno u oči: „Mackenzie, istina će te izbaviti i istina je tvoje ime; on se sada nalazi u radionici i prekriven je piljevinom. Sve se vrti oko *njega*. A sloboda je proces koji se događa u odnosu s njim. Tada će sve ono što potiskuješ u sebi početi izbijati na vidjelo."

„Kako možeš znati kako se ja osjećam?" upitao je Mack uzvraćajući joj izravan pogled.

Stara mu nije odgovorila, nego je samo pogledala u njihove isprepletene ruke. Njegov je pogled slijedio njezin i Mack je prvi put primijetio ožiljke na njezinim zapešćima, poput onih za koje je sada pretpostavljao da ih ima i Isus. Ona mu je dopustila da joj nježno dotakne ožiljke, rubove dubokih rana i napokon ju je ponovno pogledao u oči. Suze su joj polako počele teći niz lice stvarajući male puteljke kroz brašno na njezinim obrazima.

„Nikada nemoj misliti da nas ono što je moj sin izabrao nije skupo stajalo. Ljubav uvijek ostavlja zamjetan biljeg", rekla je tiho i nježno. „Mi smo ondje bili *zajedno*."

Mack je bio iznenađen. „Na križu? Čekaj malo, mislio sam da si ga *napustila* - znaš već - *Bože, Bože, zašto si me ostavio?*" Bio je to citat iz Biblije koji je Macka tijekom *Velike Tuge* često proganjao. „Krivo tumačiš misterij. Bez obzira na to što je on osjećao u tom trenutku, ja ga nikada nisam napustila."

„Kako to možeš reći? Ostavila si ga kao što si ostavila mene!"

„Mackenzie, nikada ga nisam ostavila i nikada nisam ostavila tebe."

„To nema nimalo smisla", poklopio je.

„Znam da nema, barem ne još. Hoćeš li barem razmotriti ovo: kada sve što je vidiš bol, nije li točno da ti ja onda nestajem s obzora?"

Kada Mack na to nije odgovorio, ona se okrenula i nastavila spremati hranu kako bi mu dala malo prostora da razmisli. Činilo se da istovremeno sprema nekoliko jela, dodajući im razne začine i sastojke. Pjevušeći jednostavnu i sjetnu melodiju, dovršila je spremanje pite prije nego što ju je gurnula u pećnicu.

„Ne zaboravi, priča nije završila s njegovim osjećajem napuštenosti. Prokrčio je svoj put kako bi mi se potpuno predao. Ah, kakav je to samo trenutak bio!"

Pomalo zbunjen, Mack se naslonio na radnu površinu. Osjećaji i misli potpuno su mu se izmiješali. Dio njega htio je vjerovati njezinim riječima. To bi bilo lijepo! Ali drugi dio njega glasno je prosvjedovao. „Ovo jednostavno ne može biti istina!"

Stara je posegnula za kuhinjskom štopericom, malo je protresla i onda stavila na stol ispred njih. „Ja nisam ona za koju me smatraš, Mackenzie." Njezine riječi nisu bile ljutite i obrambene. Mack je prvo pogledao nju, a zatim štopericu i onda uzdahnuo. „Osjećam se posve izgubljeno."

„Onda trebamo naći načina da te izbavimo iz zbrke."

Gotovo kao naručena, na prozor je sletjela modra šojka i počela se šepuriti amo-tamo. Stara je gurnula ruku u kutiju s police i

otvorivši prozor ponudila Gosponu Šojki mješavinu sjemenki koje je sigurno čuvala posebno za tu namjenu. Skrušeno i zahvalno, bez trunčice oklijevanja, ptica joj je stala na dlan i počela se hraniti.

„Pogledaj našeg malenog prijana ovdje“, počela je. „Većina ptica stvorena je da leti. Prizemljenje je za njih ograničenje *unutar* njihove sposobnosti da lete, a ne obrnuto.“ Zastala je kako bi Macku dala vremena da promisli o toj izjavi. „S druge strane, ti si stvoren da bi bio voljen. Stoga je za tebe život bez ljubavi ograničenje, a ne obrnuto.“

Mack je kimnuo glavom, ne zbog toga što se potpuno slagao, već više kao znak da je barem razumio i da je sada slijedio tijek te misli. To je izgledalo prilično jednostavno.

„Život bez ljubavi je kao da ptici podrežeš krila i ne dopustiš joj mogućnost da leti. To nije nešto što želim za tebe.“

U tome je grmu ležao zec. On se trenutačno nije *osjećao* osobito *voljen*.

„Mack, bol nam zna potkresati krila i prizemljiti nas.“ Pričekala je koji trenutak kako bi se riječi slegnule. „A ako takvo stanje ostane neriješeno dulje vrijeme, možeš i zaboraviti kako si stvoren da bi letio.“

Mack je šutio. Začudo, tišina nije bila tako neugodna. Mack je pogledao ptičicu. Ptičica je zauzvrat pogledala Macka. Pitao se mogu li se ptice smijati. Barem je Gospon Šojka izgledao kao da se smije - ako ništa drugo, barem iz suosjećanja.

„Ja nisam poput tebe, Mack.“

Nije to bilo omalovažavanje; već činjenično stanje. Ali Mack se osjećao kao da ga je netko polio hladnom vodom.

„Ja sam Bog. Ja sam to što jesam. I, za razliku od tebe, moja se krila ne mogu potkresati.“

„Pa, baš mi je drago zbog tebe, ali što je sa mnom?“ grunuo je Mack ljuće nego što je htio.

Stara je pomilovala ptičicu, privila je uz obraz i rekla: „Ti si u središtu moje ljubavi!“ dok su se njih dvoje mazili nosom o kljun.

„Mislim da ta ptica to vjerojatno razumije bolje od mene", bilo je sve što je Mack mogao reći.

„Znam, dušo. Zato smo ovdje. Zašto misliš da sam rekla *Ja nisam poput tebe?*"

„Pa, zbilja nemam pojma. Mislim, ti si Bog, a ja nisam." Nije mogao odbaciti sarkastični ton, ali ona se na to nimalo nije obazirala.

„Da, ali ne u potpunosti. Barem ne onako kako ti misliš. Mackenzie, ja sam ono što neki nazivaju *svetim i posve drukčijim od tebe*. Problem je u tome što mnogi ljudi pokušavaju spoznati tko sam tako što uzimaju najbolju verziju sebe samih, uvećavajući to do n-tog stupnja, dodajući tome svu dobrotu koju mogu zamisliti, a to obično nije mnogo, i onda *to* nazivaju Bogom. I dočim se to doima hvalevrijednim trudom, istina je da je to jadni prikaz mene. Ja nisam tek puka najbolja verzija tebe koju možeš zamisliti. Ja sam mnogo više od toga, daleko iznad svega što možeš upitati i zamisliti."

„Žalim, ali za mene su to samo riječi. Ne zvuče mi baš smisleno", Mack je slegnuo ramenima.

„Iako me ne možeš posve dokučiti, znaš što? Ja svejedno želim da me spoznaš."

„Govoriš o Isusu, zar ne? Hoće li ovo biti lekcija tip *Naučimo kako funkcionira Trojstvo?*"

Ona se nasmijala. „Otprilike, ali ovo nije vjeronauk. Ovo je sat letenja. Mackenzie, kao što vjerojatno pretpostavljaš, ima stanovitih prednosti to što sam Bog. Po prirodi sam posve neograničena i nesputana. Oduvijek poznajem puninu. Živim u stanju beskrajnog zadovoljstva i to je moje uobičajeno životno stanje", rekla je vrlo zadovoljno. „To je samo jedna od povlastica koja proizlazi iz toga što jesam."

Na to se Mack nasmijao. Ova je gospoda uživala, i to posve sama i u tome nije bilo ni trunke nadmenosti.

„Mi smo vas stvorili kako biste sudjelovali u tome. Ali onda se Adam odlučio odvojiti, kao što smo znali da će učiniti i onda se sve zbrčkalo. No umjesto da uništimo cje-

lokupni svemir, zasukali smo rukave i bacili se u koštac sa samom srži te zbrke - to smo učinili u Isusu."

Mack je strpljivo slijedio tijek misli.

„Onda smo se nas troje utjelovili u čovjeku - Sinu Božjem - i u potpunosti postali ljudski. Također smo prihvatili sva ograničenja koja su iz toga proizlazila. Iako smo oduvijek bili prisutni u ovom stvorenome svemiru, sada smo prvi put postali krv i meso. To bi bilo kao da je ova ptica kojoj je urođeno da leti, odlučila hodati i ostati na zemlji. Ona ne prestaje biti pticom, ali to znatno mijenja njezino poimanje života."

Zastala je kako bi bila sigurna da je Mack prati. Dok mu se u mozgu posve sigurno stvarao grč od prevelikog naprezanja, uspio je izustiti: „Dobro...?" uputivši je tako da nastavi.

„Iako je po prirodi Bog u svojoj svojoj punini, Isus je čovjek u svojoj svojoj punini te u skladu s time i živi. Iako nikada nije izgubio sposobnost leta, on je iz trenutka u trenutak odlučivao ostati prizemljen. Zato se zove Immanuel

- Bog s nama ili Bog s *vama*, da se bolje izrazim."

„Ali što je sa svim tim čudima? Iscjeljivanjima? Podizanju mrtvih iz grobova? Nije li to dokaz da je Isus bio Bog

- mislim, više od čovjeka?"

„Ne, to dokazuje da je Isus doista bio čovjek." „Što?"

„Mackenzie, *ja* mogu letjeti, ali ljudi ne mogu. Isus je u potpunosti ljudsko biće. Iako je on ujedno i Bog, on *nikada* ne smije iskoristiti svoju božansku prirodu kako bi bilo što učinio. On je samo proživio život u odnosu sa mnom, živeći upravo na onakav način kakav želim za svakog čovjeka. On je samo prvi koji je to u potpunosti učinio - prvi koji je u potpunosti vjerovao da živim u njemu, prvi koji je vjerovao u moju ljubav i dobrotu ne osvrćući se na vanjski izgled i posljedice."

„Kako je onda mogao učiniti da slijepac progleda?"

„Učinio je to kao ovisno i ograničeno ljudsko biće koje je vjerovalo u mene i tako dopustilo da živim i djelujem u njemu i kroz njega. Isus kao ljudsko biće nije sam po sebi imao moći da

bilo koga iscijeli."

To je duboko potreslo Mackov religijski sustav vrijednosti.

„Jedino u odnosu sa mnom, u našem savezu - i suživotu - on je mogao iskazati moju volju u bilo kojoj prilici. Stoga, kada ti se čini da Isus leti, on doista... leti. Ali ti zapravo vidiš mene, moj život u njemu. Tako on živi i djeluje kao pravi čovjek i kako bi svaki čovjek trebao živjeti - izvirući iz mog života.

Pticu ne definira to što je na zemlji, nego njezina sposobnost da leti. Upamti, ljude ne definiraju njihova ograničenja, nego mogućnosti koje sam u njih ugradio. Nisu obilježeni onim kakvim se čine, nego svime što nosi to da su stvoreni na moju sliku."

Mack je osjetio da će mu mozak uskoro prokipiti od viška informacija. Stoga je privukao stolac i sjeo. Trebat će mu neko vrijeme da sve ovo shvati. „Dakle, znači li to da si bila ograničena kada je Isus bio na Zemlji? Mislim, jesi li se ograničila samo na Isusa?"

„Nipošto! Iako sam bila ograničena samo u Isusu, nikada nisam bila ograničena u sebi."

„Tu je još i pitanje Svetog Trojstva u kojem se gubim."

Iz Starog se prolomio gromki smijeh i Mack mu se htio pridružiti. Ostavila je ptičicu na stolu pokraj Macka, okrenula se kako bi otvorila pećnicu i pogledala kako se peče pita.

Uvjerivši se da je sve u redu, Stara je povukla stolac i sjela pokraj njih. Mack je pogledao ptičicu koja je, začudo, posve mirno sjedila pokraj njih. Apsurd te situacije natjerao je Macka da se nasmiješi.

„Za početak, to što ne možeš pojmiti veličanstvo moje prirode, dobra je stvar. Tko se želi klanjati Bogu kojeg može pojmiti u potpunosti, jel' da? U tome nema nekakvog osobitog misterija."

„Ali zašto vas mora biti troje, iako je samo jedan Bog? Jesam li se točno izrazio?"

„Otprilike." Nakesila se. „Mackenzie, jednostavno mora!"

Činilo se kao da uživa u ovome. „Mi nismo tri božanstva niti je riječ o tri aspekta, poput muškarca koji je muž, otac i radnik. Ja

sam jedan Bog i ja sam tri osobe, a svaka od te tri osobe u svojoj punini jedinstvena je i jedna."

„Ha?" koji je Mack pokušavao zadržati sada mu je izletio u svojoj veličanstvenoj punini.

„Ne mari za to", nastavila je. „Ovo je važno: da sam ja samo Jedan Bog i Jedna Osoba, onda bi ljudi u svemiru ostali bez nečeg prekrasnog, štoviše - bez nečeg osnovnog. A ja bih bila posve drukčija."

„A mi bismo bili bez..." Mack nije ni znao kako završiti pitanje.

„Ljubavi i odnosa. Sva ljubav i svaki oblik suživota mogući su za vas *samo* zato što već postoje u Meni - u samome Bogu.

Ljubav nije ograničenje; ljubav je let. Ja jesam ljubav."

Gotovo u znak odgovora na njezinu izjavu, štoperica je zazvonila i ptičica je prhnula u zrak i izletjela kroz prozor. Sada je šojku bio još veći užitak promatrati. Okrenuo se Staroj i nijemo je promatrao u čudu. Osjećao je smirenje u njezinoj blizini, ona je bila toliko prekrasna i zapanjujuća, iako se osjećao pomalo izgubljeno premda je Velika *Tuga* još bila u njemu.

„Shvaćaš li", nastavila je, „da ako ne bih imala predmet obožavanja - ili, bolje rečeno, nekoga koga mogu voljeti -da nemam takav odnos u sebi, onda uopće ne bih bila kadra voljeti? Imali biste Boga koji ne bi mogao voljeti. Ili možda još gore, imali biste Boga koji bi, kada bi mu se prohtjelo, mogao voljeti iskazujući time ograničenost vlastite prirode.

Taj bi Bog mogao i djelovati bez ljubavi, a to bi bila katastrofa. A ja takva posve sigurno *nisam*."

S tim je riječima Stara ustala, otišla do vrata pećnice, izvadila svježe pečenu pitu, stavila je na kuhinjski pult i, okrenuvši se kao pred publikom, rekla: „Bog koji jest - ja koji jesam - ne može djelovati bez ljubavi!"

Mack je bio svjestan da je ono što je čuo, iako je smisao bilo veoma teško dokučiti, bilo nešto predivno i nevjerojatno. Bilo je to kao da se njezine riječi omataju oko njega, grle ga i govore mu i više od onoga što je izrečeno i što je čuo. No on u sve to

nije vjerovao. Kad bi barem sve ovo što je izrečeno bilo istina. No iskustvo mu je govorilo suprotno.

„Ovaj je vikend posvećen suživotu i ljubavi. Ovako, znam da ima mnogo toga o čemu želiš razgovarati, ali sada moram oprati ruke i lice. Ono dvoje uskoro dolaze na večeru." Krenula je prema vratima, a onda je zastala i okrenula se.

„Mackenzie, znam da ti je srce puno boli i bijesa i da si potpuno izgubljen. Nas dvoje - ti i ja - nekako ćemo riješiti dio toga dok si ovdje. Ali također želim da znaš da je posrijedi mnogo više nego što bi mogao zamisliti ili shvatiti, čak i ako bih ti rekla. Bez obzira na svoje sposobnosti, uzdaj se u svoju vjeru u mene, ma kako ona bila mala, dobro?"

Mack je pognuo glavu i zabuljio se u pod. „Ona zna", pomislio je. Mala? Ta „mala" vjera je u njegovu slučaju jedva postojeća vjera. Kimnuvši u znak odobrenja je ponovno primijetio ožiljke na njezinim zapešćima.

„Stara?" rekao je Mack napokon uz veliku nelagodu, ali ipak se trudeći.

„Reci, dušo."

Mack je pokušavao naći riječi za ono što mu je bilo na srcu.

„Žao mi je što si ti, odnosno Isus, morala umrijeti."

Obišla je stol i Macku dala još jedan veliki zagrljaj. „Znam da ti je žao i hvala ti na tome. Ali trebaš znati da nama uopće nije žao. Isplatilo se. Zar ne, sine?"

Okrenula se kako bi to pitanje postavila Isusu koji je netom ušao u brvnaru. „Naravno!" Zastao je i onda pogledao Macka.

„I ja bih to učinio čak i da je ta žrtva bila samo za tebe, ali znamo da nije!" rekao je toplo se nasmiješivši.

Mack je uz isprike ustao od stola i pronašao kupaonicu gdje je oprao ruke i isplahnuo lice te se pokušao sabrati.

BOG U ZVJEZDANOJ KLUPI

Molimo se da ljudska vrsta nikada ne pobjegne sa Zemlje kako bi svoju opačinu širila dalje.

C. S. Lewis

Mack je stajao u kupaćonici zureći u zrcalo i brišući lice ručnikom. U očima u zrcalu tražio je i najmanji tračak ludosti. Je li sve ovo bilo stvarno? Naravno da nije, to je bilo nemoguće. Ali ipak... Ispružio je ruku i polako dotaknuo zrcalo. Možda je ovo bila halucinacija izazvana bolom i očajem. Možda je to bio san i on je negdje ležao usnuvši, možda u kolibi gdje će se smrznuti i umrijeti? Možda... Odjednom ga strašan zveket trgne iz snatrenja. Dolazio je iz kuhinje i Mack se sledio. Na trenutak je zavládala mrtvačka tišina, a onda je neočekivano začuo salve neobuzdanog smijeha. Pun radoznalosti izašao je iz kupaćonice i povirio kroz kuhinjska vrata.

Macka je zgrnuo prizor. Činilo se kako je Isus ispustio veliku zdjelu nekakve smjese za kolače ili umaka na pod. Vjerojatno je pala blizu Stare jer su donji dio njezine suknje i bosa noge bili prekriveni ljepljivom smjesom. Sve troje su se tako jako smijali da je Mack pomislio da su prestali disati. Sarayu je rekla nešto o tome da su ljudi nespretni i oni su ponovno zauráli od smijeha. Napokon je Isus jurnuo pokraj Macka i koji trenutak poslije vratio se s velikom posudom vode i ručnicima. Sarayu je već počela brisati ljepljive mrlje s poda i ormara, ali Isus je odmah otišao do Stare i, kleknuvši pred nju, počeo joj čistiti prednji dio odjeće. Čistio ju je sve do stopala i nježno podigao jedno pa drugo i usmjeravao u posudu gdje ih je oprao i izmasirao. „Aaaaah, kako to godi!“ uzviknula je Stara dok je nastavila raditi na radnoj površini.

Dok je, naslonivši se na dovraták, promatrao ovaj prizor, Mackovom su se glavom rojile misli. Dakle, ovako je izgledao božanski suživot? Doimao se prekrasno i ugodno. Znao je da

nije bilo važno tko je bio kriv - kriv za to što se zdjela razbila i to što neće večerati ono što su planirali. Očito, ovdje je najvažnija bila ljubav koju su međusobno gajili jedno prema drugome i punina koju im je ona donosila. Zatresao je glavom. Kako li se samo ovo razlikuje od načina na koji se on odnosio prema svojim najmilijima!

Večera je bila jednostavna, ali ipak prava gozba. Pečena ptica u umaku od naranče i manga. Svježe povrće začinjeno Bog (doista!) zna čime - sve sočno, dumbirasto, pikantno i papreno. Riža je sama po sebi mogla biti objed. Tako osebujan i bogat okus još nije kušao. Jedini nezgodni trenutak dogodio se na početku večere kada je Mack iz navike pognuo glavu prije nego što se dosjetio gdje se nalazi. Podigao je pogled i vidio sve troje kako mu se kese. Stoga je upitao što je nehanije mogao: „Ovaj, hvala vam svima... mogu dobiti malo one riže?"

„Naravno. Mislim, *trebali* smo jesti i jedan nevjerojatni japanski umak, ali ovaj nespretnjaković", Stara je kimnula glavom prema Isusu, „odlučio je provjeriti hoće li zdjela odskočiti od poda."

„Daj nemoj", Isus je glumio da se brani. „Dlanovi su mi bili skliski. Što da kažem?"

Stara je namignula Macku dodajući mu rižu: „Ovdje jednostavno ne možeš naći kvalitetnu poslugu." Svi su se nasmijali.

Razgovor se činio gotovo normalnim. Mačka su ispitali o svakom njegovu djetetu, osim Missy, i on je govorio o njihovim različitim naporima i uspjesima. Kada im je izložio svoju zabrinutost za Kate, njih troje samo je kimnulo sa zabrinutim izrazima lica, ali nisu mu ponudili nikakav mudri savjet.

Također je odgovarao na pitanja o svojim prijateljima, a Sarayu je najviše zanimala Nan. Napokon je Mack uspio lanuti ono što ga je tištilo tijekom čitavog razgovora.

„Ja vam sada govorim o svojoj djeci i prijateljima i Nan, ali vi već znate sve o čemu vam govorim, zar ne? Ponašate se kao da prvi put čujete sve što vam govorim."

Sarayu se nagnula i uhvatila ga za ruku. „Mackenzie, sjećaš se

našeg razgovora o ograničenjima?"

„Našeg razgovora?" Pogledao je Staru koja je značajno kimnula glavom.

„Ne možeš nešto podijeliti s jednim od nas a da to ne podijeliš sa svima nama", rekla je Sarayu i nasmiješila se. „Sjeti se da je odluka da ostaneš na zemlji odluka da olakšaš suživot; odluka da mu iskažeš poštovanje. Mackenzie, to i sam činiš. Ne igraš igru i ne bojiš sliku s djetetom kako bi pokazao svoju nadmoć. Umjesto toga, namjerno se ograničavaš kako bi olakšao i poštovao taj odnos. Čak ćeš izgubiti u natjecanju kako bi postigao ljubav. Ne radi se tu o pobjeđivanju i gubljenju, nego o ljubavi i poštovanju."

„Dakle, što radite kada vam govorim o svojoj djeci?"

„Ograničili smo se iz poštovanja prema tebi. Zanimamo ono što znamo o tvojoj djeci. Dok te slušamo, sve je kao da prvi put čujemo, uživamo gledati ih tvojim očima."

„To mi se sviđa", glasno je razmišljao Mack, naslonivši se ponovno na naslon svoje stolice.

Sarayu mu je stisnula ruku i naizgled se naslonila na naslon. „I meni! Bit suživota nikada nije moć i jedan od načina kako izbjeći volju za premoći jest svojevoljno se ograničiti - i služiti. Ljudi to često čine - u dodiru s slabima i bolesnima, služeći one kojima je um odlutao, u odnosu sa siromašnima, u ljubavi prema veoma starima i veoma mladima ili čak u brizi za bližnjega koji je zauzeo nadmoćni položaj nad njima."

„Lijepo si to rekla, Sarayu", rekla je Stara čije je lice blistalo od ponosa. „Ja ću poslije sve pospremiti. Ali najprije bih htjela odvojiti malo vremena za obiteljsku molitvu."

Mack je morao prigušiti smijeh na pomisao Boga koji se moli. Navrla su mu sjećanja na obiteljske molitve kad je bio dijete i ta sjećanja nisu baš bila najljepša. Često su to bila dosadna ispitivanja kojima je jedini cilj bio pronaći pravi odgovor ili, još bolje, mukotrpno duge očeve molitve tijekom kojih se svim silama trudio ostati budan. A kada bi se otac napio, obiteljske su se molitve pretvarale u pravo minsko polje gdje bi krivi

odgovor ili krivo protumačeni pogled izazvali eksploziju. Gotovo je očekivao da Isus izvuče veliku Bibliju.

Umjesto toga Isus se nagnuo preko stola i uhvatio Staru za ruke. Sada je i na njegovim zapešćima ugledao ožiljke. Mack je očarano gledao Isusa kako ljubi očeve ruke nakon čega se duboko zagledao u njegove oči te napokon rekao: „Stari, uživao sam gledajući te danas kada si se potpuno otvorio prema Macku i primio njegovu bol, a zatim mu dao vremena da sam odluči što će dalje činiti. Iskazao si počast i njemu i meni. Kako mu šaptom iskazuješ ljubav i u srce mu ulijevaš spokoj, uistinu je čudesno. Kakav je to užitek bilo gledati! Volim što sam tvoj sin.”

Iako se Mack osjećao kao uljez, nitko se na to nije obazirao, a on ionako nije znao kamo bi mogao otići. To što je bio u prisutnosti tolike ljubavi naizgled je uklonilo emocionalne zapreke u njemu i, iako nije shvaćao što to točno osjeća - bilo mu je lijepo. Čemu je on to svjedočio? Nečemu jednostavnom, toplom, intimnom i iskrenom; ovo je bilo sveto. Svetost je za Macka uvijek bila hladna i sterilna predodžba, ali *ovo* je bila potpuna suprotnost. U strahu da bi i najmanji pokret mogao uništiti trenutak, on je jednostavno sklopio oči i sklopio ruke pred sobom. Napeto slušajući zatvorenih očiju, čuo je Isusa kako pomiče svoj stolac. Nastupila je stanka prije nego što je ponovno progovorio: „Sarayu”, započeo je Isus tiho i nježno: „Ti peri, a ja ću brisati.”

Mack je naglo otvorio oči i ugledao ih kako široko se osmijehujući jedno drugome kupe posuđe i nestaju u kuhinji. Sjedio je nekoliko minuta u nedoumici što da radi. Stara je nekamo otišla, a kako su bili zauzeti oko pranja posuđa... pa, odluku nije bilo teško donijeti. Pokupio je srebrninu i čaše te otišao u kuhinju. Čim ih je ostavio pokraj sudopera kako bi ih Sarayu oprala, Isus mu je dobacio krpu i obojica su počeli brisati suđe.

Sarayu je počela pjevušiti istu onu sjetnu melodiju koju je ranije čuo od Stare, a Isus i Mack su je samo slušali dok su radili.

Melodija je više puta dirnula nešto u Mackovoj duši, ponovno kucajući na ona vrata zatvorena duboko u njemu. Melodija je imala keltski prizvuk i mogao ju je zamisliti u pratnji gajdi. Ali ma koliko Mačku bilo teško ostati i dopustiti svojim najdubljim osjećajima da isplivaju na površinu, melodija ga je posve opčinila. Kad bi je samo mogao vječno slušati, vrlo bi rado prao suđe do kraja života.

Desetak minuta poslije završili su s pranjem. Isus je poljubio Sarayu u obraz i ona je nestala u drugu sobu. On se onda okrenuo prema Macku i osmijehnuo mu se. „Idemo do pristaništa za čamce promatrati zvijezde.”

„A što ćemo s drugima?” upitao je Mack.

„Ja sam ovdje”, odgovorio je Isus. „Ja sam uvijek ovdje.”

Mack je kimnuo glavom. Ovaj pojam božanske sveprisutnosti koji je bilo teško shvatiti, polako je prodirao u njega i zaobilazeći razum ulijevao mu se u srce. Odlučio je pustiti stvarima da idu svojim tijekom.

„Hajde”, rekao je Isus prenuvši Macka iz razmišljanja. „Znam da uživaš promatrati zvijezde! Idemo onda?” Zvučao je baš poput djeteta prepunog iščekivanja i uzbuđene radoznalosti.

„A valjda”, odvratio je Mack, sjetivši se da je zadnji put promatrao zvijezde na onom kobnom izletu s djecom. Možda je bilo vrijeme da nešto riskira.

Slijedio je Isusa kroz vrtna vrata. Pod oskudnom svjetlošću sumraka koji je gasnuo, Mack je razabrao stjenovitu obalu jezera, ali ne zaraslu u šikaru kakva mu je ostala u sjećanju, nego predivno održavanu i savršeno uređenu. Obližnji potočić kao da je žuboreći pjevušio nekakvu melodiju. Pristanište na jezeru bilo je dugo petnaestak metara i uz njega su se jedva nazirala tri privezana kanua. Brzo se mračilo i daleka tmina već je mrmorila glasanjem zrikavaca i žaba. Isus ga je uzeo za ruku i vodio ga niz put dok su mu se oči privikavale na tminu, ali Mack je već zadivljeno gledao prve zvijezde kako su zaiskrile na nebu na kojem nije bilo Mjeseca.

Prešli su tri četvrtine pristaništa i legli na leđa te se zagledali u

nebo. Zbog nadmorske visine na kojoj su se nalazili, nebo je izgledalo veće i Mack je uživao gledajući zvijezde koje su se ovdje vidjele tako jasno i u tolikom broju. Isus mu je predložio da sklope oči na nekoliko minuta kako bi posljednji trzaji sumraka nestali u tmini. Mack ga je poslušao, a kada je napokon otvorio oči, prizor je bio toliko moćan da je na nekoliko trenutaka osjetio vrtoglavicu. Činilo mu se da pada u svemir dok su zvijezde brzale prema njemu kao da ga žele primiti u zagrljaj. Podigao je ruke zamišljajući da može dosegnuti i skinuti jedan po jedan dijamant s neba od crnog baršuna. „Ajme!" šapnuo je.

„Nevjerojatno!" šapnuo je Isus čija se glava u tami nalazila blizu Mackove. „Ovo mi nikada ne dosadi."

„Iako si .ti to stvorio?" upitao ga je Mack.

„Ja sam ovo stvorio kao Riječ, prije nego što se ta Riječ utjelovila. Stoga, iako sam ja ovo stvorio, promatram to ljudskim očima. I, moram reći da je zadivljujuće!"

„Uistinu jest." Mack nije znao kako bi točno opisao ono što je osjećao, ali dok su tako ležali u tišini promatrajući nebeske prizore, gledajući i osluškujući, u srcu je znao da je i ovo sveto. Dok su obojica nijemi od čuda promatrali nebo, zvijezde padalice prošarale bi noćno nebo ostavljajući za sobom kratke iskričave tragove. Tada bi oni uzviknuli: „Jesi vidio?"

Fenomenalno!"

Nakon osobito duge stanke Mack je progovorio: „Uz tebe se osjećam lagodnije. Činiš mi se drukčijim od njih dvije."

„Kako misliš drukčiji?" čulo se tiho pitanje iz tmine.

„Pa", Mack je zastao razmišljajući o tome, „prizemniji ili dostupniji. Ne znam." Pokušavao je naći prave riječi, a Isus je nijemo ležao čekajući. „Čini mi se kao da te oduvijek poznajem. Ali Stara uopće nije nalik tome kako sam zamišljao Boga, a Sarayu je *totalno* nevjerojatna."

Isus se nasmijao u mraku. „Budući da sam čovjek, nas dvojica već u startu imamo mnogo toga zajedničkog."

„Ali ja i dalje ne razumijem..."

„Ja utjelovljujem najbolji način na koji ljudsko stvorenje može stvoriti odnos sa Starim ili Sarayu. Vidjeti mene znači vidjeti njih. Ljubav koju osjećaš prema meni ne razlikuje se od one koju one osjećaju prema tebi. A vjeruj mi, Stara i Sarayu jednako su stvarne kao i ja, iako na različite načine, kao što si mogao vidjeti."

„Kad već govorimo o Sarayu, je li ona Duh Sveti?"

„Jest. Ona je Stvaranje; Ona je Djelovanje; ona je Dah Života; ona je mnogo više. Ona je *moj* Duh." „A njezino ime - Sarayu?"

„To je jednostavno ime koje potječe iz jednog ljudskog jezika. Znači *vjetar* - štoviše, najobičniji vjetar. Ona obožava to ime."

„Hmmm", progundao je Mack. „Ona je sve samo ne obična!"

„To je istina", odvratio je Isus.

„A ime kojim se služi Stara, Elo... El..."

„Elouisa", pobožno je iz mraka rekao glas pokraj njega. „To je prekrasno ime. *El* je moje ime kao Boga Stvoritelja, ali *ousia* znači „biće" ili „ono istinski zbiljsko"; dakle to ime znači Bog Stvoritelj koji je uistinu stvaran i temelj svakog života. Dakle, to je prekrasno ime."

Tišina je potrajala minutu dok je Mack razmišljao o onome što je Isus rekao. „Onda dakle, gdje smo tu mi?" Imao je dojam kao da postavlja to pitanje u ime cijelog čovječanstva.

„Upravo ondje gdje ste oduvijek trebali biti. U samome središtu naše ljubavi i svrhe postojanja."

Ponovno stanka, a onda: „S time se nekako mogu pomiriti."

Isus se smijuljio. Drago mi je da to čujem. A onda su se obojica nasmijala. Zatim su neko vrijeme šutjeli. Tišina je na njih pala poput prekrivača, a Mack je bio svjestan zvuka vode kako lagano udara o drvene stupove pristaništa. Naposljetku je on bio taj koji je opet prekinuo tišinu.

„Isuse?"

„Reci, Mackenzie."

„Jedna me stvar čudi kod tebe."

„Zbilja? Koja?"

„Mislim da sam očekivao da ćeš biti..." pazi kako ćeš se izraziti,

Mack: „Ovaj... da ćeš imati markantniji ljudski lik."

Isus se nasmijao. „Markantniji ljudski lik? Hoćeš reći zgodan."

Sada se počeo smijati.

„Pa, pokušavao sam zaobići taj izraz, ali da. Nekako sam te zamišljao kao idealnog muškarca, mislim, atletske grade i nevjerojatno privlačnog."

„Imam krivi nos, zar ne?"

Mack nije znao što da kaže.

Isus se nasmijao. „Ja sam Židov, znaš. Djed s majčine strane imao je veliki nos; zapravo, većina muškaraca s majčine strane imali su velike noseve."

„Samo sam mislio da ćeš biti zgodniji."

„Po čijim mjerilima? Uostalom, kada me jednom doista upoznaš, to ti uopće neće biti važno."

Iako ih je izrekao blagim glasom, te su ga riječi zapekle. Ali koji su dio njega točno zapekle? Mack je ondje ležao nekoliko sekundi i shvatio da koliko god mislio da poznaje Isusa, on ga možda nije znao... ne zapravo. Možda ono što je znao o njemu bila ikona, ideal, slika kroz koju je pokušavao spoznati duhovnost, ali ne i stvarnu osobu. „Zašto je tomu tako?" napokon je upitao. „Rekao si da će mi tvoj izgled biti nevažan jednom kad te doista upoznam..."

„To je zapravo vrlo jednostavno. Biće uvijek nadilazi vanjski izgled - ono što je samo prividno stvarno. Kada jednom naučiš spoznavati što se nalazi iza svakog lijepog ili ružnog lica - pri čemu je tvoja prosudba uvjetovana predrasudama - vanjska oplata nestaje sve dok ne postane posve nevažna. Upravo je zato Elousia tako prekrasno ime. Bog, koji je temelj svega živog i neživog, postoji unutar i oko svih stvari - naposljetku izvirući kao jedina stvarnost - a tada će svaka krinka koja zastire pravu stvarnost jednostavno pasti."

Usljedila je tišina dok je Mack s mukom pokušavao shvatiti ovo što je Isus rekao. Odustao je nakon samo minu-tu-dvije i odvažio se Isusu postaviti riskantnije pitanje.

„Rekao si da te ne poznajem doista. Bilo bi mnogo lakše kada

bismo uvijek mogli ovako razgovarati."

„Priznajem, Mack, ovo je izvanredan slučaj. Ti si strašno zaglibio i htjeli smo ti pomoći da isplivaš iz svoje boli. Ali nemoj misliti da samo zato što sam nevidljiv, naš odnos mora biti manje stvaran. Bit će drukčiji, možda čak i stvarniji."

„Kako?"

„Moja je svrha otpočetka bila da živim u vama i vi kroz mene."

„Čekaj, čekaj! Čekaj samo malo. Kako to može biti? Ako si još uvijek u potpunosti čovjek, kako onda možeš biti u meni?"

„Nevjerojatno, zar ne? To je čudo koje je učinio Stari. Moć Sarayu, mog Duha ili Duha Božjeg obnavlja savez koji je izgubljen prije mnogo vremena. A ja? Ja odabirem živjeti kao čovjek iz trenutka u trenutak. Ja sam u potpunosti Bog, ali ja sam i čovjek do srži. Kao što sam ti rekao, to je čudo našeg Starog."

Mack je ležao u tami pažljivo slušajući. „Govoriš o pravom unutrašnjem postojanju, a ne samo o teološkom konceptu?"

„Naravno", odgovorio je Isus jasnim i čvrstim glasom. „To je bit svega. Čovjeka, stvorenog iz materijalnog dijela Svemira, može nastanjivati duhovni život - moj život. Za to mora postojati istinski dinamičan i aktivan suživot."

„To je gotovo nevjerojatno!" Mack je tiho uskliknuo. „Nisam ni slutio. Moram o tome još razmisliti. Ali, možda ću imati još mnogo pitanja."

„A mi imamo cijeli tvoj život da na njih odgovorimo", smijao se Isus. „No dosta je bilo zasad. Idemo se ponovno izgubiti u zvjezdanoj noći." U tišini koja je uslijedila, Mack je jednostavno ležao u tišini, dopustivši da ga svemirski beskraj i raspršena svjetla natkrile svojom veličinom, opčinivši se zvjezdanim sjajem i mislju da sve to postoji zbog njega... zbog ljudske vrste... da je sve ovo za nas. Nakon što je, kako mu se činilo, prošlo dugo vremena Isus je prekinuo tišinu.

„Nikad mi ne dosadi gledati ovo. Čudesnost svega ovog - nemjerljivi Svemir, kako ga je jedan od naše braće prozvao. Tako elegantan i, čak i sada, pun žudnje i ljepote."

„Znaš", odvratio je Mack, ponovno zaprepašten apsurd-nošću vlastite situacije, mjestom gdje se nalazio i osobom s kojom je razgovarao. „Katkad zvučiš tako, mislim - evo, ja ovdje ležim pokraj Svemogućeg Boga, a ti zbilja zvučiš tako..."

„Ljudski?" upitao je Isus. „I još sam k tome ružan." I na to se počeo smijuljiti, isprva tiho i suzdržano, ali nakon što je nekoliko puta zarzao, iz njega je jednostavno provalio smijeh. Bio je zarazan i obuzeo je i Macka - izvirući negdje iz dubine duše. Veoma se dugo nije smijao iz dubine duše. Isus se okrenuo i zagrlio ga, tresući se od napada smijeha, a Mack se nije osjećao tako čisto i živo od... pa, nije se mogao sjetiti otkad. Naposljetku su se obojica ponovno smirila i noćni je mir ponovno zavladao. Izgledalo je kao da su čak i žabe imale fajrunt. Mack je ležao shvativši da osjeća krivnju zbog toga što je uživao i smijao se, a čak je i u ovome mraku mogao osjetiti *Veliku Tugu* kako ga zapljuskuje.

„Isuse?" šapnuo je dok mu se grlo stezalo. „Osjećam se tako izgubljen."

Osjeti kako ga je dohvatio za ruku i čvrsto je stisnuo ne puštajući je. „Znam, Mack. Ali to nije istina. Ja sam s tobom i ti nisi izgubljen. Žao mi je što ti se čini da jesi, ali dobro me slušaj: nisi izgubljen."

„Nadam se da imaš pravo", rekao je Mack, kojega su riječi njegova novopečenog prijatelja smirivale.

„Hajde", rekao je Isus ustavši i pruživši ruku Mačku. „Sutra nas čeka naporan dan. Moraš se naspavati." Ovio je ruku oko Mackova ramena i vratio se s njim do brvnare. Mack se odjednom osjetio iscrpljeno. Danas je bio veoma dug dan. Možda će se ujutro probuditi kod kuće u vlastitom krevetu nakon noći pune živopisnih snova, ali negdje duboko u sebi nadao se da tomu neće biti tako.

8.

DORUČAK ŠAMPIONA

Rast znači promjenu i promjena uključuje rizik, dok prelazimo iz poznatog u nepoznato.

Nepoznati autor

Kada je ušao u svoju sobu, Mack je otkrio da je njegova odjeća koju je ostavio u automobilu bila složena na komodi i obješena u otvorenom ormaru. Nasmijao se kada je otkrio Gideonovu Bibliju⁷ na noćnom ormariću. Širom je otvorio prozor kako bi omogućio slobodan protok svježeg noćnog zraka - to je bilo nešto što Nan kod kuće nikada nije dopuštala jer se bojala da će u sobu ući pauci i kojekakvi jezivi kukci i gamad. Ušuškao se poput malog djeteta ispod debelog popluna i pročitao jedva nekoliko redaka, a onda je Biblija nekako kliznula iz njegovih ruku, svjetlo se nekako samo od sebe ugasil, netko ga je poljubio u obraz i on je nekako lagano uzletio i odjedrio u san o letu.

Oni koji nikada nisu iskusili takav let vjerojatno smatraju blesavima one koji misle da jesu. No potajno su im

7 Gideonova Biblija - Biblija koju tiska Gideons International. Ta evangelička kršćanska organizacija, osnovana 1899. u Wisconsinu, distribuira besplatne Biblije na osamdeset jezika u sto osamdeset zemalja ljudima koji se inače ne bi susretali sa Svetim pismom. Gideonove Biblije najčešće se mogu naći u motelskim i hotelskim sobama (op. prev.)

vjerojatno barem malo zavidni na tome. Već godinama nije sanjao da leti - otkad je na njega sletjela *Velika Tuga* - ali te je

noći Mack odletio visoko u zvjezdanu noć, a zrak je bio čist i leden, ali nimalo neugodan. Klizio je visoko iznad jezera, rijeka, preletjevši obalu oceana i brojne otoke s porubima od nazubljenih hridi.

Koliko god to čudno zvučalo, Mack je *naučio* tako letjeti u svojim snovima; uzletjeti bez ičije pomoći — bez krila ili vožnje kakvim zrakoplovom - sam od sebe. Prvi letovi obično su se ograničavali na samo desetak centimetara iznad tla, i to zbog bojazni ili, bolje rečeno, paničnog straha od padanja. S povećanjem visine na gotovo metar poraslo mu je samopouzdanje, a otkrio je i da padanje nije bolno nego da je samo doskok kao u usporenom filmu. S vremenom je naučio vinuti se u oblake, prelaziti velike udaljenosti i meko slijetati. Dok je tako hujao iznad gorostasnih planina i kristalno čiste morske obale, uživajući u snu o letu koji mu je toliko nedostajao, odjednom ga je nešto pograbilo za nožni članak i iščupalo iz nebesa. U samo nekoliko sekundi nešto ga je povuklo iz visina i bacilo na tlo, zagnjurivši mu lice u blatom izlokano tlo. Tutnjeći gromovi zatresli su zemlju, dok je u samo jednome trenutku uspio pokisnuti do kosti. I onda se ponovno pojavila ista slika: munja je obasjala lice njegove kćeri koja je nečujno vrištala „Tata!“ i onda se okrenula i potrčala u mrak dok je na mahove opazio bljesak njezinih crvenih cipelica prije nego što su nestale u tmini. Svim se silama borio da se iskobelja iz blata i vode, ali uspio se samo još više uglibiti u njihov stisak. A kada mu je blato prekrilo glavu, probudio se naglo udahnuvši zrak.

Srce mu je divlje bubnjalo, a mašta još nije puštala prizore iz noćne more, stoga je Macku trebalo nekoliko trenutaka da shvati kako je to bio samo san. Ali čak i dok mu je blijedio iz svijesti, osjećaji ga nisu napuštali. San je pobudio *Veliku Tugu* i prije nego što je uopće uspio izaći iz kreveta, još se jednom počeo boriti s očajem koji je već progutao i preveliki broj njegovih dana.

Namrštivši se ogledao se po sobi u tamnosivoj svjetlosti

budećeg praskozorja koja se pomaljalo kroz prozorske škere. Ovo nije bila njegova spavaća soba; ništa mu nije izgledalo poznato. Gdje se to nalazio? Misli, Mack, misli! A onda se sjetio. Još se nalazio u kolibi s ono troje zanimljivih likova koji su svi odreda umislili da su Bog.

„Ovo ne može biti istina“, progundao je Mack povukav-ši noge kako bi sjeo na rub kreveta zarivši glavu u ruke. Ponovno se prisjetio jučerašnjeg dana i ponovno se uplašio da gubi razum. Kako nikad nije pretjerano iskazivao osjećaje, Stara - tko god ona bila - činila ga je napetim, a nije uopće znao što da misli o Sarayu. Priznao je sebi da mu se Isus najviše svidio, ali on se od sve troje činio najmanje božanskim.

Ispustio je dugi, teški uzdah. A ako je Bog doista bio ovdje, zašto mu nije oduzeo noćne more?

Odlučio je da puko zdvajanje nikamo ne vodi, stoga se zaputio u kupaonicu gdje je - morao se nasmijati - stajalo priređeno sve što mu je bilo potrebno za tuširanje. Dao si je vremena dok je stajao pod toplom vodom, dok se brijao i, vrativši se u sobu, dok se odijevao.

Prodorna i zamamna aroma kave privukla mu je pogled na šalicu iz koje se izvijala para. Otpivši gutljaj, raskrilio je škere i pogledao kroz prozor svoje spavaće sobe na jezero koje je noćas vidio samo kao debelu, veliku sjenu.

Ono je bilo savršeno, površine glatke poput zrcala koju je tek tu i tamo uznemirila kakva pastrva skačući u lov na svoj doručak i tako stvarajući malene valove koji su se valjali modrom širinom dok ih velika vodena masa ne bi progutala. Odoka je procijenio da je druga obala udaljena otprilike jedan kilometar. Posvuda se caklila rosa; ranoju-tarnje alem-suze koje su svjetlucale sunčevim cjelovima.

Tri kanua koja su stajala na vezu u jednakim razmacima izgledala su privlačno, ali Mack je odbacio tu pomisao. Veslanje u kanuu više mu nije pružalo užitak. Previše crnih uspomena. Pristanište ga je podsjetilo na prethodnu noć. Je li ondje doista ležao pokraj Jedinoga Boga koji je stvorio svemir? Mack je

zgranuto zatresao glavom. Što se ovdje zbiva? Tko su ti ljudi zapravo i što hoće od njega? Ma što god to bilo, bio je posve siguran da im on to ne može dati.

Miris jaja i slanine polako se dovinuo u sobu prenuvši ga iz razmišljanja. Mack je odlučio da je kucnuo trenutak da se zaputi dolje i ozbiljno porazgovara sa svima. Kada je stupio u dnevnu sobu, začuo je zvuk poznate melodije Brucea Cockburna koja je dopirala iz kuhinje - a crnkinja ju je prilično dobro slijedila u falsetu: „Oh, ljubavi koja pali Sunce, ispuni me." Stara se pojavila noseći tanjure pune palačinki, prženih krumpirića i nekakvog zelenog povrća. Na sebi je nosila dugu togu koja je nalikovala na narodnu nošnju kakvog afričkog plemena, a oko glave je ovila raznobojnu vrpču. Izgledala je blistavo - gotovo da je isijavala svjetlost.

„Znaš", uskliknula je, „zbilja obožavam pjesme tog mog djeteta! Bruce mi je osobito drag, znaš." Pogledala je Macka koji je sjedao za stol.

Mack je kimnuo glavom dok mu se tek svake sekunde povećavao.

„Aha", nastavila je. „A znam i da je tebi mio."

Mack se osmjehnuo. To je bila istina. Cockburn je godinama bio omiljeni obiteljski pjevač, prvo njegov, onda njegov i Nanin, a onda ga je do određene mjere zavoljelo svako od njegove djece.

„Dakle, dušo", upitala je Stara, užurbano nastavivši raditi po kuhinji. „Kako si sanjao sinoć? Znaš, snovi su vrlo važni. Oni su način da svoju sobu provjetriš od ustajalog i otrovnog zraka."

Mack je znao da je ovo poziv da otključa vrata svojih užasa, ali u tom trenutku nije bio spreman da je pozove da se s njim spusti u njegovu crnu rupu. „Lijepo sam spavao, hvala na pitanju", odgovorio je, a zatim brzo promijenio temu: „Je li on tvoj miljenik? Mislim na Brucea."

Zastala je i pogledala ga. „Mackenzie, ja nemam miljenika - on mi je samo osobito drag."

„Čini se da ti je mnogo ljudi osobito drago", Mack je primijetio

uputivši joj sumnjičav pogled. „Postoji li netko tko ti *nije* osobito drag?"

Zabacila je glavu i izvrnula oči kao da pregledava katalog svih bića koja je ikada stvorila. „A-a, nisam uspjela naći nijednog takvog. Takva sam ti ja."

Mack se zainteresirao. „Naljutiš li se ikada na nekog od njih?"

„Ma jasno! Kao i svaki drugi roditelj. Mnogo me ljuti nered koji su moji klinci napravili i nered u kojemu se nalaze. Ne odobravam mnoge njihove odluke, ali taj je bijes - osobito za mene - ipak izraz ljubavi. Volim one na koje se ljutim jednako kao i one na koje se ne ljutim."

„Ali..." Mack je zastao. „Što je s tvojim bijesom? Meni se čini da bi morala biti bjesnija, ako se već pretvaraš da si Bog Svemogući."

„Maje li?"

„Ja barem tako mislim. Pa zar ti ne ubijaš ljude cijelo vrijeme u Bibliji? Ti mi jednostavno ne odgovaraš tom opisu."

„Mack, shvaćam da ti sve ovo djeluje strašno zbunjujuće. Ali jedina osoba koja se ovdje pretvara si ti. Ja sam ona koja jesam. Ne pokušavam se uklopiti u nečiju predodžbu o meni."

„Ali ti od mene tražiš da povjerujem da si Bog, a ja jednostavno ne vidim..." Mack uopće nije znao kako da dovrši tu rečenicu, pa je jednostavno odustao.

„Ne tražim od tebe da u nešto povjeruješ, ali reći ću ti da će ti sve ovo biti puno jednostavnije budeš li naprosto prihvatio stvari kakve jesu i prestaneš li ih pokušavati ugurati u svoje kalupe."

„Ali ako ti doista jesi Bog, nisi li upravo ti ta koja prolijeva velike količine gnjeva i baca ljude u plamena jezera vječne vatre?" Mack je ponovno osjetio kako u njemu raste gnjev, gurajući pred sobom pitanja. Pomalo ga je ozlovoljilo što ima tako malo samokontrole. No pitanje je ipak morao postaviti: „Iskreno, uživaš li u kažnjavanju onih koji su te razočarali?"

Na to je Stara prekinula s radom i okrenula se prema Macku. U očima joj je mogao vidjeti duboku žalost: „Ja nisam onakva

kakvom me ti zamišljaš, Mackenzie. Ja ne trebam kažnjavati ljude zbog grijeha. Sam je grijeh dovoljna kazna - on te proždire iznutra. Moja svrha nije kažnjavati grijeh; moja je radost liječiti ga."

„Ne shvaćam..."

„Imaš pravo. Ne shvaćaš", rekla je s osmijehom koji je na rubovima i dalje nosio tugu. „Ali, s druge pak strane, nas dvoje još nismo završili."

Upravo u tom trenutku Sarayu i Isus ušli su kroz pobočna vrata, obuzeti svojim razgovorom. Isus je na sebi nosio sličnu odjeću kao i prethodnoga dana, samo traperice i svijetloplavu košulju koja je isticala njegove tamne oči. S druge pak strane, Sarayu je odjenula nešto tako prozračno i čipkasto da je njezina odjeća lelujala i lepršala na najmanji dašak vjetra ili nakon svake izgovorene riječi. Dugine su boje svakim njezinim pokretom stvarale na tkanini nove mnogobojne šare. Mack se upitao da li se ona uopće ikada posve zaustavila. Sumnjao je u to.

Stara se nagnula kako bi Macku bolje pogledala u oči.

„Postavio si vrlo važna pitanja i poslije ćemo ih razmotriti, obećavam ti. Ali sada uživajmo zajedno u doručku."

Mack je kimnuo glavom, postidivši se dok je promatrao hranu. Ionako je bio gladan, a pred njim se nalazilo mnogo hrane. .

„Hvala ti na doručku", rekao je Staroj dok su Isus i Sarayu sjedali za stol.

„Molim?" odvratila je ona glumeći zabezeknutost. „Nećeš ni pognuti glavu i sklopiti oči?" Zaputila se u kuhinju gundajući usput: „C-c-c! U što se sve izrodilo! Ma, nema na čemu, dušo", rekla je na kraju odmahnuvši rukom preko ramena. Koji trenutak kasnije vratila se s još jednom zdjelom iz koje se pušilo nešto prekrasnog i zamamnog mirisa.

Dodavali su hranu jedno drugome i Mack je očarano slušao kako se Stara pridružila razgovoru između Isusa i Sarayu. Raspravljali su o načinima kako se može pomiriti posvađana obitelj, ali Macka nije opčinilo to što su govorili, već *kako* su se

odnosili jedno prema drugome. Nikada nije vidio ljude koji su međusobno dijelili takvu jednostavnost i ljepotu. Činilo se kao da su bili svjesniji drugih, odnosno da su obraćali više pozornosti na ostalo dvoje nego na sebe same.

„Dakle, što misliš, Mack?“ upitao ga je Isus, uperivši prst prema njemu.

„Nemam pojma o čemu razgovarate“, rekao je Mack usta punih ukusnog zelenog povrća. „Ali volim način na koji razgovarate.“

„Opa!“ rekla je stara, koja se vratila iz kuhinje s još jednim jelom. „Lakše s tim povrćem, mladiću. Ne budeš li oprezan, mogao bi dobiti proljev.“

„U redu“, rekao je Mack. „Pokušat ću to upamtiti“, pose-gnuvši za jelom koje je držala u rukama. Onda je dodao, okrenuvši se Isusu: „Predivno mi je to kako se odnosite jedno prema drugome. Uopće nisam očekivao da će Bog biti takav.“

„Kako to misliš?“

„Pa, znam da ste vi jedna osoba, ali da vas je ipak troje. No svejedno jedno drugome odgovarate s tolikom uviđav-nošću. Tko je među vama šef?“

Sve troje pogledalo je jedno drugo kao da nikada nisu ni pomislili na takvo što.

„Mislim“, Mack je brzo dodao, „oduvijek sam mislio da je Otac Nebeski glavni gazda, a Isus onaj koji izvršava naredbe, mislim, ono, da je pokoran. Nisam siguran kako se u sve to uklapa Duh Sveti. On... Mislim, ona... Ovaj...“ Mack je nastojao ne gledati Sarayu dok je pokušavao pronaći pravu riječ. „...Bilo kako bilo - Duh Sveti oduvijek mi se činio... Ovaj...“

„Slobodnim Duhom?“ upitala ga je Stara.

„Točno - Duh Slobodni, ali ipak pod nadzorom Oca. Zvuči li to smisleno?“

Isus je pogledao Staru, očito s teškom mukom pokušavajući zadržati ozbiljan izraz lica. „Zvuči li to tebi smisleno, Abba? Iskreno, pojma nemam o čemu ovaj čovjek govori.“

Stara je namrštila lice kao da se duboko koncentrirala. „A-a, pokušavam shvatiti što si me pitao, ali to mi pitanje nema ni

glave ni repa - ne kužim što želiš reći."

„Znaš ti o čemu govorim." Mack je bio pomalo frustriran.

„Govorim o onome tko je među vama glavni. Nemate zapovjedni lanac?"

„Zapovjedni lanac? To zvuči stravično!" rekao je Isus.

„U najmanju ruku sputavajuće", dodala je Stara i oboje su se počeli smijati, a onda se Stara okrenula Macku i zapjevala: „I lanci zlaćani svejedno su samo lanci."

„Ne obaziri se na ovo dvoje", ubacila se Sarayu, pruživši mu ruku kako bi ga utješila i smirila. „Oni te samo zadirkuju. Ta nas tema zapravo zanima."

Mack je kimnuo glavom, ispunjen olakšanjem i pomalo ogorčen što je opet sebi dopustio da izgubi pribranost.

„Mackenzie, mi među sobom nemamo koncept konačnog autoriteta, samo koncept jedinstva. Mi smo u *krugu* suživota, a ne u zapovjednom lancu ili u 'velikom lancu bića' kako su ga tvoji preci nazivali. Ovdje svjedočiš suživotu bez nadmoći jedne osobe nad drugom. Nama ne treba premoć jednog nad drugim jer mi uvijek želimo ono što je najbolje. Hijerarhija među nama ne bi imala smisla. Zapravo, to je tvoj problem, a ne naš." „Zbilja? Kako to?"

„Čovječja je vrsta toliko izgubljena i ponižena da je tebi gotovo nepojmljivo da bi ljudi mogli živjeti i raditi zajedno bez nekoga tko bi im zapovijedao."

„Ali svim ljudskim institucijama kojih se mogu sjetiti, od političkih do poslovnih, čak i brakom vlada isti princip; to je mreža našeg društvenog tkiva", ustrajao je Mack.

„Kakva šteta!" rekla je Stara, pokupivši praznu zdjelu i odnijevši je u kuhinju.

„To je jedan od razloga zašto ti je teško iskusiti pravi suživot", dometnuo je Isus. „Kada jednom uspostavite hijerarhiju, potrebna su vam pravila kako biste je održavali, a onda trebate zakone kojima ta pravila provodite, a na kraju završite s nekakvim zapovjednim lancem ili pravnim sustavom koji uništava suživot umjesto da ga unapređuje. Rijetko se kada

može vidjeti ili iskusiti suživot bez moći. Hijerarhija nameće zakone i pravila i stoga ne možete iskusiti čudesnost suživota koji smo vam namijenili."

„Pa", rekao je Mack zajedljivo, zavalivši se na naslon stolca, „čini se da smo se jako dobro prilagodili tome."

Sarayu je brzo dodala: „Nemoj brkati prilagodbu i nakanu ili opsjenu i stvarnost."

„Dakle, ovaj, možeš li mi onda dodati još tog povrća? Nas, eto, obmanjuje ta zaokupljenost autoritetom?"

„Donekle da!" odgovorila je Stara, dodavši Macku tanjur s povrćem, ne puštajući ga dok se Mack nije dvaput poslužio. „Ja vam samo želim najbolje."

Sarayu je nastavila: „Kada ste se umjesto za suživot odlučili za samostalnost, postali ste opasni jedni za druge. Drugi su postali objekti kojima se trebalo manipulirati ili upravljati zbog vlastite koristi. Autoritet, kako ga vi shvaćate, samo je izlika jakih da podjarme druge ne bi li izvršavali njihovu volju."

„Ne sprečava li autoritet ljude od neprekidnog ratovanja i međusobnog klanja?"

„Katkad. Ali u sebičnom se svijetu također koristi za nanošenje velikih zala."

„Ali ne služite li se vi time kako biste suzbijali zlo?"

„Mi poštujemo vaš izbor, stoga djelujemo kroz vaše sustave istodobno vas pokušavajući osloboditi njihovih spona", nastavila je Stara. „Svemir je krenuo potpuno drukčijim smjerom od onog koji smo mu mi namijenili. U vašem svijetu vrijednost pojedinca neprestano se važe s preživljavanjem sustava, kako političkog i ekonomskog, tako i društvenog i vjerskog - zapravo, bilo kakvog sustava. Prvo se za održavanje sustava žrtvuje jedna, zatim nekoliko i napokon mnogo osoba. To se krije iza svake borbe za premoć, iza svake predrasude, svakoga rata i svake zloporabe suživota. 'Volja za premoći i samostalnosti' toliko je rasprostranjena da se sada smatra *normalnom*."

„Zar nije?"

„To *jest* ljudska paradigma“, dodala je Stara, vrativši se s još hrane. „To ima isto značenje kao voda ribama - sve okružuje u tolikoj mjeri da je postala nevidljiva i neupitna. To je *prava* matrica; đavolski plan u kojem ste beznadno zarobljeni iako ste potpuno nesvjesni njezina postojanja.“

Isus se uključio u razgovor: „Kao kruna svega vi ste stvoreni na sliku Božju, neopterećeni sustavom i slobodni da jednostavno *postojite* u odnosu sa mnom i jedni s drugima. Da ste doista naučili odnositi se prema brigama drugih kao prema vlastitima, ne bi bilo potrebe za hijerarhijom.“

Mack se zavalio na naslon stolca, zgranut dalekosežnim značenjem ovoga što je čuo. „Dakle, želite mi reći da svaki put kada ljudi upotrijebe silu kako bi se zaštitili...“

„Vi se prepuštate matrici, a ne nama“, završio je Isus.

„A sada“, ubacila se Sarayu, „Opisali smo puni krug i vratili se na jednu od mojih početnih tvrdnji: vi ljudi toliko ste izgubljeni i poniženi da vam je gotovo nemoguće zamisliti suživot bez hijerarhije. Stoga pretpostavljate da Bog mora djelovati unutar te hijerarhije poput vas. Ali mi to ne činimo.“

„Ali kako bismo to ikada mogli promijeniti? Ljudi bi nas jednostavno iskorištavali.“

„Najvjerojatnije bi. Ali mi od tebe ne tražimo da se tako odnosiš prema drugima, Mack. Želimo da se tako odnosiš prema nama. To je jedino mjesto gdje sve može početi. Mi te nećemo iskorištavati.“

„Mack“, rekla je Stara tako gorljivo da ga je natjerala da je vrlo pažljivo poslušaju, „želimo s vama podijeliti ljubav i radost i slobodu i svjetlost koju već poznajemo u sebi. Mi smo stvorili vas, ljude, da imate izravan odnos s nama i da se udružite u krug ljubavi. Ma koliko ti to bilo teško shvatiti, sve se događa u skladu s vlastitom svrhom, bez kršenja slobode izbora.“

„Kako to možeš reći kada je u svijetu toliko patnje i toliko ratova koji ubijaju tisuće ljudi?“ Mackov se glas utišao dok nije postao šapat. „I kakva nakana stoji iza toga što je nakazni perverzjak ubio djevojčicu?“ Ponovno je isplivalo to pitanje

koje mu je u duši zjapilo poput užarene rupe. „Vi možda ne izazivate sve te stvari, ali sigurno ih ne sprečavate."

„Mackenzie", odgovorila je nježno Stara, naizgled nimalo uvrijeđena tom optužbom, „postoje milijuni razloga zbog kojih dopuštamo da bol i jad i patnja traju, umjesto da ih uklonimo. No većina se tih razloga može shvatiti samo u kontekstu svake pojedine ljudske priče. Ja nisam zla. Vi ste ti koji u suživotu tako spremno odabirete bol i primjenjujete silu i zahtijevate prava. No vaši izbori ujedno nisu jači od moje nakane i ja ću iskoristiti svaki vaš izbor u svrhu ostvarivanja najljepšeg kraja i s ciljem da na kraju prevlada dobro."

„Vidiš", dometnula je Sarayu, „unižena ljudska stvorenja svoje živote grade oko stvari koje se njima čine dobrima, ali ništa ih od toga ne ispunjava niti ih oslobađa. Ovisni su o moći ili o prividu sigurnosti koji moć pruža. Kada nastupi katastrofa, ti se isti ljudi okreću protiv lažne moći kojoj su vjerovali. U svom razočaranju ili omekšaju prema meni ili se još više osokole u svojoj neovisnosti. Kada bi samo mogao vidjeti kako će sve ovo završiti i što ćemo ostvariti bez ukidanja slobodne volje - onda bi shvatio. Jednoga dana i hoćeš."

„Ali po koju cijenu!" rekao je Mack zabezeknuto. „Pogledajte samo kakvu cijenu plaćamo za to - sva ta bol, sva ta patnja, sav taj užas i opaćina." Zastao je i zabuljio se u stol. „I pogledajte koliko vas je sve to stajalo. Je li to doista vrijedno takve žrtve?" „Jest!" radosno je viknulo sve troje uglas.

„Ali kako to možete reći?" poklopio je Mack. „Iz ovoga proizlazi da cilj opravdava sredstvo i da ćete kako biste postigli ono što želite žrtvovati milijarde ljudskih života."

„Mackenzie", ponovno se oglasila Stara osobito nježnim i blagim glasom. „Ti uistinu još ne možeš shvatiti. Pokušavaš proniknuti smisao svijeta u kojem živiš na temelju veoma skućene i nepotpune predodžbe o stvarnosti. To je kao da promatraš svečani mimohod kroz majušnu ključanicu vlastite boli, muke, egoizma i silništva i uvjerenja da si usamljen i beznačajan. Sve su to veoma čvrste laži. Bol i smrt smatrate

najvećim zlima, a Boga doživljavate kao najvećeg izdajnika ili, još bolje, kao nekoga u koga se na kraju ne možete pouzdati. Vi postavljate uvjete i slažete pravila te prosuđujete moje postupke i na koncu me proglašavate krivim."

„Mackenzie, glavna pogreška koja se provlači kroz cijeli tvoj život jest činjenica da ne vjeruješ da sam ja dobra. Kada bi znao da sam dobra i da sve - sredstva, ciljevi i tijek pojedinih života - pokriva moja dobrota, tada bi mi vjerovao, iako možda ne bi uvijek shvaćao što radim. Ali ti mi ne vjeruješ."

„Ne?" upitao je Mack, ali to zapravo nije zazvučalo kao pitanje. Bila je to potvrdna rečenica i on je bio svjestan da je to činjenično stanje. I drugi su znali da je to istina i svi su za stolom zašutjeli.

Tada je progovorila Sarayu: „Mackenzie, ne možeš iz sebe tek tako *prizvati* povjerenje kao što se ne možeš *učiniti* poniznim. Ili jesi ili nisi. Istina je plod odnosa u kojem znaš da si voljen. A kako ti ne znaš da si voljen, ti mi *ne možeš* vjerovati."

Ponovno je nastupila tišina i Mack je napokon pogledao Staru i prozborio: „Ne znam kako to mogu promijeniti."

„Ne možeš - ne sam. Ali zajedno ćemo gledati kako se ta promjena rada. Zasada samo želim da budeš uz mene i spoznaš kako se naš odnos ne temelji na tome koliko nešto dobro izvršavaš ili koliko me zadovoljavaš. Ja nisam nasilnica i nekakvo samodopadno prohtjevno sitno božanstvo koje zahtijeva da sve bude po njegovu. Ja sam dobra i želim samo ono što je najbolje za tebe. To ne možeš dokučiti kroz krivnju ili osudu ili ispravljanje, nego samo kroz odnos ispunjen ljubavlju. A ja tebe uistinu volim."

Sarayu je ustala od stola i pogledala Macka ravno u oči.

„Mackenzie", dometnula je, „ako želiš, htjela bih da mi dođeš pomoći u vrtu. Prije sutrašnje proslave moram obaviti neke stvari. Možemo ondje nastaviti razgovor o važnim stavkama iz ovog razgovora, dobro?"

„Naravno", odgovorio je Mack, ispričao se i ustao od stola.

„Htio bih na kraju reći još samo nešto", dodao je okre-
nuvši se:

„Jednostavno ne mogu zamisliti nikakav ishod koji bi opravdao sve ovo.“

„Mackenzie!“ Stara je ustala sa svoje stolice, obišla stol i čvrsto ga zagrlila: „Mi ništa ne opravdavamo. Mi ga iskupljujemo.“

9.

NEKOĆ DAVNO U JEDNOM DALEKOM, SASVIM DALEKOM VRTU

Čak i kada bismo pronašli novi Rajski vrt, ne bismo ga bili dostojni u potpunosti uživati niti bismo u njemu mogli ostati dovijeka.

Henry Van Dyke

Mack je slijedio Sarayu kako je najbolje znao i umio kroz pokrajnja vrata i niz put pokraj drvoreda. Hodati iza takvog stvorenja bilo je kao slijediti sunčevu zraku. Svjetlost kanda je isijavala iz nje i onda odražavala njezinu prisutnost na nekoliko mjesta istovremeno. Njezino je tijelo bilo prozračno, puno prelijevajućih boja i nijansi u neprekidnom pokretu. „Nije ni čudo što se većina ljudi pomalo uznemiri kada treba razgovarati s njom“, pomislio je Mack. „Ona je očito posve nepredvidljivo stvorenje.“

Mack se stoga radije usredotočio na put pred sobom.

Zaobišavši stabla prvi put je ugledao veličanstveni vrt i voćnjak koji se nekako uspio uglaviti na površini jedva većoj od jednog jutra. Iz nekog je razloga Mack očekivao savršeno održavan i potkresan vrt engleskog tipa. Ovo posve sigurno nije bilo to! Vrt je bio kaos boja. Oči su mu neuspješno tragale za nekakvim redom u ovom posvemašnjem nemaru prema bilo kakvom obliku ustroja. Blistavi cvjetni grmovi vatro-metno su prštali u nasumce pobacanim gredicama s povrčem i biljem - bilo je tu biljaka koje Mack nikada prije nije vidio. Bilo je zbunjujuće, zadivljujuće i nevjerojatno lijepo.

„Iz ptičje perspektive ovo je fraktal", dobacila mu je ponosno Sarayu preko ramena.

„Što?" upitao je Mack odsutno jer mu se um još borio da zauzda i nekako posloži neopisivu zbrku prizora i slapova boja i nijansi. Baš kada bi pomislio da je uočio pravilan uzorak u cvijeću, on bi se idućim korakom potpuno promijenio.

„Fraktal... To je nešto što je naizgled jednostavno i pravilno, a zapravo se sastoji od beskonačno ponovljenih uzoraka. Fraktal je gotovo beskrajno kompleksan. Obožavam fraktale, svagdje ih stavljam.

„Meni ovo izgleda kao kaos", promrmljao si je Mack u bradu. Sarayu je zastala i okrenula se Macku blistajući od sreće:

„Mack! Hvala ti! Kakav prekrasan kompliment!" Ogledala se po vrtu. „Točno tako - ovo je kaos. Ali", pogledala je Macka ponosno, „to je svejedno fraktal."

Sarayu se zaputila prema nekakvoj biljci, ubrala nekoliko bobica i okrenula se Macku. „Uzmi", rekla je glasom koji je odzvanjao poput glazbe. „Stara se nije šalila za doručkom. Bolje žvači ovo bilje nekoliko minuta. Ublažit će djelovanje onog povrća kojeg si se jutros prejeo i spriječiti vodenaste katastrofe, ako znaš na što mislim."

Mack se zasmiljulo uzvraćajući bobice i oprezno ih počevši žvakati. „Znam, ali ono je povrće bilo tako ukusno!" Želudac mu je malo zakruljio, a to što mu se u glavi mutilo od silnih boja, nije nimalo pomagalo. Bobice nisu bile neukusne: nazirala se metvica zasićena začinima koje je vjerojatno jednom onjušio, ali ih sada nije mogao prepoznati. Dok su hodali, kruljenje u želucu polako se smirilo i on je opustio one dijelove tijela za koje nije bio ni svjestan da ih stišće.

Ne prozborivši ni riječi, pokušao je slijediti Sarayu od jedne do druge vrtne točke, ali su mu pozornost neprestano odvrćale najrazličitije kombinacije boja; crvene nijanse ribiza i cinobera, narančasta i šartrez ispresijecane plati-nastom i bojom fuksije, kao i bezbrojne nijanse zelene i smeđe. Sve je to bilo nevjerojatno zbunjujuće i opojno.

Sarayu bi se naizgled usredotočila na točno određeni zadatak. Ali, baš kao i njezino ime, lepršala je poput zaigranog vjetrića i on nikada nije mogao točno odrediti u kojem smjeru puše. Bilo mu je veoma teško održavati korak s njom. Podsjetilo ga je na trenutke kada je pokušavao slijediti Nan u trgovačkom centru. Kretala se kroz vrt režući različito cvijeće i bilje pružajući Macku da ih nosi. Improvizirani buket poprilično je nabujao i postao pravo klupko miomirisa. Dosad nikad nije onjušio takve mješavine aromatičnih začina, a bili su toliko jaki da mu se činilo kao da ih može okusiti.

Naposlijetku su konačan buket ostavili pokraj vrata malene vrtne kolibice koju Mack prije nije zamijetio budući da je bila skrivena iza nabujalog raslinja i ispod vodopada povijuša i travki za koje je Mack mislio da su korov.

„Obavili smo jedan zadatak“, objavila je Sarayu, „a predstoji nam još jedan.“ Macku je pružila lopatu, grablje, srp i rukavice te otplutala niz puteljak koji je bio strašno zarastao i koji kao da se protezao do samog kraja vrta. Usput bi katkad usporila korak kako bi dotaknula pojedinu biljku ili cvijet sveudilj pjevušeći onu sjetnu pjesmu koja je već jednom općinila Macka. Poslušno ju je slijedio, noseći oruđe koje mu je dala i pokušavajući je držati na oku dok se istovremeno čudio svome okruženju.

Kada se zaustavila, Mack se umalo nije zabio u nju jer je zurio uokolo. Nekako se uspjela presvući i sada je nosila radnu odjeću: traperice s nevjerojatnim uzorcima, radnu košulju i rukavice. Nalazili su se u dijelu vrta nalik na voćnjak. Bilo kako bilo, nalazili su se na maloj čistini okruženi s tri strane voćkama breskve i trešnje, a posred čistine nagrnulo je slap grimiznih i žutih cvjetnih grmova koji su ga ostavili bez daha.

„Mackenzie“, uprla je izravno prstom u nevjerojatni lju-bičasto-žuti grm, „htjela bih da mi pomogneš raščistiti ovaj komad vrta. Ondje sutra želim zasaditi nešto uistinu posebno i stoga moram pripremiti teren.“ Pogledala je Macka i posegnula za srpom.

„Ti to ozbiljno? Ovo je jednostavno predivno i nalazi se na vrlo izoliranome mjestu." Ali Sarayu kao da za to nije marila. Bez daljnjeg objašnjenja, okrenula se i počela uništavati umjetnički zasađeno cvijeće. Rezala je uredno i bez vidljivog napora. Mack je slegnuo ramenima, navukao rukavice i počeo grabljati po cvjetnom pokolju koji je stvorila. Teškom je mukom držao korak s njom. Ona se možda nje uopće naprezala, ali za njega je to bio težak fizički posao. Dvadeset minuta poslije sve su biljke bile sasječene do korijena, a lijeha je izgledala kao otvorena rana u vrtu. Mackove podlaktice bile su išarane ogrebotinama od grančica i stapki koje je nagnuo na jednu hrpu. Strašno se zadihao i oznojio te mu je bilo drago što su posao priveli kraju. Sarayu je pogledala lijehu i svojih ruku djelo.

„Ovo je strašno uzbuđujuće, zar ne?" upitala ga je.

„Znao sam se ja uzбудiti i na bolje načine", zajedljivo ju je bocnuo Mack.

„Ah, Mackenzie, kad bi barem shvatio. Ovaj čin ne čini posebnim rad sam po sebi, nego njegova svrha. I..." osmjehnula mu se, „to je jedini način na koji djelujem."

Mack se oslonio na grablje i ogledao se po vrtu, a zatim pogledao crvene ogrebotine na svojim rukama. „Sarayu, znam da si ti Stvoritelj, ali jesi li ti onda stvorila i otrovne biljke, otrovne bodlje i komarce?"

„Mackenzie", odvratila je Sarayu, koja kao da se povijala na laganom vjetru, „stvoreno biće može uzeti samo ono što već postoji i iz toga učiniti nešto posve novo."

„Dakle, želiš mi reći da si ti..."

„...stvorila sve što doista postoji, uključujući i ono što ti smatraš lošim", Sarayu je završila započetu rečenicu. „Ali kada sam to stvorila, to je bilo samo Dobro jer sam takva po prirodi." Činilo se kao da se na vjetru gotovo svinula u znak naklona prije nego što je nastavila raditi.

„Ali", nastavio je Mack koji još nije bio zadovoljan odgovorom, „zašto je onda mnogo toga *dobrog* postalo loše?"

Sada je Sarayu zastala prije nego što je odgovorila: „Vi ljudi

sami sebe toliko umanjujete. Uistinu ne možete spoznati svoje mjesto u Svemiru. Odabравši trnoviti put samostalnosti, niste ni pojmlili da za sobom vučete čitav Svemir." Zatresla je glavom i vjetar je zatreperio u obližnjim krošnjama. „To je uistinu žalosno, ali tako neće ostati dоvijekа."

Uživali su u nekoliko trenutaka tišine dok je Mack razgledao različite biljke koje su rasle oko njega. „Dakle, rastu li u ovome vrtu otrovne biljke?" upitao ju je.

„O, da!" uzviknula je Sarayu. „To su moje omiljene biljke. Neke ne smiješ ni dodirnuti, poput ove." Posegnula je rukom u obližnji grmić i otkinula nešto što je nalikovalo na grančicu na čijem je kraju raslo samo nekoliko listićа. Pružila ga je Macku koji je odmah podigao obje ruke kako je ne bi dotaknuo.

Sarayu se nasmijala. „Ja sam uz tebe, Mack. Postoje trenuci kada smiješ sve dodirivati i trenuci kada moraš biti oprezan. To je ljepota pustolovine istraživanja, djelić onoga što vi nazivate znanošću - razabiranje i otkrivanje onog što smo sakrili od vas."

„A zašto ste to sakrili?" zanimalo je Mackа.

„Zašto se djeca vole igrati skrivača? Upitaj bilo koga tko uživa istraživati i otkrivati i stvarati. Naša odluka da od vas sakrijemo nebrojena čuda čin je ljubavi i dar utkan u životni proces."

Mack je oprezno pružio ruku i uzeo otrovnu grančicu. „Da mi nisi rekla da je smijem dodirivati, bi li me ovo otrovalo?"

„Naravno! Ali kada te ja uputim da nešto dotakneš, onda je to posve drukčija stvar. Za bilo koje stvoreno biće autonomija je ludost. Sloboda podrazumijeva povjerenje i pokornost u suživotu ispunjenom ljubavlju. Stoga, ako ne čuješ moj glas, bilo bi mudro odvojiti vrijeme kako bi otkrio kako neka biljka djeluje."

„Ali zašto si uopće stvorila otrovno bilje?" upitao je Mack vrativši joj grančicu.

„Tvoje pitanje podrazumijeva da je otrov nešto loše i da su takve biljke i stvorenja nepotrebni. Mnoge takozvane otrovne biljke poput ove u sebi sadržavaju nevjerojatna lijekovita

svojstva koja mogu činiti nemjerljiva čuda ako ih se kombinira s nečim drugim. Ljudi često vole nešto proglasiti dobrim ili lošim, a da pritom uopće ne znaju o čemu govore."

Kratka stanka koju su učinili zbog Macka je završila jer je Sarayu Macku u ruke tutnula lopatu dok se ona mašila grablji.

„Kako bismo pripremili ovo tlo za sadnju, moramo iskopati korijenje ovog čudesnog bilja koje ovdje raste. Naporan je to posao, ali se na kraju isplati. Iščupamo li korijenje, ono više neće moći slijediti svoj prirodni nagon i ugušiti nove biljke koje ćemo ovdje zasaditi."

„Okej", progundao je Mack kad su kleknuli pokraj svježe opkopane lijehe. Sarayu je nekako uspijevala duboko zagrabiti u zemlju i pronaći krajeve korijenja, čupajući ih bez ikakvog napora. Kraće je prepuštala Macku koji je lopatom iskapao zemlju i čupao korijenje. Zatim bi otresli zemlju s korijenja i bacili ga na jednu od hrpica koje je Mack nagrabljaao.

„Poslije ću ih spaliti", rekla je.

„Rekla si da ljudi proglašavaju stvari dobrim ili zlim a da ih pritom uopće ne poznaju?" upitao je Mack otresajući zemlju s još jednog iščupanog korijena.

„Da.*Točnije, govorila sam o Stablu spoznaje dobra i zla."

„O *onome* Stablu spoznaje dobra i zla?" upitao je Mack.

„Točno!" potvrdila je, a njeno se tijelo naizgled povećalo i smanjilo kako bi naglasila njegovo značenje. „A sada, Mackenzie, možeš shvatiti zašto je to što ste okusili smrtonosne plodove nanijelo neshvatljivu štetu ljudskome rodu."

„Zapravo, o tome nikada nisam posebno razmišljao", rekao je Mack, radoznao kamo smjera ovaj razgovor. „Dakle, je li doista nekoć postojao vrt? Mislim, Rajski vrt i sve to?"

„Naravno. Rekla sam ti da su vrtovi moja strast."

„To će zasmetati nekim ljudima. Mnogi smatraju da je to bio samo mit."

„Pa, to i nije neka kobna pogreška. Nagovještaji Božje slave obično se skrivaju u onome što ljudi smatraju mitovima i bajkama."

„Ah, poznajem prijatelje kojima se ovo neće svidjeti", primijetio je Mack odmjeravajući snage s jednim osobito čvrstim korijenom.

„Nema veze. Meni su ti ljudi osobito dragi."

„To me baš iznenađuje", rekao je Mack pomalo zajedljivo i onda joj se osmijehnuo. „Dobro, onda." Zabio je lopatu u zemlju, iščupavši iz nje korijen koji je isplivao na vrh. „Pričaj mi o tom Stablu spoznaje dobra i zla."

„O tome smo govorili za doručkom", odgovorila je. „Počnimo tako što ću ja *tebi* postaviti pitanje. Kada ti se nešto dogodi, kako ti prosuđuješ što je dobro ili zlo?"

Mack je nakratko razmislio prije nego što joj je ponudio odgovor: „Pa, nisam o tome baš razmišljao. Vjerojatno dobrim mogu smatrati ako mi se nešto sviđa - ono što me uveseljava i pruža mi osjećaj sigurnosti. Dočim bih zlim opisao nešto što mi stvara bol i oduzima mi nešto što želim."

„Dakle, procjena je prilično subjektivna, zar ne?" „Valjda jest."

„A koliko si doista uvjeren da možeš raspoznavati što je dobro, a što loše za tebe?"

„Da budem iskren", rekao je Mack, „plamtim pravedničkim gnjevom kada netko zaprijeti mojem 'dobru' - hoću reći, onome što mislim da zaslužujem. Ali nisam baš siguran da imam logičnu osnovu za prosudbu što je zapravo dobro, a što zlo - sudim jedino na temelju toga kako nešto utječe na mene."

Zastao je kako bi se na tren odmorio i uhvatio zraka. „To sve vjerojatno zvuči veoma egoistično i sebično. A ni način na koji sam prije donosio prosudbe ne izgleda baš bajno. Neke stvari koje sam smatrao dobrima na kraju su se pokazale užasno destruktivnima, a stvari koje sam smatrao lošima na kraju su ispale..."

Oklijevao je prije nego što je dovršio misao, ali Sarayu ga je prekinula: „Dakle, onda si ti taj koji razlučuje dobro od zla. Ti postaješ sudac. A sve dodatno zbunjuje činjenica da se ono što smatraš dobrim mijenja ovisno o trenutku i okolnostima. Da stvar bude još gora, milijarde ljudi neprestano odlučuje što je

dobro, a što zlo. Stoga kada se tvoje dobro i zlo sudari sa sudovima koje je donio tvoj bližnji, planu svađe i čak otpočinju ratovi."

Boje koje su se komešale u Sarayu poprimile su zagasite tonove dok je Sarayu tako zborila - crna i siva umiješale su se među dugine boje i zatamnile ih. „A ako konačno mjerilo za dobrotu zapravo ne postoji, onda ste izgubili svaku osnovu za prosudbu. Sve se svodi na puko slovo i najbolje bi bilo da riječ *dobro* zamijenite riječju *zlo*."

„Shvaćam kako to može predstavljati problem", složio se Mack. „Problem?" Sarayu je gotovo uzviknula naglo se uspra-vivši i pogledavši ga u oči. Uznemirila se, ali on je bio svjestan da taj bijes nije bio usmjeren na njega. „Doista! Odluka da okusite plod sa Stabla spoznaje dobra i zla razdijelila je Svemir, rastavivši duhovno i tjelesno. Oni su umrli, izdahnuvši u dahu svoga izbora i sam božanski dah. Da, može se reći da to predstavlja problem!"

Obuzeta žestinom onoga o čemu govori, Sarayu se polako uzdigla od tla, ali nakon toga se spustila i njezin se glas ublažio, iako je i dalje bio vrlo jasan: „Bio je to dan velike žalosti."

Idućih desetak minuta nisu prozborili ni riječ dok su radili. Dok je čupao korijenje i bacao ga na hrpu, Mackov je mozak ubrzano radio kako bi razmrsio klupko implikacija onoga što je ona izgovorila. Naposljetku je prekinuo tišinu.

„Sada shvaćam", priznao je Mack, „da većinu vremena i energije trošim pokušavajući dosegnuti ono što smatram dobrim, bilo da se tu radi o financijskoj sigurnosti ili zdravlju ili mirovini ili čemu već ne. Usto golemu količinu energije i brige gubim u strahu od onoga što sam proglasio zlim." Mack je duboko uzdahnio.

„U tome ima toliko istine", rekla je Sarayu nježno. „Upamti to. Tako ćeš Bogu dopustiti da bude dijelom tvoje neovisnosti. I to je razlog zašto dio tebe više voli da sam nevidljiva. A ja ti uopće ne trebam dok stvaraš svoj popis dobra i zla. Ali ja ti doista trebam ako imaš i najmanju želju da zatomiš tu suludu

omamljenost samostalnošću."

„Dakle, postoji način da se sve to ispravi?" upitao je Mack.

„Moraš se odreći prava da na svoj način razlučuješ dobro od zla. To je uistinu težak odabir - odluka da živiš samo u meni.

Da bi to učinio, moraš me dovoljno poznavati da bi mi vjerovao i počivao u mojoj urođenoj dobroti."

Sarayu se okrenula Macku - barem mu se tako činilo:

„Mackenzie, zlo je riječ kojom opisujemo odsustvo Dobra, kao što riječju *tmina* opisujemo odsustvo Svjetlosti ili riječju *smrt* odsutnost Života. Zlo i tama mogu se pojmiti samo u odnosu na Svjetlost i Dobro; oni ne postoje u pravome smislu riječi. Ja sam Svjetlost i ja sam Dobro. Ja sam Ljubav i u meni nema tmine. Svjetlost i Dobro uistinu postoje. Stoga, udaljavanjem od mene bacaš se u tminu. Proglašavanje neovisnosti urodit će zlom jer bez mene možeš se osloniti jedino na sebe. To je smrt jer si se odvojio od mene koja predstavljam Život."

„Stvarno!" uzviknuo je Mack, koji je nakratko morao sjesti. „To mi doista pomaže. Ali uviđam zašto odricanje slobode neće biti jednostavan proces. To može značiti da..."

Sarayu ga je ponovno prekinula usred rečenice: „...da u jednome trenutku dobro može biti to što je netko obolio od raka ili izgubio prihode - ili čak vlastiti život."

„Da, ali pokušaj to reći osobi koja je oboljela od raka ili ocu mrtve curice", usprotivio se Mack, i to tonom koji je zazvučao zajedljivije nego što je to želio.

„Ah, Mackenzie", uvjeravala ga je Sarayu. „Misliš da nam oni nisu također na pameti? Svatko od njih središte je druge neispričane priče."

„Ali..." Mack je osjećao kako gubi kontrolu dok je snažno utiskivao lopatu u zemlju, „zar nije Missy imala pravo na zaštitu?"

„Nije, Mack. Dijete je zaštićeno jer je voljeno, a ne zato što ima pravo na zaštitu."

To ga je zaustavilo. Nekako je ono što mu je Sarayu govorila izvrnulo čitav njegov svijet i on je s mukom pokušavao pronaći

oslonac. Sigurno je morao imati prava koja su bila neupitna i neoduziva.

„Ali što je s...?“

„Prava su utočište onih koji preživljavaju kako ne bi morali izgrađivati suživot“, prekinula ga je. „Ali ako se odrekнем...?“

„Onda ćeš spoznati ljepotu i pustolovinu života u meni i kroz mene“, ponovno ga je prekinula.

Macka je obuzimao jalovi bijes. Glasnije je prozborio: „Ali zar ja nemam pravo...?“

„Dovršiti rečenicu bez mog prekidanja? Nemaš to pravo. Ne zapravo. Ali sve dok misliš da imaš, uvijek ćeš se ražestiti kada te netko prekine, čak i kada je taj netko Bog sam.“

Ustao je zgranut i zapiljio se u nju, ne znajući bi li bijesno zavikao ili se počeo smijati. Sarayu mu se osmijehnula.

„Mackenzie, Isus se odrekao svih svojih prava; on je dragovoljno postao slugom i živi u suživotu sa Starom. On se odrekao svega kako bi kroz svoje život u ovisnosti o Bogu otvorio vrata vama kako biste bili dovoljno slobodni da se odreknete vlastitih prava.“

U tom su trenutku ugledali Staru kako se spušta niz puteljak noseći dvije papirnate vrećice. Na licu joj se ocrtavao osmijeh dok im se približavala.

„Onda, pretpostavljam da ste se lijepo narazgovarali.“

Namignula je Macku.

„Bilo je prekrasno!“ uskliknula je Sarayu. „I znaš što? Naš je vrt nazvao kaosom - nije li to savršeno?“

Obje su žene ushićeno pogledale Macka koji još nije bio posve načistu poigravaju li se one njime ili ne. Bijes je u njemu polako kopnio, ali još je osjećao vrelinu u obrazima. Činilo se da njih dvije to uopće ne primjećuju.

Sarayu se nagnula i poljubila Staru u obraz. „Kao po običaju, došla si u pravi trenutak. Mackenzie je ovdje obavio sve što sam od njega zatražila.“ Okrenula se prema njemu:

„Mackenzie, ti si predivan! Hvala ti što si tako naporno radio!“

„Nisam baš obavio bogzna što“, rekao je ispričavajući se.

„Mislim, pogledaj sav taj kaos.“ Pogledom je obuhvatio vrt koji ga je okruživao. „Ali doista je prekrasan i ispunjen tobom, Sarayu. Iako izgleda kao da je tu potrebno još mnogo posla, ovdje mi je neobično ugodno i osjećam se kao doma.“

Njih dvije su pogledale jedna drugu i široko se osmjeh-nule. Sarayu mu se približavala i stupila u njegov intimni prostor.

„Tako i treba, Mackenzie, jer ovo je vrt tvoje duše. Ti si sav ovaj kaos! Zajedno smo nas dvoje kopali u tvome srcu kako bismo nešto ostvarili. A ono je divlje i prekrasno i savršeno buja. Tebi izgleda kao kaos, ali ja u njemu vidim savršeni pravilni uzorak koji se neprestano širi i raste -živući fraktal.“

Težina njezinih riječi posve je skršila svaku rezervu koju je Mack nosio u sebi. Ponovno je pogledao vrt - svoj vrt - i on je doista bio kaotičan, ali istodobno nevjerojatan i prekrasan.

Osim toga, u njemu je bila Stara, a Sarayu je uživala u kaosu. Bilo je to gotovo previše za shvatiti i još jednom su se njegove pomno čuvane emocije gotovo izlile.

„Mackenzie, Isus bi te htio povesti u šetnju, ako želiš. Spremila sam vam ručak za piknik ako slučajno ogladnite. To će vam biti dovoljno do užine.“

Kada se Mack okrenuo kako bi uzeo vrećice, osjetio je Sarayu kako je proletjela pokraj njega poljubivši ga usput u obraz, no nije ju uspio vidjeti kako odlazi. Činilo mu se da se kreće poput vjetra dok su joj se biljke klanjale kao u molitvi. Kada se okrenuo, Stare također više nije bilo, stoga se zaputio prema radionici u potrazi za Isusom. Činilo mu se kao da je s njim zakazao sastanak.

10.

VODENA ŠETNJA

Novi svijet - široki obzor Otvori oči i vidjet ćeš da je istina Novi svijet

- preko zastrašujućih Valova plavetnila

David Wilcox

Isus je izbrusio staklenim papirom i posljednji ugao nečega što je nalikovalo lijesu na stolu u radionici. Prstima je prešao preko zaobljenih uglova, zadovoljno kimnuo i odložio brusni papir. Dok mu se Mack približavao, izašao je kroz vrata otirući piljevinu s traperica i košulje.

„Bok, Mack! Baš dovršavam projekt za sutra. Jesi li za šetnju?"

Mack se sjetio kako su prošlu večer proveli pod zvijezdama.

„Ako ti se ide. Ja bih se vrlo rado prošetao", odgovorio je.

„Zašto neprestano spominješ što će se dogoditi sutra?"

„To je za tebe veliki dan i jedan od razloga zašto si ovdje.

Idemo. S druge strane jezera posebno je mjesto koje ti želim pokazati. S tog mjesta puca vidik koji se riječima ne da opisati.

Odande možeš vidjeti i neke visoke planinske vrhove."

„Sjajno zvuči!" poletno je odvratio Mack.

„Vidim da nosiš naš ručak - dakle, spremni smo za polazak."

Umjesto da se do druge obale upute zaobilaznim putem oko jezera, kako je Mack pretpostavljao, Isus se izravno zaputio do pristaništa. Dan je bio sunčan i prekrasan. Sunce je grijalo kožu, ali ne previše, a svjež i vjetar nježno im je milovao lica.

Mack je zatim pomislio da će uzeti jedan od kanua koji su ležali privezani uza stupove pristaništa i iznenadio se kada je Isus prošao i treći kanu ne obazirući se te otišao do samoga kraja pristaništa. Došavši do ruba, okrenuo se Macku i osmijehnuo od uha do uha.

„Ti prvi", rekao je pokazavši mu jezero i kićeno se naklonivši.

„Ti se šališ?" zamucao je Mack. „Mislio sam da ćemo hodati, a ne plivati."

„I hoćemo. Samo sam mislio da ćemo preko vode stići brže nego da odemo zaobilaznim putem oko jezera."

„Nisam dobar plivač i osim toga voda mi izgleda proketo hladno", potužio se Mack. Odjednom je shvatio što je rekao i

osjeti kako su mu se obTazi zažarili. „Ovaj, htio sam reći, izgleda mi *vrlo* hladno." Pogledao je Isusa s okamenjenom grimasom na licu, ali činilo se da Isus uživa u njegovoj nelagodi.

„Dakle", rekao je Isus prekrivši ruke na prsima: „Obojica znamo da si ti vrlo dobar plivač. Usto si nekoć bio i spasilac, ako me sjećanje ne vara. A voda jest hladna. I duboka. Ali ja ne govorim o plivanju. Želim s tobom prijeći ovo jezero hodajući po vodi."

Mack je sebi napokon dopustio da shvati ono što mu je Isus predložio. On je govorio o *hodu po vodi*. Uvidjevši njegovu neodlučnost Isus ga je ohrabrio: „Joj, daj, Mack. Ako je mogao Petar..."

Mack se nasmijao, ali više zbog napetosti nego zbog toga što mu je to bilo smiješno. Kako bi se još jednom uvjerio, ponovio je pitanje: „Želiš da jezero prijeđemo *hodajući po vodi* - to je ono što mi želiš reći, jel' da?"

„Pametno moje. Mack, ti sve kužiš od prve. Daj idemo -zabavno je!" Prasnuo je u smijeh.

Mack je došao do ruba pristaništa i pogledao prema dolje.

Voda je pljuskala uz stupove samo tridesetak centimetara ispod njega, ali, što se njega tiče, moglo je to biti i tridesetak metara.

Razdaljina mu se činila nepreglednom. Bilo bi lako skočiti - to je učinio tisuće puta, ali kako kročiti *na* vodu s pristaništa?

Treba li skočiti kao na ravni beton ili oprezno zagaziti kao da se ukrcavate u čamac? Osvrnuo se prema Isusu koji se još smijuljio.

„Petar je imao sličnih poteškoća: kako izaći iz čamca. To ti je kao da se penješ uza stube. Čas posla."

„Hoće li mi se stopala smočiti?" upitao je Mack.

„Naravno da hoće - voda je i dalje mokra."

Mack je ponovno pogledao vodu pred sobom i onda se osvrnuo i pogledao Isusa. „Zašto mi je onda to tako teško učiniti?"

„Reci mi čega se bojiš, Mack."

„Pa, da vidimo. Čega se ja to bojim?" počeo je Mack. „Pa, bojim se da ću izgledati kao idiot. Bojim se da se sprdaš sa mnom i da

ću potonuti kao stijena. Već zamišljam kako..."

„Točno", prekinuo ga je Isus. „Ti zamišljaš. Mašta je tako moćna stvar! Ona čovjeka čini toliko bliskim s Bogom. Ali bez mudrosti mašta može biti okrutna. Kako bih ti ilustrirao ono što želim reći, postaviti ću ti pitanje. Što misliš, jesu li ljudi stvoreni da žive u prošlosti, sadašnjosti ili budućnosti?"

„Pa..." rekao je Mack oklijevajući, „mislim da je najlogičniji odgovor da smo stvoreni da živimo u sadašnjosti. Imam li krivo?"

Isus se zakikotao. „Smiri se, Mack. Ovo nije ispit, nego razgovor. Uzgred, točno si rekao. Ali sada mi reci - gdje *ti* provodiš najviše vremena u mislima i u mašti - u prošlosti, sadašnjosti ili u budućnosti?"

Mack je nakratko razmislio prije nego što odgovori: „Mislim da mogu reći da vrlo malo vremena provodim u sadašnjosti. Ja veliku većinu vremena provodim u prošlosti, a veliki dio preostalog vremena provodim razmišljajući o budućnosti."

„Kao i većina drugih. Kada sam s tobom, to činim u sadašnjosti - ja živim u sadašnjosti. Ne u prošlosti, iako se iz nje dade podosta naučiti. No u prošlosti valja ostati samo u kratkom, a ne produženom posjetu. Usto, ne živim u budućnosti kakvom je ti zamišljaš. Mack, shvaćaš li da tvoje zamišljanje budućnosti, koju gotovo uvijek diktira nekakav strah, rijetko, ako i uopće, uključuje i mene?"

Mack je ponovno zastao i promislio. To je bila istina. Većinu je vremena provodio zdvajajući o budućnosti, a u njegovoj je mašti ona obično izgledala prilično turobno i depresivno, što-više užasno. A Isus je također imao pravo rekavši da u budućnosti kakvom ju je Mack zamišljao Bog uvijek bio odsutan.

„Zašto to radim?" upitao je Mack.

„To je tvoj očajnički pokušaj da preuzmeš kontrolu nad nečim što ne možeš. Nemoguće je preuzeti nadzor nad budućnošću jer ona nije stvarna niti će ikada biti stvarna. Pokušavaš izigravati Boga, zamišljajući kako zlo kojeg se pribojavaš

postaje stvarnost, a onda kuješ planove kako bi izbjegao ono čega se bojiš."

„Da, o tome mi je govorila i Sarayu", odvrati Mack. „Zašto je moj život onda toliko ispunjen strahom?"

„Zato što ne vjeruješ. Ti čak i ne znaš da te mi volimo. Osoba koja živi u strahu neće naći slobodu u mojoj ljubavi. Ne govorim o racionalnom strahu od stvarnih opasnosti, nego o izmišljenim strahovima, osobito onima od izma-štane budućnosti. Koliko ti strahovi igraju u tvome životu, toliko ti ne vjeruješ da sam ja dobar niti duboko u srcu znaš da te ljubim. Vi pjevate o tome, razgovarate o tome, ali doista ne znate ništa o tome."

Mack je pogledao još jednom u vodu pred sobom i uzdahnuo iz dubine duše. „Daleko je to od mene."

„Samo kojih tridesetak centimetara, kako mi se čini", nasmijao se Isus položivši ruku na Mackovo rame. Bilo je to dovoljno da ga ohrabri da zakorači s pristaništa. Kako bi zamislio da je voda čvrsta i da ga ne zbuni njezino mreška-nje, upro je pogled prema dalekoj obali na drugoj strani jezera i, za svaki slučaj, podigao vrećice s ručkom iznad glave.

Dodir s vodom bio je mekši nego što je očekivao. Cipele su mu se odmah smočile, ali voda mu nije doprla čak ni do članaka. Jezero je oko njega i dalje bilo namreškano i voda se sporo kretala, zbog čega je umalo izgubio ravnotežu. Bilo je to čudno. Gledajući dolje, činilo mu se da su mu stopala na nečemu čvrstom, ali nevidljivom. Obazreo se oko sebe i ugledao Isusa kako stoji pokraj njega. Nosio je cipele i čarape u ruci i smiješio se.

„Uvijek izuvamo cipele i čarape prije nego što krenemo u ovakvu šetnju", nasmijao se.

Mack je zatresao glavom smijući se kada je sjeo na rub pristaništa. „Mislim da ću i ja to svejedno učiniti." Izuo ih je, ocijedio čarape, a zatim podvrnuo nogavice hlača, za svaki slučaj.

Počeli su pješaćiti s cipelama i vrećicama s ručkom u rukama i

zaputili se prema suprotnoj obali koja je od njih bila udaljena otprilike jedan kilometar. Voda je bila hladna i osvježavajuća i on je osjećao kako mu leđima od ugođe prolaze srsi. Hodanje po vodi s Isusom činilo se kao najuobičajeniji način za prelazak preko jezera i Mack se smijao od uha do uha na samu pomisao što ovdje radi. Katkad bi pogledao dolje ne bi li ugledao kakvu jezersku pastrvu.

„Znaš, ovo je potpuno blesavo i nemoguće!" napokon je uskliknuo.

„Naravno", složio se Isus, pogledavši ga sa širokim osmijehom na licu.

Ubrzo su došli do druge obale i Mack je čuo sve jači zvuk vodene grmljavine, ali nije mogao vidjeti izvor buke.

Zastao je na dvadeset metara od obale. Lijevo od njih i iza visoke stijene vidio je prekrasan vodopad koji se prelijevao preko ruba kamene litice i padao tridesetak metara u jezerce na dnu kanjona. Ondje je prerastao u veliki potok koji se vjerojatno ulijevao u ovo jezero, iako se ušće odavde nije moglo vidjeti.

Između njih i vodopada pružala se široka planinska livada, prepuna divljeg cvijeća koje je raslo posvuda kako je već vjetar raznosio sjemenke. Sve je bilo zadivljujuće lijepo i Mack je stajao nekoliko trenutaka kako bi sve to upio. Na trenutak mu je u glavi zablistala slika Missy, ali nije mu dugo ostala na pameti.

Na obali ih je dočekala šljunkovita plaža u čijoj se pozadini propinjala gusta razlistala šuma koja je sezala sve do podnožja planine okrunjene bjelinom svježeg snijega. Malo ulijevo, na kraju malene čistine i uz klokotavi potočić, staza je nestajala u debeloj tmini pod krošnjama stabala. Mack je iskoračio s vode na omanje stijene uz obalu, oprezno se zaputivši prema velikoj kladi. Ondje je sjeo i ponovno ocijedio čarape, te, kako se bližilo podne, stavio ih zajedno s cipelama da se osuše na suncu.

Tek je tada podignuo glavu i pogledao jezero. Ljepota se nije dala iskazati riječima. Mogao je raspoznati kolibu ugniježđenu u zelenilo šume i vrta, a iz koje se kroz dimnjak od crvene cigle

lijeno izvijao dim. Ali sve je nadvisio planinski lanac koji se uzdizao, poput nijeme straže. Mack, kojemu se pridružio Isus, jednostavno je sjedio i udisao punim plućima ovu vizualnu simfoniju.

„Činite velika djela!" prošaptao je.

„Hvala, Mack. No vidio si tek djelić. Zasada u svemu što postoji u svemiru uživam većinom ja - kao slikar u prekrasnim platnima koja vise na pokrajnjem zidu njegova studija. Ali, jednoga dana... Usto, možeš li zamisliti ovaj prizor da Zemlja nije u ratu, boreći se svim snagama za goli opstanak?"

„Na što to točno misliš?"

„Naša je Zemlja poput djeteta koje je odraslo bez roditelja, nemajući nikoga tko bi je mogao voditi i usmjeravati." Dok je govorio, u Isusovu se glasu mogla osjetiti zatomljena bol: „Neki su joj pokušali pomoći, ali većina ju je jednostavno iskorištavala. Ljudima je povjereno u zadatak da s ljubavlju upravljaju ovim svijetom, ali oni ga umjesto toga bezobzirno pljačkaju, gledajući samo vlastitu korist. Isto tako ne mare za vlastitu djecu koja će naslijediti plodove njihove nebrige. I tako je oni koriste i izrabljuju bez imalo uviđavnosti, a kada se ona protrese ili podvikne, ljudi odmah dižu sapete pesti kunući Boga."

„Jesi li ti to nekakav ekolog?" upitao ga je Mack gotovo optužujućim tonom.

„Ova modro-zelena kugla u crnom svemiru prepuna je ljepote čak i sada, ovako ugruvana, uništavana i prekrasna."

„Znam tu pjesmu. Tebi je sigurno veoma stalo do Zemlje", osmjehnuo se Mack.

„Pa, ova modro-zelena kugla u crnome svemiru pripada meni", naglasio je Isus.

Nakon nekoliko trenutaka, zajedno su otvorili vrećice s ručkom. Stara ih je napunila sendvičima i poslasticama te su obojica jela da im je sve pucalo za ušima. Mack je žvakao nešto vrlo ukusno, ali nije mogao točno odrediti radi li se o mesu ili povrću. Zaključio je da mu je pametnije ne pitati.

„Zašto je onda ne izliječite?" upitao ga je Mack žvačući svoj sendvič. „Mislim na Zemlju."

„Zato što smo je povjerali vama."

„Ne možete nam je oduzeti?"

„Naravno da možemo, ali onda bi priča završila prije nego što bi ispunila svoju svrhu." Mack je Isusa pogledao u čudu.

„Jesi li primijetio da iako me nazivaš Gospodinom i Kraljem Nebeskim, da se ja nikada nisam ponašao prema tebi u skladu s tim naslovom? Nikada nisam preuzeo nadzor nad tvojim slobodnim izborom niti te prisilio na bilo što, čak i kada je ono što si kanio učiniti bilo bolno i destruktivno za tvoju okolinu."

Mack ponovno pogledao prema jezeru prije nego što odgovori:

„Radije bih da si katkada preuzeo nadzor. Mene i moje najmilije poštedito bi velike boli i nedaća."

„Podjarmljivanje nekoga svojoj volji", odvratio je Isus, „nešto je što ljubav nikada ne čini. Istinski suživot obilježava služenje čak i kada tvoj izbor nije dobar ni poželjan."

„To je ljepota koju zamjećuješ u mojem odnosu s Abbom i Sarayu. Mi uistinu služimo jedno drugome za sada i zauvijek. Stara me služi u istoj mjeri koliko i ja nju ili Sarayu mene ili Stara nju. Služenje ne znači autoritet i poslušnost; ono znači suživot pun ljubavi i poštovanja. Zapravo, mi te služimo na jednak način."

Mack se iznenadio. „Kako je to moguće? Zašto bi Bog Stvoritelj cijeloga svemira služio mene?"

„Zato što želimo da pristupiš našem krugu suživota. Ne želim robove koji će ispunjavati sve moje želje, nego braću i sestre koji će sa mnom dijeliti život."

„Pretpostavljaš da isto tako želiš da na taj način ljubimo jedni druge? Priželjkujete takav odnos između muža i žene, roditelja i djece. To valjda želiš u svakom obliku suživota, zar ne?"

„Upravo tako! Kada sam ja tvoj život, služenje drugima najprirodniji je izraz mojeg karaktera i naravi, a to će ujedno biti i najprirodniji izraz nove prirode suživota."

„A ja sam samo htio Boga koji bi sve ispravio i nikada ne

dopustio da itko strada." Mack je zatresao glavom kada mu je svanula spoznaja. „Ali ja nisam dobar u međuljudskim odnosima, za razliku od Nan."

Isus je progutao posljednji zalogaj sendviča, a zatim je zatvorio vrećicu i ostavio je pokraj klade. Očistio je brkove od mrvica koje su se zalijepile za dlake. Zatim je uzeo štap i počeo šarati po pijesku nastavivši s pričom. „To je zato što ti, kao većina muškaraca, ono što nazivate ispunjenjem pronalaziš u postignućima, a Nan, kao većina žena, u međuljudskim odnosima. To je prirodna domena." Isus je zastao kako bi promatrao orla štekavca koji se obrušio u jezero petnaestak metara od obale i onda ponovno uzletio držeći u kandžama krupnu pastrvu koja se još koprcala pokušavajući pobjeći.

„Znači li to da za mene nema nade? Uistinu želim ono što vas troje dijelite, ali nemam pojma kako doći do tog cilja."

„Trenutačno te u tome priječi mnogo toga, Mack, ali ne moraš živjeti sa svim tim problemima."

„Znam da je tomu još više tako nakon Missyne smrti, ali meni nikada nije bilo lako."

„Ti se ne suočavaš samo s Missynom smrću. Tu još postoji veća poteškoća koja te priječi da s nama dijeliš život. Svijet je pao zato što ste u Edenu prekinuli odnos s nama kako biste ostvarili samostalnost. Većina je muškaraca svoju samostalnost iskazala tako što su se okrenuli radu i u znoju lica svoga htjeli su pronaći vlastiti identitet, vrijednost i sigurnost. Razlučivanjem dobra od zla želite odrediti vlastitu sudbinu. Upravo je taj prekid uzrokovao toliko boli."

Isus se oslonio na granu kako bi ustao i pričekao da Mack pojede posljednji zalogaj sendviča nakon čega se i on uspravio i stao pokraj Isusa. Zajedno su počeli koračati uz obalu jezera.

„Ali to nije sve. Tu je i ženska žudnja - mi je nazivamo *odvraćanjem*. Dakle, njezino *odvraćanje* od nas nije bilo usmjereno prema djelima njezinih ruku, nego prema muškarcu. Zauzvrat, on je htio vladati njome, biti nadmoćniji od nje i postati njezinim vladarom. Prije odabira ona je svoj identitet i

svoju sigurnost te svoju spoznaju dobra i zla pronalazila jedinu kroz mene, kao i muškarac."

„Nije ni čudo što osjećam da sam podbacio s Nan. Jednostavno ne mogu biti uz nju u onolikoj mjeri koliko to ona od mene traži."

„Nisi ni stvoren da bi to bio njoj. A budeš li to pokušavao, samo ćeš se igrati Boga."

Mack je posegnuo dolje, dohvatio kamen i bacio ga. Kamenčić se odbio nekoliko puta od površine i bućnuo u vodu. „Ima li izlaza iz svega ovog?"

„Rješenje je vrlo jednostavno, ali za vas teško ostvarivo. Stvar je u *povratku*. Trebate mi se vratiti. Odreći se svoje moći i manipulacije i jednostavno mi se vratiti." Isus je zazvučao kao da ga preklinje. „U principu, ženi je teško odvratiti se od muškarca - prestati zahtijevati od njega da zadovolji njezine potrebe, pruži joj sigurnost i zaštiti njezin identitet - i vratiti se meni."

„Oduvijek sam se pitao zašto su muškarci glavni", zamislio se Mack. „Čini mi se da su muškarci izazvali veći dio užasa i patnje na svijetu. Oni su odgovorni za većinu zločina od kojih je veliki broj učinjen nad ženama i..." zastao je, „...djecom."

„Žene..." nastavio je Isus, bacivši kamen tako da je odskočio nekoliko puta od površine jezera, „...One su se okrenule od nas i ušle u novi odnos, dok su se muškarci okrenuli prema sebi i zemlji. Svijet bi umnogome bio mnogo mirniji i nježniji da žene vladaju njime. Mnogo bi se manje djece žrtvovalo bogovima pohlepe i moći."

„Onda bi one bolje ispunile *tu* ulogu."

„Da, možda bolje, ali još uvijek nedovoljno. Moć uistinu kvari samostalne ljude, bili oni muškarci ili žene. Mack, ne shvaćaš li kako je igranje uloga sušta suprotnost suživotu? Želimo da muškarci i žene budu posve jednaki - da svatko od njih bude jedinstven i drukčiji, različiti po spolu, ali međusobno nadopunjujući i da svakoga ponaosob osnaži Sarayu iz koje izvire istinska moć i sav autoritet. Upamti, mene ne zanima

uspjeh i uklapanje u ljudske sustave; mene zanima postojanje. Kako rastete u odnosu sa mnom, ono što radite jednostavno će odražavati vaše istinsko ja."

„Ali ti si na svijet došao u muškome liku. Ne govori li to nešto?"

„Da, ali ne ono što su mnogi pretpostavili da govori. Rodio sam se kao muškarac kako bih dovršio priču o prekrasnom načinu na koji smo vas stvorili. Od prvoga smo dana ženu sakrili u muškarcu tako da bismo je u pravome trenutku mogli razdvojiti od njega. Nismo stvorili čovjeka da živi sam; nju smo predvidjeli odmah na početku. To što smo nju izvadili iz njega, znači da ju je on na neki način rodio. Stvorili smo krug suživota, nalik na naš, ali u ljudskome kontekstu. Ona je proizašla iz njega, a onda su se svi muškarci, uključujući i mene, rađali iz nje, a proizlazili iz Boga."

„Ah, shvaćam", ubacio se Mack, zaustavivši ruku prije nego što je bacio kamen. „Da je žena stvorena prva, ne bi bilo kruga suživota i tako ni mogućeg potpuno ravnopravnog odnosa između muškarca i žene. Imam li pravo?"

„Potpuno pravo, Mack." Isus ga je pogledao i nasmiješio se.

„Naša je želja bila stvoriti biće koje je imalo posve jednako moćnog i ravnopravnog para - dakle, muškarca i ženu. Ali vaša samostalnost udružena s potragom za moći i ispunjenjem zapravo uništava odnos za kojim žudi vaše srce."

„Eto ti ga na opet", rekao je Mack, kopajući po šljunku u potrazi za najplosnatijim oblutkom. „Neprestano se vraćamo na moć i koliko se to razlikuje od odnosa koji gajiš s drugo dvoje. Ja bih to volio iskusiti, kako s tobom, tako i s Nan."

„Zato si ovdje."

„Htio bih da je i ona ovdje."

„Ah, što je sve moglo biti", zamišljeno je rekao Isus. Mack nije imao pojma što je time htio reći.

Šutjeli su nekoliko minuta, a tišinu je prekidalo samo njihovo stenjanje kada bi bacili kamenčić i zvuk odskaki-vanja preko površine jezera.

Isus je zastao upravo u trenutku kada se spremio baciti oblatak: „Želim da iz ovog razgovora zapamtiš još jednu stvar prije nego što odeš."

Bacio je kamenčić. Mack je podigao glavu s iznenađenim izrazom lica: „Prije nego što odem?"

Isus se nije obazreo na to pitanje: „Mack, kao i ljubav, služenje nije nešto što možeš tek tako izvršiti, osobito ne sam. Bez moje životne iskre u sebi, ne možeš služiti Nan ni svojoj djeci niti bilo kome u svome životu, uključujući i Starog."

„Hoćeš reći", prekinuo ga je Mack pomalo sarkastično, „ja ne mogu jednostavno upitati: *Što bi Isus učinio na mom mjestu?*"

Isus se nasmijao. „Dobra namjera, ali loša ideja. Reći ćeš mi kako si s time izašao na kraj, ako se odlučiš za taj put." Zastao je i uozbiljio se: „Ozbiljno ti govorim, moj život nije trebao biti primjer koji se treba oponašati. Biti mojim sljedbenikom ne znači *biti poput Isusa*, nego ubiti svoju neovisnost. Ja sam došao podariti vam život, pravi život, moj život. Doći ćemo i zaživjeti u vama, kako biste progle-dali našim očima i osluhnuli našim ušima, taknuli našim rukama i razmišljali poput nas. Ali mi vas nikada nećemo prisiliti na takvo zbližavanje. Želite li samostalnost, slobodno ga se naužijte. Vrijeme je na našoj strani."

„Na to se odnosilo ono svakodnevno umiranje o kojem je pričala Sarayu", rekao je Mack i kimnuo glavom.

„Kad smo već kod vremena", rekao je Isus okrenuvši se i uperivši prstom prema puteljku od kraja čistine koji je vodio u šumu, „imaš zakazan sastanak. Kreni ovim putem i uđi na mjestu gdje on završava. Ja ću te čekati ovdje."

Bez obzira koliko to htio, Mack je znao da nikako neće moći nastaviti ovaj razgovor. U tišini je zamišljeno navukao čarape i obuo cipele. Još se nisu posve osušile, ali ipak nisu bile odviše neudobne. Ustavši bez riječi, on se probio do kraja plaže, zastao kako bi još jednom pogledao vodopad, preskočio potočić i zakoračio u šumu dobro održavanom i obilježenom stazom.

11.

ETO NAM SUCA!

Tko god odluči postaviti se za suca Istine i Znanja, nasukat će se na božanskoj poruzi.

Albert Einstein

O, dušo moja... spremi se za onog tko zna postavljati pitanja.

T. S. Eliot

Mack je slijedio stazu kroz gusto načičkana stabla cedra. Staza je zaobilazila vodopad i vodila od jezera. Za manje od pet minuta stigao je do kraja puta. Staza ga je dovela ravno pred stijenu na kojoj su se jedva razabirala vrata. Svjestan da bi trebao proći kroz njih, on je oklijevajući ispružio ruku i gurnuo vrata. Njegove su ruke prošle kroza zid kao da ga uopće nije bilo. Mack se nastavio oprezno kretati dok njegovo tijelo napokon nije prošlo kroz nešto što je izgledalo kao čvrsti vanjski sloj planine. Unutra je bilo mračno kao u rogu i nije mogao ništa vidjeti.

Duboko uzdahnuvši i ispruživši ruke pred sobom, pravio je male korake u nepregledno crnilo i onda se zaustavio. Spopao ga je strah dok je pokušavao uhvatiti dah, ne znajući treba li nastaviti hodati. Dok mu se utroba stezala, ponovno je osjetio kako mu se *Velika Tuga* spušta na ramena, a ta težina gotovo ga je ugušila. Očajnički se htio vratiti na svjetlost, ali na kraju je povjerovao da ga Isus ovamo ne bi poslao bez dobrog razloga. Nastavio je hodati.

Oči su mu se polako oporavile od šoka izazvanog prelaskom iz dnevne svjetlosti u takav mrak, a nakon nekoliko minuta uspjele su se toliko prilagoditi da je razabrao prolaz koji je skretao ulijevo. Ušavši u njega, blago svjetlo s ulaza polako je

nestalo dopirući iz nekog udaljenog izvora, i zamijenilo ga je blijedo svjetlucanje koje se ljeskalo po zidovima.

Nakon tridesetak metara tunel je naglo skrenuo ulijevo i Mack se našao na rubu nečega za što je pretpostavljao da je prostrana spilja, iako mu se na početku činilo da je samo riječ o velikom praznome prostoru. Iluziji je pridonosilo to što se oko njega širila blijeda svjetlost u promjeru od tri metra da bi zatim nestala u tmini. Iza toga nije mogao vidjeti ništa osim najcrnije tmine. Zrak je ondje bio ustajao i težak, potpomognut ledenom hladnoćom koja mu je oduzimala dah. Pogledao je prema dolje i laknulo mu je što je na površini poda vidio blijedi odraz - na tlu više nisu bili grubi kamen i blato. To je bio glatki pod taman poput uglačane mike⁸.

Hrabro zakoračivši naprijed, opazio je da se krug svjetlosti pomiče s njim, osvijetlivši malo više prostora ispred njega. Osokolivši se, počeo je polako i uporno koračati u tom smjeru, usredotočivši se na pod u strahu da bi tlo u bilo kojem trenutku moglo propasti pod njim. Mack je pozornost usmjerio na pod do te mjere da se naposljetku zabio u predmet ispred sebe i gotovo se srušio.

Bila je to stolica - veoma udobna drvena stolica koja je stajala usred... ničega. Mack je brzo odlučio sjesti i čekati. Dok je tako čekao, svjetlo s pomoću kojeg je uspio naći put kroz dvoranu nastavilo se kretati. Točno ispred njega nalazio se potpuno prazan golemi stol od ebanovine. A onda je

8 Mika - svjetlucavi mineral koji se još naziva „mačje zlato“, a čije ime potječe od latinske riječi *micare* - *blistati* (op. prev.)

poskočio kada se svjetlost usredotočila na jedno mjesto i napokon otkrilo *nju*. Za stolom je sjedila visoka, prelijepa žena maslinastog tena i isklesanih hispanoameričkih crta lica, odjevena u tamnu lepršavu tuniku. Sjedila je uspravno i imala kraljevsko držanje, baš poput sutkinje najvišeg suda. Bila je očaravajuće lijepa.

„Ona je prava *ljepotica*“, pomislio je. „Sve što putenost pokušava biti, ali bolno ne uspijeva.“ Pod tmastim svjetlom bilo je teško vidjeti gdje joj počinje lice, jer su se njezina tunika i kosa nekako spajale u mraku. Oči su joj se caklile i blistale kao da su otvori prema beskrajnom zvjezdanom nebu te kao da odražavaju svjetlost iz nepoznatog izvora duboko u njoj. Nije se usudio prozboriti, bojeći se da bi mu glas jednostavno mogla progutati intenzivna usredotočenost cijele prostorije na nju. Pomislio je: „Ja sam Miki Maus koji se upravo sprema razgovarati s Pavarottijem.“ Nasmiješio se na tu pomisao. A ona, kao da je nekako vidjela tu grotesknu sliku, osmjehnula mu se. Ozračje cijeloga mjesta bitno se razvedrilo. To je bilo dovoljno da Mack shvati kako su ga ovdje očekivali i da je bio dobrodošao. Ona je izgledala neobično poznato, kao da ju je nekoć davno ugledao ili čak poznavao, ali bio je svjestan da je zapravo nikada prije nije vidio.

„Smijem pitati, ovaj, zanima me... Mislim, tko ste vi?“
promućao je Mack čiji je glas, koji je doista pomalo zvučao kao Mikijev, jedva poremetio tišinu u prostoriji i onda nekoliko puta tiho odjeknuo među sjenama.

Ona se nije obazirala na njegovo pitanje. „Shvaćaš li zašto si ovdje?“ Poput blagoga vjetrića koji uklanja prašinu, njezino je pitanje nježno izguralo njegovo iz prostorije. Macku se činilo da mu njezine riječi poput kiše padaju na lice i uranjaju u kralježnicu, posvuda šireći ugodne žmarce. Stresao se i pomislio da nikad više ne želi progovoriti. Htio je da samo ona govori, da nešto kaže njemu ili bilo kome drugome, sve dok je mogao biti prisutan. Ali ona je samo čekala.

„Ti znaš“, rekao je tiho, a njegov je glas odjednom zazvučao duboko i glasno te se Mack umalo nije osvrnuo kako bi vidio tko je to progovorio. Nekako je znao da je ono što je rekao bila istina... odgovor je jednostavno zvučao istinito. „Nemam pojma“, dodao je, ponovno se zbunivši i pogledavši u pod.
„Nitko mi nije rekao.“

„Pa, Mackenzie Allene Phillipse“, nasmijala se, na što je brzo

podigao pogled, „ovdje sam kako bih ti pomogla." Da se duga mogla glasati ili da se može čuti cvijet kako raste, vjerojatno bi zvučali poput njezina smijeha. Bio je to vodopad svjetlosti, poziv na razgovor i Mack se nasmijao s njom, uopće ne hajući zašto.

Naskoro je ponovno nastupila tišina i njezino je lice, zadržavajući blagi izraz, poprimilo gorljivu snagu, kao da je mogla zaviriti duboko u njegovu dušu, iza maski i fasada, sve do mjesta o kojima se rijetko ili gotovo nikada ne govori.

„Danas je veoma ozbiljan dan koji nosi veoma ozbiljne posljedice." Zastala je, kao da riječima koje su ga već pritis-kale želi utisnuti dodatnu težinu. „Mackenzie, ti si ovdje dijelom zbog svoje djece, ali ovdje si također i zbog..."

„Zbog moje djece?" prekinuo ju je Mack. „Kako to misliš, ja sam ovdje zbog svoje djece?"

„Mackenzie, ti svoju djecu voliš na način na koji tvoj otac nikada nije mogao voljeti tebe i tvoje sestre."

„Naravno da volim svoju djecu. Svaki roditelj voli svoju djecu", ustvrdio je Mack. „Ali kakve to veze ima s tim što sam ovdje?"

„U neku ruku svaki roditelj uistinu voli svoju djecu", odvrtila je, zanemarivši njegovo drugo pitanje. „No neki roditelji su odveć slomljeni da bi ih mogli dobro voljeti, dok drugi jedva da mogu iskazati ljubav. Ti bi to barem trebao shvatiti. No ti svoju djecu dobro voliš - zapravo, jako dobro."

„To sam naučio od Nan."

„Znamo. No ipak si to *naučio*, zar ne?"

„Valja jesam."

„Među mnogim tajnama uništene ljudske vrste i ovo je nešto zadivljujuće - učenje i mijenjanje." Bila je mirna poput mora nad kojim nije bilo vjetra. „Dakle, Mackenzie, možeš li mi reći koje od svoje djece ponajviše voliš?"

Mack se u sebi nasmijao. Kako su mu se djeca rađala, on je uspio pronaći odgovor na to pitanje. „Nijedno ne volim više od ostalih. Svako od njih volim na drukčiji način", rekao je pomno birajući riječi.

„Pojasni mi to, Mackenzie“, upitala ga je sa zanimanjem.
„Pa, svako je moje dijete jedinstveno. A ta jedinstvenost i unikatna osobnost traže da se prema njima drukčije ponašam.“
Mack se ponovno naslonio na naslon. „Sjećam se kada mi se rodio prvi sin Jon. Bio sam toliko opčinjen čudom tog novog života da sam se brinuo hoće li mi ostati ljubavi za drugo dijete. Ali kada mi se rodio Tyler, činilo mi se kao da je sa sobom donio poseban dar - kao da sam poprimio nekakvo posebno svojstvo da ga volim na drukčiji način. Kada bolje razmislim, to je kao kad Stara kaže da joj je netko posebno drag. Kada razmišljam o svakom svom djetetu, nalazim da mi je svako od njih posebno drago.“

„Lijepo si to rekao, Mackenzie!“ Njezino je zadovoljstvo bilo opipljivo, ali onda se nagnula prema njemu i prozborila tiho, ali ozbiljno: „Ali što kada postanu zločesti ili donesu odluke koje ti ne odobravaš ili su jednostavno svadljivi i nepristojni? Što kada te osramote pred drugima? Kako to utječe na tvoju ljubav prema njima?“

Mack je odgovorio polako i staloženo: „Zapravo, ne utječe.“ Bio je svjestan da govori istinu, iako se Katie s time katkad ne bi složila. „Priznajem da me to što čine katkad pogađa i ja katkad oćutim stid ili bijes, ali čak i kada se ne ponašaju lijepo, oni su i dalje moj sin i kći, i dalje su Josh ili Kate, i to se nikada neće promijeniti. Ono što čine može umanjiti moj ponos, ali ne i moju ljubav prema njima.“

Ona se naslonila blistajući od radosti. „Ti si proniknuo pravu ljubav, Mackenzie. Mnogi vjeruju da je ljubav ta koja raste i razvija se, ali zapravo raste *spoznaja*, dok se ljubav jednostavno širi kako bi joj napravila mjesta. Ljubav je samo pokrov spoznaje. Mackenzie, ti voliš svoju djecu, koju toliko dobro poznaješ, prekrasnom i stvarnom ljubavlju.“

Osjetivši se pomalo posramljeno od tolike hvale, Mack je pogledao u pod. „Pa, hvala, ali ne mogu reći da sam takav s većinom ljudi. Moja je ljubav u većini slučajeva prilično uvjetovana.“

„Ali i to je početak, zar ne, Mackenzie? A ti nisi sam napredovao od očeve nesposobnosti da voli - ti si zajedno s Bogom uspio doći do takve ljubavi. A sada svoju djecu voliš na način na koji Otac voli svoju."

Mack je osjetio kako mu se čeljust počela stiskati i ponovno je oćutio kako se u njemu nakuplja bijes. Ono što je trebala biti pohvala izgledalo je više kao gorka pilula koju nije htio progutati. Pokušao se opustiti kako bi prikrrio osjećaje, ali iz njezina je pogleda shvatio da je za to bilo prekasno.

„Hmmm", zamislila se. „Muči li te nešto što sam rekla, Mackenzie?" Njezin mu je pogled sada rađao nelagodu. Osjećao se izloženim.

„Mackenzie?" hrabrila ga je. „Želiš li nešto reći?"

Tišina nakon njezina pitanja ostala je visjeti u zraku. Mack se trudio zadržati pribranost. U ušima mu je odzvanjao majčin savjet: *Ako nemaš što lijepo reći, bolje šuti.*"

„Ovaj... ne baš! Zapravo, nemam."

„Mackenzie", zamolila ga je, „ovo nije vrijeme za majčine zdravorazumske savjete. Ovo je vrijeme za iskrenost i za istinu. Ti ne vjeruješ da Otac jako voli svoju djecu, zar ne? Ti ne vjeruješ da je Bog doista dobar, zar ne?"

„Je li Missy njegovo dijete?" poklopio je Mack. „Naravno da jest!" odgovorila je.

„Onda, ne!" podviknuo je on ustavši. „Ne vjerujem da Bog svu svoju djecu voli podjednako dobro!"

Izgovorio je to i sada je njegova optužba odjekivala o zidove koji su okruživali ovu prostoriju. Dok je Mack ondje stajao, bijesan i eksplozivan, žena je ostala mirna i posve nepromijenjenog držanja. Polako je ustala iz svog stolca s visokim naslonom, tiho stala iza njega i pozvala ga prstom: „Sjedni ovdje."

„Dakle, iskrenost se nagrađuje stolicom za unakrsno ispitivanje?" promrmljao je zajedljivo, ali se nije pomaknuo već se samo zapiljio u nju.

„Mackenzie." Ostala je stajati iza stolca. „Ranije sam ti počela

govoriti o tome zašto si ovdje. Ovdje nisi samo zbog svoje djece nego i zbog suđenja."

Kada je ta riječ odjeknula prostorijom, Mack je Osjetio kako se u njemu panika diže poput nabujale plime i on se polako spustio na svoju stolicu. Istoga se trenutka osjetio krivim dok su mu u sjećanjima nahrupile uspomene poput štakora koji bježe pred poplavom. Stisnuo je naslone za ruke, pokušavajući naći koliku-toliku ravnotežu u tom naletu prizora i emocija.

Njegovi neuspjesi odjednom su izgledali pregolemo, a u pozadini kao da je mogao čuti nečiji glas koji je čitao popis njegovih grijeha - uza svaku novu izgovorenu stavku jeza ga je spopadala sve više i više. Nije se mogao braniti. Znao je da je izgubljen.

„Mackenzie...?" On joj je prekinuo započetu rečenicu.

„Sada sve shvaćam. Ja sam mrtav, zar ne? Zato mogu vidjeti Isusa i Starog - zato što sam mrtav, jel' da?" Naslonio se i pogledao u mrak iznad njega, osjećajući mučninu u želucu. „Ne mogu vjerovati! Ništa nisam osjetio." Pogledao je ženu koja ga je strpljivo promatrala. „Koliko sam već dugo mrtav?" upitao ju je.

„Mackenzie", započela je ona, „žalim što te moram razočarati, ali ti još nisi zaspao u svome svijetu i mislim da si krivo protum..." Mack ju je ponovno prekinuo.

„Nisam mrtav?" Pun nevjerice ponovno je skočio na noge.

„Hoćeš reći da je sve ovo stvarno i da sam ja i dalje živ? Ali mislio sam da si mi rekla da sam ovdje zbog suđenja."

„Da, to sam rekla", odvratila mu je ona ravno, dok joj je na usnama titrao osmijeh. „Ali Macken..."

„Suđenje? A ja još nisam ni umro?" Prekinuo ju je po treći put, pokušavajući probaviti ono što je čuo, dok mu je bijes ustupio mjesto panici. „To je totalno nepravedno!" Znao je da mu tu izljevi osjećaja neće pomoći. „Znači li to da se svim ljudima sudi i prije njihove smrti? Što ako se budem promijenio? Što ako do kraja života budem činio dobro? Što ako se pokajem? Što onda?"

„Želiš li se zbog nečega pokajati, Mackenzie?" upitala ga je neometena njegovom provalom bijesa.

Mack je polako ponovno sjeo. Pogledao je glatku površinu poda i onda zatresao glavom prije nego što je odgovorio: „Ne znam odakle bih počeo", promumljao je. „Ja sam teška zbrka, zar ne?"

„Točno, jesi." Mack je pogledao a ona mu se osmjehnula: „Ti si veličanstvena, destruktivna zbrka, Mackenzie, ali ti nisi ovamo došao kako bi okajao grijehe - barem ne na način na kakav ti to zamišljaš. Mackenzie, nisi ovamo došao kako bi ti se sudilo."

„Ali..." ponovno ju je prekinuo: „Mislio sam da si rekla da sam ovdje..."

„...zbog suđenja?" Ostala je mirna i spokojna poput ljetnog vjetrića kada je dovršila njegovo pitanje. „Jesam, rekla sam. Ali ovdje se ne sudi tebi."

Mack je duboko uzdahnio, osjetivši olakšanje zbog njezinih riječi.

„Ti ćeš biti sudac!"

Želudac mu se ponovno stegnuo u čvor kada je shvatio što je rekla. Naposljetku je pogledao stolac koji ga je čekao. „Što? Ja? Radije ne bih", zastao je. „Ja ne znam suditi."

„Ah, to nije istina", brzo mu je odvratila pomalo zajedljivo:

„Čak i za ovo malo vremena koliko smo proveli zajedno, pokazao si mi odgovarajuću sposobnost. Osim toga, osuđivao si postupke, čak i pobude drugih, kao da si nekako znao istinu koja se iza svega skriva. Sudio si po boji kože i govoru tijela i tjelesnom mirisu. Sudio si povijest i odnose. Čak si i vrijednost cijeloga ljudskog života znao osuditi na temelju vlastitog poimanja ljepote. U svakom pogledu, veoma si kvalificiran za donošenje presuda."

Mack je osjetio kako mu se obrazi žare od stida. Morao je priznati da je svojevremeno veoma često osuđivao ljude. Ali on se ni po čemu nije razlikovao od ostalih, zar ne? Svi procjenjuju ljude na temelju prvog dojma koji ostavljaju na nas. I - ponovno je izronio njegov egocentrični način gledanja na svijet oko sebe.

Pogledao je i vidio kako ga ona intenzivno promatra te opet spustio oči.

„Reci mi“, upitala ga je, „ako smijem pitati, na kakvim to kriterijima temeljiš svoje sudove?“

Mack je podigao glavu i pokušao je pogledati u oči, ali uvidio je da bi mu se zamutilo u glavi kada bi im se pogledi sastali.

Činilo mu se nemogućim zuriti u njezine oči i imati logičan slijed misli. Morao je pogled usmjeriti u tamu u udaljenom kutku sobe u nadi da će tako nekako sabrati misli.

„Ništa mi trenutačno nema mnogo smisla“, napokon je priznao drhtavim glasom. „Priznajem da su mi se ti sudovi u trenutku kada sam ih donosio činili opravdanima, ali sada...“

„Naravno.“ To je izrekla kao činjenicu, kao nešto rutinsko; ni trenutak se nije obazirala na njegovu vidnu uznemirenost i stid.

„Prosudivanje podrazumijeva osjećaj nadmoći nad ljudima kojima sudiš. Eto, danas ti se pruža prilika upotrijebiti svu raskoš svoga umijeća. Hajde“, rekla mu je tapšajući naslon stolca. „Želim da sjedneš ovdje. Odmah.“

Kolebljivo, ali poslušno prišao je stolici. Činilo mu se kao da se svakim korakom smanjuje ili da stolac i žena rastu - nije se mogao odlučiti što je istina. Uspeo se na stolac i osjećao se djetinjasto s velikim stolom ispred sebe dok je nogama jedva doticao pod. „I... O čemu trebam donijeti presudu?“ upitao je okrenuvši se i pogledavši je u oči.

„Ne o čemu.“ Zastala je i zaobišla stol „Kome.“

Osjećao je da se nelagoda u njemu širi poput požara, a ovo preveliko kraljevsko prijestolje nimalo ga nije smirivalo. S kakvim je pravom on mogao bilo kome suditi? Istina, u određenoj je mjeri bio kriv zbog prosudivanja gotovo svih ljudi s kojima se susreo i mnogih koje nije. Mack je znao da je potpuno kriv za sebičnost i egoizam. Kako bi se *on* usudio suditi bilo kome? Sve su njegove osude bile površne -temeljile su se na tuđem izgledu i postupcima koji se veoma lako mogu protumačiti ovisno o stanju uma ili predrasudi koja nam treba omogućiti da se izdignemo od drugih, da oćutimo sigurnost ili

da osjetimo pripadnost. Također je bio svjestan da ga hvata panika.

„Tvoja te mašta“, prekinula mu je tijek misli, „ne služi osobito tiobro u ovome trenutku.“

„Jel'? Otkrila si toplu vodu!“ pomislio je on, ali preko usana prešlo mu je samo: „Ja zbilja ne mogu ovo.“

„Još ćemo vidjeti možeš li ti ovo ili ne“, rekla mu je s osmijehom. „Osim toga, znam da je topla voda već otkrivena.“ Mačku je bilo drago što je zamračena soba mogla sakriti njegov stid. Činilo mu se da ga je tišina okovala mnogo dulje od nekoliko sekundi koliko mu je zapravo trebalo da smogne postaviti pitanje:

„Kome ja to trebam suditi?“

„Bogu“, zastala je, „i ljudskome rodu.“ To je izgovorila kao da je riječ o posve nevažnim stvarima. Riječi su jednostavno kliznule niz njezin jezik kao da je to nešto što svakodnevno čini.

Mack je zanijemio. „Sigurno se šališ!“ uzviknuo je.

„Zašto ne? Na svijetu sigurno postoji mnogo ljudi za koje smatraš da ih treba osuditi. Sigurno postoji barem nekoliko njih koje možeš okriviti za svu bol i patnju. Što ćemo s pohlepticima koji izrabljuju siromašne? Što ćemo s onima koji svoju malu djecu šalju u rat? Što ćemo s muževima koji tuku svoje žene, Mackenzie? Što ćemo s očevima koji tuku svoje sinove jedino kako bi utažili vlastiti bijes i umanjili svoju patnju? Nisu li oni za svaku osudu, Mackenzie?“

Mack je osjećao kako mu se bijes zbog neriješenih računa uzdiže iz dubina poput ljutite bujice. Naslonio se na naslon pokušavajući održati sabranost pred naletom prizora, ali osjećao je da polako gubi nadzor. Želudac mu se stegnuo, šake je savio u pesnice dok mu je dah postao kratak i brz.

„A što ćemo s čovjekom koji vreba nevine djevojčice? Što ćemo s njime, Mackenzie? Je li taj čovjek kriv? Treba li ga osuditi?“

„Da!“ zaurlao je Mack. „Proklet bio dovijeka!“

„Je li on skrivio tvoj gubitak?“

„Da!“

„A što ćemo s njegovim ocem, čovjekom koji ga je toliko izopačio - što ćemo s njim?" „Da, i njega treba osuditi!" „Koliko daleko unatrag trebamo ići, Mackenzie? Nasljedstvo seže sve do Adama - što ćemo s njim? Ali zašto se zaustaviti ondje? Što ćemo s Bogom? Bog je sve započeo. Je li Bog kriv?" Macku se zavrtjelo u glavi. Više se nije osjećao kao sudac, nego optuženik.

Žena je nesmiljeno nastavila: „Upravo si tu zaglavio, zar ne, Mackenzie? Nije li upravo to što hrani *Veliku Tugu*? Zaključak da se Bogu ne može vjerovati? Naravno da otac poput tebe može osuditi Oca!"

U njemu se bijes ponovno uzdigao poput plamenog stupa. Htio je viknuti i dati oduška svojem gnjevu, ali ona je imala pravo i to se nije moglo poreći.

Nastavila je: „To je tvoja optužba, zar ne, Mackenzie? Da te je Bog iznevjerio, da je iznevjerio Missy? Da je prije Postanka Bog znao da će Missy jednoga dana biti izmrcvarena, a on je svejedno stvorio Svemir? A onda je *dopustio* toj izopačenoj duši da je otme iz tvojeg naručja ljubavi kada je sve to mogao spriječiti. Nije li Bog kriv za sve, Mackenzie?"

Mack je zurio u pod, dok mu je poplava slika razvlačila osjećaje u svim mogućim smjerovima. Napokon je to **izgovorio**, jače nego što je mislio - i prstom uperio ravno u nju.

„Da, Bog je kriv!" Optužba je ostala visjeti u prostoriji dok je u njegovu srcu lupio sudski čekić.

„Dakle", rekla je ona odrješito, „ako Boga osuđuješ tako olako, onda sigurno možeš suditi i cijelome svijetu." Ponovno je govorila bez emocija. „Moraš odabrati dvoje svoje djece koja će vječnost provesti s Bogom na nebu i novom Edenu - no možeš odabrati samo njih dvoje."

„Molim?" zaurao je, okrenuvši se prema njoj u nevjerici.

„I moraš odlučiti koja će tvoja tri djeteta provesti vječnost u paklu."

Mack nije mogao vjerovati svojim ušima i uspaničio se.

„Mackenzie..." Njezin je glas ponovno postao miran i čudesan

kao kada ga je prvi put čuo. „Ja od tebe samo tražim da učiniš ono što smatraš da čini Bog. On poznaje svaku osobu koja je ikada začeta, a poznaje je mnogo dublje i jasnije nego što ćeš ti ikada poznavati svoju djecu. Svako svoje dijete voli u skladu s vlastitom spoznajom o duši tog sina ili kćeri. Ti vjeruješ da će većinu osuditi na vječne muke, daleko od Njegove prisutnosti i Njegove ljubavi. Nije li to istina?"

„Mislim da vjerujem u to. Samo što nikada nisam o tome razmišljao na takav način." Silno potresen, pokušavao je pronaći prave riječi. „Ja sam jednostavno pretpostavljao da je Bog nekako u stanju to učiniti. Pakao je uvijek bio predmet apstraktne rasprave i nikada ga nisam povezivao s nekim do koga mi je doista..." Mack je oklijevao shvativši da će ovo što će reći zazvučati ružno: „...s nekim do koga mi je doista bilo stalo."

„Stoga, ti pretpostavljaš da Bog olako donosi odluke koje ti nisi u stanju donijeti? Idemo, Mackenzie. Koje si troje od svoje petero djece odlučio baciti u pakao? Trenutačno imaš najviše problema s Katie. Loše se odnosi prema tebi i rekla ti je neke veoma ružne stvari. Možda je ona prvi i najlogičniji izbor. Što kažeš na nju? Ti si sudac, Mackenzie i moraš odlučiti."

„Ne želim biti sudac", rekao je ustavši. Mackovim je mislima zavladała pomutnja. Ovo nije moglo biti stvarno. Kako bi Bog od njega mogao zatražiti da bira između svoje djece? Nikako nije mogao osuditi ni Katie niti bilo koje svoje dijete na vječni oganj samo zato što je sagriješila protiv njega. Čak i da su Katie ili Josh ili Jon ili Tyler počinili nekakav gnjusni zločin, on svejedno to ne bi mogao učiniti. Jednostavno ne bi! Za njega nije bilo važno kako su se vladali i koliko su bili uspješni u životu; za njega je bila jedino važna njegova ljubav prema njima.

„Ne mogu ja ovo", rekao je tiho.

„Moraš", odvratila je ona.

„Ne mogu to učiniti", rekao je glasnije i odlučnije. „Moraš", ponovno je rekla blažim glasom. „Ja... to... ne... mogu... učiniti!"

povikao je Mack u kojemu je krv kiptjela.

„Moraš“, šapnula je ona.

„Ne mogu. Ne mogu. Ne želim!“ vrištao je i sada su sve sapete riječi i osjećaji izletjeli van. Žena je samo stajala i čekala.

Napokon ju je pogledao preklinjućim pogledom: „Mogu li ja otići umjesto njih? Ako želite nekoga mučiti cijelu vječnost, ja ću otići umjesto njih. Je li to izvedivo? Smijem li to učiniti?“ Pao je ničice pred nju, plačući i pre-klinjući: „Molim te, uzmi mene umjesto moje djece, molim te, rado ću to učiniti... Molim te, preklinjem te. Molim te... Molim te...“

„Mackenzie, Mackenzie“, šapnula je, a njezine su riječi bile osvježavajuće poput hladne vode usred stravične omare.

Rukama mu je nježno dodirnula obraze i podigla ga na noge. Kroza suze koje su mu mutile pogled mogao je vidjeti njezin blistavi osmijeh. „Sada zvučiš poput Isusa. Donio si dobru presudu, Mackenzie. Strašno sam ponosna na tebe!“

„Ali nisam ništa presudio“, rekao je zbunjeno Mack.

„0, jesi. Presudio si da su dostojni ljubavi, čak i ako te ta ljubav bude stajala svega. Tako voli Isus.“ Čuvši te riječi sjetio se svog novopečenog prijatelja koji ga je čekao pokraj jezera. „I sada si zavirio Starome u srce“, dometnula je, „a on svoju djecu voli savršenom ljubavlju.“

U istome mu je trenutku u mislima bljesnula slika Missy i on se stresao. Bez razmišljanja se pridigao i ponovno sjeo na stolac.

„Što se upravo dogodilo, Mackenzie?“ upitala ga je.

Nije bilo nikakve svrhe to prikrivati. „Shvaćam Isusovu ljubav, ali božanska je ljubav druga priča. Načini na koje njih dvojica ljube duboko se razlikuju.“

„Zar nisi uživao u trenucima provedenim sa Starim?“ upitala ga je iznenađeno.

„Ne, ja volim Starog ili Staru, ma tko on ili ona bili. Ona je fantastična, ali ona nije nimalo nalik Bogu kakvog poznajem.“

„Možda je tvoje shvaćanje Boga pogrešno.“

„Možda. Ja samo ne mogu shvatiti kako je to Bog volio Missy savršenom ljubavlju.“

„Dakle, suđenje se nastavlja?" upitala ga je s tugom u glasu. Na to je Mack zastao, ali samo na trenutak. „A što bih ja trebao misliti? Ja jednostavno ne shvaćam kako bi Bog mogao voljeti Missy i dopustiti da prođe kroz te užase. Ona je bila nevina. Ničim nije to zaslužila."

„Znam."

Mack je nastavio: „Je li me Bog kroz nju kaznio za ono što sam učinio svome ocu? To nije pravedno. Ona to nije zaslužila. Nan to nije zaslužila." Suze su mu se slijevale niz obraze. „Ja možda jesam, ali ne one."

„Je li to tvoj Bog, Mackenzie? Nije ni čudo što se utapaš u tuzi. Stara nije takva, Mackenzie. Ona nije kažnjavala ni tebe ni Missy niti Nan. Bog to nije skrivio."

„Ali nije to ni spriječio."

„Da, nije to spriječio. Ne sprečava mnogo toga što mu zadaje bol. Tvoj je svijet stravično unižen. Zahtijevali ste slobodu, a sada se žestite na onoga tko vas je toliko volio da vam ju je dao. Ništa nije onako kako bi trebalo biti i kako bi Stari htio i kako će jednoga dana biti. Trenutačno je tvoj svijet izgubljen u tami i kaosu i užasne se stvari događaju onima koji su mu posebno dragi."

„Zašto onda ne poduzme nešto protiv toga?"

„Već je poduzeo..."

„Misliš na ono što je učinio Isus?"

„Zar nisi vidio iste rane i na Starome?"

„Nisam ih razumio. Kako bi on mogao..."

„Zbog ljubavi. Izabrao je križni put gdje milost nadvladava pravdu zbog ljubavi. Bi li da je umjesto toga odabrao pravdu za sve? Želiš li pravdu, *dragi* suce?" upitala ga je uz osmijeh.

„Ne, ne želim", rekao je on pognuvši glavu. „Ni za sebe niti za svoju djecu." Čekala je.

„Ali još uvijek ne razumijem zašto je Missy morala umrijeti."

„Nije morala, Mackenzie. Stari nije planirao da se to dogodi. Starome nikada nije trebalo zlo kako bi ostvario svoje dobre naume. Vi ste ljudi prigrlili zlo i Starije odgovorio dobrotom.

Ono što se dogodilo Missy je zlo djelo i nitko na vašem svijetu nije imun na to!" '

„Ali to toliko boli. Mora postojati bolji način."

„Postoji. Samo ga vi još ne možete vidjeti. Odreci se samostalnosti i vrati nam se, Mackenzie. Prestani suditi i spoznaj Starog onakvog kakav doista jest. Tada ćeš moći prigriliti njegovu ljubav usred boli, umjesto da ga tjeraš od sebe svojim egoističnim predodžbama o tome kako bi svemir trebao izgledati. Stari se uvukao u tvoj svijet kako bi bio s tobom i kako bi bio s Missy."

Mack je ustao. „Više ne želim biti sudac. Uistinu želim vjerovati Starome." Dok se vraćao od stola prema malenoj stolici gdje je sve krenulo, Mack nije primijetio da je prostoriju ponovno osvijetlila ona svjetlost s početka. „Ali u tome će mi trebati pomoć."

Ispružila je ruke i zagrlila Macka. „Dakle, to zvuči kao početak povratka kući, Mackenzie. Uistinu tako zvuči."

Tišinu u spilji iznenada je prekinula provala dječjeg smijeha. Činilo se kao da dopire iz jednog od zidova koje je Mack sada mogao jasno razabirati budući da se prostorija nastavila rasvijetljivati. Dok je zurio u tom smjeru, kamena je površina postajala sve prozirnija i dnevna svjetlost je prodirala u spilju. Mack se zaprepašteno zapiljio kroz izmaglicu i napokon razabrao siluete djece kako se igraju u daljini.

„Zvuče kao *moja* djeca!" uzviknuo je Mack, razjapivši usta od zaprepaštenja. Kada se približio zidu, koprena se razdvojila kao da je netko povukao zavjesu i on se nenadano zatekao kako promatra livadu iza koje se naziralo jezero. Ispred njega propinjala se pozadina snijegom prekrivenih planina, savršenih u svojoj veličini i prekrivenih gustim šumama. U njihovu je podnožju jasno vidio kolibu i znao je da ga ondje čekaju Stara i Sarayu. Veliki je potok izvirao niotkuda i veselo kлокotao pred njegovim nogama te se ulijevao u jezero prolazeći pritom kroz livade pune cvijeća i različitog raslinja. Posvuda se čuo ptičji pjev i u zraku se osjećao opojni miris ljeta.

Mack je sve to u hipu vidio, čuo i onjušio, ali onda mu je pogled privukla grupica djece koja se igrala uz uskovitlani vir na ušću potoka u jezero koje je od njega bilo udaljeno jedva petnaestak metara. Ondje je vidio svoju djecu -Jona, Tylera, Josha i Kate.

Ali čekaj! Ondje je bilo još jedno!

Ostao je bez daha dok je pokušavao bolje razabrati o kome se radi. Krenuvši prema njima udario je o nekakvu nevidljivu prepreku, kao da se pred njim još uvijek nalazio prozirni kameni zid. A onda se slika razbistrila. „Missy!" Sjedila na obali praćakajući bosim nožicama u vodi. Kao da ga je čula, Missy se odvojila od skupine i dotrčala puteljkom te stala ravno ispred njega.

„Bože mili! Missy!" viknuo je i pokušao krenuti naprijed - kroz koprenu koja ih je razdvajala. Razljutilo ga je što mu ta prepreka nije dopuštala da joj se približi - kao da je nekakva magnetska sila pojačavala otpor svaki put kada bi krenuo prema njoj i vukla ga natrag u prostoriju odakle je došao.

„Ne čuje te."

Macka nije bilo briga za to. „Missy!" urlikao je. Bila mu je toliko blizu. Uspomena koju se toliko trudio ne zaboraviti, iako mu je sve više blijedjela iz sjećanja, sada mu se odjednom vratila kao da ju je netko katapultirao. Potražio je nekakvu kvaku ili ručku, kao da je mogao otvoriti to što se ispriječilo ispred njega i nekako doći do svoje kćeri. Ali ondje nije bilo ničeg.

Za to je vrijeme Missy stajala ravno pred njim. Bilo je jasno da gleda nešto između njih - nešto veliko, vidljivo s njene, ali ne i njihove strane.

Mack je napokon odustao od borbe sa zaštitnim poljem i napola se okrenuo prema ženi. „Može li me vidjeti? Zna li ona da sam ovdje?" upitao ju je očajno.

„Zna da si ovdje, ali te ne može vidjeti. Sa svoje strane ona gleda prekrasan vodopad i ništa više. Ali svjesna je da si ti iza njega."

„Vodopadi!" uskliknuo je Mack, smijući se za sebe. „Ona se jednostavno ne može zasititi vodopada!" Sada se Mack

usredotočio na nju, pokušavajući ponovno zapamtiti svaki detalj njezinog lica i kosice i ručica. I dok je to radio, na Missynu je licu odjednom eruptirao veliki osmijeh, tako da su joj se na obraščićima vidjele jamice. Vidio je kako veoma sporo tiho ustima oblikuje riječi: „U redu je...” Rečenicu je dovršila rukama: „...Volim te."

Bilo je to previše za njega i Mack se rasplakao od sreće. Svedjedno nije mogao otrgnuti oči od nje, gledajući je kroz svoj stepenasti vodopad. Bilo je bolno biti joj tako blizu i vidjeti je kako stoji u Missy-pози: s jednom nogom naprijed i rukom položenom na bok. „Ona je zbilja u redu, zar ne?"

„I više nego što možeš zamisliti. Ovaj je život samo predvorje veće stvarnosti koja nadolazi. Nitko ne ostvaruje svoj puni potencijal u vašem svijetu. To je samo priprema za ono što je Stari otpočeo naumio."

„Smijem li joj se približiti? Možda samo jedan zagrljaj - i poljubac?" potihom ju je preklinjao.

„Ne. To je njezina želja."

„Ona je to željela tako?" Mack se zbunio.

„Da. Ona je veoma pametno dijete - naša Missy. Osobito mi je draga."

„Jesi li sigurna da ona zna da sam ovdje?"

„Da, sigurna sam", uvjerala je Macka. „Silno se radovala ovome danu - igrala se s braćom i sestrama i bila blizu tebe. Žarko je željela da joj je i majka ovdje, ali to ćemo morati ostaviti za neki drugi put."

Mack se okrenuo prema ženi. „Jesu li sva moja djeca doista ovdje?"

„Ona jesu ovdje, ali ipak nisu. Jedino je Missy doista ovdje. Ostali sanjaju i jedva će se sjećati svega ovog - neki više, a neki manje, no nijedno se tvoje dijete neće prisjetiti čitavog sna. Svi su veoma mirni u ovome snu, osim Kate. Ovaj će joj san teško pasti. Missy je, pak, potpuno budna."

Mack je promatrao svaki pokret svoje voljene Missy. „Je li mi ona oprostila?" upitao je.

„Što ti je imala oprostiti?"

„Iznevjerio sam je", šapnuo je.

„Ona bi ti rado oprostila da ima što oprostiti."

„Ali ja ga nisam spriječio u otmici. Odnio ju je dok nisam pazio..." utihnuo je.

„U to si vrijeme, ako se sjećaš, spašavao svog sina. Samo ti u čitavom svemiru nekako vjeruješ da si kriv za ovo. Missy ne vjeruje u to, ni Nan niti Stari. Možda je vrijeme da se odrekneš te laži. I, Mackenzie, čak i da si sve ovo skrivio, njezina ljubav prema tebi mnogo je veća od bilo kakve tvoje krivnje."

Baš je u tom trenutku netko pozvao Missy i Mack je prepoznao glas. Ona je vrisnula od veselja i potrčala natrag prema ostalima. Onda je naglo zastala i potrčala natrag prema svome tatici. Učinila je pokret kao da ga grli i, sklopljenih očiju, dala mu je veliku pusu. Iza pregrade on ju je također grlio. Na trenutak je stajala posve mirno, kao da zna da mu daruje uspomenu, a onda mu je mahnula, okrenula se i potrčala prema ostalima.

I sada je Mack mogao jasno vidjeti kome je pripadao glas koji je pozvao Missy. Među djecom se igrao Isus. Missy mu se bez oklijevanja bacila u zagrljaj. On ju je dvaput zavrteo oko sebe prije nego što ju je vratio na zemlju, a onda su se svi nasmijali prije nego što su počeli tražiti oblutke kako bi ih bacali preko površine jezera. Njihova razdragana galama za Macka je bila prava simfonija, a dok je sve to promatrao, suze su mu se kotrljale niz obraze.

Odjednom se, bez upozorenja, voda bučno survala odozgo ravno pred njega i zastrla pogled na njegovu djecu. Instinktivno je odskočio. Sada je shvatio da su se zidovi pećine oko njega rastopili i da je stajao u spilji iza vodopada.

Mack je osjetio ženine ruke na svojim ramenima.

„Je li gotovo?" upitao ju je.

„Zasad", nježno mu je odgovorila. „Mackenzie, bit suda nije uništenje, nego dovođenje stvari u red."

Mack se osmjehnuo. „Više se ne osjećam zaglavljeno."

Ona ga je nježno odvela do drugog kraja vodopada dok na kraju nije ponovno ugledao Isusa na obali koji je još bacao kamenčiće. „Mislim da te netko očekuje.“

Njezine su mu ruke meko stisnule ramena i onda ga pustile, a Mack je ne osvrćući se znao da je iščezla. Nakon opreznog uspona preko skliskih stijena i mokrog kamenja našao je puteljak koji je vodio oko ruba slapova, pa kroz osvježavajuću vodenu izmaglicu - sve dok se nije ponovno našao na svjetlosti dana.

Iscrpljen, ali duboko ispunjen, Mack je zastao i na tren sklopio oči, pokušavajući zapamtiti i najmanju pojedinost o Missy, nadajući se da će se u vremenima koja nadolaze uspjeti prisjetiti svakog trenutka provedenog s njom, kao i svakog, pa i najmanjeg pokreta.

I u tom mu je trenutku Nan veoma, veoma nedostajala.

12

U UTROBI ZVIJERI

Ljudi nikad ne čine zlo toliko dosljedno i radosno kao kada ga čine iz vjerskih uvjerenja.

Blaise Pascal

Kada jednom ukinete Boga, vlada postaje Bogom.

G. K. Chesterton

Dok se Mack puteljkom spuštao do jezera, odjednom je shvatio da mu nešto nedostaje. *Velika Tuga*, njegova stalna družica, jednostavno je nestala. Bilo je to kao da ju je odnijela izmaglica vodopada kada je izbio na drugu stranu vodene zavjese. Bilo mu je čudno što je više nema - čak je osjećao i nelagodu.

Tijekom posljednjih nekoliko godina bila je sastavni i presudni dio stvarnosti - mjerilo normale - ali sada je neočekivano nestala. „Normala je običan mit“, pomislio je.

Velika Tuga prestala je biti dijelom njegova identiteta. Znao je da Missy nije važno to što je on ne nosi sa sobom. Štoviše, ona ne bi htjela da se zavija u to ruho i ražalostilo bi je da se dalje nastavi tako ponašati. Pitao se kakva će to osoba biti sada kada se svega toga odrekao - kako će mu biti hodati svakoga dana bez osjećaja krivnje i očaja koji su isisali životne boje iz svega. Kada se pojavio na čistini, zatekao je Isusa kako ga još uvijek čeka, još uvijek bacajući oblutke u vodu.

„Hej, mislim da mi je rekord trinaest odskoka od vode“, rekao je dok se približavao Mačku smiješeći se. „Ali Tyler me pobijedio za tri odskoka, a Josh je bacio jedan koji je odskakao tako brzo da nisam stigao sve pobrojati.“ Kada su se zagrlili, Isus je dometnuo: „Imaš posebnu djecu, Mack. Ti i Nan ste ih jako dobro odgojili u ljubavi. Kao što znaš, Kate se još bori, ali mi ondje još nismo završili s poslom.“

Lakoća i intimnost s kojom je Isus govorio o njegovoj djeci duboko ga je dirnula. „Dakle, otišli su.“

Isus se odmaknuo od njega i kimnuo glavom. „Da, vratili su se u svoje snove. Osim, naravno, Missy.“

„Je li ona...?“ počeo je Mack.

„Bila je presretna što je mogla biti tako blizu tebe, a sada je oduševljena što zna da si bolje.“

Mack je teškom mukom pokušavao ne briznuti u plač. Isus je iz obzira prema njemu promijenio temu.

„Dakle, kako ti je bilo sa Sofijom?“

„Sofijom? Ahhh, dakle to je bila ona!“ uzviknuo je Mack. A onda mu je lice poprimilo zbunjeni izraz. „Ali ne znači li to da vas ima četvero? Je li i ona Bog?“

Isus se nasmijao. „Ne, Mack. Nas je samo troje. Sofija je utjelovljenje mudrosti koja izvire iz Starog.“

„Ah, kao u Mudrim izrekama, gdje je mudrost žena koja zaziva po ulicama, pokušavajući naći bilo koga tko će je poslušati?“

„To je ona."

„Ali..." Mack je zastao kako bi se sagnuo i odvezao vezice na svojim cipelama: „Doimala se toliko stvarnom."

„Oh, ona je posve stvarna", odvratio je Isus. Onda se obazreo oko sebe kao da provjerava prisluškuje li ih tko i šapnuo mu: „Ona je dio misterija koji okružuju Sarayu."

„Obožavam Sarayu!" uzviknuo je Mack dok je stajao, pomalo iznenađen jasnoćom vlastitih osjećaja.

„I ja!" naglasio je Isus. Vratili su se do obale i u tišini promatrali kolibu u daljini.

„To vrijeme provedeno sa Sofijom bilo je zastrašujuće i prekrasno", Mack je napokon odgovorio na pitanje koje mu je Isus ranije postavio. Odjednom je razabrao da se Sunce nalazi visoko na nebu. „Koliko me točno nije bilo?"

„Manje od petnaest minuta, dakle, veoma kratko", odgovorio mu je Isus. Primijetivši Mackovu zbunjenost, dometnuo je:

„Vrijeme sa Sofijom nije isto kao normalno vrijeme."

„Uh", puhnuo je Mack. „Teško da je bilo što u vezi s njom normalno."

„Zapravo", počeo je Isus, a onda zastao kako bi posljednji put bacio oblutak, „sve je kod nje normalno i elegantno jednostavno. A kako si ti tako izgubljen i neovisan, donosiš sa sobom mnoštvo komplikacija i na kraju ti se i njezina jednostavnost čini predubokom."

„Dakle, ja sam kompliciran, a ona jednostavna. Ideš! Moj je svijet *uistinu* izvrnut naglavce." Mack je već sjeo na kladu i izuvao cipele i čarape prije putovanja natrag. „Možeš li mi odgovoriti na ovo? Ovdje je podne, a moja djeca su sanjala. Kako to funkcionira? Je li barem djelić svega ovoga stvarnost? Ili možda i ja sve ovo sanjam?"

Isus se ponovno nasmijao. „Zanima te kako sve ovo funkcionira? Bolje ne pitaj, Mack. To ti je malo komplicirano - radi ti se o vremensko-dimenzionalnom spajanju. To je više domena Sarayu. Vrijeme, kao što znaš, ne predstavlja nikakvu prepreku Onome koji ga je stvorio. Možeš se raspitati kod nje,

ako želiš."

„A-a, mislim da će to pričekati neko vrijeme. Samo sam bio radoznao", smijuljio se.

„Ali što se tiče pitanja je li sve ovo stvarno? - mogu ti reći da je ovo mnogo stvarnije nego što možeš zamisliti." Isus je zastao na trenutak kako bi se uvjerio da ima Mackovu potpunu pozornost: „Bolje je pitanje: Što je stvarno?"

„Počinjem misliti kako nemam pojma", dometnuo je Mack.

„Bi li sve ovo bilo manje 'stvarno' da se nalazimo u snu?"

„Mislim da bih se razočarao."

„Zašto? Mack, ovdje se odvija mnogo više nego što ti možeš pojmiti. Da ti odmah kažem, ovo je uistinu veoma stvarno - daleko stvarnije od života kakav poznaješ."

Mack je oklijevao, ali onda odlučio riskirati i postaviti pitanje:

„Ima samo jedna stvar koja me još muči oko Missy."

Isus mu je prišao i sjeo pokraj njega na kladu. Mack se nagnuo i oslonio se laktovima na koljena, zureći u ruke i kamenčiće pokraj njegovih stopala. Naposljetku je rekao: „Neprestano razmišljam o njoj kako joj je bilo samoj i preplašenoj u tom kamionetu..."

Isus je stavio ruku na Mackovo rame i stisnuo ga. Tiho je prozborio: „Mack, ona nikada nije bila sama. Ja je nikada nisam napustio, nismo je ni u jednom trenutku napustili. Nju ili tebe ne mogu napustiti kao što ne mogu napustiti samoga sebe."

„Je li znala da ste uz nju?"

„Da, Mack, znala je. Ne isprva - strah ju je obuzeo i bila je u šoku. Vožnja od kampa trajala je satima. Ali kada se Sarayu omotala oko nje, Missy se smirila. Duga nam je vožnja zapravo dala priliku da porazgovaramo."

Mack je pokušavao sve to pojmiti. Više nije mogao govoriti.

„Iako joj je bilo samo šest godina, Missy i ja smo već tada bili prijatelji. Mi razgovaramo. Nije imala pojma što joj se spremalo. Zapravo se više brinula za tebe i ostalu djecu, znajući da je ne možete pronaći. Molila se za tebe i za tvoj spokoj."

Mack je plakao, a svježe su mu se suze kotrljale niz obraze.

Ovaj put nije hajao za to. Isus ga je nježno uzeo u naručje i tako držao u zagrljaju.

„Mack, mislim da ne želiš znati sve pojedinosti. Siguran sam da ti neće pomoći. Ali mogu ti reći da se od nje nismo odvajali ni trenutka. Ona je spoznala moj mir i ti bi se doista ponosio njome. Bila je silno hrabra!”

Sada je slobodno lio suze, ali Mack je pritom primijetio da je ovaj put drukčije. Više nije bio sam. Bez ikakvog osjećaja stida, plakao je na ramenu ovog muškarca kojeg je zavolio. Sa svakim je jecajem osjećao da mu napetost polako iščezava i da namjesto nje dolazi duboki osjećaj olakšanja. Napokon, duboko je uzdahnio i ispuhao sve iz sebe istodobno podigavši glavu.

A onda je bez riječi ustao, prebacio cipele preko ramena i jednostavno se zaletio u vodu. Iako se pomalo iznenadio osjetivši da mu je pri prvome koraku voda došla do gležnja, on nije mario za to. Zastao je, navukao nogavice do iznad koljena - za svaki slučaj - i napravio još jedan korak u užasno hladnoj vodi. Ovoga mu je puta voda doprla do sredine listova, a idućim korakom tik ispod koljena, dok su mu stopala i dalje doticala dno jezera. Okrenuo se i ugledao Isusa kako stoji na obali s rukama prekriženim na prsima i promatra ga.

Mack se okrenuo i pogledao prema suprotnoj obali. Nije bio siguran zašto ovaj put nije bilo kako je očekivao, ali je svejedno odlučio nastaviti hodati. Isus je bio uz njega i stoga se nije imao čega bojati. Dugo preplivavanje preko ledenog jezera nije baš bilo nešto što je žarko želio, ali Mack je bio siguran da će za to imati snage, bude li trebalo.

Na svu sreću, sljedećim korakom, umjesto da potone, on se malo izdignuo i tako svakim sljedećim korakom dok nije ponovno bio na površini vode. Isus mu se pridružio i oni su nastavili hodati prema kolibi.

„Ovo uvijek bolje izgleda kada to radimo zajedno, zar ne?” upitao ga je Isus smiješeći se.

„To je, valjda, još jedna stvar koju moram naučiti”, Mack mu se osmjehnuo. Shvatio je da mu nije bilo važno hoće li morati

preplivati ili pješačiti ovu razdaljinu - ma koliko je čudesna bila ova druga mogućnost. To što je Isus s njim, bilo je najvažnije. Možda mu je napokon ipak počeo vjerovati, iako je njegovo povjerenje bilo tek u povojima.

„Hvala ti što si bio uz mene i što si sa mnom razgovarao o Missy. O tome nisam razgovarao ni s kim. To mi se činilo toliko golemim i zastrašujućim. Sada više nema toliku moć nada mnom.“

„Tmina skriva pravu veličinu strahova i laži i žaljenja“, objasnio mu je Isus. „A zapravo su sve te stvari većim dijelom sjene, a ne stvarnost i stoga se u mraku doimaju većima. Kada svjetlost prodre u dijelove tvoje duše koje oni nastanjuju, spoznaš kako zapravo izgledaju.“

„Ali zašto sve te gluposti držimo u sebi?“ upitao je Mack.

„Zato što vjerujemo da su ondje na sigurnom. I katkad kada si dijete koje pokušava preživjeti, te su stvari doista sigurnije ondje. A onda odrasteš izvana, ali iznutra ostaješ to dijete u spilji okruženo čudovištima i iz navike neprestano dodaješ nova svojoj zbirci. Svi mi skupljamo stvari koje smatramo vrijednima, znaš?“

Mack se nasmijao. Znao je da se Isus dotakao nečega što je Sarayu rekla o skupljanju suza. „Dakle, kako se sve to može promijeniti za nekoga tko je izgubljen u mraku poput mene?“

„Većinom to traje veoma sporo“, odgovorio je Isus. „Upamti, to ne možeš postići sam. Neki ljudi iskušavaju najrazličitije mehanizme za preživljavanje i mentalne igri-ce. Ali čudovišta i dalje ostaju unutra, vrebajući priliku da izađu van.“

„Dakle, što mi je sada činiti?“

„Ono što već činiš, Mack - učiš kako živjeti i biti voljen. To je ljudima teško shvatljivo. Vama je teško nešto podijeliti među sobom.“ Zasmijao se i nastavio. „Dakle, želimo da nam se *povратиš* i tada u tebi možemo saviti svoj dom i tada ćemo moći sve dijeliti. To je prijateljstvo stvarno, a ne samo izmišljeno. Mi trebamo iskusiti ovaj život, zajednički, kroz dijalog, dijeleći to putovanje. Ti ćeš blagovati našu mudrost i učiti kako voljeti

vlastitom ljubavlju, a mi ćemo zauzvrat dobiti... tvoje gundanje, prigovaranje i pritužbe i..."

Mack se glasno nasmijao i gurnuo Isusa.

„Stani!" viknuo je Isus i ukopao se na mjestu. Isprva je Mack pomislio da ga je uvrijedio, ali Isus se zapiljio u vodu: „Jesi je vidio? Pogledaj, evo je opet."

„Što?" Mack je prišao bliže i natkrilio oči kako bi bolje vidio što je to Isus gledao.

„Vidi! Vidi!" vikao je Isus prigušenim glasom. „Prekrasna je! Sigurno je duga više od pola metra!" I onda je Mack ugledao veliku jezersku pastrvu kako pliva samo tridesetak centimetara ispod površine, ne primjećujući kakvu je uzbunu izazvala na površini.

„Već je tjednima pokušavam uloviti i sada me draži", nasmijao se. Mack je gledao zadivljen dok je Isus počeo skakutati amo-tamo slijedeći ribu i nakon što je neko vrijeme užurbano gacao, napokon je odustao. Pogledao je Macka, uzbuđen poput malog djeteta: „Nije li prekrasna? Vjerojatno je nikada neću uloviti." Macka je zapanjio cijeli taj prizor. „Isuse, zašto joj jednostavno ne zapovjediš da... Ne znam, uskoči u tvoj čamac ili zagriže udicu. Nisi li ti Gospodar Svemira?"

„Naravno", rekao je Isus, nagnuvši se kako bi prstima prošao preko vode: „Ali to baš ne bi bilo osobito zabavno, zar ne?"

Podigao je pogled i nasmijao se od uha do uha.

Mack nije znao bi li se smijao ili plakao. Shvatio je koliko je zavolio tog čovjeka - čovjeka koji je ujedno bio Bog."

Isus se ponovno ispravio i oni su nastavili svoju šetnju prema pristaništu. Mack se odvažio na još jedno pitanje: „Smijem te pitati... Zašto mi nisi sve to o Missy rekao prije - prošle noći, na primjer ili prije godinu dana ili...?"

„Nemoj misliti da nismo pokušavali. Jesi li primijetio kako u svojoj boli uvijek misliš sve najgore o meni? Dugo ti već vremena govorim, ali danas si prvi put sve to mogao čuti i svi ti ostali pokušaji nisu bili uzaludni. Oni su bili poput zidnih pukotina. Polako su nastajale i širile se jedna po jedna, a

isprepletene zajedno pripremile su te za ovaj dan. Trebaš posvetiti vremena okopavanju zemlje želiš li da dobro prihvati tvoje sjeme."

„Ne znam zašto se tome opirem - zašto se toliko opirem *tebi*", razmišljao je Mack. „Sada mi to izgleda pomalo glupavo."

„Sve je to dio pronalaženja pravog trenutka za božansku milost, Mack", nastavio je Isus. „Da svemir sadržava samo jedno ljudsko biće, bilo bi veoma jednostavno odrediti pravi trenutak. Ali svakim novim ljudskim bićem... pa, znaš i sam. Svačiji izbor ima svoj odraz u vremenu i ukupnom zbiru suživota te se poput koncentričnih valića odbija i miješa s valićima koje su svojim odlukama izazvali drugi. I iz svega toga što nalikuje na nevjerojatnu zbrku, Stara tka veličanstvenu tapiseriju. Samo Stara može sve to shvatiti i ona to radi kroz svoju milost."

„Dakle, sve što mogu jest slijediti je", zaključio je Mack.

„Aha, u tome je bit svega. Sada počinješ shvaćati što doista znači biti čovjekom."

Došli su do ruba pristaništa i Isus je skočio na njega, okrenuvši se kako bi pomogao Macku da izađe. Zajedno su sjedili na rubu i brčkali bosim nogama u vodi dok su ih opčinjavale tisuće valića koji su stvarali kombinacije šara na površini. Mack je prvi prekinuo tišinu.

„Je li ono što sam vidio oko Missy Nebo? Nalikovalo je na to."

„Pa, Mack, naša konačna sudbina nije slika Neba koju ti imaš u glavi - znaš već, biserne kapije i ulice popločane zlatom.

Umjesto toga, uslijedit će pročišćenje svemira, stoga će Raj umnogome izgledati onako kakvim si ga vidio."

„A što je s bisernim vratima i tome sličnim stvarima?"

„Te su stvari, brate moj..." počeo je Isus, izvalivši se na pristanište i sklopivši oči pod toplim i sunčanim nebom, „slika mene i moje mladenke u koju sam zaljubljen."

Mack ga je pogledao kako bi se uvjerio da se ne šali, ali bilo je jasno da je posve ozbiljan.

„To je slika moje mladenke Crkve: pojedinci koji zajedno tvore

duhovni grad kroz čije srce teče živa rijeka. Na obje strane rastu voćke čiji će plodovi iscijeliti bol i patnje naroda. A taj je grad vječno otvoren i svaka je kapija izrađena od jednog bisera..." Otvorio je jedno oko i pogledao Macka. „Zato što sam to ja tako htio!" Vidio je da je Mack zbunjen i pojasnio mu: „Biseri, Mack. To je jedini dragi kamen koji stvara bol, patnja i - napokon - smrt."

„Shvaćam. Ti si put, ali..." Mack je zastao, tražeći prave riječi. „Ti govoriš o crkvi kao o ženi koju ljubiš. Prilično sam siguran da je još nisam upoznao." Okrenuo je glavu u stranu. „Ona nije mjesto kamo odlazim nedjeljom", rekao je Mack više za sebe, dvojeći je li to bilo uputno reći naglas.

„Mack, to je stoga što ti vidiš samo ustanovu, sustav izgrađen ljudskom rukom. To nije ono što sam došao izgraditi. Ono što ja vidim jesu ljudi i njihovi životi, živuća zajednica svih onih koji me ljube, a ne zgrade i programi."

Macka je pomalo zatekao način na koji je Isus govorio o svojoj „crkvi", ali, s druge strane, to ga nije zaista iznenadilo. Osjetio je olakšanje. „A kako postaješ dijelom te crkve?" upitao ga je: „Dijelom te žene za kojom si tako poludio?"

„Vrlo jednostavno, Mack. Sve se svodi na suživot i međuodnose. Upravo ovo što radimo - samo ovo - otvorenost prema svima oko nas. Srž moje crkve su ljudi, a srž života je suživot ili međuodnos. Vi to ne možete izgraditi. To je moj posao, i to mi jako dobro ide od ruke", rekao je Isus nasmijavši se.

Za Macka su te riječi bile poput pravog osvježenja! Sve je bilo jednostavno. Umjesto hrpe napornog rada i dugog popisa zahtjeva i sjedenja na beskonačnim sastancima gdje se samo može zuriti u potiljke potpunih neznanaca. A ovdje mu je Isus govorio da je dovoljno podijeliti život s drugima. „Ali čekaj..." Mack se dosjetio kako ima stotine pitanja koja su sada počela izvirati na površinu. Možda je sve krivo shvatio. Ovo mu se činilo prejednostavnim! No ponovno se zaustavio prije nego što nešto zausti. Možda stoga što su ljudi tako izgubljeni i neovisni oni sve jednostavno pretvaraju u nešto komplicirano? Stoga je

dvaput razmislio treba li pomutiti nešto što mu je napokon postajalo jasno. Ispaliti hrpu zapetljanih pitanja u ovakvom trenutku bilo bi kao da u malu lokvicu kristalno čiste vode baci šaku zemlje.

„Nema veze“, bilo je sve što je rekao.

„Mack, ne moraš sve razumjeti. Samo budi sa mnom.“

Nakon nekoliko trenutaka odlučio je pridružiti se Isusu i legao je pokraj njega. Rukom je zastro oči kako bi ih zaštitio od sunca te promotrio oblake kako polako zastiru rano poslijepodnevno nebo.

„Čuj, iskreno ću ti reći“, priznao je, „nisam se osobito razočarao zbog toga što glavna nagrada neće biti 'ulice popločane zlatom'. To mi je oduvijek zvučalo pomalo dosadno i ni izbliza tako čudesno kao ovi trenuci provedeni s tobom.“

Oko njih se spustio mir dok je Mack uživao u trenutku. Mogao je čuti kako vjetar mazi krošnje drveća i veseli klo-kot obližnjeg potoka koji se ulijevao u jezero. Dan je bio veličanstven, a okolina od koje mu je zastajao dah jednostavno nevjerojatna.

„Uistinu želim shvatiti. Mislim, ti si potpuno drukčiji od onoga kakvim te prikazuju u svim tim dobronamjernim nabožnim djelima.“

„Ma koliko sve te namjere bile dobre, dobro znaš da vjerska mašinerija proguta ljude!“ rekao je Isus pomalo oštro. „U moje je ime učinjeno užasno mnogo djela koje nemaju nikakve veze sa mnom i većinom su u potpunoj suprotnosti od onog što ja želim.“

„Dakle, religija i vjerske institucije nisu ti osobito drage?“ rekao je Mack, nesiguran je li to pitanje ili zaključak.

„Ja ne stvaram institucije - nikad ih nisam stvarao i neću.“

„A što je s institucijom braka?“

„Brak nije institucija. To je suživot.“ Isus je zastao i nastavio jasnim i strpljivim glasom: „Kao što sam rekao, ja ne stvaram ustanove, time se bave oni koji se igraju Boga. Stoga, ne - religija mi baš nije osobito draga“, rekao je Isus pomalo zajedljivo: „A ni politika ni ekonomija mi isto tako nisu baš

drage." Isusov se izraz zamračio: „A i zašto bi mi bile drage? To je ljudsko trojstvo straha koje uništava zemlju i zavarava one do kojih mi je stalo. Svi se ljudski strahovi mogu povezati s te tri stvari."

Mack je oklijevao. Nije bio siguran što da kaže. Sve mu se ovo činilo teško shvatljivim. Primijetivši Mackovu zbunjenost, Isus je pojednostavio: „Jednostavno govoreći, ti su strahovi oruđa kojima se mnogi koriste kako bi potkrijepili svoje iluzije o sigurnosti i nadzoru. Ljudi se boje nesigurnosti i budućnosti. Te institucije, strukture i ideologije jalovi su pokušaj da se stvori kakav-takav osjećaj sigurnosti i izvjesnosti ondje gdje ih nema. Sve je to laž! Sustavi vam ne mogu pružiti sigurnost, samo ja mogu." „Ideš!" bilo je sve što je Mack mogao reći. Struktura s pomoću koje su on i gotovo svi koje je poznao pokušavali ploviti kroz život sada je bila tek hrpa ruševina. „Dakle..." Mack je još uvijek pokušavao posložiti svoje misli. „Dakle?" Pretvorio je rečenicu u pitanje.

„Nemam nikakav plan, Mack. Upravo suprotno", ustvrdio je Isus. „Došao sam ti podariti Život u svoj svojoj punini. Svoj život." Mack je i dalje s mukom pokušavao shvatiti.

„Jednostavnost i čistoću užitka u prijateljstvu koje se razvija!"

„Ovaj, sada kužim!" „Pokušaš li živjeti bez mene, bez neprekidnog dijaloga zajedničkog putovanja, to će biti kao da pokušavaš hodati po vodi sam. To ne možeš! A kada to pokušaš, bez obzira kakve dobre namjere ti imao, neizbježno ćeš potonuti." Znajući vrlo dobro odgovor na ovo pitanje, Isus ga je upitao: „Jesi li ikada nekog spašavao od utapanja?"

Mackova prsa i mišići instinktivno su se napeli. Nerado se prisjećao Josha u kanuu i osjećaj panike mu odjednom nahrupi iz sjećanja.

„Užasno je teško nekoga spasiti ako nema povjerenja u tebe."

„Da, to je istina."

„To je sve što tražim od tebe. Kada počneš tonuti, dopusti mi da te spasim."

To je zvučalo kao jednostavan zahtjev, ali Mack je navikao biti

čuvar plaže, a ne utopljenik. „Isuse, nisam siguran kako...”

„Dopusti mi da ti pokažem kako. Samo mi neprestano daj i ono malo što imaš i onda ćemo zajedno gledati kako to raste.”

Mack je počeo obuvati čarape i cipele. „Dok sada ovdje sjedim s tobom, to mi se ne čini osobito teškim. Ali kada se sjetim svakodnevnog života doma, ne znam hoću li sve moći održati tako jednostavnim kao što ti želiš. Kao i svi drugi, i ja sam uhvaćen u stupicu sustava kontrole. Politika, ekonomija, društveni sustavi, računi, obitelj, obveze... sve to katkad zna posve preuzeti nadzor nad ljudskim životom. Ne znam kako sve to mogu izmijeniti.”

„Nitko to od tebe i ne traži!” rekao je blago Isus. „To je zadatak Sarayu i ona zna kako se to može izvesti a da pritom nikoga ne ugnjetava. Sve je to proces, a ne događaj. Sve što želim od tebe jest da mi vjeruješ koliko je to u tvojoj moći i rasteš ljubeći ljude oko sebe istom ljubavlju koju dijelim s tobom. Nije tvoj zadatak da ih mijenjaš ili uvjeravaš. Slobodan si ih voljeti bez nekog skrivenog plana.”

„To je nešto što želim naučiti.”

„I hoćeš”, Isus mu je namignuo.

Isus je ustao i rastegnuo se, a Mack je slijedio njegov primjer.

„Mnogo su mi lagali”, priznao je. Isus ga je pogledao a onda ga privukao jednom rukom k sebi i zagrlio ga. „Znam, Mack, i meni su lagali. Ali ja im jednostavno nisam povjerovao.”

Zajedno su počeli hodati niz pristanište. Ponovno su usporili približavajući se obali. Isus je položio ruku na Mackovo rame i nježno ga zavrteo dok se nisu gledali licem u lice.

„Mack, svjetski je sustav takav kakav jest. Ustanove, sustavi i ideologije, i posvuda svi ti jalovi ljudski naponi koji ih prate. Dodir sa time je neizbježan. Ali ja ti mogu podariti slobodu da se izdigneš iznad bilo kakvog sustava moći u kojem se zatekneš, bio on vjerski, društveni ili politički. Urast ćeš u slobodu da možeš neometeno rasti u najrazličitijim sustavima i naučit ćeš se slobodno kretati među njima. Zajedno, ti i ja možemo biti u svijetu ali ne i dio tog svijeta.”

„Ali većina ljudi do kojih mi je stalo su i dio tog svijeta i nalaze se u njemu!" Mack se sjetio svojih prijatelja, vjernika koji su njemu i njegovoj obitelji iskazivali ljubav. Znao je da vole Isusa, ali su također vjerovali u vjerski sustav i domoljublje.

„Mack, volim ih. I ti krivo osuđuješ mnoge od njih. Za one koji su dio tog svijeta i istodobno se nalaze u njemu trebamo pronaći načine kako im služiti, zar ne?" upitao je Isus. „Upamti, ljudi koji me poznaju su oni koji su slobodni i žive u ljubavi bez ikakvih skrivenih planova."

„Je li to znači biti kršćaninom?" To je Macku zazvučalo glupo, ali na taj je način pokušavao sve objediniti u glavi.

„Tko je uopće spominjao kršćane? Ja nisam kršćanin."

To je Macku zazvučalo veoma neobično i morao se nasmijati.

„Da, izgleda da nisi."

Došli su do vrata radionice. Isus se opet zaustavio. „Oni koji me vole dolaze iz svih postojećih sustava. Oni su budisti i mormoni, baptisti i muslimani, demokrati, republikanci i mnogi koji nisu glasovali i nisu dio nikakvih vjerskih organizacija. Imam sljedbenike koji su bili ubojice i mnoge koji su se smatrali bogomdanima. Ima tu i bankara i Mađioničara, Amerikanaca i Iračana, Židova i Palestinaca. Nije mi želja pokrstiti ih, nego im se želim pridružiti u njihovoj preobrazbi u sinove i kćeri mojeg Starog, u moju braću i sestre, u moju Odabranicu."

„Znači li to", upitao je Mack, „da svi putovi vode prema tebi?"

„Nipošto", osmjehnuo se Isus uhvativši bravu na vratima radionice. „Većina putova ne vodi nikamo. Ali to znači da ću se zaputiti bilo kojim putem kako bih te pronašao." Zastao je.

„Mack, moram nešto završiti u radionici. Vidimo se poslije."

„Dobro. Što želiš da učinim?"

„Što god ti srce ište, Mack. Imaš čitavo poslijepodne na raspolaganju." Isus ga je potapšao po ramenu i osmjehnuo se od uha do uha. „I na kraju - sjećaš se kada si mi se zahvalio zato što sam ti dopustio da vidiš Missy? To je bila ideja Stare." I s tim se riječima okrenuo i mahnulo preko ramena ušavši u

radionicu.

Mack je odmah znao što je htio raditi i zaputio se u kolibu u potrazi za Starom.

13

OD SRCA SRCU

Laž raspolaže s beskonačno mnogo kombinacija, ali istina ima samo jedan oblik postojanja.

Jean Jacques Rousseau

Približavajući se brvnari, Mack je onjušio prekrasan miris pogačica ili nekog peciva ili nečeg tomu sličnog. Vjerojatno je objektivno prošlo samo sat vremena otkad je pojeo ručak - i to sve zbog Sarayine vremensko-dimenzi-onalne zavrzlame, ali njemu se činilo kao da satima nije ništa okusio. Čak i da je slijep, bez problema bi mogao naći kuhinju. Ali kada je ušao na pobočna vrata, razočarano shvati da je kuhinja prazna. „Ima li koga?“ zazvao je ukućane.

„Sjedim na verandi, Mack“, čuo se glas kroz otvoreni prozor.

„Uzmi nešto za piće i dođi mi se pridružiti.“

Mack je utočio kavu u šalicu i izašao na trijem pred brvnarom.

Stara se odmarala u staroj drvenoj ležaljci i sunčala se sklopljenih očiju. „Što ja to vidim? Bog ima vremena uhvatiti boju? Zar nemaš boljih načina kako provesti ovo poslijepodne?“

„Mack, nemaš ti pojma što trenutačno radim.“

Ispred nje se nalazila još jedna ležaljka, stoga je pristupio i sjeo, a ona je tada otvorila jedno oko. Između

njih nalazio se stolić pun svježih pogačica i peciva pokraj kojih se, osim maslaca, nalazio čitav asortiman pekmeza i džemova.

„Ajme, što fino miriše!" uzviknuo je.

„Samo navali. To je recept koji sam pokupila od tvoje praprabake. Sve sam napravila sama", nacerila se.

Mack nije bio siguran što je u božanskome smislu značilo nešto *napraviti sam*, ali je zaključio da bi bilo bolje ne ulaziti u to.

Uzeo je pogačicu i zagrizao je. Bila je još topla i doslovce mu se topila u ustima.

„Ajme, što je ovo fino! Baš ti hvala!"

„Pa, morat ćeš se zahvaliti svojoj praprabaki kad je budeš vidio."

„Nadam se", rekao je Mack između zalogaja, „da to neću morati još dugo čekati."

„A ti bi baš volio znati kad, jel' da?" rekla je Stara veselo mu namignuvši nakon čega je ponovno sklopila oči.

Mack je uzeo još jednu pogačicu i pokušavao smoći snage da kaže što mu je na srcu. „Stara?" upitao ju je i prvi put nije osjetio nelagodu što Boga zove tim imenom.

„Reci, Mack", odvratila je otvorivši oči te mu se razdragano nasmiješila.

„Bio sam grozan prema tebi."

„Hmmm, Sofija te sigurno bocnula u živac."

„Itekako! Nisam imao pojma da sam si umišljao da ti mogu suditi. Bio sam stravično ohol."

„Istina, bio si", odgovorila je Stara uz osmijeh.

„Strašno mi je žao. Zbilja nisam znao..." Mack je tužno zatresao glavom.

„Ali sve je to sada iza nas, gdje treba i ostati. Ne želim da žališ zbog toga, Mack. Jedino što želim jest da nas dvoje zajedno rastemo bez toga."

„I ja to želim", rekao je Mack, uzevši još jednu pogačicu. „Hoćeš li ti nešto pojesti?"

„Ne, ti samo navali; znaš kako to već ide - počneš kuhati i usput kušaš ovo, pa ono i dok si rek'o keks, već si se zasitio. Ti samo lijepo klopaj", gurnula je pladanj prema njemu.

Uzeo je još jednu i zavalio se kako bi u njoj na miru uživao.

„Isus mi je rekao da si ti htjela da mi pružiš nešto vremena s Missy ovo poslijepodne. Nemam riječi kojima bih ti mogao iskazati svoju zahvalnost!"

„Ah, nema na čemu, dušo. I meni je to pričinilo veliko zadovoljstvo! Toliko sam se veselila što ću vas spojiti da sam jedva uspijevala suspregnuti radost."

„Volio bih da je i Nan mogla biti sa mnom."

„To bi bilo savršeno!" uzbuđeno se složila Stara.

Mack je sjedio u tišini, ne znajući kako bi odgovorio na to.

„Missy je baš posebna, jel' da?" Kimala je glavom. „Joj, joj, ta mi je curica osobito draga."

„I meni!" razgalio se Mack sjetivši se svoje malene kraljevine iz vodopada. Kraljevna? Vodopad? Čekaj malo! Stara ga je promatrala dok su mu se kockice slagale u glavi.

„Jasno je da znaš kako je moja kći opsjednuta vodopadima i da obožava legendu o kraljevni iz plemena Multnomah." Stara je kimnula glavom. „O tome je ovdje riječ? Je li ona morala umrijeti kako bih se ja promijenio?"

„Čekaj malo, Mack", Stara se nagnula prema naprijed. „Ja tako ne djelujem."

„Ali ona je obožavala tu priču."

„Naravno da jest. Tako je počela cijeniti ono što je Isus učinio za nju i cijeli ljudski rod. Priče o ljudima koji su spremno položili živote za svoje bližnje zlatna su nit u tvom svijetu i one otkrivaju vašu potrebu i moje srce."

„Ali da ona nije umrla, ja sada ne bih bio ovdje..."

„Mack, samo zato što uspijevam stvoriti nevjerojatno dobro iz neizrecive tragedije ne znači da ja te tragedije izazivam. Samo zato što sam nešto iskoristila ne znači da sam to i izazvala za postizanje svojih ciljeva. Izbij si to iz glave. Tako ćeš stvoriti krive predodžbe o meni. Božanskoj milosti ne treba patnja kako bi postojala, ali u patnji ćeš uvijek pronaći milost u mnogim oblicima i bojama."

„Zapravo, to je pravo olakšanje. Ne bih mogao podnijeti da je

moja bol prekinula njezin život."

„Ona nije bila tvoja žrtva, Mack. Ona je bila i vazda će biti tvoja radost. To joj je dovoljna svrha."

Mack se ponovno naslonio na naslonjač uživajući u vidiku s trijema. „Osjećam se tako ispunjeno!"

„Ne čudim se - pojeo si gotovo sve pogačice."

„Ne mislim na to", nasmijao se. „Uostalom, to i sama znaš.

Svijet mi jednostavno izgleda tisuću puta ljepši, a ja se osjećam tisuću puta lakši."

„I jesi, Mack! Nije lako suditi cijelome svijetu." Osmijehom mu je ulijevala sigurnost.

„Niti je lako suditi tebi", dodao je. „To je bila prava zbrka... Sve je bilo gore nego što sam mogao zamisliti. Posve sam krivo shvatio tvoju svrhu u mom životu."

„Ne posve, Mack. Imali smo mi i prekrasnih trenutaka. Stoga nemojmo sada preuveličavati ovo što se sada dogodilo."

„Ali meni je Isus uvijek bio draži od tebe. On je bio tako blag, a ti si mi se činila tako..."

„Zla? Žalosno, zar ne? On je sišao među ljude kako bi ljudima pokazao moju pravu prirodu i većina sada vjeruje da je samo on takav. Još nas uvijek stavljaju u uloge dobrog i lošeg murjaka - to najčešće rade svećenici i ostali crkveni poglavari. Kada ljude žele prisiliti da čine ono što smatraju ispravnim, onda im treba strogi Bog. A kada trebaju oprost, onda se utječu Isusu."

„Baš tako", rekao je Mack mahnuvši kažiprstom.

„Ali u njemu je bilo cijelo Trojstvo. On je u potpunosti odražavao ono što mi je u srcu. Volim vas i pozivam vas da vi volite mene."

„Ali zašto si baš izabrala mene? Mislim, zašto baš Mackenzie Allen Phillips? Zašto voliš nekoga tko je toliki propalitet?

Nakon svih užasnih stvari koje sam nosio u srcu spram tebe i nakon svih optužbi koje sam izrekao, zašto si se uopće trudila da dopreš do mene?"

„Zato što je ljubav takva", odgovorila je Stara. „Upamti,

Mackenzie, ja ne nagađam što ćeš ti učiniti i kakve ćeš izbore napraviti. Ja to sve već znam. Recimo, primjera radi, da te pokušavam naučiti da se ne kriješ iza laži - govorim hipotetski, naravno", rekla je namignuvši mu. „I recimo da znam da će se trebati dogoditi četrdeset sedam različitih događaja i situacija prije nego što zapravo budeš čuo -odnosno prije nego što istinski budeš čuo moj glas te se složiš sa mnom i promijeniš se. Stoga, kada se prvi put ogлуšiš na moj poziv, ja se neću naljutiti ni razočarati - bit ću uzbuđena. Preostaje mi još samo četrdeset šest pokušaja. A taj prvi put bit će kamen temeljac na kojemu će se izgraditi most iscjeljenja, a preko njega ćeš jednoga dana - odnosno danas - prijeći i doći mi u naručaj."

„Dobro, sada osjećam grižnju savjesti", priznao je.

„Javi mi se da mi kažeš kako ti je taj osjećaj pomogao", zakikotala se Stara. „A sada bez šale, Mackenzie - svrha svega ovog nije da ti osjetiš krivnju. Krivnja ti nikada neće pomoći da u meni pronađeš slobodu. U najboljem slučaju ona te može potaknuti da se prikloniš nekakvom etičkom sustavu izvana. A kod mene je najvažnije ono što se događa unutra."

„Ali, to što si prije rekla - ono o skrivanju u lažima. Mislim da to, na ovaj ili onaj način, činim cijeli svoj život."

„Dušo, ti si onaj koji opstaje. I zbog toga se ne trebaš stidjeti. Tvoj te tata strašno povrijedio. Život te povrijedio. Laži su najprimamljivija utočišta kamo bježe oni koji opstaju. One vam pružaju osjećaj sigurnosti i one su mjesto gdje se možeš oslanjati isključivo na sebe. Ali to je mračno mjesto, zar ne?"

„Veoma mračno", promrmljao je Mack zatresavši glavom.

„Ali jesi li ti voljan odreći se te moći i sigurnosti koje ti laži obećavaju? To te ja pitam."

„Kako to misliš?" upitao ju je Mack pogledavši je.

„Laži su utvrdice; u njima se osjećaš sigurno i moćno. Iz tih vaših malenih utvrda laži pokušavate upravljati vlastitim životom i manipulirati drugima. Ali za utvrde su potrebne zidine i stoga ih gradite. To su opravdanja za vaše laži. Kao na

primjer, to radiš kako bi obranio voljenu osobu i kako bi je zaštitio od boli. Bilo kakvo opravdanje samo da ne biste osjećali grižnju savjesti zbog vlastitih laži."

„Ali tvoju poručicu nisam spomenuo Nan jer bi joj ona nanijela mnogo boli."

„Vidiš? Eto ti ga na, Mackenzie - opet se pravdaš. To što si rekao notorna je laž, ali ti to još ne shvaćaš." Nagnula se prema njemu: „Želiš li da ti kažem što je istina?"

Mack je bio svjestan da Stara kopa duboko i negdje u sebi bio je sretan što razgovaraju o tome - čak je došao u iskušenje da prasne u smijeh. Više se nije sramio toga. „Neee", polako je razvukao svoj odgovor, ali joj se onda nakesio, „ali ipak mi reci."

Ona mu se zauzvrat osmjehnula, a onda se uozbiljila. „Istina je ovakva, Mack: pravi razlog što nisi rekao Nan nije to što si je pokušavao zaštititi od boli. Pravi je razlog to što si se bojavao provala emocija koje bi ta objava izazvala, kako njezinih, tako i svojih. Ti se bojiš osjećaja, Mack. Lagao si kako bi zaštitio sebe, a ne nju!"

Naslonio se. Stara je imala potpuno pravo.

„Osim toga", nastavila je, „takva laž nije motivirana ljubavlju. U ime ljubavi prema njoj tvoja je laž postala kočnica u vašem suživotu i u odnosu sa mnom. Da si joj rekao, možda bi ona sada bila ovdje s nama."

Njezine riječi djelovale su na Mačka kao udarac u trbuh. „Htjela si da i ona dođe ovamo?"

„To bi bila vaša zajednička odluka, da si joj pružio mogućnost izbora. Stvar je u tome, Mack, da ne znaš što se sve moglo dogoditi jer si bio prezauzet odlukom da zaštitiš Nan."

I on se ponovno počeo boriti s krivnjom. „I što sad da radim?" „Moraš joj reći, Mackenzie. Suoči se sa strahom od izlaska iz mraka, reci joj i zatraži njezin oprost i dopusti da te njezin oprost izliječi. Zamoli je da se moli za tebe, Mack. Riskiraj biti iskren. A kada ponovno zabrljaš, ponovno zatraži njezin oprost. To je proces, dušo, a tvoj je život dovoljno stvaran i ne

moraš ga zamračivati lažima. I, upamti, ja mogu nadići tvoje laži. Mogu djelovati preko njih. To ih ne opravdava i ne sprečava štetu koju čine i bol koju zadaju drugima."

„Što ako mi ne oprostite?" Mack je bio svjestan da je to bio duboko urođeni strah s kojim je živio. Činilo mu se da je sigurnije nastaviti dodavati nove laži na sve veću hrpu neistina.

„Ah, to je rizik vjere, Mack. Vjera ne raste pod okriljem izvjesnosti i sigurnosti. Ja ti neću reći hoće li ti ona oprostiti. Možda neće htjeti ili neće moći, ali moj život u tebi odgovorit će na taj rizik i neizvjesnost kako bi te kroz tvoj izbor preobrazio u osobu koja govori istinu, a to će biti veće čudo od uskrsnuća mrtvih."

Mack se zavalio u naslonjač kako bi promislio o onome što je rečeno. „Možeš li mi ti oprostiti?" Mack ju je naposljetku upitao.

„To sam već odavno učinila, Mack. Ako mi ne vjeruješ, pitaj Isusa. On je svjedočio tom činu."

Mack je otpio gutljaj kave, začudivši se što je još jednako vrela kao kada ju je tek natiočio. „Ali ja sam se svojski trudio da te izbacim iz svog života."

„Ljudi veoma tvrdoglavo brane svoju prevrijednu izmišljenu neovisnost. Oni zgrću i štite svoju boleštinu čeličnim stiskom. Svoj identitet i vrijednost pronalaze u svojem padu i štite ih zadnjim gramom snage. Nije ni čudo što tako malo haju za božansku milost. Stoga si se i ti tako trudio da vrata svoga srca zaključaš iznutra."

„Ali nisam u tome uspio."

„To je zato što je moja ljubav mnogo veća od tvoje gluposti", rekla je Stara namignuvši mu. „Tvoje sam odluke iskoristila i savršeno ih uklopila u svoje nakane. Mnogo je ljudi poput tebe, Mackenzie, koji se zatvaraju u skućenim prostorijama sa svojim čudovištima koja će ih na koncu izdati i koja im neće ispuniti žudnje ili im donijeti ono što su mislili da hoće. Zatočenima s takvim užasom, njima se ponovno pruža prilika da mi se vrate. Blago u koje polažu svoje najveće nade na kraju će ih uništiti."

„Dakle, ti koristiš bol kako bi prisilila ljude da ti se vrate?" Bilo je posve jasno da Mack ne odobrava takav postupak.

Stara se nagnula prema Macku i nježno mu dotaknula ruku.

„Dušo, ja sam ti također oprostila i samu pomisao da bih mogla biti takva. Shvaćam koliko ti je teško. Toliko si izgubljen u svojem poimanju stvarnosti i toliko siguran u svoje prosudbe da ne možeš ni pojmiti, a kamoli zamisliti, *tko* su prava ljubav i dobrota. Istinska ljubav nikada ne vrši prisilu." Stisnula mu je ruku i naslonila se natrag.

„Ali, ako sam te dobro razumio, posljedice naše sebičnosti dio su procesa koji na kraju uništava naše obmane i pomaže nam da te pronađemo. Je li to razlog zbog kojeg ne sprečavaš svaki zli čin? Je li to razlog zašto me nisi upozorila da je Missy u opasnosti i zašto nam nisi pomogla da je pronađemo?" Mackov glas više u sebi nije nosio osudu.

„Kad bi barem sve bilo tako jednostavno, Mackenzie. Nitko ne zna od kakvih sam užasa sačuvala svijet jer ljudi ne mogu vidjeti ono što se nikada nije dogodilo. Sve zlo izvire iz neovisnosti, a neovisnost je vaš izbor. Da ja jednostavno poništim sve izbore koji su proistekli iz neovisnosti, svijet kakvim ga poznajemo prestao bi postojati i ljubav više ne bi imala nikakvog značenja. Ovaj svijet nije igralište gdje su moja djeca zaštićena od zla. Zlo je kaos ovog vremena koje ste mi donijeli, ali ono neće trajati dugo. Trenutačno dira sve one koje ljubim, one koji me slijede i one koji nisu uz mene.

Izbrišem li posljedice ljudskih postupaka, uništit ću mogućnost ljubavi. Ljubav pod prisilom nije nikakva ljubav."

Mack je prošao rukama kroz kosu i uzdahnuo: „To je tako teško shvatiti."

„Dušo, dopusti da ti kažem jedan od razloga zašto sve ovo nema smisla. To je stoga što svi vi imate tako ograničeno poimanje ljudskosti. Vi i Svemir ste prekrasni, shvaćali to ili ne. Vi ste nezamislivo divni. Samo zato što činite užasne stvari i činite destruktivne pogreške ne znači da zaslužujete manje poštovanja za ono što uistinu jeste - naj-savršenija bića na

Svijetu i središte moje ljubavi."

„Ali..." započeo je Mack.

„Osim toga", prekinula ga je, „ne zaboravi da vas usred silne boli i patnje okružuju čuda prirode, umjetnosti, vaše glazbe i kulture, zvuči smijeha i ljubavi, nade koju izgovarate šaptom i slavlja, zvuči novog života i preobrazbe, pomirbe i oprosta. I to su plodovi vaših odluka, a svaki je izbor važan, čak i onaj skriveni. Dakle, čije bi onda odluke trebalo opozvati, Mackenzie? Možda nikada nisam trebala ništa stvoriti? Možda sam Adama trebala spriječiti da izabere neovisnost? A što je s tvojom odlukom da začneš još jednu kćer ili izborom tvoga oca da premlaćuje svoga sina? Zahtijevate svoju neovisnost, a onda prigovarate što sam vas voljela toliko da vam uslišim tu želju." Mack se nasmijao: „Ti su mi prigovori poznati."

Stara se nasmiješila u znak odgovora i uzela pecivo. „Rekla sam ti da te Sofija dobro sredila."

„Mackenzie, moje pobude ne proizlaze iz želje da vama i meni bude udobno. Moja je jedina pobuda ljubav. Nakana mi je iznjedriti život iz smrti, roditi slobodu iz ljudskoga pada i tminu pretvoriti u svjetlost. Ono što ti smatraš kaosom, ja promatram kao fraktal. Sve stvari moraju ići svojim tijekom, iako zbog toga sve koje ljubim - čak i onog koji mi je najbliži - postavljam u svijet pun stravičnih tragedija."

„Govoriš o Isusu, zar ne?" tiho je upitao Mack.

„Aha, obožavam tog momka." Stara je pogledala ustranu i zatresla glavom. „Sve se vrti oko njega, znaš? Jednoga dana ćete vi ljudi shvatiti čega se on odrekao. To se riječima ne da opisati."

Mačka je to duboko dirnulo. Ganuto je slušao Staru kako govori o svome sinu. Oklijevao je postaviti novo pitanje, ali je napokon prekinuo tišinu.

„Stara, možeš li mi pomoći da nešto shvatim? Što je to Isus točno postigao svojom smrću?"

Ona je još gledala prema šumi. „Ah", mahnula je rukom, „ništa posebno. Samo je stvorio osnovu za sve što se ljubavljaju kanilo

učiniti još prije Postanka", rekla je hladno Stara, a onda se okrenula i nasmiješila se. , „Ideš, zbilja voliš govoriti kompliciranim rječnikom. A da to malo pojednostaviš?" upitao ju je Mack odvažno - ili mu se barem tako učinilo kada je čuo riječi koje su mu prešle preko usana.

Stara se nije naljutila nego ga ponosno pogledala: „Ma, vidi ti njega što se osokolio! Daš mu prst, a on si već umišlja da je vladar svega."

On joj se nasmijao u znak odgovora, ali usta su mu bila puna, pa nije ništa rekao.

„Kao što sam rekla, on je središte svega. Postanak i cijela povijest vrte se oko Isusa. On je samo središte našeg nauma i kroz njega smo potpuno sišli među ljude i spojili se s njima, stoga su naš naum i vaša sudbina neraskidivo povezani. Možeš reći da smo sav novac stavili na jednog konja. Nemamo rezervnog plana."

„Meni to zvuči jako riskantno", zaključio je Mack.

„Možda tebi, ali meni ne. Nema nikakve dvojbe da ću ono što sam htjela od samoga početka na kraju i dobiti." Stara se nagnula i prekrižila ruke na stolu. „Dušo, pitao si me što je Isus postigao na križu. Stoga me sada pažljivo slušaj: kroz njegovu smrt i uskrsnuće ja sam se potpuno pomirila sa svijetom."

„Cijelim svijetom? Misliš, s onima koji vjeruju u tebe, zar ne?"

„S cijelim svijetom, Mack. Ja ti samo želim reći da je pomirba dvosmjerna ulica. Ja sam obavila svoj dio - potpuno, u cijelosti i konačno. Ljubavi nije svojstveno da sili suživot, ali svojstveno joj je da otvori put."

Na to je Stara ustala i pokupila sude kako bi ga odnijela u kuhinju.

Mack je zatresao glavom i pogledao gore. „Dakle, ja zapravo ne razumijem što je to pomirba i strašno se bojim svojih osjećaja? To je sve?"

Stara nije odmah odgovorila, nego je odmahнула glavom, okrenula se i zaputila u kuhinju. Mack ju je čuo kako uzdiše i gundā, naizgled samo za sebe: „Muškarci! E, katkad su pravi

idioti."

Nije vjerovao svojim ušima. „Jesam li to dobro čuo? Bog me nazvao idiotom?" viknuo je kroz vrata s mrežom za komarce. Vidio ju je kako sliježe ramenima prije nego što je nestala iza ugla, a onda čuo kako mu dovikuje: „Čuj, nikad se ne zna, možda jesi, možda nisi..."

Mack se nasmijao i ponovno zavalio u ležaljku. Bio je gotov. Mozak i želudac bili su mu puni. Odnio je preostalo posude u kuhinju i stavio ih na pult, poljubio Staru u obraz i zaputio se prema bočnim vratima.

14

GLAGOLI I OSTALE SLOBODNE POVLASTICE

Bog je glagol

Buckminster Fuller

Mack je zakoračio na poslijepodneвно sunce. Istodobno se osjećao iscijeđeno poput stare krpe i neobično živo - bila je to čudna mješavina osjećaja. Kakav nevjerojatan dan! A ipak, jedva da je prošlo podne. Nekoliko je trenutaka stajao promišljajući što mu je dalje činiti, a onda je odlučio odšetati do jezera. Ugledavši kanue na pristaništu, prvi put u nekoliko godina uzbudila ga je pomisao da sjedne u jedan i otisne se od obale. Ipak, bio je svjestan da će ga za kanu uvijek vezati gorkoslatke uspomene.

Odvezao je posljednji u nizu i oprezno počeo veslati prema drugoj obali jezera. Tijekom nekoliko idućih sati kružio je jezerom istražujući skrivene kutke. Pronašao je dvije rijeke i nekoliko potočića od kojih su se neki ulijevali u jezero, a drugi otjecali prema jezerima na nižoj nadmorskoj visini. Usput je

otkrio i savršeno mjesto gdje je mogao samo plutati i promatrati slap. Posvuda je cvjetalo alpsko cvijeće, prskajući krajolik bojama. Mack već godinama, a možda i nikad nije iskusio osjećaj takvog mira i spokoja.

Čak je i zapjevao: nekoliko nabožnih i nekoliko starih narodnih pjesama - samo zato što mu je tako došlo. Već odavno nije pjevao. Prisjećajući se daleke prošlosti, počeo je pjevušiti smiješnu pjesmicu koju je znao zapjevati Kate: „K-K-K-Katie... prekrasna Katie, odabranice srca mog...” Zatresao je glavom sjetivši se svoje kćeri, tako čvrste i tako krhke; pitao se kako će naći put do njezina srca. Više se nije čudio lakoći kojom su mu suze navirale na oči.

U jednom se trenutku okrenuo kako bi promatrao malene kovitlace vode koje je za sobom ostavljalo veslo i krma kanua. A kada se okrenuo, Sarayu je sjedila na pramcu promatrala ga. Poskočio je od njezine iznenadne pojave.

„Ajme!” uzviknuo je: „Prepala si me.”

„Oprosti, Mackenzie”, ispričala mu se, „ali večera je uskoro gotova i vrijeme je da te pozovem natrag u kolibu.”

„Jesi li ti cijelo vrijeme bila sa mnom?” upitao ju je Mack, još uvijek blago potresen od iznenadne navale adrenalina.

„Naravno. Ja sam uvijek s tobom.”

„Kako to da toga nisam bio svjestan?” upitao je Mack. „U posljednje sam vrijeme uvijek bio svjestan tvoje prisutnosti.”

„To što si ti svjestan ili nisi”, pojasnila mu je, „nema nikakve veze s time jesam li ja prisutna. Ja sam uvijek s tobom; katkad namjerno želim da me budeš svjestan na poseban način.”

Mack je kimnuo glavom kako bi joj poručio da je razumio i okrenuo kanu prema dalekoj obali i kolibi. Sada je jasno osjećao njezinu prisutnost po tome što su ga leđima prolazili srsi. Oboje su se istodobno nasmijali.

„Hoću li te uvijek moći čuti i vidjeti kao sada, čak i kada se vratim kući?”

Sarayu se nasmiješila. „Mackenzie, uvijek mi se možeš obratiti i ja ću uvijek biti pokraj tebe, osjećao ti moju prisutnost ili ne.”

„To mi je sada jasno, ali kako ću te čuti?"

„Naučit ćeš osluškiivati moje misli u svojim, Mackenzie",
uvjeravala ga je.

„Hoće li biti jasne? Što ako ih pobrkam s nekim drugim
glasovima? Hoću li griješiti?"

Sarayu se nasmijala - bilo je to kao da je netko uglazbio zvuk
vodopada. „Jasno da ćeš griješiti, ali početi ćeš bolje razabirati
moj glas kako budemo razvijali naš odnos."

„Ne želim griješiti", progundao je Mack.

„Ah, Mackenzie", odvratila je Sarayu, „greške su dio života, a
Stara i u njih utka svoj naum." Njoj je sve ovo bilo zabavno i
Mack joj se morao nasmiješiti. Dobro je shvatio što mu je htjela
reći.

„Ovo je posve drukčije od svega što sam dosad iskusio, Sarayu.
Nemoj me krivo shvatiti - predivno je sve ovo što ste mi ovog
vikenda podarili. Ali ja nemam pojma kako se vratiti kući i
nastaviti svoj život. Nekako mi se čini da mi je bilo lakše živjeti
s Bogom kada sam ga zamišljao kao zahtjevnog gospodara. Ili
čak dok sam se borio s *Velikom Tugom*."

„Misliš?" upitala ga je. „Zbilja?"

„Tada mi se barem činilo da imam sve pod kontrolom."

„Činilo je prava riječ. A što si iz svega toga izvukao? *Veliku
Tugu* i više boli nego što si mogao podnijeti, boli koja se
proširila na tvoje najmilije."

„Stara veli da je to zato što se bojim osjećaja", povjerio joj se.
Sarayu se glasno nasmijala. „Meni je taj dio razgovora bio
urnebesno smiješan."

„Plašim se emocija", priznao je Mack kojega je malo kosnulo što
se ona smijala svemu tome. „Ne sviđa mi se kako utječu na
mene. Njima sam povrijedio druge i u njih se nimalo ne mogu
pouzdati. Jesi li ti stvorila sve emocije ili samo one dobre?"

„Mackenzie..." Činilo se kao da se Sarayu polako diže u zrak. I
dalje ju je s mukom razabirao, a sada, kada se sunčeva svjetlost
ljeskala na površini jezera, bilo mu je još teže. „Emocije su boje
duše, one su predivne i nevjerojatne. Kada ništa ne osjećaš,

svijet postaje turoban i bezbojan. Prisjeti se samo kako ti je *Velika Tuga* suzila paletu boja u tvome životu i svela je na monotono tupo sivilo i crnilo."

„Onda mi pomози da ih shvatim", preklinjao ju je Mack.

„Zapravo, nema se tu bogzna što shvatiti. One jednostavno jesu. One nisu ni dobre li loše; jednostavno postoje. Reći ću ti nešto što će ti pomoći da to shvatiš, Mackenzie. *Predodžbe pokreću percepciju a percepcija pokreće emocije*. Većina emocija su reakcije na percepciju - na ono što misliš da je istina u zadanoj situaciji. Ako ti je percepcija pogrešna, onda će i emocionalna reakcija biti pogrešna. Stoga provjeri svoju percepciju, a onda provjeri i istinitost vlastitih predodžbi - onoga u što vjeruješ. Samo zato što u nešto čvrsto vjeruješ, ne znači da je nešto istinito. Budi spreman preispitati svoja vjerovanja. Što više živiš u istini, to će ti više emocije pomagati da jasno vidiš. Ali čak im ni tada nemoj vjerovati više nego meni."

Mack je okrenuo veslo u ruci i igrao se valićima. „Čini mi se da je suživot - mislim, davanje povjerenja i razgo-varanje s tobom - možda malo kompliciraniji od pukog slijeđenja pravila."

„Čija su to pravila, Mackenzie?"

„Znaš već, sva ona pravila koja nam daje Sveto pismo."

„Dobro..." rekla je pomalo oklijevajući, „a kakva su to pravila?"

„Znaš ti već", zajedljivo je odvratio. „0 tome da treba činiti dobro i izbjegavati zlo, da budemo milosrdni prema siromasima, da čitamo Bibliju, da se molimo i idemo u crkvu. 1 tome slično."

„Shvaćam. I kako ti je to pomoglo?"

Nasmijao se. „Pa, ja se svega toga nikada nisam pretjerano pridržavao. Bilo je tu i dobrih trenutaka, ali oduvijek sam se morao boriti s nečim ili sam zbog nečeg osjećao krivnju. Stoga sam jednostavno zaključio da bih se trebao više truditi, ali teško je održati takvu razinu motivacije."

„Mackenzie!" ukorila ga je riječima prepunim dragosti. „Biblija nas ne uči da slijedimo pravila. To je slika Isusa. Iako ti riječi govore kakav je Bog te čak i što on od tebe možda ište, ništa od

toga ne možeš učiniti sam. Život je jedino moguć u *njemu* i ni u kom drugom. Majko mila, nisi valja mislio da možeš bez ikoga živjeti u božanskoj milosti?"

„Pa, čini se da na neki način i jesam..." bojažljivo je odgovorio.

„Ali moraš priznati da su pravila i principi jednostavniji od suživota."

„Istina je da je suživot mnogo kompliciraniji od pravila, ali pravila ti nikada neće ponuditi odgovore na teška pitanja koja se tiču srca i nikada te neće moći voljeti."

Gurnuvši ruku u vodu, poigravao se valićima i malenim virovima koje je stvarao. „Svjestan sam da nisam dobio mnogo odgovora na... bilo što. A vi ste mi... kako da to kažem? Cijeli ste mi svijet okrenuli naglavce."

„Mackenzie, bit religije su pravi odgovori, a neki odgovori koje ona nudi su istiniti. Ali mene zanima proces koji te vodi do živućeg *odgovora* i kada jednom dopreš do njega, on će te promijeniti iznutra. Postoji mnogo pametnih ljudi koji mogu izreći mnogo stvari iz glave jer im je rečeno koji su odgovori pravi, ali oni me uopće ne poznaju. No, kako njihovi odgovori mogu biti pravi, ako su oni krivi, ako me kužiš?" Nasmijala se svojoj doskočici. „Stoga, iako ti ljudi možda imaju pravo, oni zapravo imaju krivo."

„Shvaćam što želiš reći. Godinama sam se tako osjećao nakon što sam primio vjerski nauk. Imao sam prave odgovore, ali nisam te poznavao. Ovaj vikend koji sam proveo živjeti s vama daleko mi je više pomogao od svih onih odgovora." Nastavili su lijeno ploviti niz struju.

„Dakle, hoću li vas ponovno vidjeti?" plaho ju je upitao.

„Naravno. Možda ćeš me vidjeti na slici ili u glazbi ili u tišini ili kroz ljude ili u prirodi ili u tvojoj sreći ili tuzi. Moja je sposobnost komunikacije neograničena - ona je živa i neprestano se mijenja i ona je uvijek u skladu s ljubavlju i dobrotom Stare. A sada ćeš me na drukčiji, noviji način vidjeti i u Bibliji. Nemoj samo tražiti pravila i mjerila. Traži suživot - način na koji nam se možeš pridružiti."

„No to ipak neće biti isto kao sada kada te vidim na pramcu svoga čamca."

„Ne, bit će to još bolje nego dosad, Mackenzie. A kada napokon usneš na ovome svijetu, pred nama će biti čitava vječnost - i mi ćemo se gledati licem u lice."

I onda je nestala. Iako je znala da zapravo nije.

„Stoga te molim da živim u ovoj istini", rekao je naglas.

„Možda se to računa kao molitva?" upitao se.

* * *

Kada je Mack ušao u brvnaru, opazio je da Isus i Sarayu već sjede za stolom. Stara je po običaju posluživala tanjure i zdjele iz kojih su se pušila predivna jela, a Mack je i ovaj put uspio prepoznati samo nekoliko - a čak i tada je morao pogledati dvaput kako bi bio siguran da ga oči ne varaju. Bilo mu je pomalo sumnjivo što nije bilo nikakve salate. Otišao je u kupaonicu kako bi oprao ruke, a kada se vratio, ostali su već počeli jesti. Privukao je četvrti stolac i sjeo za stol.

„Vi zapravo ne morate jesti, zar ne?" upitao ih je dok je u svoj tanjur grabio nešto što je nalikovalo na svijetlu juhu od sipe i riba te ostalih čudnih delicija.

„Ništa mi ne moramo", rekla je Stara oštro.

„Zašto onda jedete?" upitao je Mack.

„Zašto što želimo biti s tobom, dušo. Ti moraš jesti, stoga je ovo najbolja izlika da budemo zajedno."

„Osim toga, svi volimo kuhati", dodao je Isus. „A ja uživam u hrani - i to jako. Nema mi do malo shaomija, ugalija, nipla ili kori banajea koji tako lijepo prijaju. A kad sve to zasladiš pudingom od karamele ili tiramisuom i vrućim čajem... Mljac! Nema boljeg od toga."

Svi su se nasmijali a onda počeli jedni drugima dodavati tanjure s hranom i posluživati se iz njih. Dok je Mack jeo, slušao je čavrljanje njih troje. Razgovarali su i smijali se poput starih prijatelja koji su se poznavali u dušu. Razmišljajući o

tome, shvatio je da se oni bolje poznaju nego bilo tko u cijelome Svemiru. Zavidio im je na bezbrižnom razgovoru punom međusobnog poštovanja i pitao se kako bi to bilo da on tako može razgovarati s Nan i možda s nekim od svojih prijatelja. Macka je ponovno općinio potpuni apsurd ovog trenutka. U mislima je vrtio nevjerojatne razgovore u kojima je sudjelovao tijekom posljednja dvadeset četiri sata. Ideš! Zar je on ovdje bio tek jedan dan? I što mu je bilo činiti s tim nakon povratka kući? Znao je da će sve reći Nan. Možda mu neće povjerovati, i to će mu biti posve shvatljivo - ni on ne bi vjerovao kada bi mu netko ovo ispričao.

Kako je sve intenzivnije razmišljao, osjećao je da se udaljava od ostalih. Ništa od ovog nije moglo biti stvarno. Sklopio je oči i pokušao ignorirati razgovor oko sebe. Odjednom je nastupila mrtvačka tišina. Polako je otvorio jedno oko, gotovo očekujući da će se probuditi kod kuće. Umjesto toga, vidio je kako Stara, Isus i Sarayu zure u njega smiješeći se od uha do uha. Nije se čak ni pokušavao opravdati. Znao je da oni sve znaju.

Zato je pokazao na jednu od zdjela i upitao: „Smijem dobiti malo ovog?" Razgovor se nastavio i ovaj je put slušao. Ali onda je ponovno odlutao. Kako bi se pribrao, odlučio je postaviti pitanje.

„Zašto volite nas ljude? Ja valjda..." Usred rečenice je shvatio da nije dobro postavio pitanje. „Mislim da vas želim pitati - zašto me volite iako vam ne mogu pružiti ništa zauzvrat?"

„Ako bolje razmisliš o tome, Mack", odgovorio je Isus, „zapravo bi na vas trebalo djelovati oslobađajuće to što znate da nam ništa ne možete ponuditi - odnosno da nam ne možete dati ništa što bi moglo dodati ili oduzeti od onog što već jesmo... To bi trebalo ukloniti strah od neuspjeha."

„A voliš li ti više svoju uspješnu djecu?" nadovezala se Stara.

„Ne. Shvaćam što hoćete reći." Mack je zastao. „Ali se zato osjećam ispunjenije jer su dio mog života - je li to tako i s vama?"

„Ne", rekla je Stara. „Mi smo već ispunjeni u sebi samima. Vi

ste stvoreni kako biste također bili u toj zajednici - stvorili smo vas na sliku svoju. Stoga je posve u redu što takve osjećaje gajiš prema svojoj djeci ili bilo čemu što te 'dopunjuje'. Ne zaboravi, Mackenzie, da ja nisam ljudsko biće - to nije moja priroda, iako sam odabrala ovaj lik kako bih ovaj vikend provela s tobom. Ja sam istinski ljudska u Isusu, ali sam po svojoj pravoj prirodi nešto posve drugo."

„Nadam se da ste svjesni - naravno da jeste..." rekao je Mack ispričavajući se, „da mogu slijediti vaš tijek misli smo do određene granice, prije nego što mi mozak ispari od preopterećen] a? "

„Svjesna sam toga", potvrdila je Stara. „Ne možeš zamisliti nešto što nisi iskusio."

Mack je na trenutak razmislio o tome. „A valjda... Ma, što god... Vidiš? Oslo - isparilo!"

Kada se društvo prestalo smijati, Mack je nastavio. „Znate da sam vam iskreno zahvalan na svemu, ali tijekom ovog vikenda ste mi puno toga stavili na srce. Što da radim kada se vratim kući? Što sada očekujete od mene?"

Isus i Stara su se sada okrenuli Sarayu koja je u tom trenutku viljuškom prinosila hranu ustima. Polako ju je odložila na tanjur i onda odgovorila zbunjenom Macku.

„Mack..." započela je, „ispričavam se zbog ovo dvoje. Ljudska bića vole svoj jezik prilagodavati vlastitim potrebama za samostalnošću i željom za uspjehom. Stoga kad čujem da se jezik zlorabi u korist pravila, a na uštrb suživota s nama, meni je teško šutjeti."

„U to sam posve sigurna", dodala je Stara.

„Dakle, što sam to rekao?" upitao je radoznalo Mack.

„Mack, prvo progutaj taj zalogaj. Možemo razgovarati dok jedeš."

Mack je shvatio da i on držao punu viljušku ispred usta.

Zahvalno je progutao zalogaj dok je Sarayu nastavila govoriti.

Usput se učinilo da je lebdjela nad stolicom i blistala zagasitim sjajem prelijevajućih boja i nijansi dok je sobu ispunila

mješavina najrazličitijih opojnih i bogatih aroma.

„Odgovorit ću ti tako što ću ti postaviti pitanje. Zašto misliš da smo sastavili Deset Božjih zapovijedi?

Mack je ponovno zaustavio viljušku na pola puta, ali je ipak stavio zalogaj u usta dok je razmišljao što da odgovori.

„Pa, mene su barem učili da je to popis pravila prema kojima bi ljudi trebali živjeti kako bi živjeli životom pravednika i bili u vašoj milosti."

„Da je to istina, a nije", uzvratila mu je Sarayu, „što misliš, koliko je onda ljudi živjelo životom pravednika i bilo u našoj milosti?"

„Ne mnogo, ako su svi poput mene", primijetio je Mack.

„Zapravo, u tome je uspio samo jedan - Isus. On ne samo da je slijedio slovo zakona nego je u potpunosti živio u njegovu duhu. Ali shvati, Mackenzie - da bi u tome uspio, morao se potpuno uzdati u mene."

„Zašto ste nam onda dali te zapovijedi?" upitao je Mack.

„Zapravo, htjeli smo da prestanete pokušavati biti pravedni i pobožni na svoj način. Bilo je to zrcalo u kojemu smo htjeli da vidite koliko su vam lica prljava od života u neovisnosti."

„Ali siguran sam da znate kako je mnogo onih", odvratio je Mack, „koji misle da su živjeli pravedničkim životom slijedeći ta pravila."

„No možeš li očistiti lice pred zrcalom koje ti pokazuje koliko si nečist? U pravilima nema božanske milosti - broji se svaka greška. Stoga ih je Isus sve ispunio u vaše ime -tako da ta pravila više nemaju moć nad vama. I Božanski Zakon koji je nekoć sadržavao nemoguće zahtjeve - Ne sagriješi ovo ili ono - zapravo je postalo obećanje koje mi ispunjavamo u vama."

Sada se uživjela u priču, a njezino je tijelo blistalo i povijalo se kao na vjetru. „Ali ne smiješ smetnuti s uma da ako živiš sam i u neovisnosti, tada je to obećanje isprazno. Isus je ispunio i uklonio te zakone; više nema snagu da optužuje i zapovijeda. Isus je istovremeno obećanje i ispunjenje."

„Želiš mi reći da više ne moram slijediti pravila?" Mack je sada

prestao jesti i usredotočio se na razgovor.

„Da. U Isusu više ne podliježete nikakvom zakonu. Sve su stvari zakonite."

„Vi mora da se šalite! Opet me zavlačite", uzdahnio je Mack.

„Dijete moje", prekinula ga je Stara, „ovo je tek početak."

„Mackenzie", nastavila je Sarayu, „oni koji se boje slobode su oni koji nam ne vjeruju i tako nam ne dopuštaju da živimo u njima. Pokušaj da se živi prema slovu zakona zapravo je objava nezavisnosti i način da se zadrži nadzor."

„Je li to razlog zašto toliko volimo zakon - jer nam on daje kontrolu?" upitao je Mack.

„Mnogo gore od toga", nastavila je Sarayu. „On vam daje moć da sudite drugima i osjećate se nadmoćno. Vjerujete da živite boljim životom od onih kojima sudite. Prisilno provođenje pravila, osobito u iščitavanju suptilnijih postavki poput odgovornosti i očekivanja - i sve to u jalovom pokušaju da se iz nesigurnost stvori sigurnost. A za razliku od onog što ti možda pretpostavljaš, ja volim neizvjesnost. Pravila ne donose slobodu; ona imaju samo moć optužbe."

„Ajme!" Mack je odjednom shvatio što je Sarayu rekla. „Želiš mi reći da su odgovornost i očekivanja samo još jedan oblik pravila koja nas se više ne tiču? Jesam li dobro shvatio?"

„Aha", ponovno se javila Stara. „Sada se razumijemo -Sarayu, prepuštam ti ga!"

Mack nije obraćao pozornost na Staru, pokušavajući se usredotočiti na Sarayu, a to nije bio lak zadatak.

Sarayu se osmjehnula Starome i onda se okrenula Macku.

Počela je govoriti veoma sporo i razgovijetno: „Macken-zie, meni je uvijek draži glagol od imenice."

Zastala je i čekala. Mack nije bio siguran što bi trebao shvatiti u ovoj zagonetnoj izjavi i rekao jedino što mu je u tom trenutku palo na pamet: „Ha?"

„Ja..." raširila je ruke kako bi obuhvatila Isusa i Staru, „ja sam glagol. Ja sam ona koja jesam. Ja sam ona koja će biti. Ja sam glagol. Ja sam živa, dinamična, vječno aktivna i u pokretu. Ja

sam živući glagol."

Mack je i dalje osjećao da ima zbunjeni izraz lica. Razumio je riječi koje mu je uputila, ali još nije uspijevaao sve povezati.

„A kako je moja bit glagol", nastavila je, „ja sam usklade-nija s glagolima nego s imenicama. Glagoli poput ispovijedati, voljeti, odgovarati, rasti, prikupljati, mijenjati, šivati, trčati, plesati, pjevati i tako dalje. Ljudi, s druge pak strane, imaju sklonost glagol koji je živ i pun božanske milosti pretvoriti u mrtvu imenicu ili mjerilo koje zaudara na pravila: nešto živo i rastuće tada umire. Imenice postoje jer postoji svemir koji je stvoren i fizička stvarnost, ali ako je svemir samo hrpa imenica, onda je on mrtav. A u samoj rečenici 'Ja jesam' glagol igra glavnu ulogu. I glagoli svemir održavaju na životu."

„A..." Mack je još s mukom pokušavao shvatiti, iako mu je u glavi zabljesnula iskrica spoznaje: „A što to točno znači?"

Sarayu naizgled nije živciralo to što on još nije uspijevaao shvatiti. „Kako bi se nešto moglo pokrenuti iz mrtvog u živo stanje, moraš u jednadžbu uvesti nešto što je živo i pokretljivo. Pomak od nečega što je samo imenica do nečeg dinamičnog i nepredvidljivog, nečeg živog i nečeg što postoji u sadašnjosti - to je pretvorba zakona u božansku milost. Smijem ti iznijeti nekoliko primjera?"

„Samo izvoli", pristao je Mack. „Sav sam se u uši pretvorio."

Isus se osmijehnuo, a Mack mu se namrštio i onda se okrenuo prema Sarayu. Na njezinu se licu pojavio najblaži tračak osmijeha dok je nastavila.

„Uzmimo tvoje dvije riječi *odgovornost* i *očekivanje* kao primjer. Prije nego što su te dvije riječi postale imenice, one su bile moje riječi, imenice koje su u sebi sadržavale pokretljivost i iskustvo. Moje su riječi žive i dinamične - pune života i mogućnosti. Tvoje su mrtve, pune zakona i straha od osude. I baš zbog toga u Svetome pismu nećeš naići na riječ *odgovornost*."

„Ajme, majko mila", Mack je napravio grimasu, polako shvaćajući kamo sve ovo ide. „Čini mi se da mi tu riječ često rabimo."

„Religija se mora služiti zakonom kako bi iz njega crpla snagu i nadzirala ljude koji joj trebaju kako bi preživjela. Ja ti pružam mogućnost reakcije, a tvoja će te reakcija osloboditi da ljubiš i služiš u svakoj situaciji i stoga će svaki trenutak biti drukčiji i čudesan. Budući da ja predstavljam tvoju sposobnost reakcije, ispunit ću te svojom prisutnošću. Ako ti jednostavno dam *odgovornost*, uopće nema potrebe da se nastanim u tebi. To postaje zadatak koji treba izvršiti, obveza koju treba ispuniti, nešto u čemu možeš podbaciti."

„Ajme, ajme, mila majko!" ponovno je rekao Mack, bez pretjeranog entuzijazma.

„Poslužimo se primjerom prijateljstva kako bismo proučili kako uklanjanje životnog elementa iz imenice može dramatično promijeniti međuodnos. Mack, ako smo ti i ja prijatelji, onda u našem odnosu mi nešto iščekujemo. Kada se družimo ili kada provodimo vrijeme odvojeno, iščekujemo druženje, zajednički smijeh i razgovor. Iščekujući nešto, stvaramo kvalitetu koja se ne može točno opisati. To je nešto živo i dinamično i sve što proizlazi iz našeg druženja jedinstveni je dar koji nitko drugi ne dijeli s nama. No što se događa kada *iščekujući* pretvorimo u *iščekivanje* - koje je ustanovljeno ili se prešutno podrazumijeva - što onda? Tada se u naš međuodnos odjednom uvukao zakon. Sada se ti moraš ponašati u skladu s mojim očekivanjima. Naše živo prijateljstvo veoma brzo vene i postaje mrtva stvar sa svojim pravilima i zahtjevima. Tu se više ne radi o meni i tebi, nego o tome što prijatelji trebaju raditi ili o dužnostima koje dobar prijatelj mora ispuniti."

„Ili..." primijetio je Mack, „dužnostima supruga ili oca ili zaposlenika ili čega već god. Kužim. Ja bih radije živio iščekujući nešto."

„Baš kao i ja", zaključila je Sarayu.

„Ali..." usprotivio se Mack, „bez očekivanja i odgovornosti čitav bi svijet mogao potonuti u kaos, zar ne?"

„Samo ako si dio tog svijeta, odvojen od mene i podložen zakonu. Odgovornosti i očekivanja temelj su krivnje i stida i

osude, a to pruža okvir koji potiče učinkovitost kao temelj identiteta i vrijednosti. Vrlo dobro znaš kako to izgleda kada razočaraš nečija očekivanja."

„To itekako znam!" promrmljao je Mack. „To mi baš i nije bilo zabavno iskustvo." Nakratko je ušutio jer mu se u glavi pojavila nova misao. „Želiš mi reći da ti od mene ništa ne očekuješ?"

Sada se oglasila Stara: „Dušo, ja nikoga, pa ni tebe, nikada nisam opteretila bilo kakvim očekivanjima. Pojam očekivanja pretpostavlja da netko ne zna budućnost ili ishod te pokušava uspostaviti nadzor nad nečijim ponašanjem kako bi postigao željeni rezultat. Ljudi uglavnom s pomoću očekivanja pokušavaju kontrolirati nečije ponašanje. Ja te poznajem u dušu i znam sve o tebi. Zašto bih od tebe imala bilo kakvih drugih očekivanja osim onog što već znam? Bila bi to ludost. Nadalje, kako nemam nikakvih očekivanja, ja se nikada neću razočarati." „Što? Nikada te nisam razočarao?" Mack se svojski trudio da shvati tu izjavu.

„Nikada!" naglasila je Stara. „Namjesto toga, neprestano iščekujem unutar našeg međuodnosa - a to je trajna i živa kvaliteta. Usto ti pružam mogućnost da reagiraš u bilo kakvoj situaciji ili pod bilo kakvim okolnostima u kojima se možeš naći. Onoliko koliko ovisiš o očekivanjima i odgovornostima, toliko me ne poznaješ i ne vjeruješ mi."

„Osim toga", dometnuo je Isus, „u tolikoj ćeš mjeri živjeti u strahu."

„Ali..." Macka još nisu uspjeli potpuno uvjeriti. „Ali zar ne želite da imamo prioritete? Znae već: Bog na prvome mjestu, zatim ovo, pa zatim ono...?"

„Poteškoća koja se javlja kada se živi po prioritetima", rekla je Sarayu, „jest u tome da se onda sve promatra kao hijerarhija ili piramida, a o tome smo već razgovarali. Ako Boga postaviš na vrh, što to točno znači i kada znaš da si dovoljno učinio? Koliko mi vremena trebaš posvetiti prije nego što nastaviš sa svojim svakodnevnim zadacima koji te ionako više zanimaju?"

Stara se još jednom ubacila u razgovor: „Vidiš, Mackenzie, ja ne

želim samo dio tebe i dio tvog života. Čak i da si u mogućnosti, kao što nisi, da mi podariš svoj najveći dio, to nije ono što ja želim. Ja te želim cijelog i svaki dio tebe i cijelo tvoje vrijeme." Sada se ponovno oglasio Isus: „Mack, ne želim biti prvi na tvom popisu vrijednosti; želim biti središte svega. Kada živim u tebi, onda zajedno možemo proživjeti kroz sve što ti se u životu događa. Umjesto na vrhu piramide, želim biti u središtu mobila, gdje je sve u tvome životu - tvoji prijatelji, obitelj, zanimanje, misli, aktivnosti - povezano sa mnom, ali se kreće u skladu s vjetrom, unutra-van, naprijed-natrag - u čudesnom plesu života."

„A ja..." zaključila je Sarayu, „ja sam vjetar." Široko se osmjehnula i zatim se naklonila.

Nastupila je tišina tijekom koje se Mack pokušao pribrali. Cijelo se vrijeme držao za rubove stola kako bi imao kakav-takav čvrsti oslonac pred tolikom provalom ideja i slika.

„Pa, dosta je bilo priče o tome", izjavila je Stara ustaju-ći.

„Vrijeme je za zabavu! Vi samo pođite dok ja spremim hranu kako se ne bi pokvarila. Poslije ću oprati sude."

„A što je s molitvom?" upitao je Mack.

„Nema rituala, Mack", rekla je Stara, pokupivši nekoliko zdjela s hranom. „Stoga ćemo večeras raditi nešto drugo. To će ti se jako svidjeti!"

Kada je Mack ustao i krenuo za Isusom kroz bočna vrata, osjetio je ruku na ramenu i okrenuo se. Sarayu mu je stajala blizu, prodorno ga promatrajući.

„Mackenzie, dopusti mi da ti večeras nešto darujem. Smijem li ti dotaknuti oči i iscijeliti ih - samo za večeras?"

Mack je ostao iznenađen: „Pa, vid mi je dobar, zar ne?"

„Zapravo..." rekla je Sarayu ispričavajući se, „ti vidiš veoma malo, iako prema ljudskim mjerilima imaš vrlo dobar vid. Ali samo bih večeras htjela da vidiš barem djelić onoga što mi možemo vidjeti."

„Onda, samo izvoli", pristao je Mack. „Molim te, dotakni mi oči - čini što te volja."

Ispružila je ruke prema njemu, a Mack je zatvorio oči i nagnuo se. Njezin je dodir bio leden - neočekivan i uzbuđujući. Stresao ga je osjećaj nevjerojatne ugone i on je posegnuo za njezinim rukama koje mu je položila na lice. Ispred njega nije bilo nikoga i on polako otvori oči.

15.

SVETKOVINA PRIJATELJSTVA

Možeš izljubiti svoju obitelj i prijatelje na rastanku i otisnuti se na daleki put, ali svejedno ćeš ih svuda nositi u svom srcu, mislim i utrobi jer ti ne živiš samo u svijetu nego i svijet živi u tebi.

Frederick Buechner: Govoriti istinu

Kada je Mack otvorio oči, morao ih je odmah zaštititi od zaslepljujućeg svjetla koje ga je preplavilo. A onda je začuo nečiji glas.

„Teško ćeš me moći izravno gledati“, govorio je glas Sarayu: „I Stara će te zaslijepiti. Ali kako ti se um bude privikavao na promjene, postat će ti lakše.“

Stajao je na istome mjestu gdje je sklopio oči, ali su koliba, pristanište i radionice iščezli. Umjesto toga, nalazio se vani, nasađen na vrhu omanjeg brežuljka pod blistavim nebom na kojem nije bilo Mjeseca. Vidio je da se zvijezde kreću, i to ne u nekakvoj hitnji, nego odmjereno i precizno, kao da je njihovim cjelokupnim kretanjem upravljao veliki nebeski dirigent.

Katkad bi se, kao da im je netko dao znak, kometi i meteorske kiše strusili kroz zvjezdane čete, obogaćujući graciozni ples. A onda je Mack opazio kako neke zvijezde mijenjaju boju kao da se pretvaraju u novu ili bijelog patuljka. Činilo se kao da je vrijeme postalo dinamično i nepredvidljivo, dodajući ljepotu

samo naizgled kaotičnom nebeskom prizoru koji je bio pod preciznim nadzorom.

Okrenuo se prema Sarayu koja je još stajala pokraj njega. Iako mu ju je još bilo teško izravno gledati, sada je već mogao razaznati simetriju i boje koje su se krile u šarama i uzorcima i izgledalo je kao da su sićušni dijamanti, rubini i safiri svih boja bili utkani u blistavu togu koja bi se prvo njihala u valovima, da bi se onda raspršivala u najmanje komadiće.

„Sve je ovo nevjerojatno lijepo“, šapnuo je okružen božanskim i veličanstvenim prizorom.

„Istina“, začuo se glas Sarayu iz svjetlosti. „A sada, Mackenzie, pogledaj oko sebe.“

Poslušao ju je, a onda zinuo u čudu. Čak i u noćnoj tami sve se moglo jasno vidjeti, a svako je biće isijavalo auru osebnih boja i nijansi. I sama je šuma buktila svjetlošću i bojama, a ipak je svako stablo imalo jasne obrise - svaka njegova grana, svaki njegov list. Ptice i šišmiši ostavljali su za sobom trag raznobojne vatre dok su letjeli i vijali jedni druge. Čak je i u daljini mogao vidjeti da je ovdje bila prisutna čitava vojska najrazličitijih stvorenja: srne, medvjedi, planinske ovce i veličanstveni jeleni na rubu šume, vidre i dabrovi u jezeru blistali su svojim bojama i plamenim intenzitetom. Nebrojena malena bića kopkala su, puzala i trčkarala posvuda, a svako od njih živjelo je svojom ljepotom.

U burnoj bujici boja u nijansama breskve, šljive i ribiza na površinu se obrušio orao štekavac, ali uzletio u zadnjem trenu kako bi izbjegao sudar i samo zagrabio po površini, dok su iskrice s njegovih krila padale poput snijega na vodu. Iza njega je velika jezerska pastrva u blistavom ruhu duginih boja probila površinu, iskočila kao da draži lovca u prolazu i onda ponovno nestala pod vodom u vrtlogu boja.

Mack se osjećao kao da ima natprirodne moć - kao da može biti prisutan na bilo kojem mjestu koje pogleda. Dva medvjeda mladunca igrala su se pokraj nogu svoje majke i zapela mu za oko: boje okera, metvice i lješnjaka zavrtnjele su se u krug dok su

se oni kotrljali i smijali na svom materinskom jeziku. Macku se činilo da bi ih s mjesta gdje je stajao mogao dotaknuti i bez razmišljanja je ispružio ruku. Onda ju je zapanjen hitro povukao natrag shvativši da i ona plamti svjetlošću. Pogledao je svoje šake koje su bile prekrasno oblikovane i čiji su se obrisi potpuno jasno nazirali pod blistavom rukavicom prelijevajućih boja. Pogledao je ostatak svoga tijela i shvatio da su ga svjetlost i boja posve obujmili. Odjeća nebeske čistoće koja mu je istovremeno davala slobodu i štitila njegovu čednost.

Mack je shvatio da više ne osjeća bol, čak ni u zglobovima koji su ga obično mučili. Zapravo, nikada se nije osjećao bolje i potpunije. Glava mu je bila bistra i on je duboko udisao noćne mirise i arome te njušio usnulo cvijeće u vrtu koje se počelo buditi kako bi sudjelovalo u ovoj svečanosti.

Obuzela ga je živa i opojna radost i on je poskočio, polako otplutavši u zrak da bi se nakon toga blago spustio na zemlju. „Ovo je toliko slično letenju u snovima“, pomislio je.

A onda je Mack ugledao svjetla. Iz šume se pojavila sva sila pokretnih svijetlih točkica koje su se sastale na livadi ispod mjesta gdje je stajao sa Sarayu. U sljedećem ih je trenutku vidio visoko nad gorama koje su ih okruživale kako se pojavljuju i onda opet nestaju dok su im se približavale slijedeći nevidljive staze i puteljke.

Tada su doprštale na livadu - bila je to vojska djece. Tu nije bilo svijeća - sama djeca bila su svijeće. A okruženo sjajem svako je dijete bilo odjeveno u posebnu nošnju i Mack je shvatio da su ovamo došli predstavnici svih naroda i plemena. Iako je mogao prepoznati samo nekoliko nošnji, nije mario za to. Bila su to zemaljska djeca - djeca Starog. Pojavila su se s tihim dostojanstvom, lica punih sreće i spokoja; malena djeca držala su za ruke još manju dječicu.

Mack se na trenutak upitao je li Missy možda ondje. Iako ju je nakratko potražio pogledom, na kraju je odustao. Pomirio se s time da bi ona, da je bila ovdje i da ga je htjela vidjeti, to i učinila. Djeca su sada stvorila golemi krug na livadi otvorivši

prolaz na mjestu gdje je stajao Mack i koji je vodio sve do samoga središta kruga. Svaki put kada bi se djeca nasmiješila ili nešto došapnula jedno drugome, izbili bi maleni svjetlucavi plameni jezičci, nalik na malene svjetiljke kojima publika maše na velikim stadionima. Iako Mack nije imao pojma što se događa, oni očito jesu i neizvjesnost mu se činila neizdrživom. Na čistini iza njih stvorio se još jedan krug. Ovaj put bila su to veća svjetla za koja je Mack pretpostavio da su odrasli poput njega jer su im blistave boje imale zagasitiji sjaj.

Odjednom je Macku za oko zapeo neobičan pokret. Činilo se da jedno od blistavih stvorenja ima nekakvih poteškoća. Bljeskovi i silnice ljubičastih tonova i boje bjelokosti nakratko bi se izvili prema noćnome nebu i jurnuli u njihovu smjeru. A kada bi se spustili natrag na blistavu osobu, zamijenili bi ih zlatni tonovi te boje orhideje i platnenog cinobera koje bi onda ponovno vatrometno zapršta-le i liznule plamenim bojama u njihovu smjeru, žareći u tami oko njih koji tren da bi onda opet ugasnule i vratile se svome izvoru.

Sarayu se smijuljila.

„Što se zbiva?“ šapnuo je Mack.

„Ondje je jedan muškarac koji teško uspijeva sakriti svoje osjećaje.“

Onaj koji se tako mučio nije se mogao obuzdati i usput je uznemirivao duše u svojoj neposrednoj blizini. Reakcija se vidno širila poput vala budući da se iskričava svjetlost proširila i na dječji krug. Oni najbliži izvoru naizgled su reagirali na njega jer su se njihova svjetlost i boje pretakale i sjale u njegovu smjeru. Pritom su se stvarale jedinstvene kombinacije i Mačku se činilo da su u sebi sadržavale jaku reakciju na onoga koji je izazivao pomutnju.

„Još uvijek ne shvaćam“, Mack je ponovno šapnuo.

„Mackenzie, svaka osoba ima jedinstvenu kombinaciju boja i svjetlosti; ne postoje dvije iste, a usto se kombinacije nikada ne ponavljaju. Ovdje možemo istinski *vidjeti* jedni druge, a to *gledanje* podrazumijeva da su osobnost i osjećaji pojedinca

vidljivi kroz svjetlost i boje."

„Ovo je nevjerojatno!" uzviknuo je Mack. „A zašto su onda djeca pretežito bijele boje?"

„Kada im se budeš približio, opazit ćeš da imaju mnogo pojedinih boja koje su se stopile u bijelu koja sadržava sve. Kako budu rasli i sazrijevali te poprimali svoje stvarne karakteristike, boje koje će isijavati postajat će sve izraženije i tako će se izroditi osebujne boje i nijanse."

„Nevjerojatno!" bilo je sve što je Mack mogao reći, a - onda je pogledao pozornije. Sada je primijetio da su se iza kruga odraslih pojavila nova svjetla, ravnomjerno se raspo-redivši duž cijelog ruba. Bili su to viši plamenovi koji su se naizgled povijali na vjetru. Svi su imali sličnu osnovnu safirnu i vodenkastoplavu boju, dok je svaki ponaosob sadržavao jedinstvene uzorke ostalih boja.

„Anđeli", odgovorila je Sarayu prije nego što je Mack uspio upitati. „Sluge i čuvari."

„Nevjerojatno!" rekao je Mack po treći put.

„Ima toga još, Mackenzie, a ovo će ti pomoći da shvatiš što muči ovoga ovdje." Pokazala je u smjeru odakle se širio nemir. Čak je i Macku bilo jasno da se taj čovjek, ma tko god on bio, i dalje nalazio u neprilici. Iznenadne provale strelica sazdanih od svjetla i boja katkad bi doletjele čak i do njih.

„Ne samo da međusobno razaznajemo jedinstvene kombinacije boje i svjetla, nego također možemo i reagirati kroz taj medij. Takve se reakcije teško obuzdavaju i ne treba ih pokušavati kontrolirati kao što to ovaj čini. To je najprirodnija reakcija i trebalo bi je jednostavno pustiti da se dogodi."

„Ne razumijem", oklijevaao je Mack. „Želiš mi reći da jedni na druge reagiramo s pomoću boja?"

„Da", Sarayu je kimnula glavom ili se Mačku barem učinilo da je to napravila. „Svaki odnos između dvije osobe posve je jedinstven. Zbog toga ne možeš voljeti dvije osobe na isti način. To jednostavno nije moguće. Svaku osobu voliš drukčije zbog toga što su takve kakve jesu i zbog jedinstvene reakcije koje

izazivaju u tebi. A što se međusobno bolje poznajete, time su i boje tog odnosa bogatije."

Mack ju je slušao, ali je i dalje gledao prizore pred njima.

Sarayu je nastavila: „Možda ću ti to najbolje objasniti jednom ilustracijom. Pretpostavi, Mack, da si s prijateljem otišao na kavu. Ti si se usredotočio na svog sugovornika i da imaš oči koje to mogu vidjeti, opazio bi da ste vas dvojica umotana u auru različitih boja i svjetlosti koje govore ne samo o vašoj jedinstvenosti kao pojedinaca nego i jedinstvenosti vašeg odnosa kao i emocija koje tog trenutka doživljavate."

„Ali..." započeo je Mack, no ona ga je odmah prekinula.

„Ali zamisli..." nastavila je Sarayu, „da tvoja voljena osoba uđe u taj kafić te da ti primijetiš njezin dolazak, iako si se zadubio u razgovor s prijateljem. Ponovno, da to tvoje oči mogu vidjeti, svjedočio bi ovome: ti bi nastavio svoj razgovor, ali istodobno bi se jedinstvena kombinacija boja i svjetlosti otisnula od tvog tijela i omotala se oko osobe koja je netom ušla. Taj bi val predstavljao tebe u drugom obliku ljubavi kojom bi pozdravio tu drugu osobu. I još nešto, Mack: to nije samo vizualno nego i senzualno; možeš osjetiti, omirisati te čak i okusiti tu jedinstvenost.

„Ma predivno!" uskliknuo je Mack. „Ali, osim ovog ovdje", pokazao je na izvor titravog svjetla među odraslima, „zašto su svi ostali tako mirni? Mislio sam da će boje biti posvuda; zar se oni ne poznaju?"

„Većina se njih međusobno vrlo dobro poznaje, ali ovamo su došli na svečanost koja nije njima u čast, niti se tiče njihovih međuodnosa, barem ne izravno", objasnila je Sarayu. „Oni čekaju."

„A što to?" upitao je Mack.

„Vidjet ćeš vrlo skoro?", odvratila je Sarayu i bilo je jasno da mu više neće ništa reći.

„Onda zašto..." Mackova se pozornost vratila na izvor neprilika, „zašto onaj ondje ima toliko poteškoća i zašto se usredotočio na nas?"

„Mackenzie..." rekla je Sarayu nježno, „on se nije usredotočio na nas, nego na tebe."

„Što?" Mack je bio zabezeknut.

„Ovaj ovdje koji se jedva može obuzdati - ovaj ovdje - je tvoj otac."

Mačka je zapljusnuo val emocija u kojemu su se prepletali bijes i žudnja, dok su, kao da im je netko dao znak, očeve boje provalile s mjesta gdje je stajao, preletjele livadu i obujmile ga. Izgubio se u naletu spleta boja rubina, cinobera te grimiznoljubičastih nijansi koje su ga zagrlile. A on je nekako usred oluje koja je eksplodirala odjednom potrčao preko livade prema svome ocu, trčeći prema izvoru boja i emocija. On je bio maleni dječak koji je žudio za svojim tatom i prvi put nije osjećao strah. Trčao je ne mareći ni za što drugo, osim za onoga prema kojem ga je vodilo njegovo srce - i on ga je pronašao. Njegov je otac klečao preplavljen svjetlom, a suze koje su se kriješile poput slapa dijamantata i dragulja padale su mu na ruke kojima je prekrivio lice.

„Tata!" vikao je Mack i onda se bacio na čovjeka koji nije mogao ni pogledati svog sina. U pravoj lomači vjetra i vatre, Mack je uzeo očevo lice u svoje ruke, prisilivši svog tatu da ga pogleda u lice kako bi mu mogao promucati riječi koje je oduvijek htio reći: „Tata, tako mi je žao! Tata, volim te!" Svjetlost njegovih riječi čini se da je raspršila tminu iz spektra boja njegova oca, pretvorivši ih u krvavocrvenu. Jecajući su razmijenili riječi pomirbe i oprosta dok ih je ljubav veća od njih samih izliječila. Napokon su mogli zajedno ustati, a otac je svoga sina zagrlio kao nikad dosad. U tom je trenutku Mack začuo pjesmu koja se pojačala i ovila oko njih dok je ispunjala sveto mjesto na kojem je sada stajao sa svojim ocem. Zagrlivši jedan drugog i potpuno nijemi od suza, slušali su pjesmu pomirenja koja je obasjala noćno nebo. Među djecom, osobito među onom koja su najviše propatila, propeo se vodoskok blistavih boja koji je nošen vjetrom proletio od jednog do drugog djeteta dok naposljetku svjetlost i pjesma nisu preplavili cijelu poljanu.

Mack je nekako znao da sada nije bio trenutak za razgovor i da se vrijeme s njegovim ocem brzo bližilo kraju. Osjećao je da je na neki tajnoviti način ovo bilo podjednako važno kako za njega tako i za njegova oca. Mack je pak osjetio novu lakoću koja ga je ispunila euforijom. Poljubivši oca u usta, okrenuo se i vratio na maleni brežuljak gdje ga je Sarayu čekala. Dok je prolazio kroz kolone djece, osjećao je kako ga njihovi raznobojni plamenovi dotiču i onda se brzo povlače. Na neki je način on ovdje već bio poznat i voljen.

Kada je došao do Sarayu, ona ga je također zagrlila i on ju je jednostavno pustio da ga drži u naručju dok on plače. Kada se donekle uspio pribрати, okrenuo se kako bi ponovno pogledao livadu, jezero i noćno nebo. Spustila se tišina. Iščekivanje je bilo gotovo opipljivo. Odjednom se s njihove desne strane pojavio Isus i tada je nastupio pravi kaos. Bio je odjeven u jednostavno bijelo ruho i na glavi nosio jednostavnu zlatnu krunu, no on je od glave do pete izgledao kao kralj svemira.

Prošao je putem koji se rastvorio pred njim i došao do središta - do središta čitavog svemira - taj čovjek koji je Bog i Bog koji je čovjek. Svjetlost i boje rasplesali su se i istkali tapiseriju po kojoj je koračao. Neki su izvikivali riječi ljubavi, dok su drugi jednostavno stajali podignutih ruku. Mnogi čije su boje bile najbogatije i najdublje prostrli su se ničice. Svi koji su u sebi imali daha pjevali su pjesmu beskrajne ljubavi i zahvalnosti. Te je noći svemir izgledao onako kako je bio zamišljen.

Kada je Isus došao do središta, zastao je i osvrnuo se. Pogled mu se zaustavio na Mačku koji je stajao na brežuljku. Tada je čuo Isusa koji mu je šapnuo u uho: „Mack, ti si mi osobito drag." Mack više nije mogao podnijeti i on se srušio na tlo, rastopivši se u suzama radosnicama. Nije se mogao pomaknuti od snage kojom ga je Isus zagrljao u svom zagrljaju ljubavi i nježnosti.

Tada je začuo Isusa koji je jasno i glasno, ali opet s toliko nježnosti i obzirnosti rekao: „Pođite!" I svi su ga poslušali, prvo djeca, a zatim odrasli. Jedan po jedan, svaki je s Isusom

ostao koliko je htio. Smijali su se i razgovarali i grlili i pjevali sa svojim Isusom. Činilo se kao da je vrijeme potpuno stalo dok se nebeski ples nastavio. I svaka je osoba otišla, dok na kraju nije ostao nitko osim plamenih modrikastih stražara i životinja. Isus je hodio čak i među njima, prozivajući svaku životinju po imenu dok se sa svojom mladunčadi nisu vratile u svoje jazbine i gnijezda i pašnjake.

Mack je nepokretno stajao pokušavajući shvatiti ovo iskustvo koje je za njega bilo nepojmljivo. „Nikada nisam mogao ni pretpostaviti..." šapnuo je tresući glavom i gledajući u daljinu. „Nevjerojatno!"

Sarayu se nasmijala kroz pljusak boja. „Samo zamisli, Mackenzie, što bi tek bilo da sam ti osim očiju dotaknula jezik i nos i uši."

Napokon su ponovno ostali sami. Divlji sjetni zov sjevernog gnjurca koji je odjeknuo preko jezera kao da je označio kraj svetkovine, a čuvari su nestali odreda u istome trenutku. Još se samo moglo čuti glasanje zrikavaca i žaba koji su nastavili slaviti Boga s obala jezera i obližnjih livada. Ne prozborivši ni riječ, njih troje su se okrenuli i vratili se prema kolibi koja je još jednom Macku postala vidljiva. Kao da mu je preko očiju netko navukao zavjesu, on je ponovno postao slijep; njegov se vid vratio u normalu. Očutio je gubitak i žudnju te čak i tračak sjete, sve dok mu se Isus nije približio i uzeo ga za ruku, stisnuvši je kako bi Macka uvjerio da je sve onako kako bi trebalo biti.

16.

ŽALOSNO JUTRO

*Beskonačni Bog može dati cijeloga Sebe svakome od Svoje djece.
On se ne dijeli kako bi svatko od nas mogao imati dio, nego svakome*

od nas On daje cijeloga Sebe u svoj svojoj punini kao da ne postoji nitko drugi.

A. W. Tozer

Činilo mu se da je tek uronio u duboki san bez snova kada je Mack osjetio kako ga netko trese.

„Mack, probudi se. Vrijeme je za polazak." Glas je zvučao poznato, samo što je sada bio dublji, kao u nekog tko se tek probudio.

„Ha?" prostenjao je. "Koliko je sati?" promrmljao je pokušavajući dokučiti gdje je i što radi.

„Vrijeme je za polazak!" ponovno je čuo šapat.

Iako nije mislio da mu je to dalo odgovor na njegovo pitanje, izvukao se iz kreveta gundajući i pokušavajući napipati prekidač. Kada ga je napokon pronašao, upalio je svjetlo. Zaslijepilo ga je nakon mrklog mraka i prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što je uspio promotriti svog ranojutarnjeg posjetioca.

Muškarac koji je stajao pokraj njega pomalo je nalikovao na Starog; dostojanstven, postariji, žilav muškarac koji je bio viši od Macka. Srebrnobijelu kosu zavezao je u rep, a njegove brčine i kozja bradica bili su iste boje. Karirana košulja zavrnutih rukava, traperice i cokule bile su odjeća nekog tko je bio spreman za izlet. „Stari?" upitao je Mack. „Da, sinko."

Mack je zatresao glavom. „Opet me zavlačiš, jel' da?"

„Uvijek", rekao je uz topli osmijeh, a onda je odgovorio na Mackovo pitanje prije nego što ga je ovaj uspio postaviti.

„Jutros će ti trebati otac. Ajde, ustaj! Moramo krenuti. Na stolcu pokraj kreveta sam ti ostavio sve što ti treba. Nađemo se u kuhinji gdje ćemo nešto prezalogajiti prije nego što krenemo." Mack je kimnuo glavom. Nije ga ni pokušao pitati kamo to idu. Da je Stari htio da zna, onda bi mu to i rekao. Hitro je na sebe navukao odjeću koja mu je pristajala ko salivena i bila slična onoj koju je nosio Stari, a zatim je obuo čizme. Nakon što se u

kupaonici na brzinu oprao, otišao je u kuhinju.

Isus i Stari stajali su uz kuhinjski pult i izgledali mnogo odmornije nego što se Mack osjećao. Upravo je htio nešto zaustiti kada se kroz pokrajnja vrata pojavila Sarayu s velikim zavežljajem. Izgledao je kao velika vreća za spavanje, čvrsto stegnut remenom pričvršćenim na oba kraja kako bi se lakše mogao nositi. Dala ga je Macku koji je odmah onjušio prekrasnu mješavinu mirisa koji su se širili iz zavežljaja. Bila je to mješavina aromatičnog bilja i cvijeća koje mu se činilo poznatim. Prepoznao je cimet i metvicu, zajedno sa solima i voćem.

„Ovo je dar za poslije. Stari će ti pokazati kako se možeš njime služiti." Nasmiješila se i zagrlila ga. To je najbliži izraz kojim bi se to moglo opisati. S njom se jednostavno nikad nije bilo načistu.

„Možeš to nositi", dodao je Stari. „Jučer si to počupao sa Sarayu."

„Moj će te dar čekati ovdje dok se ne vratiš", osmijehnuo se Isus i također zagrlio Macka, samo što je u ovom slučaju to doista izgledalo kao zagrljaj.

Njih dvoje su izašli na stražnja vrata i ostavili Macka nasamo sa Starim koji je mutio jaja za kajganu i pekao komadiće slanine.

„Stari?" upitao ga je Mack, iznenadivši se koliko mu je lako postalo zvati ga tim imenom: „Ti nećeš jesti?"

„Ništa nije ritual, Mackenzie. Tebi je ovo potrebno, ne meni." Osmijehnuo se. „Ne moraš to nabacati u sebe. Imamo dovoljno vremena, a budeš li naglo pojeo, hrana će ti pasti na želudac." Mack je jeo polako i u relativnoj tišini, jednostavno uživajući u prisutnosti Starog.

U jednom trenutku Isus je provirio u blagovaonicu kako bi Starog obavijestio da im je potrebne alatke ostavio ispred vrata. Stari se zahvalio Isusu koji ga je poljubio u usta i otišao kroz pokrajnja vrata.

Mack mu je pomogao da pospremi suđe, a onda ga je upitao: „Ti ga uistinu voliš, zar ne?"

„Znam na koga misliš“, odvratio je Stari smijući se. Zastao je usred pranja tave. „Svim srcem! Mislim da je jedino rođeni sin nešto vrlo posebno.“ Stari je namignuo Macku i nastavio: „To je jedan od vidova našeg jedinstvenog odnosa.“

Završili su s pranjem suda i Mack je slijedio Staroga. Zora je pucala nad planinskim vrhuncima, a boje ranog svitanja počele su se nazirati na sivilu noći koja je bila na izmaku. Mack je ponio Sarayin dar i prebacio ga preko ramena. Stari mu je dao omanji pijuk koji je stajao naslonjen na vrata i uzeo svoju naprtnjaču. Jednom je rukom pograbio lopatu dok se drugom mašio za štap za hodanje i, ne izustivši ni riječ, zaputio se kroz vrt i voćnjak prema desnoj obali jezera.

Kada su dospjeli do puteljka, već se dovoljno razdanilo i mogli su se lakše kretati. Stari je ondje zastao i štapom uperio u stablo pokraj puta. Mack je s mukom razabrao da je netko to stablo obilježio malim crvenim lukom. Macku to ništa nije značilo, a Stari nije ponudio nikakvo objašnjenje. Umjesto toga, okrenuo se i lakim se korakom zaputio šumskom stazom.

S obzirom na njegovu veličinu, Sarayin je dar bio prilično lagan i Mack se pijukom služio kao štapom za hodanje. Staza ih je pvela preko jednog potočića vodeći ih sve dublje u šumu. Mack je odahnuo što su mu čizme bile voodootporne kada je zbog jednog krivog koraka završio u vodi do gležnja. Čuo je Starog kako nešto usput pjevuši, no melodiju nikako nije mogao prepoznati.

Dok su hodali, Mack je razmišljao o svoj sili događaja koji su ga zatekli tijekom protekla dva dana. O razgovorima sa sve troje i sa svakime ponaosob, o trenucima provedenim sa Sofijom, o zajedničkoj svetkovini i o zvjezdanom nebu koje je promatrao sa Isusom te o hodu po vodi. A sinoćnja je proslava, kada se pomirio s ocem, bila kruna svega. Toliko iscjeljenja s toliko malo izgovorenih riječi. Bilo je teško sve to pojmiti.

Dok je prevrtao sve te misli i razmišljao o tome što je naučio, Mack je shvatio koliko u glavi ima još neodgovore-nih pitanja. Možda će mu se ukazati prilika da ih postavi, ali znao je da za

to sada nije bio trenutak. Jedino je bio svjestan da više nikada neće biti isti i pitao se kako će to utjecati na Nan i djecu, osobito na Kate.

Ali bilo je tu još nešto što je morao reći i nešto što ga je mučilo dok su hodali. Napokon je prekinuo tišinu.

„Stari?”

„Da, sine?”

„Sofija mi je jučer pomogla da o Missy spoznam mnogo toga. I uistinu mi je pomogao razgovor sa Starom. Ovaj, mislim, razgovor s tobom - sa Starim.” Mack se zbunio, ali Stari se zaustavio smiješeći se kao da razumije ono što želi reći, pa je Mack nastavio. „Nije li čudno što osjećam potrebu razgovarati o tome i s tobom? Mislim, ti si više očinska figura, ako ti to zvuči smisleno.”

„Razumijem, Mackenzie. Obišli smo puni krug. To što si sinoć oprostio svom tati znatno je doprinijelo tome da me danas možeš nazvati Ocem. Ne moraš se dalje objašnjavati.” Mack je nekako bio svjestan da se bliže kraju dugog putovanja i Stari mu je pomagao da obavi završne korake.

„Sloboda je morala imati svoju cijenu, kao što i sam znaš.” Stari je spustio pogled prema ožiljcima koji su se i dalje jasno ocrtavali na zapešćima. „Znao sam da će se Svemir pobuniti protiv mene i da će izabrati neovisnost i smrt i znao sam koliko će me stajati otvaranje puta pomirbe. Tvoja je sloboda, kako ti se čini, stvorila svijet kaosa; posve nepredvidljiv i zastrašujući. Jesam li mogao spriječiti ono što se dogodilo Missy? Odgovor je da.”

Mack je pogledao Starog, a oči su mu postavile pitanje koje nije trebao zaustiti. Stari je nastavio: „Prvo, da nisam ništa stvorio, sva bi ova pitanja bila bespredmetna. Ili, drugo, mogao sam se aktivno uključiti u ono što joj se događalo. Prvu sam opciju odbacio, a drugu opciju nisam mogao odabrati zbog razloga koje trenutačno jednostavno ne možeš shvatiti. U ovome ti trenutku u znak odgovora mogu pružiti samo svoju ljubav i dobrotu i naš odnos. Nisam nakanio da Missy umre, ali to ne

znači da njezinu smrt ne mogu prometnuti u nešto dobro." Mack je tužno odmahnuo glavom. „Imaš pravo. Ne shvaćam sve to baš najbolje. Mislim da na trenutak ugledam odgovor, a onda ga zastre tuga i čežnja koje mi govore da to što sam vidio jednostavno ne može biti istina. Ali ja ti ipak vjerujem..." I odjednom, kao da mu je sinula nova misao -iznenađujuća i prekrasna: „Stari, ja ti *uistinu* vjerujem!"

Stari ga je ponosno pogledao. „Znam, sine, znam."

Nakon toga se samo okrenuo i nastavio hodati stazom, a Mack ga je slijedio nešto lakša srca i smirenija uma. Naskoro su počeli laki uspon i stoga su usporili korak. Stari bi se katkad zaustavio te bi štapom dotaknuo veliki kamen ili stablo od kojih je svako bilo obilježeno malenim crvenim lukom. Prije nego što bi Mack uspio postaviti očito pitanje, Stari bi se samo okrenuo i nastavio niz put.

S vremenom su se stabla prorijedila i Mack je počeo nazirati platoe od škrljevca gdje su odroni zemlje uništili dio šume i prije nego što je nastala ova staza. Nakratko su se zaustavili i Mack je popio nešto hladne vode iz čuture.

Ubrzo nakon stanke staza je postala još strmija i oni su usporili korak. Mack je otprilike izračunao da su putovali dva sata kada su odjednom izbili na čistinu. Vidio je stazu na gorskoj padini pred njima, ali do nje su morali prijeći veliku udolinu punu kamenih gromada i stijena.

Stari se ponovno zaustavio, spustio naprtnjaču i izvadio iz nje vodu.

„Uskoro smo na cilju, dijete", rekao je pruživši Macku čuturu.

„Zbilja?" upitao je Mack, ponovno bacivši pogled na veliko stjenovito polje ispred sebe.

„Da!" To je bilo sve što je Stari rekao, a Mack nije bio siguran treba li upitati kakav je to točno cilj na kojem su se uskoro trebali naći.

Starije sjeo na omanji kamen koji je stajao uz put, naslo-nivši na njega naprtnjaču i lopatu. Doimao se zabrinuto. „Želim ti pokazati nešto što će ti pričiniti veliku bol."

„Dobro..." Mack je osjetio kako mu se utroba polako okreće. Odložio je pijuk, sjeo i položio Sarayin dar u krilo. Mirisi koje je probudilo jutarnje sunce ispunili su mu osjetila ljepotom i donekle ga smirili. „Što je?"

„Kako bih ti pomogao da to vidiš, moram ukloniti još jednu stvar koja ti zatamnjuje srce."

Mack je odmah znao o čemu je riječ.

Stari je govorio tiho i s uvjerenjem. "Sine, ne želim te posramiti.

Ja nikada ne ponižavam niti stvaram osjećaj krivnje niti osuđujem. Ti osjećaji ne rađaju ni trunku pravičnosti i punine bića i zato je sa svime time Isus morao biti pribijen na križ."

Čekao je da ta misao prodre do Macka i donekle ispere dio osjećaja srama prije nego što je nastavio. „Danas smo na putu iscjeljenja kako bismo završili ovaj dio tvog putovanja - ne samo za tebe nego i za druge. Danas ćemo u jezero baciti veliki kamen i ti će valići doprijeti do mjesta o kojima ni ne slutiš. Već znaš što želim, zar ne?"

„Nažalost, znam", promrmljao je Mack, osjećajući da mu emocije izviru iz one zakračunate komorice u srcu.

„Sine, moraš mi to reći - moraš imenovati ono što je u tebi."

U tom trenu jednostavno više nije mogao suspregnuti vrele suze koje su mu se između jecaja počele slijevati niz obraze.

„Stari", plakao je, „kako da ikada oprostim tom kurvinom sinu koji je ubio Missy? Da je on danas ovdje, ne znam što bih mu učinio. Znam da to nije dobro, ali želim ga povrijediti kao što je on povrijedio mene... Ako već ne mogu dobiti pravdu, svejedno se mogu osvetiti."

Stari je samo pustio da bujica izbije iz Macka, čekajući da se povuče.

„Mack, svojim ćeš opraštanjem tog čovjeka izručiti meni u ruke kako bih ga mogao iskupiti."

„Iskupiti?" Mack je ponovno osjetio žestoki oganj bijesa i boli.

„Ne želim da ga iskupiš! Želim da ga povrijediš, kazniš, da ga baciš u pakao..." Utihnuo je. <

Stari je strpljivo čekao da mu se smire osjećaji.

„U škripcu sam, Stari. Ne mogu jednostavno zaboraviti ono što je učinio, zar ne?" preklinjao ga je Mack.

„Opraštanje ne znači zaborav, Mack. Ono znači da drugu osobu prestaješ držati za vrat."

„Ali ja sam mislio da ti zaboravljaš naše grijehе."

„Mack, ja sam Bog. Ja ništa ne zaboravljam. Ja znam sve. Stoga bi zaborav za mene značio svjesno samoograničavanje. Sine..."

Stari je nastavio vrlo tiho i Mack je podigao pogled te se zagledao u njegove duboke smeđe zjenice: „... Zbog Isusa sada više nema zakona koji bi nalagali da se prisjećam vaših grijehа. Njih između nas više nema i oni ne igraju nikakvu ulogu u našem odnosu." „Ali taj čovjek..."

„Ali i on je moj sin. Želim ga iskupiti."

„I što sada? Jednostavno mu oprostim i sve pet - možda postanemo i frendovi?" Mack je zajedljivo šapnuo.

„Ti s tim čovjekom nemaš nikakav odnos, barem zasada.

Opraštanje ne uspostavlja odnos. U Isusu sam čovječanstvu oprostio sve grijehе protiv mene, ali samo su neki od vas odabrali izgraditi međuodnose. Mackenzie, zar ne shvaćaš da oprost ima neslućenu moć - moć koju dijeliš s nama, moć koju Isus daje svima u kojima počiva tako da se izmirenje može širiti? Kada je Isus oprostio onima koji su ga pribili na križ, oni više nisu bili ni moji niti njegovi dužnici. U svojem odnosu s tim ljudima ja više nikada neću spomenuti ono što su učinili, niti ću ih posramiti niti ih uniziti."

„Ne znam mogu li ja to učiniti", tiho je odvratio Mack.

„Želim da to učiniš. Oprost je tu prvo zbog tebe - osobe koja oprašta", odvratio je Stari. „Njime se oslobađaš nečeg što će te posve izjesti iznutra i uništiti tvoju radost i sposobnost da ljubiš u svoj svojoj punini i otvorenosti. Misliš li da taj čovjek mari za svu bol i muku kroz koju si ti prošao? Ako ništa drugo, on se hrani na toj spoznaji. Zar se ne želiš riješiti toga? A tako ćeš istodobno ukloniti teret koji on nosi bio svjestan toga ili ne - odnosno bez obzira poricao on to ili ne. Kada mu odlučiš oprostiti, tada ćeš ga i ljubiti."

„Ja ga ne volim."

„Danas ga sigurno ne voliš. Ali ja ga volim, Mack - ne onakvog kakav je postao, nego ono skršeno dijete koje je unakazila njegova bol. Želim ti pomoći da poprimiš prirodu koja veću snagu nalazi u ljubavi i oprost u negoli u mržnji."

„Dakle, što to znači?" upitao je Mack pomalo razljućen smjerom u kojem je ovaj razgovor krenuo. „Budem li mu oprostio, onda ću mu dopustiti da se igra s Kate ili s mojom prvom unukom?"

„Mackenzie!" rekao je Stari jasno i čvrsto. „Već sam ti rekao da oprost ne stvara odnos. Ako ljudi iskreno ne kažu ono što su učinili te promijene način razmišljanja i svoje ponašanje, odnos međusobnog povjerenja je nemoguć. Kada nekome oprostiš, oslobađaš ih osude, ali bez prave promjene ne može se uspostaviti nikakav istinski odnos."

„Dakle, u oprost se ne moram pretvarati da se ništa nikada nije dogodilo?"

„Kako možeš? Sinoć si oprostio svome tati. Hoćeš li ikada zaboraviti ono što ti je učinio?"

„Mislim da neću."

„Ali sada ga možeš voljeti usprkos tome. Njegova ti promjena to dopušta. Oprost nipošto ne podrazumijeva da onome kome si oprostio trebaš vjerovati. Ali kada oni napokon priznaju i pokaju se, otkrit ćeš u svome srcu čudo koje će ti omogućiti da posegneš za tom osobom i među vama izgradiš most pomirbe. A katkad - to će ti se sada činiti neshvatljivim - taj put katkad može uspostaviti potpuno obostrano povjerenje."

Mack je skliznuo na zemlju i naslonio se na kamen na kojem je dotada sjedio. Proučavao je zemlju između svojih stopala.

„Stari, mislim da shvaćam što mi želiš reći. Ali čini mi se da ću tom tipu kroz svoj oprost dopustiti da se nekažnjeno izvuče. Kako da opravdam ono što je učinio? Je li pošteno prema Missy da se prestanem ljutiti na njega?"

„Mackenzie, oprost ne pruža ispriku ni za što. Vjeruj mi, taj čovjek ne poznaje ni dašak slobode. I ti nisi dužan da ovdje dijeliš pravdu. To, prepusti meni. A što se tiče Missy, ona mu je

već oprostila."

„Zbilja?" Mack nije podigao glavu. „Kako je to uspjela?" „Zbog moje prisutnosti u njoj. To je jedini put do istinskog oprosta."

Mack je osjetio da je Stari sjeo na zemlju pokraj njega, ali svejedno nije dizao pogleda. A kada je Stari Macka zagrlio, on je počeo plakati. „Sve to izbacim iz sebe", čuo je kako Stari šapuće i napokon je mogao učiniti upravo to. Sklopio je oči i ustava suza jednostavno se otvorila. Missy i uspomene na nju ponovno su mu preplavile misli; prizori bojan-ki i pastela i krvavih haljinica. Ridao je dok nije isplakao svu tminu, svu žudnju i sav gubitak i dok u njemu više nije ostalo ništa.

Njišući se sklopljenih očiju naprijed-natrag, preklinjao je:

„Pomozi mi, Stari. Pomozi mi! Što da radim? Kako da mu oprostim?"

„Reci mu."

Mack je podigao pogled, napola iščekujući da pred sobom ugleda muškarca kojeg nikad prije nije upoznao, ali ondje nije bilo nikoga.

„Kako, Stari?"

„Samo to izreci na glas. U onome što moja djeca iskazuju krije se moć."

Mack je počeo mucavo i bezvoljno šaptati, ali onda je nastavio sa sve većim uvjerenjem: „Opraštam ti. Opraštam ti. Opraštam ti."

Stari ga je čvrsto privio uza sebe. „Mackenzie, ti si pre-divan!"

Kada se Mackenzie napokon pribrao, Stari mu je dao vlažni rupčić kako bi se mogao umiti. A onda je ustao, isprva kolebljivo održavajući ravnotežu.

„Ajme!" rekao je promuklo, pokušavajući naći riječ kojom bi opisao emocionalno putovanje koje je upravo prošao. Osjetio se živim. Vratio je rupčić Starome i upitao: „Dakle, je li u redu to što sam svejedno bijesan?"

Stari mu je odmah odvratio: „Naravno! On je učinio nešto stravično. Mnogima je zadao nezamislivu bol. To je bilo zlo, a bijes je prava reakcija na nešto tako zlo. Ali ne dopusti da te

bijes i bol i gubitak spriječe u tome da mu oprostiš i da ga prestaneš držati za vrat."

Stari je uzeo svoj ruksak i prebacio ga preko ramena. „Sine, prvog i drugog dana možda ćeš morati na glas reći da mu opraštaš stotinu puta, ali trećeg će se dana taj broj smanjiti i tako svakog idućeg dana, dok ne shvatiš da si mu posve oprostio. A onda ćeš se jednoga dana pomoliti da ponovno postane cijelim i dat ćeš mi ga kako bi moja ljubav plamenom iščistila svaki trag iskvarenosti. Ma koliko ti se to u ovome trenutku činilo nezamislivim, možda ćeš ovog čovjeka jednoga dana poznavati u drukčijem kontekstu."

Mack je bolno uzdahnulo. No koliko god mu se od riječi Starog prevrtala utroba, znao je da govori istinu. Zajedno su ustali i Mack se okrenuo kako bi se istom stazom vratio odakle su došli.

„Mack, nismo još završili ovdje", rekao mu je.

Mack je zastao i okrenuo se. „Zbilja? Mislio sam da si me ovamo doveo zbog ovog."

Odjednom mu je sinulo. Pogledao je Sarayin dar i shvatio čemu služi. Negdje u ovome ogoljelom kraju ubojica je sakrio Missyno tijelo i oni su ga ovamo došli pronaći.

„Hvala ti", bilo je sve što je uspio reći Starome prije nego što mu se niz obraze ponovno slio vodopad iz naizgled nepresušnog izvora. „Mrzim ovo - ovo slinjenje i plakanje poput idiota, sve te suze", bolno je uzdisao.

„Ah, dijete..." rekao je Stari nježno. „Nikada ne odbacuj čudo svojih suza. One donose mora iscjeljenja i potoke radosti.

Katkad su one najbolje riječi koje srce može izreći."

Mack je ustuknuo i zagledao se Starome u oči. Nikad prije nije gledao u takvu čistu dobrotu i ljubav i nadu i živu radost. „Ali obećao si mi da jednoga dana više neće biti suza, zar ne? Veselim se tom danu."

Stari se nasmiješio, jagodicama dotaknuo Mackovo lice i nježno obrisao suze s njegovih uplakanih obraza. „Mackenzie, ovaj je svijet prepun suza, ali sjeti se da sam ti ja rekao da ću ih

osušiti."

Mack je smognuo snage osmjehnuti se dok mu se duša topila i kriječila se u iscjeliteljskoj ljubavi Očevoj.

„Uzmi“, rekao mu je Stari pruživši mu čuturicu. „Otpij dobar gutljaj. Ne želim da mi se osušiš poput šljive prije nego što sve ovo privedemo kraju.“

Mack se morao nasmijati, što mu se činilo neprimjerenim. No tada se dosjetio da je on savršen. Bio je to smijeh nade i ponovno nađene radosti... I smijeh zatvaranja poglavlja."

Stari ga je vodio. Prije nego što je skrenuo s glavnoga puta i nastavio provlačeći se kroz kamenjar, Stari je zastao kako bi štapom dotaknuo veliku kamenu gromadu. Osvrnuo se prema Macku i pokazao mu da bolje pogleda. Ovdje se opet nalazio isti crveni znamen luka. I Mack je tada shvatio da je put koji su slijedili obilježio čovjek koji je ubio njegovu kćer. Dok su hodali, Stari je objasnio Macku kako nijedno tijelo nije pronađeno jer je taj čovjek temeljito tražio mjesto gdje će ih sakriti, katkad i mjesecima prije otmice djevojčice.

Kada su dopola zašli u kamenjar, Stari je skrenuo s puta u labirint stijena i propinjućih klisura, ali prije je ponovno pokazao poznatu oznaku na obližnjem kamenu. Mack je shvatio kako je bilo veoma teško zamijetiti te znakove ukoliko čovjek nije točno znao što traži. Deset minuta poslije Stari se zaustavio pred procjepom gdje su dvije stijene naslanjale jedna na drugu. Ispred njih nalazila se mala hrpa velikog kamenja, dok je na jednom kamenu pri dnu stajao simbol ubojice.

„Pomozi mi oko ovog“, rekao je Mack dok je počeo uklanjati kamenje. „Ovo skriva ulaz u spilju.“

Nakon što su pomaknuli kamenje s ulaza, pijukom i lopatom uklonili su i naslage otvrdnule zemlje koje su začepile prolaz. Na kraju se zid preostalih naslaga urušio otkrivši otvor u malenu pećinu; vjerojatno nekadašnji brlog životinje koja je ondje prespavala svoj zimski san. Truli smrad raspadanja nahrupio je van i Mack je gotovo povratio. Stari je posegnuo u zavežljaj koji je Sarayu dala Macku i izvukao komad platna

veličine većeg rupčića. Zavezao ga je Macku oko usta i istoga je trenutka miomiris razbistrio smrad u spilji.

Brlog je bio toliko niskog svoda da su mogli jedino puzati.

Izvukavši snažnu svjetiljku iz ruksaka, Stari je krenuo prvi, dok ga je Mack slijedio noseći sa sobom Sarayin dar.

Bilo im je potrebno samo nekoliko minuta da pronađu svoje blago koje je bilo gorkoslatka nagrada. Na niskom kamenom postolju koje je izbijalo iz zemlje, Mack je ugledao nešto što je nalikovalo na tijelo njegove Missy; ležala je licem okrenuta prema gore, dok joj je tijelo bilo prekriveno prljavim raspadajućim pokrovom. To je tijelo bilo poput stare rukavice u kojoj više nije bilo šake koja bi je mogla oživiti - Mack je znao da stvarna Missy više nije bila ondje.

Stari je odmotao ono što im je Sarayu dala i brlog se istoga trenutka ispunio prekrasnim miomirisima. Iako je platno ispod Missyna tijela bilo u raspadajućem stanju, ipak je izdržalo dovoljno dugo da je Mack podigne i spusti na podlogu od cvijeća i mirodija. Stari ju je nježno umotao i odnio do ulaza.

Mack je prvi izašao, a Stari mu je predao blago. Ustao je dok je Stari ispuzao van i prebacio umotano tijelo preko ramena. Nisu razmijenili ni riječi, osim što je Mack povremeno promrmljao sebi u bradu: „Opraštam ti... Opraštam ti...”

Prije nego što su napustili to mjesto, Stari je uzeo kamen sa znakom crvenog luka i stavio ga na ulaz. Mack je to opazio, ali nije odviše mario za to jer su ga zaokupile vlastite misli dok je nježno privijao tijelo svoje kćeri na srce.

17.

IZBOR IZ DUBINE DUŠE

Nema te zemaljske boli koju nebo ne može iscijeliti.

Nepoznati autor

Iako je Mack nosio teret Missyna tijela natrag do brvnare, vrijeme je proteklo brzo. Kada su stigli u kolibu, Isus i Sarayu čekali su ih ispred bočnih vrata. Isus ga je nježno oslobodio tereta i zajedno su se zaputili u radionicu. Mack onamo nije kročio od svog dolaska i začudila ga je njezina jednostavnost. Svjetlo koje je dolazilo kroz velike prozore hvatalo je i osvjetljivalo prašinu koja je visjela u zraku. Zidovi i radne klupe, prekriveni najrazličitijim alatima, bili su uređeni tako da najekonomičnije služe onome što se odvijalo u radionici. Bilo je posve jasno da je ovo utočište pravog majstora.

Izravno ispred njih stajalo je njegovo djelo - umjetničko remekdjelo u koje je trebalo položiti Missyne posmrtno ostatke. Kada je Mack obišao lijes, odmah je razabrao ono što je bilo urezano u drvu. Poblje promotrivši, uočio je da su u drvo bili urezani događaji iz Missyna života. Pronašao je i drvorez Missy s njezinom mačkom Judom. A na drugome je Mack sjedio na stolici i čitao joj iz knjige Dr. Seussa⁹.

Na pokrovu i bočnim stranama lijesa bili su portreti čitave obitelji: Nan i Missy kako peku kolačiće, izlet na jezero Wallowa uspinjačom, čak i Missy kako boja u bojanci te vjerni prikaz pribadače koju je ubojica ostavio za sobom. Tu je čak bio i točan prikaz Missy kako stoji i smiješeći se promatra slap, znajući da je njezin tatica s druge strane. A sve je to bilo prošarano prikazima Missyna omiljenog cvijeća i životinja. Mack se okrenuo i zagrlio Isusa. Obgrlivši ga, Isus mu je šapnuo u uho: „Missy mi je pomogla; odabrala je što želi na njemu."

Mack ga je čvršće stegnuo. Neko vrijeme nije ga mogao ostaviti. „Za njezino smo tijelo pripremili savršeno počivalište", rekla je Sarayu prohujavši pokraj njih. „Mackenzie, ono se nalazi u našem vrtu."

S velikom su pažnjom položili Missyne ostatke u lijes, polegavši je na krevet od meke trave i mahovine, a onda su ga

ispunili cvijećem i mirodijama iz Sarayina zavežljaja. Stavivši poklopac, Isus i Mack su lagano podigli lijesi i iznijeli ga, slijedeći Sarayu u vrt do mjesta u voćnjaku koje je Mack pomogao raščistiti. Ondje, između stabala trešnje i breskve, okružena orhidejama i ljiljanima, stajala je jama iskopana upravo na mjestu na kojemu je Mack dan ranije iščupao rascvjetani grm. Stari ih je ondje čekao. Nakon što su izrezbareni lijes oprezno položili na tlo, Stari je zagrlio Macka i Mack Staroga.

Sarayu je iskoračila naprijed. „Meni...” rekla je podigavši ruku kićenom kretnjom i poklonivši se, „...je čast otpjevati Missynu pjesmu koju sam napisala baš za ovu prigodu.”

A onda je zapjevala glasom koji je zvučao poput jesenjeg vjetra; zvukom uskovitlanog opalog lišća i šuma zapalih u blagi drijemež, tonom nadolazeće večeri i obećanjem novog dana. Bila je to sjetna melodija koju je prije pjevao Stari, no Mack je sada slušao stihove svoje kćeri:

*Udahni u mene... dubokim dahom
Da ja mogu disati... i živjeti
I čvrsto me privij ljubavlju plahom
Da mogu u tebi počinuti*

*Daj vjetru cjelov i oduzmi mi dah
Dok nas dvoje jedno ne postanemo
I dok ne zaplešemo među grobovima
Dok smrt od sebe ne otjeramo*

*I nitko ne zna da mi postojimo
Umotani u zagrljaj naš
Osim Onog tko nam je dahnio dah
Koji štiti me od zla baš*

Daj vjetru cjelov i oduzmi mi dah

*Dok nas dvoje jedno ne postanemo
I dok ne zaplešemo među grobovima
Dok smrt od sebe ne otjeramo*

Nakon što je završila, nastupila je tišina. A onda su Bog - sve troje - istodobno rekli *Amen*. Mack je poput jeke zaustio *amen*, uzeo jednu od lopata i, uz Isusovu pomoć, počeo zatrpavati jamu, prekrivajući lijes u kojem je počivalo Missyno tijelo. Kada su završili zadatak, Sarayu je negdje iz svoje tunike izvukla krhku bočicu. Iz nje je na dlan izlila nekoliko dragocjenih kapljica i počela pažljivo rasipati Mackove suze na plodnu crnu zemlju pod kojom je snivalo Missyno tijelo. Kapljice su padale poput dijamanta i rubina, a gdje god bi dotakli zemlju, pojavilo bi se krasno cvijeće koje bi u hipu proklijalo i rascvjetalo se na blistavom suncu. Sarayu je zastala na tren, zagledavši se pomno u biser koji joj je ležao na dlanu - posebnu suzu - a onda ga je bacila u sredinu cvjetne lijehe. Istoga je trenutka ondje proklijalo malo stablo koje se počelo izvijati i propinjati - mlado i bogato i prekrasno, rastući i sazrijevajući dok nije eksplodiralo cvjetovima. Zatim se Sarayu na svoj neuhvatljivo vjetroviti prozračan način osmjehnula Macku koji je sve to očarano promatrao. „Mack, ovo je drvo života koje raste u vrtu tvoga srca.” Zatim mu je pristupio Stari i ovio mu ruku oko ramena: „Missy je prekrasna; to znaš i sam. Ona te uistinu voli.” „Strašno mi nedostaje... I dalje me stravično boli.” „Znam, Mackenzie. Znam.”

* * *

Sudeći prema položaju Sunca, podne jedva da je odbilo kada su se njih četvero iz vrta zaputili u brvnaru. U kuhinji nije bio spravljen objed, niti se na stolu nalazila bilo kakva hrana. Umjesto toga ih je Stari sve poveo u dnevnu sobu; ondje je na

stolicu stajala čaša vina i svježe ispečeni kruh. Svi su sjeli osim Starog. On je govorio Macku.

„Mackenzie..." započeo je, „...želimo da razmisliš o nečemu. Za vrijeme boravka s nama mnogo si zacijelio i mnogo si toga naučio."

„Malo je reći", nasmiješio se Mack.

Stari se osmjehnuo. „Znaš, ti si nam osobito drag. Ali pred tobom stoji izbor. Možeš ostati s nama i nastaviti rasti i učiti ili se možeš vratiti svojem drugom domu - Nan, svojoj djeci i prijateljima. Ma što odlučio, obećavamo ti da ćemo uvijek biti uz tebe; iako je ovo mnogo izravniji i očitiji način."

Mack se naslonio i razmislio. „A što je s Missy?" upitao je.

„Pa, odlučiš li ostati", nastavio je Stari, „vidjet ćeš je ovog poslijepodneva. Ona će doći ovamo. Ali odlučiš li napustiti ovo mjesto, onda ćeš time napustiti i Missy."

„To nije lak izbor", uzdahnuo je Mack. U sobi je na nekoliko minuta zavladała tišina dok je Stari dopustio Macku da odvagane svoje misli i želje. Naposljetku je Mack upitao: „Što bi željela Missy?"

„Iako bi ona rado bila s tobom još danas, ona živi ondje gdje ne postoji nestrpljivost. Njoj ne smeta to što će čekati."

„Tako bih rado bio s njom." Osmjehnuo se na tu pomisao. „Ali to bi strašno teško palo Nan i mojoj drugoj djeci. Želio bih te nešto upitati. Je li ono što radim kod kuće važno? Ima li to ikakvog smisla? Ja ne činim ništa drugo osim što se brinem za svoju obitelj i prijatelje..."

Sarayu ga je prekinula: „Mack, ako je nešto važno, onda je i sve važno. Budući da si ti važan, sve što ti činiš je važno. Svaki puta kada nekome oprostiš, svemir se mijenja; svaki put kada dotakneš nečije srce ili život, svijet se mijenja; svakom dobrotom ili uslugom, vidljivom ili nevidljivom, ispunjava se moja svrha i više nikada ništa neće biti kao prije."

„Dobro", rekao je napokon Mack. „Onda se vraćam kući.

Mislim da nitko neće povjerovati u moju priču, ali ako se budem vratio, barem ću znati da nešto mogu učiniti, ma koliko

to nešto bilo malo. Uostalom, ima nekoliko stvari koje moram, ovaj, želim obaviti." Zastao je i pogledao svakog ponaosob, a zatim se nacerio. „Znate vi već..."

Svi su se nasmijali.

„I ja vam doista vjerujem da me nikada nećete ostaviti ili napustiti, stoga me nije strah vratiti se. Dobro, možda malčice." Stari je rekao: „Ovo je dobar izbor." Ponosno ga je pogledao dok je sjeo pokraj njega.

Sada je Sarayu stala ispred Macka dok je govorila: „Mackenzie, sada kada si se odlučio vratiti, za tebe imam još jedan dar."

„Kakav dar?" upitao je Mack, radoznalo se pitajući što bi mu to Sarayu mogla dati.

„To je za Kate", rekla je.

„Kate?" uzviknuo je Mack, shvativši da je još uvijek nosi kao breme oko srca. „Molim te, reci mi o čemu je riječ."

„Kate misli da je ona skrivila Missynu smrt."

Mack je ostao zgranut. Ono što mu je Sarayu rekla bilo je tako očito. Bilo je posve logično da će Kate krivnju svaliti na sebe. Ona je podigla veslo i pokrenula slijed događaja koji je završio Missynom otmicom. Nije mogao vjerovati da mu to nikada nije palo na pamet. U jednom su trenutku Sarayine riječi otvorile novi uvid u Katinu borbu.

„Hvala ti iz dubine duše!" rekao joj je srca prepunog zahvalnosti. Sada je bilo posve sigurno da se mora vratiti, ako ni zbog koga drugog, onda zbog Kate. Ona je kimnula glavom, osmjehnula se i na svoj osebujni način sjela. Na kraju je ustao Isus i sjedne od polica skinuo Mackovu limenu kutijicu. „Mack, mislim da želiš ovo natrag..."

Mack ju je uzeo od Isusa i neko je vrijeme držao u rukama.

„Zapravo, mislim da mi ovo više neće trebati", rekao je. „Možeš li je ti pričuvati? Sva su moja najveća blaga sada skrivena u tebi. Želim da budeš dio mog života."

„I jesam", odvratio mu je jasno i glasno.

* * *

Bez ikakvog rituala ili nekakvog posebnog obreda, kušali su topli kruh i dijelili vino smijući se najčudnijim trenucima tijekom proteklog vikenda. Znao je da je sve završilo i da je došao trenutak da se vrati kući i iznađe način da sve kaže Nan. Nije imao što spakirati. Njegovih nekoliko stvari koje su se pojavile u njegovoj sobi isto tako su iščezle i vjerojatno su se sada nalazile u njegovu autu. Presvukao se iz izletničke odjeće u onu u kojoj je doputovao, koja je sad bila oprana i uredno složena. Obukao se, uzeo svoj kaput s vješalice i onda se zadnji put ogledao po svojoj sobi.

„Bog kao sluga“, nasmiješio se. No onda je osjetio da mu opet naviru suze budući da ga je ta rečenica nagnala na razmišljanje. „Bilo bi bliže istini kada bih rekao: Bog, moj sluga.“

Kada se Mack vratio u dnevnu sobu, njih je troje nestalo. Nije imao prilike oprostiti se od njih, ali kada je malo bolje razmislio, opraštanje od Boga bilo bi pomalo blesavo. Nasmijao se. Sjeo je na pod oslonivši se na kamin i srknuo kavu. Bila je divnoga okusa i osjećao je kako mu njezina toplina klizi kroz prsa. Odjednom je osjetio iscrpljenost, budući da su ga iscijedile mnogobrojne emocije. Oči kao da su se same sklopile i Mack je blago i nježno utonuo u ugodan san.

Nakon toga je osjetio mrzle, ledene prste kako mu prodiru kroz odjeću i dotiču mu kožu. Probudio se kao iz topa i nespretno se osovio na noge; mišići su ga boljeli od ležanja na podu.

Osvrnuvši se oko sebe, opazio je da je sve ponovno onakvo kakvo je bilo prije dva dana, čak i krvava mrlja pokraj kamina gdje je zaspao.

Skočio je i istrčao kroz razvaljena vrata na truli trijem. Koliba je opet bila stara i ružna, sa zardalim i razbijenim prozorima i vratima. Zima je prekrila šumu i stazu koja je vodila to Williejeva džipa. Jezero se jedva naziralo kroz grmlje i šikaru koja ga je okruživala. Pristanište je uglavnom potonulo i od njega je ostalo još samo nekoliko drvenih stupova. Vratio se u stvarni svijet. Onda se osmijehnuo samome sebi. Prije je mogao

reći da se vratio u nestvarni svijet.

Ogrnuto se kaputom i vratio se do automobila slijedeći svoje stope u snijegu koje su se još nazirale. Kada je Mack stigao do auta, počeo je padati laki prštavi snijeg. Povratak u Joseph bio je posve jednoličan i on se vratio u sumračno zimsko predvečerje. Natankao je auto, pojeo nešto loše spremljene hrane i neuspješno pokušao nazvati Nan. Vjerojatno je bila na putu, pa bi se signal za mobitel u najboljem slučaju mogao opisati kao sporadičan. Mack je nastavio vožnju prema policijskoj postaji gdje se nadao zateći Toma. Ali kada je, usporivši vožnju, uvidio da se ondje ne nazire nikakva aktivnost, odlučio je produžiti. Nije znao kako će sve ovo objasniti Nan, a kamoli Tommyju.

Na idućem raskrižju upalilo se crveno svjetlo i on je zastao. Bio je umoran, ali smiren i neobično uzbuđen. Znao je da neće imati nikakvih poteškoća ostati budan tijekom duge vožnje prema kući. Žarko se želio vratiti svojoj obitelji, osobito Kate. Izgubljen u mislima, Mack je jednostavno krenuo kada se upalilo zeleno svjetlo. Nije ni primijetio drugog vozača koji je prošao kroz crveno. Sve što je ugledao bio je zasljepljujući bljesak nakon čega je nastupilo ništavilo tišine i duboke tmine. U djeliću sekunde uništen je Williejev džip, za nekoliko minuta na mjesto događaja pristigli su policajci, a za nekoliko sati je Mackovo slomljeno i nesvjesno tijelo odvezeno u hitnu službu bolnice Emmanuel u Portlandu u Saveznoj Državi Oregon.

18.

KRUGOVI KOJI SE ŠIRE

*Vjera nikada ne zna kamo je se vodi,
Ali poznaje i voli Onog koji je vodi.*

Oswald Chambers

I naposljetku je, kao iz velike daljine, čuo poznati glas kako ushićeno viče: „Stisnuo mi je prst! Osjetio sam! Kunem se!" Nije čak ni mogao otvoriti oči kako bi vidio, ali znao je da ga Josh drži za ruku. Pokušao ga je ponovno stisnuti, ali obuzela ga je tmina i on je ponovno utonuo u nesvijest. Jedva da je mogao pomaknuti bilo koji drugi mišić u svome tijelu. Bilo mu je neopisivo teško podići očni kapak, iako je njegov trud bio nagrađen vriskovima i poklicima i smijehom. Čitava se povorka ljudi izredala pred njegovim jedva otvorenim okom piljeći u njega kao da u njemu traže neko nevjerojatno blago. Čini se da ih je ono što su ugledali strašno razveselilo i oni su brzo otrčali kako bi objavili drugima vijesti.

Neka je lica prepoznao, ali druga baš i nije. No Mack je ubrzo shvatio da su to bili liječnici i medicinske sestre. Često je spavao, ali činilo mu se da je svaki put kada je otvorio oči izazvao nemalo uzbuđenje. „Čekaj samo kada budem smogao isplaziti jezik", pomislio je. „To će ih totalno zabezeknuti." Činilo mu se da ga sve boli. Bio je toga bolno svjestan kada ga je medicinska sestra pomicala bez njegova pristanka, kako zbog fizioterapije, tako i zbog toga da od silnog ležanja ne zadobije ranice. Navodno je to bila rutinska terapija za ljude koji su ležali bez svijesti dan ili dva, no spoznaja o tome nije sve to činila nimalo podnošljivijim.

Isprva Mack nije imao pojma gdje se nalazi niti kako je završio ovdje. Jedva da je znao *tko* je on uopće. Sredstva za smirenje nisu pomagala, iako je bio zahvalan što je morfij otupljivao bol. Tijekom nekoliko sljedećih dana um mu se postupno razbistrio i počela mu se vraćati moć govora. Neprekidna povorka obitelji i prijatelja pojavljivala se pred njim kako bi mu poželjela što brži povratak te kako bi možda doznala malo više informacija koje su dobivali na kapaljku. Josh i Kate su neprestano bili uz njega i katkad su pisali domaće zadaće dok je Mack drijemao ili

odgovarali na njegova pitanja koja je tijekom nekoliko prvih dana uvijek iznova postavljao.

U jednom je trenutku Mack napokon shvatio, iako su mu to rekli mnogo puta, da je nakon teške prometne nesreće u Josephu bez svijesti proveo gotovo četiri dana. Nan mu je jasno dala do znanja da će joj mnogo toga morati objasniti, ali je trenutačno bila više usredotočena na njegov oporavak nego na odgovore. To ionako nije bilo važno. Sjećanje mu je bilo u izmaglici i iako se sjećao pojedinih dijelova, nije ih mogao posložiti u smislenu cjelinu.

Donekle se sjećao vožnje do kolibe, ali stvari su nakon toga postajale veoma nejasne. U snovima su mu se prizori Starog, Isusa, Missy kako se igra pokraj jezera, Sofije u spilji i svjetla i boja svetkovine na poljani pojavljivali poput komadića razbijenog zrcala. Svaki je taj djelić sjećanja pratio osjećaj ushita i radosti, ali nije bio siguran jesu li to bili stvarni događaji ili halucinacije izazvane sudarima oštećenih neurona i sredstvima protiv bolova koja su mu plutala krvotokom.

Tijekom trećeg poslijepodneva nakon što je došao k svijesti, probudio se kako bi ugledao Willieja koji ljutito zuri u njega.

„Idiote blesavi!“ progundao je Willie.

„I meni je drago što te vidim, Willie“, zijevnuo je Mack.

„Gdje si uopće naučio voziti?“ nastavio je Willie svoju propovijed. „Ah, da, sad se sjećam, mali seljo nije navikao na raskrižja. Mack, iz onog što sam doznao, mogao si na kilometar osjetiti kako taj tip bazdi.“ Mack je ležao i gledao svoga prijatelja kako mu broji, pokušavajući ga slušati i razumjeti svaku riječ, što mu nije polazilo za rukom. „A sada“, nastavio je Willie, „Nan je ljuta ko ris i ne želi razgovarati sa mnom. Krivi me što sam ti posudio džip i pustio te da se zaputiš do kolibe.“

„Dakle, zašto sam otišao do kolibe?“ upitao je Mack,

pokušavajući se pribitati. „Sve mi je maglovito u glavi.“

Willie je očajnički jauknuo. „Moraš joj reći da sam te pokušao odgovoriti od toga.“

„Jesi li?“

„Nemoj tako, Mack. Pokušao sam ti reći..."

Mack se osmijehnuo dok je slušao Willieja kako mu čita bukvicu. Čak iz nekoliko preostalih sjećanja znao je da je ovome čovjeku bilo stalo do njega i njegova mu je prisutnost izmamila osmijeh. Mack je odjednom shvatio da se Willie opasno nagnuo prema njegovu licu.

„Ozbiljno te pitam, je li *On* bio ondje?" prošaptao je, a onda se brzo osvrnuo kako bi se uvjerio da ga nitko ne može čuti.

„Tko?" prošaptao je Mack. „I zašto šapćemo?" „Znaš već - Bog?" bio je uporan Willie. „Je li *On* bio u kolibi?"

Macka je to počelo zabavljati. „Willie..." šapnuo je, „to nije nikakva tajna. Bog je posvuda. Dakle, bio sam u kolibi."

„Znam to, debil", bijesno je rekao. „Zar se baš ničeg ne sjećaš? Želiš mi reći da se čak ne sjećaš ni *poručice*? Znaš, one ceduljice koju si dobio od Starog. Bila je u sandučiću kada si se poskliznuo na ugibalištu pred kućom."

Tada se Mack sledio i raštrkana mu se priča polako počela kristalizirati u mislima. Sve je odjednom imalo smisla i počeo je povezivati činjenice i prisjećati se pojedinosti - ceduljice, džipa, pištolja, putovanja do kolibe i svake pojedinosti tog veličanstvenog vikenda. Prizori i sjećanja počeli su navirati takvom žestinom da mu se činilo da će ga u naletu pokupiti i odvući na drugi svijet. Kako se prisjećao, tako su mu suze počele teći niz obraze.

„Mack, oprosti." Willie se sada počeo ispričavati. „Što sam krivo rekao?"

Mack je ispružio ruku i dotaknuo prijateljevo lice. „Ništa, Willie... Sada se svega sjećam. Ceduljice, kolibe, Missy, Starog. Svega se sjećam."

Willie se ukopao na mjestu, ne znajući što da pomisli ili kaže. Bojao se da je prijatelja gurnuo u ludilo budući da je ovaj baljezgao o Starome i Missy. Napokon ga je upitao: „Dakle, želiš mi reći da je *On* bio ondje? Mislim, Bog."

I sada se Mack počeo smijati i plakati. „Willie, on je bio ondje! Ah, on je bio ondje! Čekaj samo dok ti sve ispričam. Nikada mi

nećeš povjerovati. Čovječe, znam da ni ja u to nikada ne bih povjerovao." Mack je zastao, izgubivši se u navirućim uspomenama. „Oh, da", rekao je naposljetku: „Nešto ti je htio poručiti."

„Što? Meni?" Mack je gledao kako se na Williejevu licu izmjenjuju briga i sumnja. „Dakle, što je rekao?" ponovno se nagnuo prema Mačku.

Mack je zastao, pokušavajući naći prave riječi. „Rekao je: *Reci Willieju da mi je osobito drag.*"

Mack je zastao i promatrao prijateljevo lice - vilica mu se ukočila dok su mu u očima nabujale suze. Zadrhtale su mu usne i brada i Mack je znao da se njegov prijatelj teškom mukom uspijeva obuzdati. „Moram ići", promuklo je prošaptao. „O tome ćeš mi pričati poslije." I s tim se riječima Willie jednostavno okrenuo i napustio sobu, ostavivši Maeka da se čudi i prisjeća.

Kada ga je Nan ponovno posjetila, zatekla je Macka kako sjedi u krevetu keseći se od uha do uha. Nije znao odakle bi počeo, stoga ju je pustio da ona prvo kaže svoje. Ispričala mu je neke pojedinosti koje mu još nisu bile posve jasne. Bila je oduševljena što je napokon mogao zadržati informacije u mozgu. Umalo ga je ubio pijani vozač i morao je na hitnu operaciju zbog nekoliko slomljenih kostiju i unutrašnjih ozljeda. Postojale su velike bojazni da bi mogao utonuti u dugotrajnu komu, ali njegovo je buđenje uklonilo tu brigu. Dok je ona tako govorila, Macku se učinilo veoma čudnim to što je doživio prometnu nesreću netom nakon vikenda provedenog s Bogom. Taj naizgled kaotičan život -nije li Stari rekao nešto slično?

A onda je čuo da mu je Nan rekla da se nesreća dogodila u petak navečer. „Misliš, u nedjelju, jel' da?" upitao ju je. „U nedjelju? Ne misliš li da znam koje se to večeri dogodilo? Ovamo su te dovezli u petak."

Njezine su ga riječi na trenutak zbunile i pitao se jesu li događaji u kolibi ipak bili samo san. Možda se ovdje radilo o

Sarayinim prostorno-vremenskim zavrzlamama, pokušavao se utješiti.

Kada je Nan završila svoju priču, Mack joj je počeo govoriti o svemu što se dogodilo njemu. Ali najprije ju je zamolio da mu oprost, priznavši kako joj je i zašto lagao. To ju je iznenadilo i smatrala je da je tu njegovu iskrenost izazvala trauma i morfij. Potpuna priča o vikendu ili, kako ga je Nan podsjećala, o jednome danu, sporo se odmotavala, razdijeljena na nekoliko pripovijedanja. Katkad bi ga savladala sredstva za smirenje i on bi kliznuo u san bez snova - ponekad usred rečenice. Isprva je Nan pokušavala biti strpljiva i pažljiva, trudeći se ne osuđivati ga, ali u sebi odbacujući ta buncanja kao rezultat neuroloških oštećenja. No dirnula ju je živopi-snost i dubina njegovih sjećanja, i to je polako potkopalo njezinu odlučnost da ostane objektivna. U ovome što joj je pripovijedao bilo je života i ona je ubrzo shvatila da bez obzira što mu se dogodilo, na njezina je muža nešto veoma snažno utjecalo.

Njezina je skepsa erodirala do te granice da je pristala da njih dvoje provedu neko vrijeme nasamo s Kate. Mack joj nije htio reći zašto i zbog toga je osjećala napetost, ali bila je voljna vjerovati mu u tome. Josha su poslali da nešto obavi i tako su njih troje ostali sami.

Mack je pružio ruku i Kate ju je primila. „Kate...” počeo je glasom koji je još uvijek bio pomalo hrapav i promukao: „Želim da znaš da te volim svim srcem.”

„I ja tebe volim, tata.” To što ga je vidjela u ovakvom stanju ju je očito malo omekšalo.

On se osmijehnuo, a onda se ponovno uozbiljio, još je držeći za ruku.

„Želim s tobom razgovarati o Missy.”

Kate je ustuknula kao da ju je ubola osa, a lice joj se smračilo. Instinktivno je htjela povući ruku, ali Mack ju je čvrsto držao, što je iziskivalo veliki napor. Ona se osvrnula oko sebe. Nan joj je prišla i zagrlila je. Kate je drhtala. „Zašto?” šapnula je pitanje. „Katie, nisi ti ništa skrivila.”

Sada je oklijevala, kao da su otkrili neku njezinu tajnu. „Što to nisam skrivila?"

Ponovno je uložio napor kako bi izgovorio riječi, ali ona ih je jasno čula: „Missynu smrt." Niz obraze su mu se kotrljale suze dok se hrvao s tim jednostavnim riječima. Ona je ponovno ustuknula, odvrativši pogled od njega.

„Dušice, nitko te ne okrivljuje za ono što se dogodilo."

Sjedila je u tišini samo nekoliko trenutaka prije nego što su se otvorile njezine ustave. „Ali da nisam bila neoprezna u kanuu, ti ne bi morao..." Glas joj je bio pun mržnje prema sebi.

Mack ju je prekinuo uhvativši je za ruku. „To ti pokušavam reći, dušo. Nisi ti kriva."

Kate je zajecala kada su očeve riječi prodrle u njezino izmučeno srce. „Ali oduvijek sam mislila da sam ja kriva. I mislila sam da me ti i mama krivate, a ja nisam mislila..."

„Nitko od nas nije htio da se to dogodi, Kate. To se jednostavno dogodilo i mi ćemo smoći snage preživjeti to. Ali to ćemo učiniti zajedno. Vrijedi?"

Kate nije znala kako da na to odgovori. Jecala je preplavljena osjećajima. Stoga se otrgla od oca i istrčala iz sobe. Nan niz čije su obraze tekle suze uputila je Macku bespomoćan ali ohrabrujući pogled i brzo izašla slijedeći svoju kćer.

Kada se Mack idući puta probudio, zatekao je Kate kako spava pokraj njega, ušuškavši se u njegovu sigurnost. Bilo je jasno da je Nan uspjela pomoći Kate da se suoči sa svojom boli. Kada je Nan primijetila da su mu se oči otvorile, tiho mu se približila kako ne bi probudila kćer i poljubila ga. „Vjerujem ti", šapnula je, a on je kimnuo glavom i osmijehnuo se, iznenadivši se koliko mu je to bilo važno čuti. Pomislio je kako ga vjerojatno sredstva za smirenje čine tako emocionalnim.

* * *

Mack se tijekom sljedećih nekoliko tjedana brzo oporavio. Jedva mjesec dana nakon nesreće on i Nan nazvali su novog

zamjenika šerifa u Josephu Tommyja Daltona da odu na izlet u područje iza kolibe. Kako je koliba ponovno opustjela, Mack se počeo pitati je li Missyno tijelo možda negdje u nekoj spilji. Moglo bi biti teško objasniti predstavniku zakona kako je znao gdje je skriveno tijelo njegove kćeri, ali Mack je bio siguran da će mu prijatelj ipak povjerovati bez obzira što se bude dogodilo.

Tommy je uistinu bio spreman pružiti svaku pomoć. Nakon što je tijekom vikenda saslušao Mackovu priču koju je shvatio tek kao san i noćnu moru uplakanog oca, pristao je ponovno se zaputiti u kolibu. Ionako je htio ponovno vidjeti Macka. Iz olupine Williejeva džipa spašeni su osobni predmeti, i to je bila dobra izlika da se susretnu i neko vrijeme provedu zajedno. Stoga je u jasno i svježe subotnje jutro početkom studenog Willie odvezao Macka i Nan u Joseph u svom novokupljenom rabljenom terencu. Ondje su se sastali s Tommyjem i onda se njih četvero zaputilo u rezervat.

Tommy je iznenađeno promatrao Macka kako se zaputio iza kolibe prema stablu pokraj puta. Tijekom vožnje ovamo, Mack im je objasnio da je pronašao mali crveni luk pri korijenu stabla. Još uvijek pomalo šepajući, poveo ih je na dvosatnu šetnju divljinom. Nan nije prozborila ni riječ, ali njezino je lice jasno govorilo o silini emocija s kojom se borila na svakom koraku. Usput su pronalazili malene crvene simbole na stablima, a zatim i na kamenju. Kada su stigli do velike kamene poljane, Tommy je povjerovao, možda ne u Mackovu ludu priču, nego u činjenicu da slijede obilježeni put - i to možda onaj koji je obilježio Missyn ubojica. Bez oklijevanja Mack je krenuo u kameni labirint stijena, gromada i klisura.

Bez pomoći Staroga vjerojatno nikada ne bi pronašli točno mjesto. Na vrhu hrpe kamenja pred ulazom u spilju stajao je kamenčić s crvenim znakom. Shvativši što je Stari učinio za njih Mack je gotovo prasnuo u glasan smijeh.

Tako su napokon pronašli spilju i kada se Tommy posve uvjerio u to, naredio im je da zastanu. Mack je shvatio zašto je

to bilo važno i nevoljko je pristao da se cijelo mjesto ogradi. Vratili su se u Joseph gdje su obavijestili forenzičare i nadležne policijske organe. U povratku je Tommy ponovno poslušao Mackovu priču - ovog puta otvoreniji prema onome što je slušao. Tu je priliku također iskoristio kako bi prijatelja poučio kako najbolje da odgovara na stroga pitanja koja je sigurno mogao očekivati. Iako je Mackov alibi bio savršen, svejedno će mu se postaviti veoma ozbiljna pitanja.

Idućeg su se dana stručnjaci obrušili poput strvinara, pronasavši Missyne ostatke i spremivši pokrivač sa svime ostalim što su mogli pronaći. Nakon toga bilo je potrebno samo nekoliko tjedana da se prikupi dovoljno dokaza za uhićenje Ubojice Božjih Ovčica. Iz načina na koji je ostavio tragove do Missyne spilje, istražitelji su uspjeli pronaći tijela ostalih djevojčica koje je ubio.

POGOVOR

Eto, to bi bilo to - barem onako kako mi je on sve to ispričao. Siguran sam da će se neki od vas pitati je li sve doista bilo onako kako se Mack prisjeća ili je od nezgode i morfija malkice pobenavio. Mack je nastavio svoj normalni i marljivi život i kune mi se da je svaka riječ istinita. Govori mi da su sve promjene koje su se zbile u njegovom životu za njega dovoljan dokaz. *Velika Tuga* je uminula i većinu dana proživljava u dubokom zadovoljstvu i sreći.

Stoga mi se, dok polako ispisujem njegovu pripovijest, nameće pitanje kako ovakvu priču privesti kraju? Možda bi bilo najbolje da vam kažem kako je ona utjecala na mene. Kao što sam već napomenuo u uvodu, Mackova me priča promijenila. Mislim da nema nijednog djelića mog života, osobito u međuljudskim odnosima, koji ova priča nije izmijenila na duboko smisleni način. Smatram li tu priču istinitom? Žarko želim da je svaki njezin djelić istinit. Ako neki njezini dijelovi

nisu istiniti u nekom smislu, možda ih ipak možemo smatrati istinitima - ako znate što vam želim reći. Mislim da će o tome Sarayu morati promozgati.

A Mack? Pa, on je ljudsko biće i nastavlja se postupno mijenjati, poput svih nas. Samo što on promjenu spremno dočekuje, dočim joj se ja opirem. Primijetio sam kako voli snažnije od ostalih, brzo oprašta, a još brže traži oprost. Promjene u njemu izazvale su, poput krugova na vodi, velike promjene u njegovoj mreži međuljudskih odnosa -a neke od njih nisu baš bile lake. Ali moram vam reći da nikada nisam susreo nekoga tko život voli toliko neposredno, jednostavno i s tolikom radošću.

Nekako je ponovno postao dijete. Ili je možda točnije reći da je postao dijete koje nikada nije mogao biti - uživajući u jednostavnom povjerenju i očiđenju. Prihvaća čak i tamnije strane života kao dio neke nevjerojatno bogate i produhovljene tapiserije koju majstorski vezu nevidljive ruke ljubavi.

Dok ovo pišem, Mack svjedoči na suđenju Ubojici Božjih Ovčica. Nadao se posjetu optuženiku, ali još nije dobio dopuštenje za to. No on je odlučan da ga posjeti, čak i nakon što od presude prođe veoma dugo vremena.

Ako vam se ikada ukaže prilika za druženje s Mackom, ubrzo ćete shvatiti da se nada da će izazvati novu revoluciju - ljubavi i dobrote - revoluciju koja se okreće oko Isusa i onog što je on za nas učinio i što nastavlja činiti za sve one koji žedaju za pomirbom i domom. Ta revolucija nema cilj nikoga srušiti - a ako se to i dogodi, to se neće dogoditi na nekakav nama predvidljiv način. Umjesto toga, bit će to tihi svakodnevni proces umiranja i služenja i ljubavi i smijeha i jednostavne nježnosti i nevidljive dobrote jer *ako je nešto važno, onda je sve važno*. A jednoga dana, kada sve bude poznato, svatko će od nas pasti na koljena i ispovjediti vjeru u moć Sarayu kroz koju je Isus gospodar Svemira u slavi Staroga (ili Stare).

Ah, da - još nešto za kraj. Siguran sam da Mack i Nan katkad odlaze onamo - mislim, u tu kolibu, znate - kako bi bili sami. I ne bi me iznenadilo da se on odšeta do starog pristaništa, izuje

cipele i čarape i, znate, stavi nogu na površinu jezera samo da vidi može li... pa, znate već...

Willie

*Zemlja je prepuna neba
A svaki grm plamti Bogom,
Ali samo onaj koji vidi izuva cipele;
Ostali sjede uokolo i beru kupine.*

Elizabeth Barrett Browning

ZAHVALE

Svojim sam prijateljima donio kamen. Bio je to tek neobrađeni oblutak koji sam odlomio iz spilja vlastitog životnog iskustva. Ta tri prijatelja bila su Wayne Jacobsen, Brad Cummings i Bobby Downes i oni su mi veoma pomno i blagonaklono pomogli istesati taj oblutak dok naposljetku nismo mogli nazrijeti čudesnu ljepotu koja se krila u njemu.

Wayne je prvi pročitao ovu priču i uporno me poticao da je objavim. Njegovo oduševljenje uključilo je ostale ljude koji su mi pomogli obraditi ovu priču i pripremiti je kako bih je mogao podijeliti sa širom publikom, kako čitalačkom, tako i, nadamo se, filmskom. On i Brad pružili su mi golemu pomoć tijekom rada na tri verzije teksta nakon kojih je priča poprimila svoj konačni oblik dijeleći sa mnom svoje spoznaje o Bogu i trudeći se da priča dostojno odražava Mackovu bol i iscjeljenje. Njih trojica utkala su u moj rukopis svoju energiju, kreativnost i

vještinu, a kvaliteta štiva koje držite u rukama uvelike duguje njihovoj darovitosti i požrtvornosti. Bobby mi je na raspolaganje stavio svoje iskustvo u radu na filmu kako bih radnju učinio razumljivijom i dojmljivijom. Više o njima možete doznati na njihovim internetskim stranicama: posjetite Waynea na www.lifestream.org. Brada na www.thegodjourney.com i Bobbyja na www.christiancinema.com. Sva trojica nose posebno mjesto u mom srcu! Svako dobro!

Mnogo je ljudi ostavilo traga u ovome projektu i uložilo truda i vremena kako bi ga ispolirali ili istesali ili dali svoje mišljenje, ohrabrenje ili kritiku, ostavljajući tako komadić vlastitog života u priči koja se polako gradila. Među tim osobama su Marisa Ghiglieri i Dave Aldrich, koji su surađivali na opremi knjige, te Kate Lapin i posebno Julie Williams, koje su radile na marketingu. Mnogo mojih prijatelja odvojilo je vrijeme kako bi mi pomogli rezati, dodavati i uređivati tekst, osobito tijekom pisanja prvih verzija. Među tim osobama su Australia Sue, fantastični Jim Hawley u Tajvanu i posebno moj rođak Dale Bruneski u Kanadi.

Postoji čitava sila ljudi koji su mi ponudili dragocjenu pomoć, uvid, prijateljstvo i ohrabrenje. Hvala Larryju Gillisu s Havaja, mom frendu Danu Polku u Washintonu, Mary Kay i Ricku Larsonu, Michaelu i Renee Harris, Julie i Tomu Rushtonu i obitelji Gunderson u gradu Boring u Oregonu (ime tog gradića u prijevodu znači „dosada“, ali to, naravno, nema veze s njima) te susretljivom policijskom osoblju, mojem velikom prijatelju Daveu Sargentu iz Portlanda, osobama i obiteljima iz sjeverozapadnog Portlanda te rođacima iz obitelji Closner/Foster/Weston/Dunbar u Estacadi.

Pun sam zahvalnosti prema klanu Warren (koji sada već broji stotinjak članova) koji su pomogli Kim da me izbavi s mračne strane te mojim roditeljima i kanadskoj rodbini Youngovima, Sparrowsima, Bruneskijima i ostalima. Volim te, teta Ruby; znam da te u zadnje vrijeme život baš ne mazi. Osim toga,

nemam riječi da iskažem svoju ljubav za Kim, moju djecu i dvije nevjerojatne snahe Courtney i Michelle koje obje nose našu prvu unučad. (Jupi!)

Za kreativni poticaj zaslužni su brojni mrtvaci - evo samo nekih: Jacques Ellul, George McDonald, Tozer, Lewis, Džibran, književna grupa *The Inklings* i Soren Kierkegaard. Ali također sam zahvalan piscima i govornicima poput Ravi Zacharias, Malcoma Smitha, Anne LaMott, Waynea Jacobsena, Marilynne Robinson, Donalda Millera i Maye Angelou, da nabrojim samo nekolicinu. Glazbeno je nadahnuće prilično eklektično - ponešto od U2-a, Dylana, Mobyja, Paula Colmana, Marka Knopflera, Jamesa Taylora, Beba Normana, Matta Wertza (ti si uistinu nešto posebno), Nichole Nordeman, Amosa Leeja, Kirka Franklina, Davida Wilcoxa, Sarah McLachlan, Jacksona Brownea, Indigo Girls, Dixie Chicks, Larryja Normana i mnogo od Brucea Cockburna.

Hvala, Anna Rice, što ti se ova priča svidjela i što si je oplodila glazbenim darom. Dala si (mi) nevjerojatan dar.

Većina nas nosi u sebi osobnu patnju, pregažene snove i napukla srca, svako od nas ima samo sebi svojstvene gubitke - vlastitu kolibu. Molim se da i vi ondje nađete božansku milost kakvu sam ja pronašao i da vam trajna prisutnost Starog, Isusa i Sarayu ispuni unutrašnju prazninu neizrecivom srećom i beskonačnom slavom.

KRAJ

31.07.2010.

KIRKA